

Hareketlilik Puan Tahtası

Yükseköğretim Arka Plan Raporu

Eurydice Raporu

Eğitim ve
Öğretim

Hareketlilik Puan Tahtası

Yükseköğretim

Arka Plan Raporu

Eurydice Raporu

Bu belge Eğitsel, İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı (EACEA, Eğitsel ve Gençlik Politika Analizi) tarafından basılmıştır.

Lütfen bu yayına şu şekilde atıf yapınız:

European Commission/EACEA/Eurydice, 2016. Mobility Scoreboard: Higher Education Background Report. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Basılı sürüm	ISBN 978-92-9492-367-7	doi:10.2797/7958	EC-06-16-052-EN-C
PDF	ISBN 978-92-9492-364-6	doi:10.2797/23822	EC-06-16-052-EN-N
EPUB	ISBN 978-92-9492-363-9	doi:10.2797/641870	EC-06-16-052-EN-E

Bu yayın, Ekim 2016'da tamamlanmıştır.

© Eğitim, İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı, 2016.

Belge, kaynak gösterilmesi şartıyla çoğaltılabilir.

Eğitim İşitsel ve Görsel Kültür Yürütme Ajansı
Eğitim ve Gençlik Politika Analizi
Avenue du Bourget 1 (JII-70 – Unit A7)
BE-1049 Brüksel
Tel. +32 2 299 50 58
Fax +32 2 292 19 71
E-posta: eacea-eurydice@ec.europa.eu
İnternet sitesi: <http://ec.europa.eu/eurydice>

İÇİNDEKİLER

Şekiller Listesi	4
Giriş	5
Bölüm 1: Bilgi ve Rehberlik	7
1.1. Giriş	7
1.2. Arka Plan Analizi	7
1.3. Puan Tahtası Göstergesi	14
1.4. Sonuç	16
Bölüm 2: Yabancı Dil Eğitimi Hazırlığı	17
2.1. Giriş	17
2.2. Arka Plan Analizi	17
2.3. Puan Tahtası Göstergesi	22
2.4. Sonuç	24
Bölüm 3: Hibelerin ve Kredilerin Taşınabilirliği	25
3.1. Giriş	25
3.2. Arka Plan Analizi	25
3.3. Puan Tahtası Göstergesi	31
3.4. Sonuç	33
Bölüm 4: Sosyo-ekonomik Düzeyi Düşük Öğrencilere Sağlanan Hareketlilik	35
4.1. Giriş	35
4.2. Arka Plan Analizi	35
4.3. Puan Tahtası Göstergesi	38
4.4. Sonuç	40
Bölüm 5: Öğrenme Çıktıları ve Derecelerinin Tanınırlığı	41
5.1. Giriş	41
5.2. Öğrenme çıktılarının tanınırlığı	41
5.3. Derecelelerin tanınırlığı	47
5.4. Sonuç	52
Sonuç	53
Terimler Sözlüğü	55
Kaynakça	59
Ek	61
Ek I: Dışa doğru hareketlilik oranları	61
Ek II: Menşe ve varılan ana ülkeler	67
Teşekkürler	105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1:	Dışarıya dönük öğrenci hareketliliği için merkezi düzey stratejiler ve bilgi ve rehberliği kapsayan geniş ölçekli girişimlerin durumu, 2015/16	8
Şekil 1.2:	Dışa dönük öğrenci hareketliliği ile ilgili bilgi ve rehberlik hizmetleri sağlamak için seçilen kurul(lar)ın varlığı, 2015/16	10
Şekil 1.3:	Dışa dönük öğrenci hareketliliği için bilgi ve rehberlik sağlayan merkezi internet portal(lar)ının varlığı, 2015/16	11
Şekil 1.4:	Dışa dönük hareketlilik için öğrencilere kişiselleştirilmiş hizmetlere sağlayan kurumların tipolojisi, 2015/16	12
Şekil 1.5:	Kişiselleştirilmiş hizmetler için merkezi izleme ve değerlendirme sisteminin varlığı, 2015/16	13
Şekil 1.6:	Kamuca desteklenen geniş ölçekli girişimlerde çoğaltıcıların dahil olması, 2015/16	14
Şekil 1.7:	Puan tahtası göstergesi 1: Öğrenci hareketliliğiyle ilgili bilgi ve rehberlik, 2015/16	15
Şekil 2.1:	Genel eğitimde zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam süresi (ISCED 0 'dan 3'e), 2015/16	19
Şekil 2.2:	Genel eğitimde en az iki zorunlu yabancı dilli dönemin uzunluğu (ISCED 0'dan 3'e), 2015/16	20
Şekil 2.3:	Genel ve VET'e devam eden öğrenciler için zorunlu yabancı dil öğretimi arasındaki farklılıklar, 2015/16	21
Şekil 2.4:	Puan tahtası göstergesi 2: Öğrenim hareketliliği için fırsatların hazırlanması-yabancı dil becerisi, 2015/16	23
Şekil 3.1:	Bir kamu hibesi alan öğrencilerin oranı, 1. ve 2. Kademe, 2015/16	26
Şekil 3.2:	Kamu hibelerinin taşınabilirliği, 1. ve 2. kademe, 2015/16	27
Şekil 3.3:	Kamu tarafından desteklenen kredi alan öğrencilerin oranı, 1. ve 2. Kademe, 2015/16	29
Şekil 3.4:	Kamu tarafından desteklenen kredilerin oranı, 1. ve 2. kademe, 2015/16	30
Şekil 3.5:	Puan tahtası göstergesi 3: Yurt içi kamu hibelerinin ve kamu tarafından desteklenen kredilerin taşınabilirliği, 2015/16	32
Şekil 4.1:	Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik programlarına katılımının izlenmesi, 2015/16	36
Şekil 4.2:	Hareketlilik amaçları için sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan kamu hibesi formundaki mali destek, 2015/16	38
Şekil 4.3:	Puan tahtası göstergesi 4: Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan hareketlilik desteği, 2015/16	39
Şekil 5.1:	AKTS kullanan yükseköğretim kurumlarının yüzdesi, 2015/16	42
Şekil 5.2:	Yükseköğretim kurumlarındaki AKTS uygulamasının kalite güvence değerlendirmesi için olan dayanak, 2015/16	43
Şekil 5.3:	Kalite güvence ajanslarınca yükseköğretim öğrenci hareketliliği için AKTS'nin temel boyutlarının izlenmesi, 2015/16	44
Şekil 5.4:	Puan tahtası göstergesi 5: Yükseköğretimde AKTS yoluyla öğrenme çıktılarının tanınması, 2015/16	46
Şekil 5.5:	Diğer EHEA ülkelerinde yükseköğretim dereceleri için tanınma süreçleri, 2015/16	48
Şekil 5.6:	Yükseköğretimde otomatik tanınmaya dönük anlaşılabilirlik politikası önlemleri, 2015/16	49
Şekil 5.7:	Puan tahtası göstergesi 6: Öğrenim hareketliliği için derecelerin tanınması, 2015/16	51
Şekil A.1:	Dışa doğru derece hareketlilik oranı – aynı menşe ülkeden olan yükseköğretim eğitimi hareketliliğinden mezun olanların yüzdesi, menşe ülkeye göre, 2012/13	62
Şekil A.2:	Dışa doğru derece hareketlilik oranı – aynı menşe ülkeden olan yükseköğretim eğitimi hareketliliğinden mezun olanların yüzdesi, ISCED düzeyine ve menşe ülkeye göre, 2012/13	63
Şekil A.3:	Yurtdışında kayıtlı yükseköğretim öğrencilerinin oranı (derece hareketliliği), menşe ülkeye göre, 2012/13	64
Şekil A.4:	Yurtdışında kayıtlı yükseköğretim öğrencilerinin oranı (derece hareketliliği), ISCED düzeyine ve menşe ülkeye göre, 2012/13	64
Şekil A.5:	Toplam kayda göre Erasmus programına katılan öğrencilerin oranı, ev sahibi kurumun ülkesine göre, 2013/14	66

GİRİŞ

Eğitim ve öğretim için olan uluslararası hareketlilik genelde bireylerin yaşamındaki büyük bir deneyimdir. Bu deneyim insanların mesleki ve akademik olarak gelişmelerine yardımcı olur, onların sosyal bağlantılarını genişletir ve kültürlerarası ve dilbilim becerilerini geliştirir. Bunların hepsinin, bireylerin istihdamı üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2014). Öğrencilerin Daha uluslararası bir bakışa sahip olmalarına iten, erişimlerini genişleten ve bütüncül olarak kalitelerini geliştiren öğrencilerin hareketliliği, eğitim sistemlerini ve bireysel eğitim kurumlarını da etkilemektedir.

Öğrenci hareketliliğın eklenen değere (ve mevcut fırsatlara), öğrencilerin serbest hareketliliğine dönük yollar, rağmen araştırmacılar ve eğitim alanlar hala hibe ve kredilerin taşınabilirliğiyle, niteliklerin ve kredilerin tanınmasıyla, bilgi ve rehberlik ya da dil becerilerinin erişimi ve gerekliliğiyle ilgili meseleler dahil çeşitli engellerle karşılaşmaktadır. Bu engeller, hareketliliğe katılımı ve erişimi kolaylaştıracak yapısal sistemik bir reform gerektirmektedir.

Avrupa komisyonu, bu konulara İletişim 'Gençlik Hareket'te yönelmiştir (Avrupa Komisyonu, 2010). Bu metin, eyleme çağrıda bulunmuş ve diğer girişimlerin arasında bu aladaki gelişimi gözlemlemek amacıyla 'Hareketlilik Puan Tablosu' olarak bilinen bir yöntemsel çerçevenin yaratılmasını önermiştir.

Bu İletişimi takiben, Avrupa Birliği Komisyonu, Üye Devletlere bir Tavsiye ⁽¹⁾ kararı vermiştir ve Avrupa Komisyonu, öğrenci hareketliliğini teşvik etmeyi ve önündeki engelleri kaldırmayı ve ek olarak Avrupa Komisyonu tarafından yöntemsel bir çerçeve oluşturulmasını desteklemeyi amaçlamıştır. Üstelik, Kasım 2011'de Üye Devletler, 2020 yılında erişilmek üzere, yükseköğretim mezunlarının en az %20'sinin ve mesleki eğitim öğrencilerinin %6'sı için yurtdışında öğrenim ya da staj dönemine sahip olmalarını öngören bir ölçüt üzerinde anlaşmışlardır ⁽²⁾.

Eurydice Ağı, yükseköğretimde Hareketlilik Puan Tablosu için seçenekler geliştirmekle görevlendirilmişken Cedefop mesleki eğitim ve öğretimle ilgili benzer bir uygulamayı hayata geçirmektedir. Yükseköğretim Hareketlilik Puan Tablosu için hazırlık çalışması 2013'te yayımlanmıştır (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2013). Bu çalışma Üye Devletler ve Avrupa Komisyonundan uzmanların dahil olduğu detaylı bir konsültasyon süreci yoluyla izleme için beş tematik alan belirlemiştir: bilgi ve rehberlik, yabancı dil hazırlığı, hibe ve kredilerin taşınabilirliği, sosyo-ekonomik altyapısı düşük öğrencilere sağlanan destek ve öğrenme çıktılarının tanınırlığı. Bu alanlar Tavsiyenin çok düzeyli bir analizine ve bileşik göstergelerinin sunulmasına izin vermektedir.

Bu rapor, fizibilite çalışmasıyla çizilen yolu takip etmekte ve bu alanlardaki ilerlemenin gözlemlenmesine olanak sağlayan ilk yayımdır.

Konsey Tavsiyesinde yer alan bazı alanlar bu raporda bulunmamaktadır ya da yukarıda bahsi geçen alanlardan birinin içine yerleştirilmiştir. Öğrencilerin motivasyonu, yönetsel ve kurumsal meseleler ve iş birlikleri istikrarlı ve karşılaştırılabilir verinin mevcut olmamasından dolayı puan tablosuna dahil edilmemiştir. Öte yandan, çoğaltıcıların dahil edilmesi bilgi ve rehberlik başlığı altında verilmiş ve hareketlilik fonunun bazı yönleri hibeler ve kredilerin taşınabilirliği bölümünde ele alınmıştır. Bu yaklaşım, bu raporda analiz edilen göstergelerle ilgili tutarlı ve güvenilir verinin toplanmasını olanaklı hale getirmektedir.

Üstelik, 2013 yılındaki fizibilite çalışmasından kazanılan tecrübeye dayanarak ve politika çerçevesinin evrimini göz önüne alarak, göstergelerin bazıları Tavsiyenin farklı boyutlarını daha iyi yansıtmak amacıyla odak genişletilerek verilmiştir. Özellikle, yabancı dil yeterlilikleri bölümü üst ortaöğretim

(1) 'Gençlik hareketinde' – gençlerin hareketliliği öğrenmesini teşvik etme üzerine 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011.

(2) Öğrenim hareketliliği için kıstas üzerine konsey sonuçları, OJ C 372, 20.12.2011, p. 31.

Eğitiminin sonuna kadar düşünülmemekte ve mesleki eğitim ve öğretimi de kapsamaktadır; kredi transferine ek olarak öğrenme çıktılarının tanınması yeterliklerin otomatik tanınırlığını da kapsamaktadır. Bu ikinci boyut Otomatik Tanınmada EHEA Kılavuz Grubunun tavsiyelerine dayanmaktadır (2014). Öte yandan bilgi ve rehberliğin kapsamı dışı doğru hareketlilikle daralmıştır.

Bu rapordaki bilgi ağırlıklı olarak Eurydice uzmanlarının temel odağını ve Konsey Tavsiyesini yansıtarak yükseköğretim öğrencileri içinin dışı dönük olan hareketliliğiyle ilişkilidir. Rapor, dil hazırlık tematik alanıyla ilgili okul öncesi eğitimden yükseköğretime doğrudan erişim sağlayan mesleki yolları da kapsayan üst ortaöğretim eğitiminin sonuna kadar olan dil öğrenim hükümlerini incelemektedir.

Referans yılı 2015/16'dır ve coğrafi kapsam 28 AB Üye Devletini, Bosna-Hersek'i, İzlanda'yı, Lihtenştayn'ı, Karadağ'ı, Norveç'i, Sırbistan ve Türkiye'yi kapsamaktadır.

Raporun Yapısı

Rapor eş değer puan tablo göstergeleri ve iki istatistiksel ekle beraber beş tematik bölüme ayrılmıştır. Her bir bölüm belirli bir alanla ilgilidir: bilgi ve rehberlik, yabancı dil eğitim hazırlığı, hibe ve kredilerin taşınabilirliği, sosyo-ekonomik geliri düşük öğrencilere sağlanan destek ve hem kredi transferini hem de yeterliliklerin otomatik tanınırlığını kapsayan öğrenme çıktılarının tanınırlığı.

Her bir tematik alan iki şekilde ele alınmaktadır. Öncelikle, her bir bölüm alanı tanımlayan her bir meselenin bir analizini sunmaktadır. Ayrıca her bir boyut Avrupa düzeyinde genel bir bakış sağlayan ve coğrafik örüntüleri ortaya çıkaran haritalar yoluyla şekilsel olarak gösterilmektedir.

İkinci olarak her bir bölümün sonunda her bir mesele haritalarda gösterilen çeşitli değişkenler birleştirilerek bütünleşik bir puan tahtası göstergesi haline getirilmektedir. Her bir kategori bütün ölçütler karşılandığında 'koyu yeşil'den incelenen unsurlardan hiçbiri mevcut olmadığında 'kırmızı'ya kadar değişen bir renkle kodlanmaktadır. Altı göstergeden beşi üç ek ara kategori kullanmaktadır: pek çok unsurun oluştuğunu gösteren 'açık yeşil'; sistemde pek çok unsur olduğunu gösteren 'sarı'; analiz edilen kıstasın sadece bir kısmını yerine getiren sistemler için 'turuncu'. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler için olan gösterge turuncu kategorisini kapsamamaktadır. Her bir göstergenin ve kategorilerin tam tanımı her bir bölümün sonunda dahil edilmektedir. Bütün göstergeler haritalar yoluyla verilmektedir. Bu format bireysel olarak ülkelerin performansının açık bir biçimde belirlenmesini ve Avrupa düzeyinde bir genel bakışın verilmesini olanaklı kılmaktadır. Bazı durumlarda sınırlar boyunca daha geniş örüntüler de ortaya çıkarmaktadır.

Raporun mevcut veriye dayalı olarak derece ve kredi hareketliliğindeki güncel eğilimlerle ilgili genel bir bakış vererek iki istatistiksel eki de bulunmaktadır. Derece hareketliliği göstergeleri Eurostat verisine dayanarak Ortak Araştırma Merkezi (JRC) tarafından hesaplanmıştır (Flisi, Dinis da Costa ve Soto-Calvo, 2015). Referans yılı 2012/13'tür. Kredi hareketliliğiyle ilgili Eurostat istatistikleri henüz mevcut değildir. Bu nedenle burada sunulan rakamlar Erasmus+ programına katılan öğrencilerle ilişkilidir. Bu durumdaki referans yılı 2013/14'tür.

BÖLÜM 1: BİLGİ VE REHBERLİK

1.1. GİRİŞ

Bireysel öğrenen için, uluslararası bir hareketlilik deneyimi içinde yer almak nereye gitmeli, hangi yeterliliklere ihtiyaç var, ne öğrenilecek ve ulusal ya da diğer Avrupalı bağlamlar içinde deneyim ve öğrenme çıktıları nasıl hesaplanacak gibi soruları kapsayan bir karar verme sürecini içermektedir. Ayrıca, katılımcılar konaklama yeri, ev sahibi kuruluşta hangi hizmetlerin mevcut olduğu, atılması gereken idari adımlar gibi çok pratik konularda bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Avrupa boyunca sistemlerin ve çevrelerin çeşitliliğinin ve ulusal ve uluslararası düzeyde sağlanan süreçler ve fırsatların verilmesiyle erişim, şeffaflık ve rehberlik çok önemli bir hale gelmektedir (King, Findlay ve Ahrens, 2010).

Bu nedenle, Konsey Tavsiyesinin dayanaklarından birinin öğrenci hareketliliğinde bilgi ve rehberliğin olması şaşırtıcı değildir ⁽¹⁾. Üye Devletler, özel ihtiyaçları olan öğrencilere ve bireylere göre düzenlenecek şekilde bilgiye erişimi kolaylaştırma, mevcut ağların dahil olmasını artırma ve 'bilgiyi yaymak, gençlerle ve diğer paydaşlarla iletişim kurmak ve için yeni, yaratıcı ve interaktif yollar' keşfetmek için bu alanı geliştirmeye davet edilmektedir ⁽²⁾.

Üstelik Konsey Tavsiyesi, bilginin görünebilirliğini artırmada çoğaltıcıların olumlu rolünü ve akran rehberliğinin değerini tanımaktadır ve Üye Devletleri 'gençleri hareketlilikte yer almaları için etkilemek ve motive etmek için hareketlilik deneyiminde yer almış öğretmenleri, eğitimcileri, aileleri, gençlik çalışanlarını ve gençleri' kullanmaya teşvik etmektedir ⁽³⁾.

Sağladığı tavsiye ruhunu ve somut yolları göz önüne alarak puan tahtası göstergesi 1 merkezi yetkililerin öğrenme hareketliliği fırsatlarında erişilebilir, şeffaf ve kişiye göre düzenlenmiş bir yönde ne dereceye kadar adımlar attığını incelemektedir.

1.2. Arka plan analizi

Analiz tavsiyenin dört boyutuna odaklanmaktadır: 1) bilgi ve rehberliğe dönük merkezi düzey yetkililerce kabul edilen yaklaşım; 2) özel olarak bilgi ve rehberlikle ilgilenen merkezi web portallarının varlığı; 3) kişiselleştirilmiş hizmetlerin dağıtımı ve onların değerlendirilmesi ve izlenmesi; 4) çoğaltıcıların dahil edilmesi. Bütün dört unsur potansiyel hareketlilik öğrencilerine bu alanda verilen desteği değerlendirerek özel olarak dışa doğru hareketliliğe odaklanmaktadır.

Dışa doğru hareketlilik için bilgi ve rehberliğe merkezi düzey yaklaşımlar

Pek çok ülke dışa doğru olan öğrenci hareketliliği üzerine bilgi ve rehberliği yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşması, geniş ölçüde hareketlilik ya da öğrencilerin eğitsel profilleriyle ilgilenen daha geniş stratejiler dahilinde çerçeve haline getirmiştir. Bazı sistemlerde bu tarz stratejiler ek olarak verilmekte ya da geniş ölçekli girişimlerle değiştirilmektedir. Üçüncü bir yaklaşım pek çok merkezi yetkili tarafından kabul edilen bilgi ve rehberlik sağlama görevini harici bir organizasyona devretmeyi içermektedir. Bu da hem bilgi ve rehberlik üzerine stratejinin parçası olabilir ya da tamamen değiştirebilir. Aşağıdaki analiz bütün yaklaşımları göz önünde bulundurmaktadır.

(1) 'Gençlik hareketinde' – gençlerin hareketliliği öğrenmesini teşvik etme üzerine 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011.

(2) Aynı eserde.

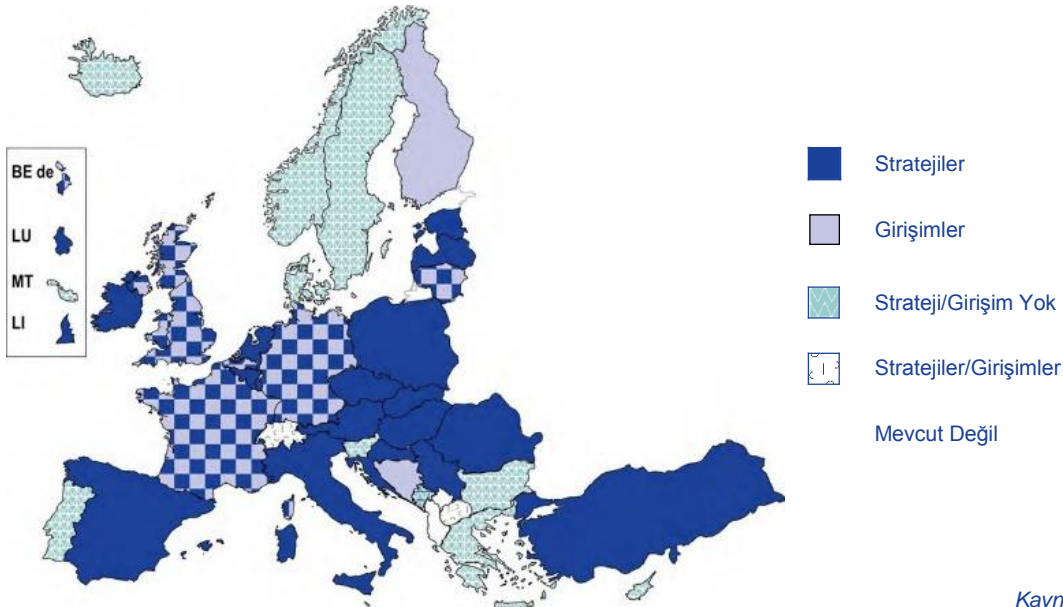
(3) Aynı eserde.

Stratejiler ve girişimler

Şekil 1.1 bilgi ve rehberliğe ya da geliştirilmiş geniş ölçekli girişimlere karşı sistemlerin Kabul ettiği stratejilerin bir genel bakışını sağlamaktadır. Strateji, burada, genel bir amacı ya da hedefi başarılı bir şekilde yerine getirmek için ulusal ya da bölgesel hükümetler tarafından geliştirilen bir plan ya da yaklaşımının yöntemi olarak ele alınmaktadır. Bir strateji illa ki somut eylemleri belirli hale getirmez fakat girişimler, bir stratejiyi uygulamak ya da bir politika alanını keşfetmek için ulusal ya da bölgesel hükümetlerce kabul edilen somut politika önlemlerinden oluşmaktadır.

Merkezi düzey yetkililerce geliştirilen stratejiler hangi bilgi ve rehberlik etkinliklerinin ele alınacağını belirten çerçeveyi sağlamaktadır. Stratejiler ayrıca bu etkinliklerin tonunu ve yönlerini de belirlemekte, genellikle rol oynayacak kişileri ve amaçları belirtmekte, fon sağlamayı ele almakta ve bazı durumlarda somut nitel hedefler sunmaktadır. Ancak öğrencileri bilgilendirme ve rehberlik böylesine geniş kapsayıcı çerçevelerin küçük bir boyutunu oluşturmaktadır.

Şekil 1.1: Dışarıya dönük öğrenci hareketliliği için merkezi düzey stratejiler ve bilgi ve rehberliği kapsayan geniş ölçekli girişimlerin durumu, 2015/16

On eğitim sisteminde (Belçika (Flaman Topluluğu), Çek Cumhuriyeti, Almanya, İrlanda, İspanya, Hırvatistan, Litvanya, Macaristan ve Polonya), yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşması öğrenciler için daha çok ve daha iyi bir bilgi ve rehberliğinin sağlanmasında itici güçtür. Ancak belirli eylemler dışarıya dönük hareketlilik için tasarlanmış olsa bile bu stratejilerin ana odağı ulusal yükseköğretim kurumlarının uluslararası çekiciliğini artırmaktır. Bu sistemlerin arasında stratejinin çok güçlü bir dışa dönük hareketlilik boyutunun olduğu Belçika (Flaman Topluluğu) ve Almanya istisnalardır. Öte yandan Danimarka ve Finlandiya'da yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşması için uygulanan stratejiler yakın zamanda bırakılmıştır.

Belçika (Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklar), Fransa, Lüksemburg, Birleşik Krallık, Lihtenştayn ve Türkiye'de bilgi ve rehberlik, hareketliliğe odaklı daha geniş bir stratejinin parçasıdır. Ancak, Belçika (Almanca konuşan Topluluk), Fransa, Lihtenştayn ve Türkiye'de strateji, Erasmus+ programını yöneten Ulusal Ajansların çalışma planlarına bağlıdır ve bu nedenle doğrudan öğrencileri hedefleyen bilgi ve rehberlik için sınırlı bir kapsam önermektedir. Birleşik Krallık stratejinin dışa dönük hareketlilik için özel olarak ele alındığı muhtemelen tek ülkedir. Bu da yurtdışına öğrenim görmeye giden öğrenci sayısının çok düşük olmasının bir sonucu olabilir (4). Bu strateji, yurt dışında öğrenim

görmenin ve çalışmanın faydalarını göstermek, setlerin ortadan kalkmasını ve dışa dönük hareketliliği artırmak için kapasite inşa etmek gibi belirli sayıda amaçları içermektedir. Ek olarak, İskoçya yüksek becerili ve çok dilli bir nüfusu amaçlayan ayrı bir yaklaşım geliştirmiş ve kıs dönemli hareketlilik için daha fazla fon sağlamaktadır. Estonya, İtalya, Letonya, Avusturya, Romanya, Slovakya ve Sırbistan'da hareketlilik eğitsel gelişme ve/ya da hayat boyu öğrenme fırsatları için daha geniş bir strateji içinde çerçevelenmektedir. Bu açıdan vurgulanan nokta, bireylerin becerilerinin ve yeterliliklerinin ve eğitim sağlayıcılarından bireylere sağlanan hizmetlerin gelişimidir.

Stratejilere ek olarak, on eğitim sisteminin halihazırda hareketliliğe odaklı geniş ölçekli girişimleri bulunmaktadır. Bu girişimler, kampanyalar ya da dağıtım etkinlikleri (Belçika (Almanca konuşan Topuluk ve Flaman Topluluğu), Almanya, Litvanya ve Birleşik Krallık) ya da bilgi ağlarının desteklenmesi (Fransa ve Finlandiya) şeklinde olmaktadır. Bosna-Hersek'te ulusal bir strateji bulunmamaktayken girişim amaçları genelde hem öğrenciler hem de kurumlar için daha çok uluslararası bir genel görünüm desteği amaçlamakta özellikle uluslararası hareket halindeki öğrencileri hedeflemektedir. Fransa'da 2013'ten beri, merkezi ve yerel düzey kamu yetkililerinden ve uluslararası hareketlilik alanındaki diğer paydaşlardan oluşan daimî Avrupa ve uluslararası gençlik hareketi Komitesi (*Comité permanent de la mobilité européenne et internationale des jeunes*), hem ulusal hem de yerel düzeyde bilgi ve rehberliğin görünürlüğünü ve hizmetini artırmıştır.

Harici birimlere bilgi ve rehberlik dağıtımı

Pek çok ülke tarafından benimsenen başka bir yaklaşım dışarıya dönük hareketlilik için bilgi ve rehberlik hizmetini merkezi, bağımsız ve harici bir birime dağıtmaktır. Bu yaklaşım ilk ikisinin yerine geçebilir ya da onları tamamlayıcı olabilir.

Bütün ülkelerin Erasmus+ ya da başka Avrupa fonlu girişimler gibi programların yönetimlerinin bırakıldığı bir Ulusal Ajansın olduğu not edilmelidir. Bu tarz organizasyonlar, çoğunlukla programların yönetimine odaklandığında, ya eksik bilgi sağladığında (Avrupa Birliği fonuyla sınırlı) ya da bireylere değil de ağırlıklı olarak organizasyonlara yöneldiğinde ya da rehberlik boyutu eksik olduğundan bu analize dahil edilmemişlerdir. Benzer şekilde sadece gelen öğrencilere bilgi ve rehberlik sağlayan organizasyonlar da hariç tutulmuştur.

Şekil 1.2'de gösterildiği gibi 20 eğitim sisteminde dışa dönük hareketlilik için bilgi ve rehberlik sağlayan seçilmiş bir kurul bulunmaktadır.

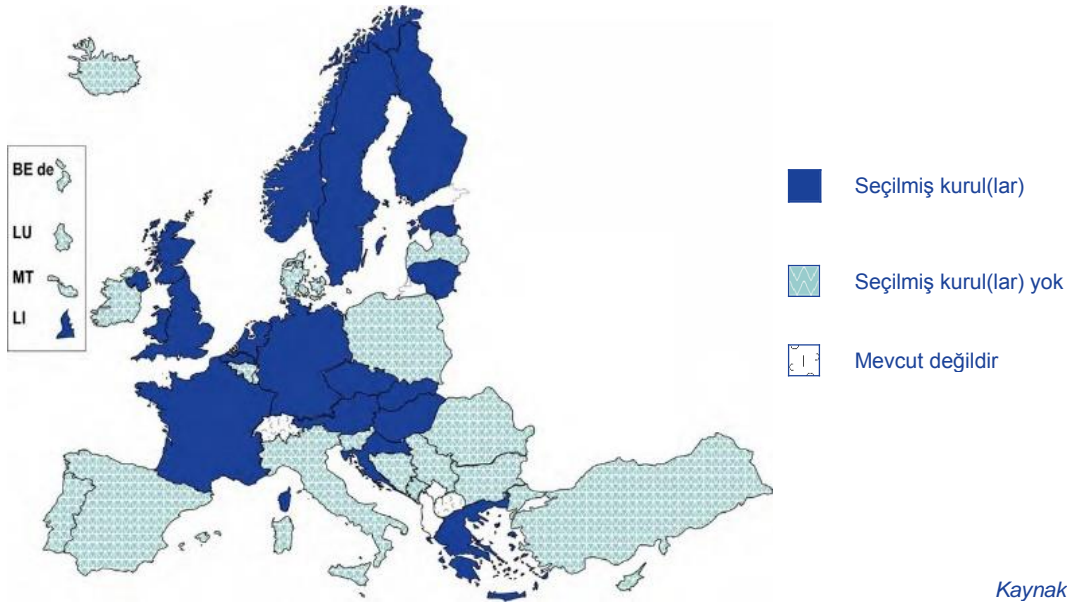
Bu organizasyonların genellikle yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşmasını ve uluslararası hareketlilik iş birliğinin gelişimini destekleyen geniş yetkileri bulunmaktadır. Organizasyonlar hem Avrupa hem de Avrupa dışındaki kamuca desteklenen ya da özel girişimlerle devam ettirilen farklı türlerdeki hareketlilik programlarıyla ilgili bilgi sağlarlar. Ayrıca, yeterliliklerin ve kredilerin tanınırlığıyla ilgili destek ve diğer ülkelerdeki eğitsel ortamlar ve sistemler hakkında bilgi sağlarlar. Üç ülke (Yunanistan, İsveç ve Norveç) ulusal bir strateji ya da geniş ölçekte girişimler olmaksızın merkezi bağımsız ve harici bir birime bilgi ve rehberlik hizmeti sağlamaktadır. Yunanistan'daki Devlet Burs Kurumu ⁽⁵⁾ hareketliliğe dönük olmayan bursları da yönetmekteyken İsveç Yükseköğretim Kurumu ⁽⁶⁾ genellikle bütün eğitim düzeylerindeki öğrencilerin dışa dönük hareketliliği için olan bursları yönetmektedir. Norveç Eğitimde Uluslararası İş Birliği Merkezi ⁽⁷⁾ yükseköğretime odaklanmaktadır.

(1) Bknz Ek I ve II.

(2) Bknz: <http://www.iky.gr>

(3) Bknz: <https://www.uhr.se/start/>

Şekil 1.2: Dışa dönük öğrenci hareketliliği ile ilgili bilgi ve rehberlik hizmetleri sağlamak için seçilen kurul(lar)ın varlığı, 2015/16

Web portalları

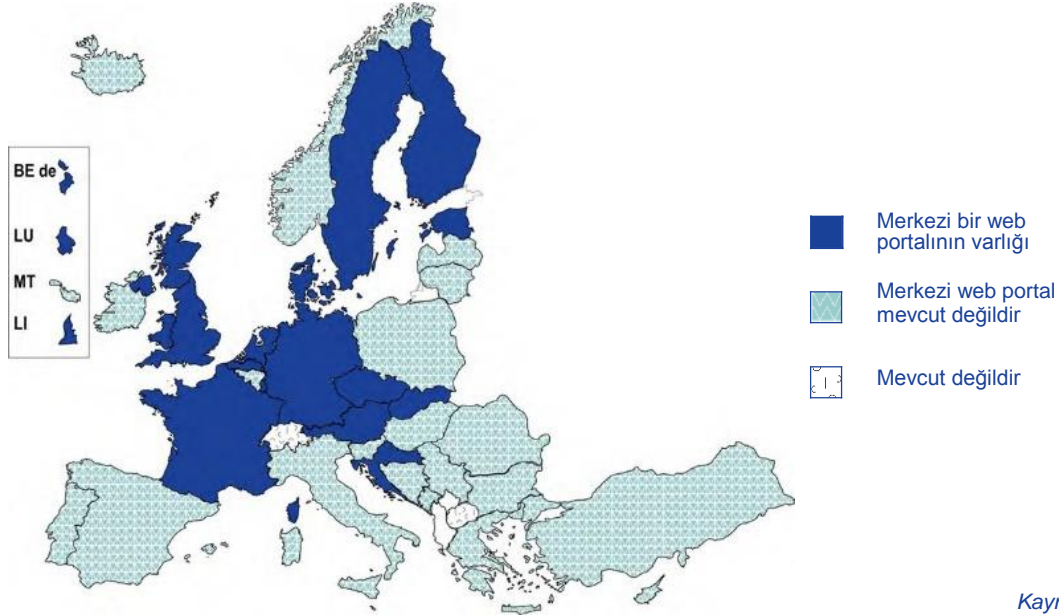
Konsey Tavsiyesinde, öğrencilere bilgi ve rehberlik sağlamak için temel bir rota olarak internetin kullanılmasına değinilmiştir. Ancak, internette paylaşmak bilginin daha erişilebilir, daha açık ve daha anlaşılabilir olduğu anlamına gelmemektedir. Örneğin, analiz edilen bazı ülkelerde bilgi, farklı yaklaşımlar ve bakış açılarının hâkim olduğu yükseköğretim kurumlarının web sayfalarında sağlanmakta ve öğrenci hareketliliği için olan fırsatlarla ilgili kısmi bilgi vermektedir. Diğer ülkelerde, web sayfaları tarafından kişiler ve/ya da sınırlı Avrupa Birliği girişimlerine değil kurumlara dönük olan bilgiyle Erasmus+ programının Ulusal Ajansı tarafından yönetilmektedir. Son olarak, pek çok ülkede sağlanan bilgi, eğitim sistemlerinin tanımlamaları, diğer ülkelerdeki hayat pahalılığı, yükseköğretim kurumlarının listelenmesi gibi sadece çok genel bir durumu göstermektedir.

Bu nedenle, bu tarz bilgilerin zenginliğine ve değerine rağmen göstergeyle uyumlu dört boyut temel olarak göz önüne alınmıştır: 1) web portalı esas olarak hareketliliğe, özellikle dışarıya dönük hareketliliğe özgü bilgiye adanmıştır; 2) web portalı, süre, adayların uygunluğu, bursların uygun olduğu ülkeler, çalışma düzeyleri vb. gibi çeşitli burslarla (Avrupa programlarıyla sınırlı değil) ilgili somut bilgi sağlamaktadır; 3) web portalı, burslara başvuru yolları için rehberlik etmekte ve somut iletişim bilgileri vermektedir; 4) son kullanıcıların onlar için nelerin mevcut olduğunu anlamak için pek çok kurumun internet sitesini taramalarını önlemek amacıyla bilginin anlaşılabilir bir biçimde merkezileştirilmesi söz konusudur. Ayrıca portalların kimisi varılacak ülkede öğrenciler için kalacak yer, kredilerin ve yeterliliklerin tanınırlığı, dil kurları vb. gibi öğrenciye özgü konularla ilgili bilgi sağlamaktadır. Bu bilgi, internet üzerinden sağlanan rehberlik ve bilginin kalitesini artırsa da gösterge için bir gereklilik olarak düşünülmemektedir.

(4) Bknz: <http://siu.no/>

Sonuç olarak, 19 eğitim sistemi yukarıda değinilen kategorileri gösteren internete dayalı bilgi sağlamaktadır (Bknz Şekil 1.3).

Şekil 1.3: Dışa dönük öğrenci hareketliliği için bilgi ve rehberlik sağlayan merkezi web portal(lar)ının varlığı, 2015/16

Kaynak: Eurydice.

İlginç bir biçimde, Avusturya⁽⁸⁾ ve Hırvatistan⁽⁹⁾ gibi bazı ülkelerde bilgi, kullanıcıların ilgi alanları ya da çalışma düzeyleri, gidecekleri ülkeler, bursun süresi vb. gibi kullanıcıların özelliklerine karşılık gelen bazı kategorilere göre filtrelenebilmektedir. Alman web portalı⁽¹⁰⁾ hareketlilik deneyiminin bütün yönleriyle ilgilenen beş bölüme göre düzenlenmiştir: planlama, hazırlık, finans, konaklama arayışı ve gidilecek ülkedeki yaşam. Birleşik Krallık'ta geliştirilen Uluslararası Git⁽¹¹⁾ web portal yurtdışında kuma ve çalışma için gereken her türlü fonla ilgili rehberlik ve en son politikalar, istatistikler ve vaka çalışmalarıyla ilgili bilgi sağlamaktadır.

Kişiselleştirilmiş hizmetlerin temin, izleme ve değerlendirilmesi

Rehberlik, genelde amaçlar, sosyo-ekonomik şartlar, engeller gibi kişisel şartları göz önüne alarak kişiselleştirilmiş bir yolla bireylere sağlanan pratik destek olarak çevrilmektedir. Kişiselleştirilmiş hizmetler, hem yüz yüze hem de çevrimiçi danışma yoluyla kendini işine adanmış personel tarafından yürütülebilmektedir ve mali konular dahil idari süreçlerle ilgili yardımdan daha nadir ama eşit derecede önemli olan engelli öğrencilere göre düzenlenmiş rehberliğe kadar değişiklik göstermektedir.

Bosna-Hersek ve Türkiye hariç bütün eğitim sistemleri bu tarz hizmetler sağlamaktadır ve bu hizmetleri dağıtmanın en yaygın yolu yükseköğretim kurumlarının uluslararası ofisleri yoluyla gerçekleşmektedir. Ayrıca 13 eğitim sisteminde (Almanya, Hırvatistan, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Avusturya, Finlandiya, Birleşik Krallıktaki dört sistem ve Lihtenştayn) kamuca desteklenen bir merkez, ajans ya da birim bireysel öğrencilere destek sağlamak için görevlendirilmiştir.

(5) Bknz: <http://www.grants.at/>

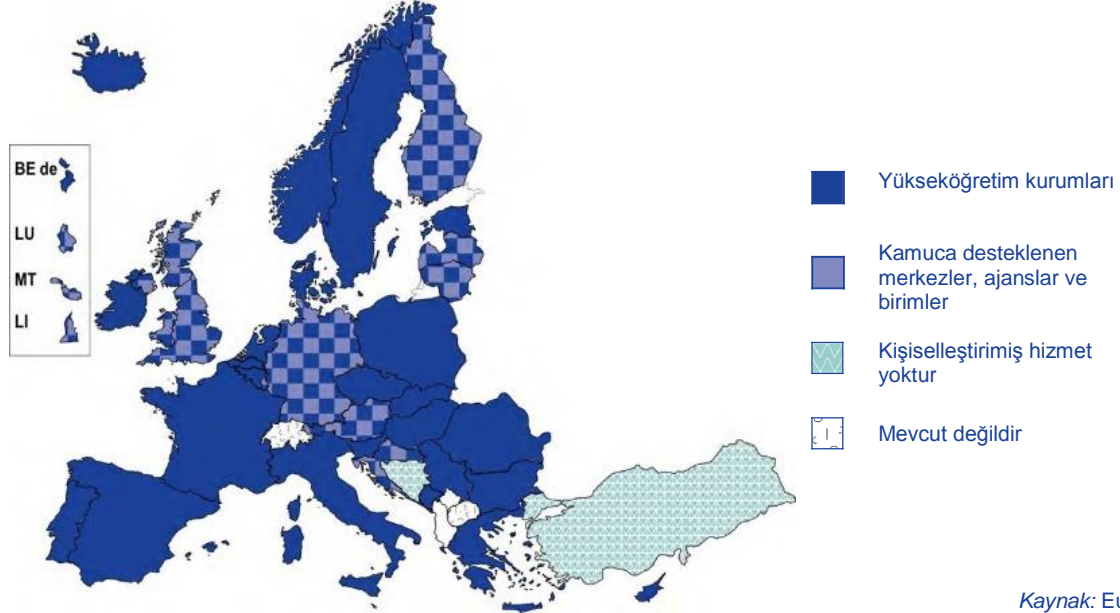
(6) Bknz: <http://www.stipendije.info/>

(7) Bknz: <http://www.studieren-weltweit.de>

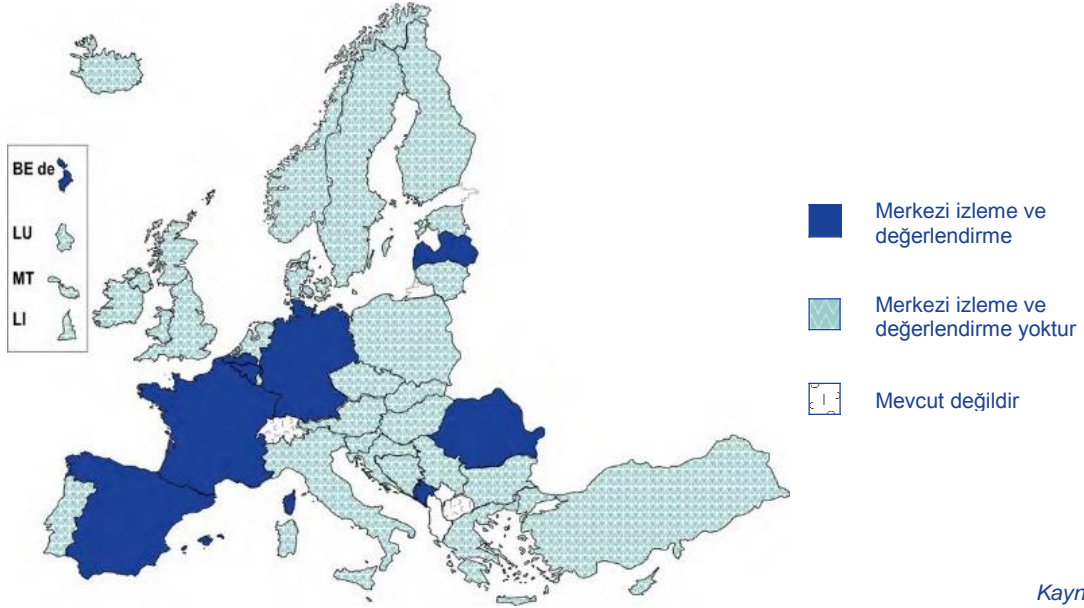
(8) Bknz: <http://go.international.ac.uk/>

Kişiselleştirilmiş hizmetlerin temininin yükseköğretim kurumlarına devredilmesi yaklaşımı kullanıcı ve hizmet sağlayıcı arasındaki yakınlığı ve bağlamlaştırmayı garanti altına almaktadır. Ancak, sonuçta oluşan bölünme daha iyi hizmetler öneren, daha fazla kaynağa sahip kurumlarla kullanıcı için eşit olmayan fırsatlara ve kalite standartlarına yol açabilmektedir.

Şekil 1.4: Dışa dönük hareketlilik için öğrencilere kişiselleştirilmiş hizmetlere sağlayan kurumların tipolojisi, 2015/16

Bu potansiyel risk, öğrencilere verilen hizmetlerin merkezi izlemesi ve değerlendirilmesiyle engellenebilir. Şekil 1.5 sadece birkaç sistemde (Belçika, Almanya, İspanya, Fransa, Letonya, Romanya ve Karadağ) özellikle kişiselleştirilmiş hizmetlerin kalitesine bakan bir değerlendirme sisteminin olduğunu göstermektedir. Almanya ve Letonya haricinde, kişiselleştirilmiş hizmetlerin kalitesine bakma ve onları değerlendirme amacıyla belirli göstergelerle bu görevi yerine getiren ulusal ajanstır. Bu yükseköğretim kurumlarındaki kalite için yapılmaktadır. Almanya'da üç aydan uzun süre yurt dışında zaman geçiren bütün burs sahipleri bilgi ve rehberlik sağlamak için görevlendirilmiş bir web aracı yoluyla Alman Akademik Değişim Servisi (AADS)'ni değerlendirmektedir.

Şekil 1.5: Kişiselleştirilmiş hizmetler için merkezi izleme ve değerlendirme sisteminin varlığı, 2015/16

Çoğaltıcıların Dahil Olması

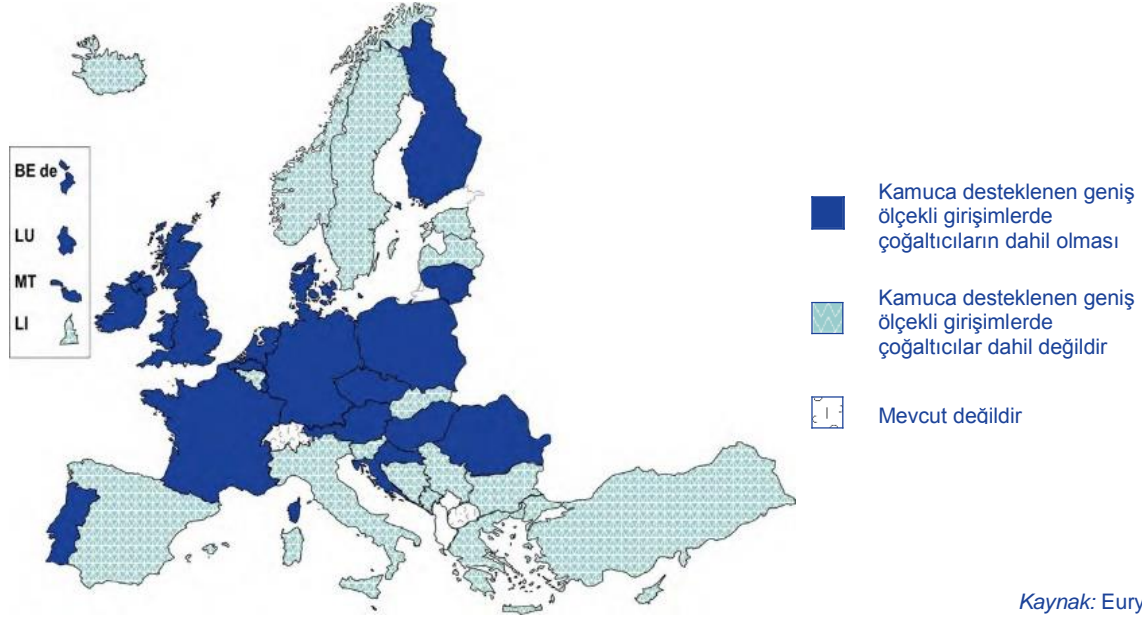
Bu belgede yurtdışında öğrenme deneyimi olan ya da dolaylı bir biçimde dahil olan (öğretmenler, aileler vb.) bireyler olarak ele alınan çoğaltıcıların rolü hareketlilik kültürünün gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Hareketliliğin somut deneyimlerine bağlı olan akranların ya da aktörlerin dahil olması öğrencileri bu deneyime başlamaları konusunda motive edebilir ve bireysel öğrencilere değerli bilgi ve rehberlik sağlamaktadır. Pek çok ülkede, bilgi yayma etkinlikleri yükseköğretim kurumlarının özerkliğine bırakılmıştır.

Ancak, bazı ülkelerde çoğaltıcılar kamunun desteklediği geniş ölçekli girişimlerde de yer almışlardır. (bkz Şekil 1.6). Pek çok ülkede bu durum ulusal fuarlarda ya da hareketlilik bilgi günlerinde ya da videolar, bloglar ve makalelerle kayıt altına alınmış olan merkezi web sayfalarındaki belgeler aracılığıyla meydana gelmektedir.

Danimarka'da hem öğrencilerin hem de ünlü insanların deneyimlerini paylaştıkları ve pratik ipuçları verdikleri dışa dönük hareketliliğe ⁽¹²⁾ adanmış pek çok web portalında mevcuttur. İrlanda'da her yıl Eylül ve Aralık ayları arasında uluslararası bir hareketlilikte yer almış olan öğrenciler deneyimleri hakkında konuşmak ve hareketlilik programlarının farkındalığını artırmak için kendi ortaokullarını ziyaret etmektedir. Bu girişim, Erasmus Ulusal Ajansı (EUA), Eğitim ve Beceriler Bölümü (EBB) ve İrlanda'daki Öğretmen Eğitim Merkezleri Derneği arasındaki ortaklıkla desteklenmektedir. Lüksemburg'da, the ACEL (*Association des cercles étudiants luxembourgeois*) ve the UNEL (*Union nationale des étudiants luxembourgeois*) hem yıllık öğrenci fuarında hem de okullardaki bilgi günlerinde çoğaltıcıları da kapsayan etkinliklerin düzenlenmesine katılmaktadırlar.

(9) Bknz: www.gribverden.dk

Şekil 1.6: Kamuca desteklenen geniş ölçekli girişimlerde çoğaltıcıların dahil olması, 2015/16

1.3. Puan tahtası göstergesi

Puan tahtası göstergesi, bilgi ve rehberlik ve Konsey Tavsiyesi'ndeki çoğaltıcıların rolüyle ilişkili dört unsur dayanmaktadır:

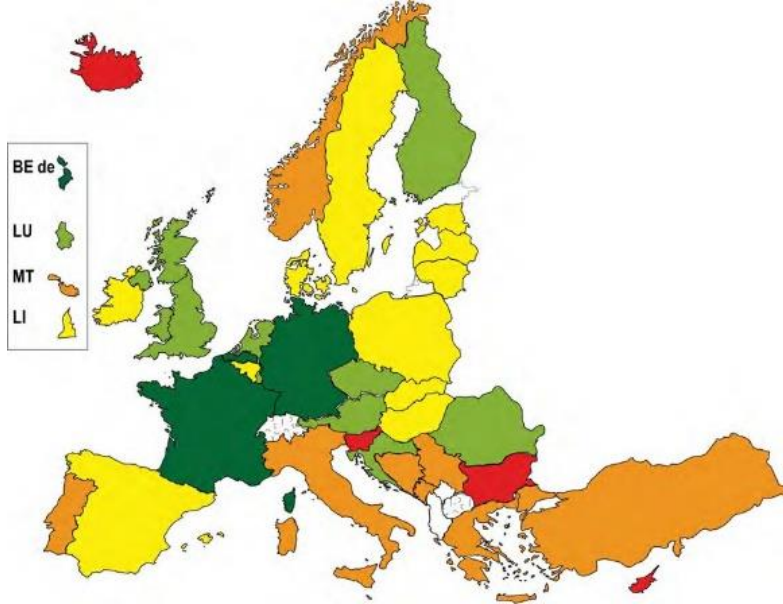
- 1) bilgi ve rehberlik sağlamak için yön veren merkezi düzeyde yetkililerce belirlenmiş olan kapsamlı bir stratejinin varlığı ya da öğrencileri bilgilendirmeyi ve onlara rehberlik etmeyi amaçlayan kamu tarafından desteklenen geniş ölçekli girişimlerin gelişmesi ya da öğrencilere bilgi ve rehberlik vermek için yetkisi olan seçilmiş bir kurulun varlığı, (bkz Şekiller 1.1 ve 1.2);
- 2) geniş ölçüde öğrenme hareketliliğine ayrılmış olan merkezi, kamuca desteklenen web portal(lar)ının varlığı. Bunlar dışı doğru hareketlilikle ilgili olacaktır fakat gelecek öğrenciler için bilgi içerebilir (bkz Şekil 1.3);
- 3) izleme ve değerlendirme için önceden belirlenmiş mekanizmalarla danışma, rehberlik ve bilgi sağlayan kamuca desteklenen kişiselleştirilmiş hizmetlerin varlığı (bkz Şekiller 1.4 and 1.5);
- 4) öğrenim hareketliliği hakkında bilgi ve rehberliğin kamuca desteklenen geniş ölçekli girişimleri altında çoğaltıcıların dahil olması (bkz Şekil 1.6).

Puan tahtası göstergesi beş renkli kategori etrafında şekillendirilmiştir: koyu yeşil göz önünde bulundurulmuş bütün dört unsurun yerine getirildiğini göstermekteyken kırmızı inceleme altındaki hiçbir unsurun yer almadığını göstermektedir. Kalan üç kategori (açık yeşil, sarı ve turuncu) orta seviyedir.

Mevcut bilgi sadece Belçika (Almanca konuşan Topluluk ve Flaman Toplulukları), Almanya ve Fransa'nın bütün kriterleri taşıırken dört ülke (Bulgaristan, Kıbrıs, Slovenya ve İzlanda) incelenen hiçbir kriteri karşılamamaktadır.

On bir sistem dört ölçütün üçünü yerine getirmekte ve açık yeşille gösterilmektedir. Romanya haricinde bütün bu sistemlerin kişiselleştirilmiş hizmetlerin değerlendirme ve izlemesine ilişkin merkezi bir yaklaşım eksikliği bulunmaktadır. Bütün kriterlerle uyumlu olan Romanya'nın merkezi bir web portal bulunmamaktadır.

Şekil 1.7: Puan tahtası göstergesi 1: Öğrenci hareketliliğiyle ilgili bilgi ve rehberlik, 2015/16

Kaynak: Eurydice.

Puan tahtası gösterge kategorileri:

	Aşağıda öğrenci hareketliliğinin bilgi ve rehberliğiyle ilgili verilen dört unsur kapsamıştır: <ul style="list-style-type: none"> • bilgi ve rehberlik sağlamak için yön veren merkezi düzeyde yetkililerce belirlenmiş olan kapsamlı bir stratejinin varlığı ya da öğrencileri bilgilendirmeyi ve onlara rehberlik etmeyi amaçlayan kamu tarafından desteklenen geniş ölçekli girişimlerin gelişmesi ya da öğrencilere bilgi ve rehberlik vermek için yetkisi olan seçilmiş bir kurulun varlığı; • öğrenme hareketliliği (özel olarak dışa dönük hareketlilik ya da dışa ve içe dönük hareketlilik beraber) için merkezileştirilmiş, kamuca desteklenen web portal(lar); • izleme ve değerlendirme için önceden belirlenmiş mekanizmalarla danışma, rehberlik ve bilgi sağlayan kamuca desteklenen kişiselleştirilmiş hizmetler; • öğrenim hareketliliği hakkında bilgi ve rehberliğin kamuca desteklenen geniş ölçekli girişimleri altında çoğaltıcıların dahil olması.
	Öğrenme hareketliliği üzerine bilgi ve rehberlikle ilgili dört unsurdan üçü kapsamıştır.
	Öğrenme hareketliliği üzerine bilgi ve rehberlikle ilgili dört unsurdan ikisi kapsamıştır.
	Öğrenme hareketliliği üzerine bilgi ve rehberlikle ilgili dört unsurdan biri kapsamıştır.
	Öğrenme hareketliliği üzerine bilgi ve rehberlikle ilgili dört unsurdan hiçbiri kapsamamıştır.
	Mevcut değildir.

Çoğunluğu kuzey doğu Avrupa'da gruplandırılan on iki eğitim sistemi, dört ölçütten ikisini karşılayarak sarı kategoride yer almaktadır. On iki kategoriden dokuzu başka bir kategoriye ek olarak kişiselleştirilmiş hizmetlerin değerlendirme ve izlemesini yerine getirmemektedir: Estonya, Slovakya, İsveç ve Lihtenştayn kamu tarafından desteklenen geniş ölçekli girişimlere çoğaltıcıları dahil etmemektedir; İrlanda, Litvanya, Litvanya, Macaristan ve Polonya'nın dışa dönük hareketlilik için merkezi bir web portal bulunmamaktadır ve Danimarka'nın kapsamlı, ulusal ölçekte girişimleri ya da öğrencilere bilgi ve rehberlik alanında belirli görevleri olan atanmış bir birimi bulunmamaktadır. Kişiselleştirilmiş hizmetlerin kalitesini ölçen bu kategorideki üç eğitim sistemi Belçika (Fransız Topluluğu), İspanya ve Letonya'dır fakat bu ülkelerin çoğaltıcıları ve merkezi bir web portalı bulunmamaktadır.

Çoğu Akdeniz'de olan dokuz sistem, bu puan tahtası için göz önünde bulundurulmuş dört ölçütten sadece birini yerine getirmektedir. Yunanistan, İtalya, Bosna-Hersek, Norveç, Sırbistan ve Türkiye'nin ulusal bir stratejisi ya da girişimi ya da dışarıya dönük hareketliliğe dönük bilgi ve rehberlik için seçilmiş bir birimi bulunmaktadır fakat diğer bütün ölçütleri karşılamamaktadır. Malta ve Portekiz çoğaltıcıları dahil ederken Karadağ'ın kişiselleştirilmiş hizmetlerin değerlendirilmesi için bir sistemi bulunmaktadır. Bu ülkelerin hiçbirinin merkezleşmiş bir web portalı bulunmamaktadır.

1.4. Sonuç

Neredeyse bütün eğitim sistemlerinin bilgi ve rehberliğin unsurlarını içeren ulusal ölçekte bir stratejisi bulunmaktadır. Neredeyse bütün sistemler, dışarıya dönük hareketlilik fırsatlarının erişimi ve görünürlüğünü geliştiren girişimler geliştirmiştir ya da harici ve bağımsız birimlere bu görevi devretmiştir.

Ancak yarısından azı mevcut burslar ve onlara nasıl erişileceği ile ilgili bilgi ve rehberlik sağlayan web portallarını merkezileştirmiş ve bu sistemlerin sadece yarısı kamu tarafından desteklenen geniş ölçekli girişimlerde çoğaltıcıları dahil etmektedir. Üstelik pek çok sistemde kişiselleştirilmiş hizmetler yoluyla öğrenciye yapılan rehberlik, yükseköğretim kurumlarınca sağlanmaktadır ve bu da bilgi ve rehberliğin kalitesinin stratejiye, kaynağa ve kurumların kendi ilgilerine bağlı hale gelmesine yol açmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarının rolünün bilgi ve rehberlik servislerinin yakınlığı açısından faydalı olmasına rağmen sadece o alana güvenilmesi bilgi ve rehberliğin ayrılması riskini de getirmektedir. Üstelik yükseköğretim kurumlarınca verilen hizmetlerin hükmü kalite güvencesi açısından çok önemli zorluklar da getirmektedir. Aslında sadece dokuz sistemde kişiselleştirilmiş hizmetlerin kalitesinin izlenmesi ve değerlendirilmesi için bir mekanizma bulunmaktadır.

BÖLÜM 2: YABANCI DİL EĞİTİMİ HAZIRLIĞI

2.1. Giriş

Dil öğrenimi hareketlilik deneyiminin kalbindedir. Hareketlilik dönemlerinden faydalananlar yaygın olarak yabancı dil yeterliliklerinin geliştiğini rapor etmektedir (Avrupa Komisyonu, 2014). Öte yandan pek çok Avrupa ülkesinde öğrencilerin büyük çoğunluğu yabancı dil becerilerindeki eksikliği onları yurtdışına gitmekten alıkoyan bir engel olarak görmektedir (Hauschildt ve diğerleri, 2015, s. 196).

Ayrıca Konsey Tavsiyesi yabancı dil eğitimine 'eğitimin ilk aşamalarında başlama'nın önemini kabul etmekte ve Üye Devletleri 'hem genel hem de mesleki eğitimde hareketlilik için dilbilimsel ve kültürel hazırlığın kalitesi'ni sağlamaları konusunda uarmaktadır (1). Bu bağlamda da Tavsiye yenilikçi öğretim yöntemlerinin kullanımına ('BİT'lere dayalı olanları dahil eden) ve 'temel dijital yeterlilikler'in geliştirilmesine (2) dikkat çekmektedir. Öğrenme hareketliliği için öğrencileri hazırlamanın ikinci boyutu da çok gerekliyken puan tahtası göstergesi 2 öğrenci hareketliliği deneyimi için öğrencileri gerekli becerilerle donatmadaki kritik rolünü vurgulayarak sadece yabancı dil hazırlığına odaklanmaktadır.

2.2. Arka Plan Analizi

Yabancı dil hazırlık göstergesi okul öncesi düzeyden üst orta öğretimin sonuna kadar okullardaki zorunlu yabancı dil öğreniminde kullanılan ulusal yaklaşımlara bakmaktadır. Daha belirli bir şekilde, bu gösterge genel ve mesleki tam zamanlı eğitim alan bütün öğrencilere mevcut olan zorunlu yabancı dil eğitiminin süresine odaklanmaktadır.

2002'de Barselona Avrupa Konseyi (3) 'temel becerilerde uzmanlaşmayı, özellikle de çok küçük yaşlardan itibaren en az iki yabancı dili öğretmek için' eylem çağrısında bulunmuştur. Bu amaç, arzu edilenin bütün öğrencilerin yabancı dil öğretiminde mümkün olabildiği kadar uzun zaman geçirmeleri ve okulda bir yabancı dili öğrenme fırsatına mümkün olduğu kadar uzun bir şekilde sahip olmaları gerektiği ilkelere dayanmaktadır. Pek çok faktörün (öğretim yöntemleri, öğretmen ve öğrencilerin motivasyonu, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyi, öğrencilere mevcut enformel öğrenme fırsatları vb.) dil yeterliliğini etkilemesine rağmen kanıtlar yabancı dil öğrenmeye erken yaşta başlamanın ve çok sayıda yabancı dil öğrenmenin dil yeterliliğinin daha yüksek seviyeleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir (Avrupa Komisyonu 2012, s. 11).

Buna dayalı olarak, bu bölüm dil öğrenim süresiyle ilişkili iki boyutu analiz etmektedir: 1) bütün öğrenciler için zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam süresini; ve 2) öğrencilerin en az iki yabancı dili aynı anda öğrenmek zorunda oldukları sürenin uzunluğu. Zorunlu yabancı dil öğreniminin toplam süresi okul öncesi eğitimin başından üst orta öğretim eğitiminin sonuna kadar hesaplanmıştır. Pek çok ülkede bu süre zorunlu eğitimin sonuna doğru gitmektedir. Böyle durumlarda, bütün öğrenciler için gerekliyse yabancı dil eğitimi her şekilde 'zorunlu' olarak ele alınmıştır.

(1) 'Gençlik harekette' üzerine 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi – gençlerin öğrenme hareketliliğini desteklemektedir, OJ C199, 7.7.2011, C199/3.

(2) Aynı eserde.

(3) Barselona Avrupa Konseyi 15-16 Mart 2002, Başkanlık Sonuçları, s. 19.

Eğitim otoriteleri genellikle her öğretim yılında sadece zorunlu yabancı dillerin sayısını düzenlemektedir ve yabancı dillerin seçimi genellikle ya okula ya da öğrencilere bağlıdır. Bu da eğitim otoritelerinin, bütün öğrenciler için ilkokuldan başlayıp ortaöğretim eğitimi sonuna kadar bir yabancı dil eğitimini zorunlu yapabileceklerine karar verebilecekleri anlamına gelmekteyken öğrencilerin üst orta eğitimleri sonunda sadece bir yabancı dili öğrenecekleri anlamına gelmemektedir: kısa sürelerde de birçok yabancı dili öğrenebilmektedirler. Bu yaygın seçim özgürlüğünden dolayı iki (ya da daha fazla) yabancı dilin öğretimiyle ilgili karşılaştırmalı idari bilgi sadece öğrencilerin bu dilleri aynı anda öğrenmek zorunda oldukları dönemlere bakılarak elde edilebilmektedir. Bu nedenle mevcut analizde böylesi dönemler, okulda en az iki yabancı dilin zorunlu öğretimi için vekili olarak kullanılmaktadır.

Puan tahtasının odağı yükseköğretimdeki dışa dönük hareketlilik olduğundan gösterge sadece eğitimsel yollara odaklanmaktadır ya da *yükseköğretime doğrudan erişim vermenin* izini sürmektedir. Özellikle, puan tahtası dil öğretimine dönük en düşük gereklilikleri incelemektedir 1) üst orta eğitimin sonuna kadar olan genel eğitimde ve 2) yükseköğretime doğrudan erişime izin veren mesleki üst orta öğretim programlarında ⁽⁴⁾.

Mesleki eğitimde, gösterge, en çok temsil edilen programların bilgisine dayanmaktadır. Bu da çok özel alanlara (güzel sanatlar ya da sahne sanatları gibi) ayrılan kurumlardaki programların ya da dalların göz önüne alınmadığını göstermektedir. Bunun yanında, yetişkin eğitimi programları, özel eğitim kategorisi altındaki programlar ya da çok az sayıda öğrencinin yer aldığı dallar dahil edilmemiştir.

Zorunlu yabancı dil eğitiminin toplam uzunluğu

Yukarıda belirtildiği gibi genel eğitimde ve mesleki eğitim ve öğretimde (MEÖ) okul öncesinden üst orta eğitim düzeyine kadar göz önünde bulundurulması gereken ilk önemli faktör zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam uzunluğudur.

Rakamları eğitim otoriteleri tarafından belirlenen en düşük düzeydeki gereklilikleri yansıtmaktadır. Bu da bütün öğrenciler için zorunlu dil eğitiminin en düşük süresini göstermektedir: bazı öğrenciler yabancı dilleri daha uzun sürelerde öğrenebilmektedir. Ancak rakam, sistemlerin içindeki farklılıkları göstermemektedir örneğin, farklı dalları takip eden öğrenciler için farklı gerekliliklerin olduğu sistemler.

Ülkeleri karşılaştırırken aynı yıllarda dil öğreniminin olması yabancı dillere aynı oranda maruz kalındığı anlamına gelmediğinin not edilmesi gerekmektedir çünkü öğretim saatleri büyük ölçüde çeşitlilik göstermektedir (bknz Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2016). Yine de zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam süresi erken dil öğretiminin nasıl başladığını ve ne kadar süre devam ettiğini değerlendirmesi açısından iyi bir örnektir.

Şekil 2.1 genel eğitimde zorunlu yabancı dil öğretimin toplam süresini göstermektedir. Bu belgede kapsanan eğitim sistemlerinin yarısından fazlasında (24), genel eğitimdeki öğrenciler 10 ile 12 yıl süreyle yabancı dil öğrenmek zorundadır (bknz Şekil 2.1). Sadece beş eğitim sisteminde zorunlu yabancı dil öğrenimi biraz daha uzundur: Belçika'da (Almanca konuşan Topluluk) 15 yıl ve İtalya, Lüksemburg, Polonya ve Romanya'da 13 yıldır.

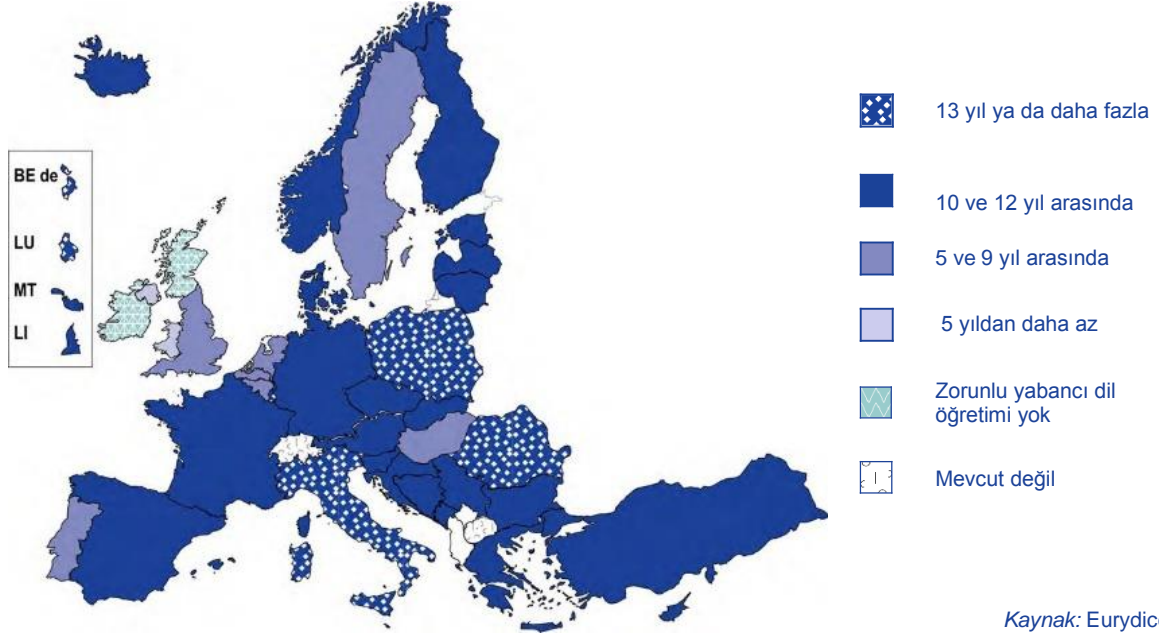
7 sistemde, zorunlu yabancı dil öğretimi 5 ile 9 yıl arasında sürmekteyken iki sistemde 5 yıldan daha azı yabancı dillere ayrılmıştır (Birleşik Krallık 'ta Galler ve Kuzey İrlanda'da). İrlanda'da zorunlu

yabancı dil

(4) Genelde bu programların ISCED-P kodu '354'tür. Daha fazla bilgi için 2011 Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırmasına bkznz (UNESCO İstatistik Enstitüsü, 2012).

öğretimi bulunmamaktadır – çünkü ne İrlanda dili ne de İngilizce yabancı dil olarak düşünülmemektedir – ve yasal bir öğretim programının olmadığı Birleşik Krallık 'ta (İskoçya) da zorunlu yabancı dil öğretimi bulunmamaktadır.

Şekil 2.1: Genel eğitimde zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam süresi (ISCED 0 'dan 3)'e, 2015/16

Ülkelere özgü notlar

Belçika (BE fr): Brüksel-Başkent Bölgesi'nde ve özel dil yönetimli komünlerde: zorunlu yabancı dil öğretiminin süresi 10 yıldır. In

Estonya ve İsveç: Okullar yabancı dil öğretimine ne zaman başlanacağına karar verebilmektedir: 7 ve 9 yaş arasında (Estonya) ve 7 ve 10 yaş arasında (İsveç). Şekil mümkün olan en geç başlama yaşını hesaplamaktadır.

Birleşik Krallık (SCT): İskoçya'da yasal bir öğretim programı bulunmamaktadır. İskoç yerel yetkililerinin, ortaokulun üçüncü yılın sonuna kadar bütün öğrencilerin en az bir yabancı dil öğrenmesinin bir hak olduğu (yaklaşık olarak 15 yaş) *Mükemmellik için Öğretim Programı'nın* temel prensipleri çerçevesinde kendi öğretim programlarını yaratma özerkliği bulunmaktadır. İskoç hükümeti şu anda gençlerin ana dillerine ek olarak iki yabancı dil daha öğrendikleri bir dil politika modelini tanıtmaktadır.

Bilgi, zorunlu yabancı dil öğretiminin VET'teki ve genel eğitimdeki öğrenciler için benzer olduğunu göstermektedir. VET öğrencilerinin zorunlu yabancı dil öğretim süresi okul öncesi, ilkökul ve alt orta öğretimde genel eğitime devam ettikleri ve üst orta öğretimde mesleki eğitim yoluna girdikleri varsayımına dayalı olarak hesaplanmaktadır. Bu nedenle genel ve Vet öğrencileri arasındaki fark üst orta eğitimdeki programları arasındaki farklılıklarda yatmaktadır.

Dört eğitim sisteminde (Danimarka, Almanya, İspanya ve Hollanda) zorunlu yabancı dil öğrenim süresi VET takip eden öğrenciler için farklı gerekliliklerden dolayı daha kısadır (bknz Şekil 2.3). Hollanda'da VET için ulusal bir öğretim programı bulunmamaktadır, Danimarka, Almanya ve İspanya'da yabancı diller VET öğrencileri için zorunlu değildir. Bu yüzden, bu ülkelerde VET yolundaki öğrencilerin, genel eğitimdeki akranlarına kıyasla iki ya da üç yıl daha az süreyle yabancı dil öğrenmeleri gerekmektedir.

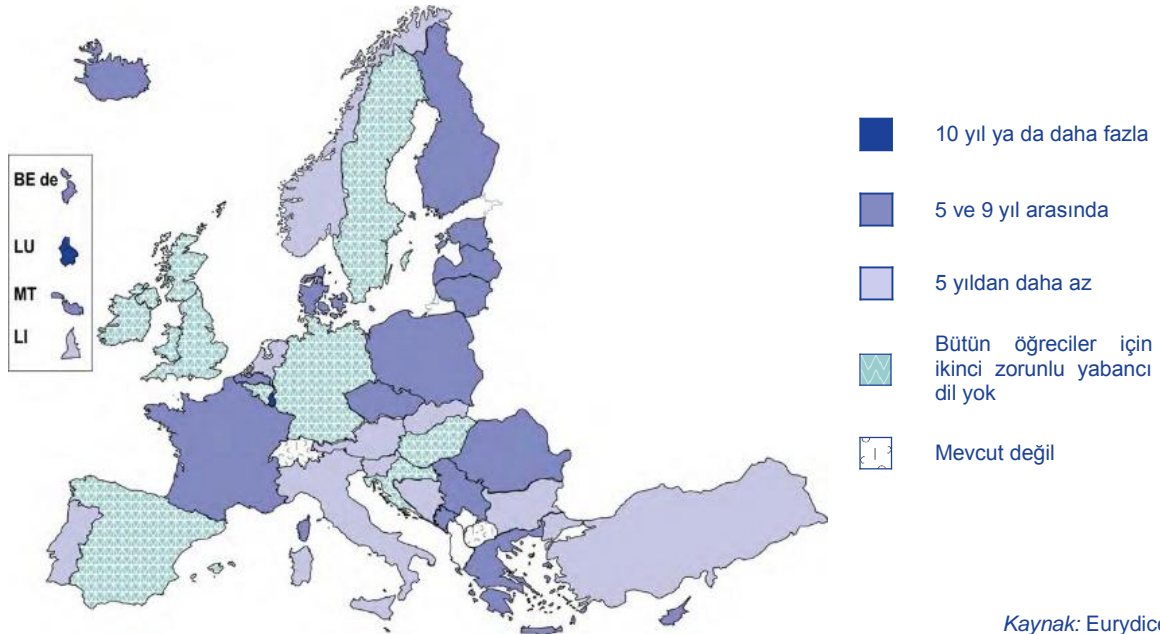
Ayrıca bazı ülkelerde, genel ve mesleki eğitim programlarının resmi sürelerindeki farklılıklardan dolayı genel eğitimdeki öğrencilere göre VET öğrencilerinin bir yıl daha fazla (Letonya ve Polonya) ya da daha az (Avusturya) yabancı dil öğrenmeleri gerekmektedir.

İki yabancı dilli dönemin uzunluğu

Zorunlu yabancı dil öğrenimiyle ilgili ikinci en önemli boyut, öğrencilerin aynı anda iki (ya da daha fazla) yabancı dili öğrenmeleri gerektiğindeki dönemin uzunluğudur. Genel eğitimde (bknz Şekil 2.2), öğrencilerin beş yılda ya da 18 eğitim sisteminde daha fazla süreyle aynı zaman aralığında en az iki yabancı dili öğrenmeleri gerekmektedir. Bu 18 ülkenin dışında, genel eğitimdeki öğrencilerin 12 yıl boyunca eş zamanlı olarak en az iki yabancı dil öğrenmek zorunda oldukları Lüksemburg göze çarpmaktadır. Ayrıca, 11 eğitim sisteminde aynı zamanda öğretilmesi gereken yabancı dillerin süresinin beş yıldan az olmasına rağmen öğrencilerin yine de en az iki yabancı dili aynı anda öğrenmeleri gerekmektedir. Bu da genel eğitimdeki öğrenciler için iki yabancı dili zorunlu yapan eğitim sistemlerinin çoğunlukta olduğunu göstermektedir.

İrlanda ve Birleşik Karalık'a (İskoçya) ek olarak dokuz eğitim sisteminde genel eğitimdeki öğrencilerin aynı zamanda iki yabancı dili öğrenmeleri gerekmemektedir: Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, İspanya, Hırvatistan, Macaristan, İsveç ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda).

Şekil 2.2: Genel eğitimde en az iki zorunlu yabancı dilli dönemin uzunluğu (ISCED 0'dan 3'e), 2015/16

Ülkelere özgü notlar

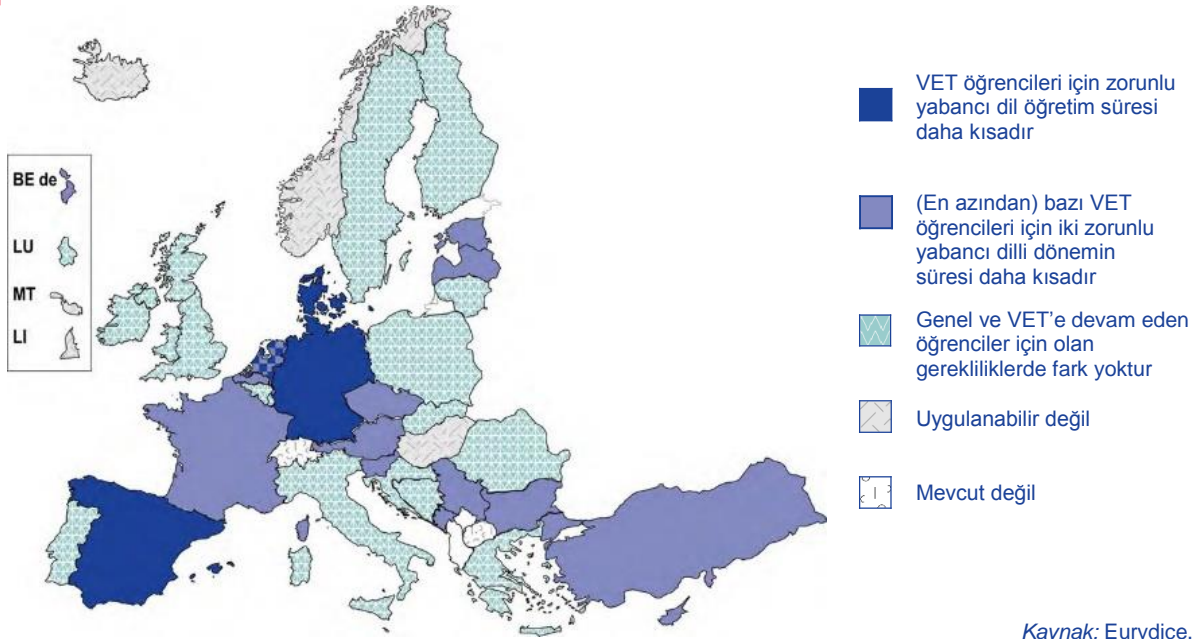
Estonya: 10 ve 12 yaş arasında ikinci bir yabancı dil öğretimine ne zaman başlanacağına okullar karar verebilmektedir. Şekil mümkün olan en geç başlama yaşını hesaplamaktadır.

Slovakya: 2015 Eylül'den beri, güncellenmiş Devlet Eğitim Programı'na göre öğrenciler aynı anda en az iki yabancı dili önceden zorunlu olan 8 yıllık dönem yerine 4 yıllık bir dönemde öğrenmek zorundadır. 2015/16 eğitim-öğretim yılında, yeni öğretim programı ISCED 2. Düzeyin birinci sınıfında kullanılmaktadır. Diğer öğrenciler eski öğretim programını takip etmekte ve hala en az 8 yılda iki zorunlu yabancı dili aynı zamanda öğrenmek zorundadır.

Genel eğitime ve Vet'e devam eden öğrenciler arasındaki en az iki yabancı dilli dönemin süresindeki farklılıklar okul öncesinden üst orta eğitime kadar bütün dil öğrenim süresi için tekrar hesaplanmaktadır. Şekil 2.3 bu tarz farklılıkların zorunlu yabancı dil öğretim süresinin toplam süresi durumundan daha fazla ortaya çıktığını göstermektedir. 14 eğitim sisteminde, en azından Vet yolunda ilerleyen bazı öğrenciler genel eğitimdeki akranlarından daha kısa sürelerde aynı anda iki dil öğrenmektedir (üst orta eğitimin süresine bağlı olarak ikiden dört yıla kadar) ya da hiç öğrenmemektedir.

Bu 14 eğitim sisteminde, genel eğitimde üst orta öğretim düzeyinde aynı anda iki yabancı dili öğrenmek zorunluysen, aynı gereklilikler Vet öğrencilerine uygulanmamakta ya da bazılarında uygulanmaktadır. Sonuç olarak, Avusturya, Slovenya ve Türkiye’de en azından bazı VET öğrencileri asla aynı anda iki yabancı dil öğrenmek zorunda değildir. Öte yandan, Belçika’da (Flaman Topluluğu ve Almanca konuşan Topuluk), Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Fransa, Kıbrıs, Letonya, Hollanda, Karadağ ve Sırbistan’da bütün öğrencilerin üst orta eğitimden önce yani VET yoluna girmeden 5 yıldan daha az bir sürede en az iki yabancı dili öğrenmeleri gerekmektedir (bazıları üst orta eğitimde de bunu yapmaya devam edebilmektedir).

Şekil 2.3: Genel ve VET’e devam eden öğrenciler için zorunlu yabancı dil öğretimi arasındaki farklılıklar, 2015/16

Açıklayıcı notlar

Farklılıklar bütün yabancı dil öğrenme süresi için hesaplanmaktadır. VET öğrencileriyle ilgili okul öncesi, ilköğretim ve alt orta öğretimde genel eğitime devam ettikleri ve üst orta öğretimde mesleki bir yola geçtikleri varsayımına dayanarak hem zorunlu yabancı dil öğrenim süresi hem de iki yabancı dilli süre hesaplanmaktadır. Şekil, sadece yükseköğretime doğrudan erişim sağlayan ve yukarıda tanımlanan ölçütleri yerine getiren VET yollarını göz önüne almaktadır.

Şekil sadece genel eğitim ve mesleki eğitimin örtüşen yıllarını göz önünde bulundurmaktadır. Bu nedenle, programların sürelerinden kaynaklanan farklılıklar göz önünde bulundurulmamaktadır (örn. VET, genel eğitimden bir yıl daha uzun ya da kısa olduğunda). Ayrıca sadece ilk iki yabancı dille ilgili gereklilikler dikkat alınmaktadır.

Ülkelere özgü notlar

Macaristan, Malta, İzlanda ve Norveç: Tanıma uygun VET yolları bulunmamaktadır.

Lihtenştayn: VET öğrencilerinin büyük çoğunluğu mesleki okullara İsviçre’de devam etmektedir.

Eğitim sistemlerinin yarısından daha azında genel ve mesleki eğitimde yabancı dil eğitimi için olan gerekliliklerde farklılık bulunmamaktadır. Bu grupta beş tür eğitim sistemi bulunmaktadır:

- Hem genel hem de mesleki eğitimde üst orta öğretimde en az iki yabancı dilin eş zamanlı öğretildiği sistemler (bu durum, Lüksemburg, Polonya, Romanya, Slovakya ve Finlandiya’dadır.);

- bütün öğrenciler için eş zamanlı iki yabancı dil öğretiminin sadece eğitimin ilk basamaklarında zorunlu olduğu ve üst orta öğretim seviyesindeki bütün öğrencilerin en az bir yabancı dili öğrenmelerinin zorunlu olduğu sistemler (Yunanistan, İtalya, Litvanya, Portekiz ve Bosna-Hersek'te);
- öğrenciler için eş zamanlı iki yabancı dili öğrenmenin asla zorunlu olmadığı ve hem genel ve mesleki eğitimdeki hem de üst orta öğretim seviyesindeki öğrencilerin sadece bir yabancı dil öğrenmek zorunda oldukları sistemler (Belçika'da (Fransız Topluluğu), Hırvatistan ve İsveç);
- öğrenciler için eş zamanlı iki yabancı dilin asla zorunlu olmadığı ve ne genel ve mesleki eğitimdeki ne de üst orta öğretim seviyesindeki öğrencilerin yabancı dil öğrenmek zorunda olduğu sistemler (Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda)); ve son olarak
- zorunlu yabancı dil öğretiminin olmadığı sistemler (İrlanda'da ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya)).

2.3. Puan tahtası göstergesi

Puan tahtasının 2. göstergesi yukarıda verilen bilgiyi bütün bir gösterge halinde şu şekilde göstermektedir:

- 1) okul öncesinden üst orta seviyesine kadar zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam süresi (bkz Şekil 2.1);
- 2) eş zamanlı iki yabancı dil zorunlu olduğu durumlarda sürenin uzunluğu (bkz Şekil 2.2); and
- 3) genel eğitim ve mesleki eğitim-öğretimdeki öğrenciler için olan gereklilikler arasındaki farklılıklar (bkz Şekil 2.3).

Her iki eğitim türünden de öğrenciler aynı yükseköğretim programlarına girebileceklerinden üçüncü noktanın akılda tutulması önemlidir ve bu nedenle iki eğitim türündeki öğrenciler öğrenci hareketliliğindeki dilbilimsel hazırlık için aynı fırsatlara sahip olmalıdır. Bu tarz bir değerlendirme, Konsey Tavsiyesinin önemine dikkat çektiği 'hareketlilik için *hem genel hem de mesleki eğitimde* kaliteli dilbilimsel ve kültürel hazırlığın' önemini de yansıtmaktadır (5).

Zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam süresi bakımından genel eğitimde ve VET'teki öğrenciler arasında küçük farklılıklar bulunduğundan gösterge, bu bağlamdaki farklı eğitim türlerini ayırt etmemektedir. Bu da, bu süreç boyunca, hem genel eğitimde hem de VET'teki öğrenciler için zorunlu yabancı dil eğitimi 10 yıl ya da daha fazla sürdüğünde bir eğitim sisteminin olabilecek en yüksek kategoride olabileceği anlamına gelmektedir.

İki yabancı dil aynı anda zorunlu olduğunda sürenin uzunluğuyla ilgili olarak bu boyutun kategorisi genel ve mesleki eğitimdeki öğrenciler arasındaki farklılıkları göz önünde bulundurmaktadır (bkz detaylı kategoriler ve atanan renkle için aşağıdaki tanımlamaya).

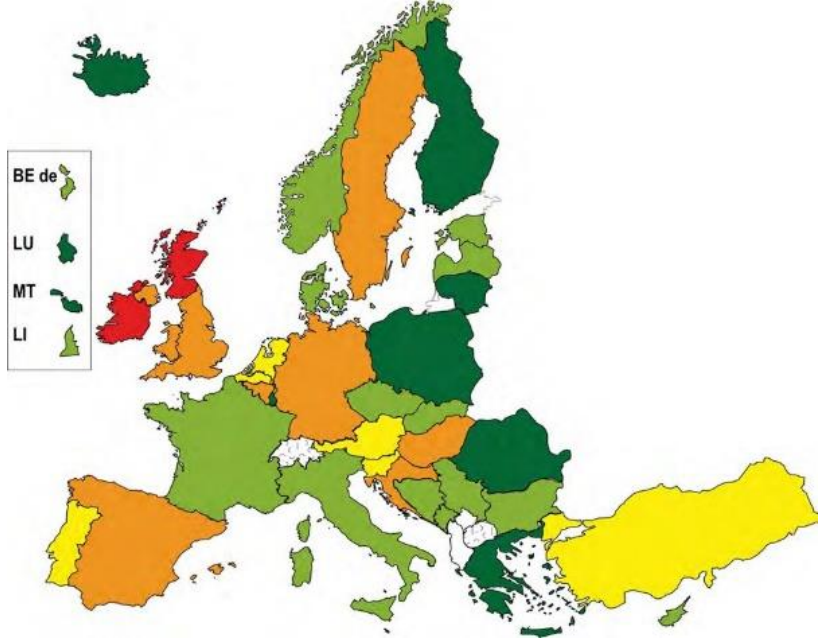
Bu bölümde uygulanan tanıma göre VET yolları olmayan eğitim sistemleri için (Macaristan, Malta, İzlanda ve Norveç) ve Lihtenştayn için, puan tahtası göstergesi kategorisi için sadece genel eğitimdeki öğrencilerin durumu göz önünde bulundurulmaktadır.

Şekil 2.4'ün gösterdiği gibi bütün boyutlar göz önünde bulundurulduğunda ülkelerin dağılımı 'koyu yeşil' ve 'turuncu' arasındaki kategoriler boyunca oldukça dengelidir. En yüksek 'koyu yeşil' kategorisinde sekiz eğitim sistemi bulunmaktadır: Yunanistan, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Romanya, Finlandiya ve

(5) Gençlerin öğrenme hareketliliğini teşvik eden 'Gençlik Hareketi' ile ilgili 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011, C199/3, vurgusu eklenmiştir.

İzlanda. Bunlar, bütün öğrencilerin (genel ve mesleki eğitimdeki) 10 yıl veya daha fazla bir süre boyunca yabancı dil öğrendikleri ve beş yıl ya da daha fazla bir süre boyunca bütün öğrenciler için en az iki yabancı dilin eş zamanlı olarak zorunlu olduğu ülkelerdir.

Şekil 2.4: Puan tahtası göstergesi 2: Öğrenim hareketliliği için fırsatların hazırlanması-yabancı dil becerisi, 2015-16

Kaynak: Eurydice.

Puan tahtası göstergesi kategorileri:

	<p>Toplam zorunlu yabancı dil eğitimi bütün öğrenciler için 10 yıl ya da daha uzun sürmektedir.</p> <p>Genel ve mesleki eğitimdeki bütün öğrenciler en az 5 yıl boyunca iki yabancı dili eş zamanlı öğrenmek zorundadır</p>
	<p>Zorunlu yabancı dil öğretimi bütün öğrenciler için 10 yıl ya da daha uzun sürmektedir.</p> <p>Genel ve mesleki eğitimdeki öğrenciler iki yabancı dili eş zamanlı öğrenmek zorundadır, fakat en azından öğrencilerin bir kısmı bunu 5 yıldan daha az süreyle yapmak zorundadır.</p> <p>YA DA</p> <p>Zorunlu yabancı dil öğretimi bütün öğrenciler için 10 yıldan daha kısa sürmektedir.</p> <p>Genel ve mesleki eğitimdeki bütün öğrenciler en az 5 yıl boyunca iki yabancı dili eş zamanlı öğrenmek zorundadır</p>
	<p>Zorunlu yabancı dil öğretimi bütün öğrenciler için 10 yıl ya da daha uzun sürmektedir.</p> <p>Genel eğitimdeki öğrenciler en az iki yabancı dil öğrenmek zorundadır fakat en azından bazı VET öğrencileri aynı dönemde asla iki yabancı dil öğrenmek zorunda değildir</p> <p>YA DA</p> <p>Zorunlu yabancı dil öğretimi bütün öğrenciler için 10 yıldan daha kısa sürmektedir.</p> <p>Genel ve mesleki eğitimdeki öğrenciler iki yabancı dili eş zamanlı öğrenmek zorundadır fakat en azından öğrencilerin bir kısmı bunu 5 yıldan daha az süreyle yapmak zorundadır.</p>
	<p>Bütün öğrenciler için sadece bir yabancı dil zorunludur.</p>
	<p>Zorunlu yabancı dil öğretimi bulunmamaktadır.</p>
	<p>Mevcut değil.</p>

'Açık yeşil' kategorisinde (15 eğitim sistemi), iki dil bütün öğrenciler için kısa süreliğine zorunludur. Bu gruptaki pek çok eğitim sistemi, yabancı dil eğitimini bütün öğrenciler için 10 yıl ya da daha fazla bir süre için zorunlu yapmıştır fakat eş zamanlı, zorunlu iki yabancı dilli eğitimin süresi ya bütün öğrenciler için (Bulgaristan, İtalya, Slovakya, Bosna-Hersek'te) ya da mesleki eğitimdeki bazı öğrenciler için (Belçika (Almanca konuşan Topluluk), Çek Cumhuriyeti, Estonya, Fransa, Kıbrıs, Letonya, Karadağ ve Sırbistan'da) beş yıldan daha azdır. Öte yandan Danimarka'da, VET eğitiminde dil öğreniminin zorunlu olmaması gerçeğinden dolayı bütün öğrencilerin 10 yıl ya da daha fazla süreyle yabancı dil öğrenmeleri gerekmemektedirken öğrencilerin aynı zamanda iki yabancı dili öğrenmeleri gereken zaman en az beş yıldır.

'Sarı' kategorisinde (altı eğitim sistemi), ya bütün öğrencilerin en azından kısa süreliğine iki yabancı dili öğrendiği (Belçika (Flaman Topluluğu), Hollanda ve Portekiz'de) durumlarda yabancı dil öğretiminin toplam süresi oldukça kısadır (10 yıldan daha az) ya da bütün öğrenciler için zorunlu yabancı dil öğretiminin toplam süresi 10 yıl ya da daha uzundur fakat en azından bazı VET öğrencileri asla aynı zamanda iki yabancı dili öğrenmek zorunda değildirler. İkinci durum Avusturya, Slovenya ve Türkiye'de mevcuttur.

'Turuncu' olarak renklendirilen dokuz eğitim sisteminde – Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, İspanya, Hırvatistan, Macaristan, İsveç ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) – iki yabancı dili eş zamanlı olarak öğrenmek bütün öğrenciler için bir gereklilik değildir.

Son olarak, iki eğitim sistemi 'kırmızı' renkle gösterilmiştir: İrlanda ve Birleşik Krallık (İskoçya) çünkü bu sitemlerde zorunlu bir yabancı dil öğretimi bulunmamaktadır.

2.4. Sonuç

Yabancı dil öğrenmek hareketliliğin temel şartıdır. Bu bölümdeki bulgular, Avrupa ülkelerinin büyük bir çoğunluğunda en azından kısa bir süre için yabancı dil öğrenmenin zorunlu olduğunu göstermektedir.

Üstelik pek çok eğitim sisteminde öğrenciler uzun süreler boyunca çoklu yabancı dil öğrenmek zorunda değildir. Birkaç istisnai okul yılı haricinde ülkelerin çoğu ilköğretim ve lise boyunca 'bir zamanda bir yabancı dil' yaklaşımını takip etmektedirler.

Ayrıca, pek çok ülkede mesleki eğitimdeki öğrencilerin kısa sürelerde yabancı dil öğrenmeleri gerekmektedir. Bu da, pek çok durumda aynı anda (en az) iki yabancı dili öğrenmek zorunda olan öğrencilerin süresinin genel eğitimdeki akranlarına kıyasla VET öğrencileri için daha kısa olduğu anlamına gelmektedir. Bu durum, her iki gruptan öğrencilerin de aynı yükseköğretim programına devam etme potansiyeli bulunduğundan bir endişe kaynağı olabilir, bu nedenle bütün öğrenciler öğrenme hareketliliği için gereken dilbilimsel hazırlıkta aynı fırsatlara sahip olmalıdır.

BÖLÜM 3: HİBELER VE KREDİLERİN TAŞINABİLİRLİĞİ

3.1. Giriş

(Yeterli) fonlamanın eksikliği hareketlilik için en büyük engellerden biridir (Hauschildt vd., 2015). Avrupa düzeyinde, bu mesele, büyük ölçüde Erasmus+ programınca ⁽¹⁾ sağlanan hibeler ve krediler yoluyla çözülmektedir. Doğrudan mali destek sağlamayla paralel olarak Avrupa politikası Üye Devletleri kendi iç desteklerini incelemeye ⁽²⁾, özellikle 'gençlerin öğrenme hareketliliğini kolaylaştırmak amacıyla hibelere, kredilere ve ilgili yararlarla uygun erişimin hareketliliği 'ne ⁽³⁾ bakmaya davet etmektedir.

Yükseköğretim göz önüne alındığında taşınabilirlik kavramının arkasındaki soru 'başka bir ülkede bir yükseköğretim kurumunda okuyan öğrencilerin kendi yurtiçi hibelerini ya da kredilerini ev sahibi kurumlarında sahip oldukları aynı şartlarla kullanıp kullanamayacaklarıdır' (European Commission/EACEA/Eurydice, 2015a, syf. 250). Bu nedenle, puan tahtası göstergesi 3 hangi Avrupa yükseköğretim kurumlarının bu tarz bir olasılık sağladığını incelemektedir.

3.2. Arka plan analizi

Puan tahtası göstergesi 3 Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA)'ndaki yurtiçi desteğin taşınabilirliğine, yani öğrencilerin yurt içi hibelerini ve/ya da kredilerini başka bir EHEA sistemine taşıma olasılığına, odaklanmaktadır. Ancak hareketlilik için şartları incelemenin yanında bu bölüm hareketliliğin daha iyi anlaşılması için bir arka plan sunmak amacıyla çok sayıda konudan bahsetmektedir. Özellikle, hareketliliğin ötesinde, bölüm yurt içi desteğin yararlanıcılarına, yani kamu hibesi ve/ya da kredileri alan öğrencilere bakmaktadır. Aslında, ülkeler sınırlamalar olmaksızın öğrencilerin yurt dışında hibelerini ve/ya da kredilerini almalarına izin verebilmektedir fakat öğrencilerin sadece az bir kısmı bu kamu desteğini almaktaysa bu tarz bir taşınabilirlik, hareketliliğin teşvik edilmesinde önemli bir faktör olmayabilir. Üstelik, bu bölüm kamu hibelerinin ve/ya da kredilerinin yanı sıra özellikle hareketlilik amacı için ayrılmış olan mali destek hakkında bilgi sağlamaktadır. Bu bilgi taşınabilirlik konusunun tamamlayıcısıdır ve Avrupa ülkelerindeki hareketlilik desteğinin tam bir resmini göstermek amacıyla verilmektedir.

Hibeler

Kamu hibeleri hizmeti en yaygın kamu destek şeklidir. Şekil 3.1 geri ödenmesi gerekmeyen kamu mali yardımı anlamına gelen hibe ya da burs alan öğrencilerin oranını göstermektedir ⁽⁴⁾.

Şekil, dört geniş kamu desteği arasındaki farkı göstermektedir: düşük (%0-14.9), orta (%15-49.9), yüksek (%50-89.9) ve evrensel (%90-100). Şekil, 1. ve 2. kademedeki öğrenciler için olan bilgiyi bir bütün olarak göstermektedir çünkü bütün ülkeler her bir kademe için ayrı ayrı bilgi sağlayamamıştır (yine de rapor edilen önemli farklılıklar işaretlerle gösterilmektedir).

Şekil, dört Nordik ülkesini (Danimarka, Finlandiya, İsveç ve Norveç), Kıbrıs, Lüksemburg, Malta ve Hollanda ve Birleşik Krallık 'ın (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) yüksek ya da evrensel kamu hibe desteği sağladığını gösteren oldukça açık bir coğrafik örüntüye dikkat çekmektedir. 1. ve 2. kademedeki

(1) Erasmus+ Yüksek Lisans kredisi (Yüksek Lisans hareketliliğine odaklanan), Erasmus hibelerine ek bir burs olarak 2015'te getirilen yeni bir eylemdir.

(2) 'yurt içi desteği' kavramı yaşanan ülkedeki yetkililerce sağlanan mali desteği tanımlamaktadır. Avrupa'daki yükseköğretim destek burslarıyla ilgili daha fazla bilgi için, bkz European Commission/EACEA/Eurydice (2015b).

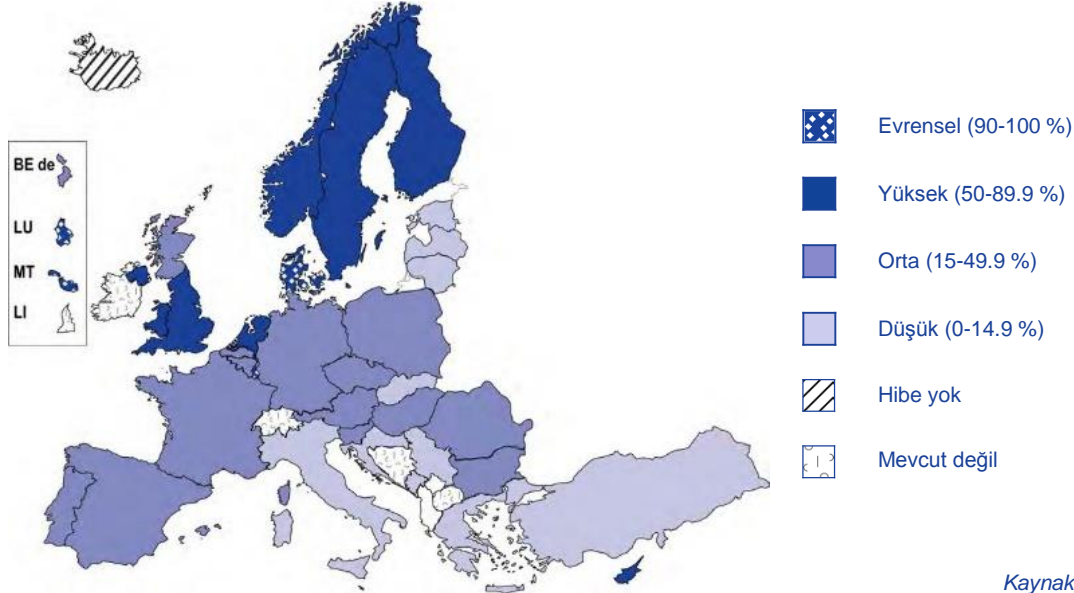
(3) Gençlerin öğrenme hareketliliğini teşvik eden 'Gençlik Hareketi' ile ilgili 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011, C199/4.

(4) Sadece tamamı kamu fonları tarafından karşılanan hibeler göz önünde bulundurulmuştur (kamu ve özel fonları birleştiren hibeler göz

önünde bulundurulmamıştır).

hibe yararlanıcıları açısından farklılıklar olabileceken bunlar genelde %10'u aşmamaktadır (örn. 1. ve 2. kademe için sırayla Danimarka: %92 ve %82; Finlandiya: %71 ve %68; Norveç: %51 ve %58). Bu örüntünün istisnaları 1. kademedeki öğrenciler için desteğin yüksek ve evrensel fakat 2. kademedeki öğrenciler için standart bir destek paketinin olmadığı Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Malta'dır.

Şekil 3.1: Bir kamu hibesi alan öğrencilerin oranı, 1. ve 2. Kademe, 2015/16

Açıklayıcı notlar

Şekil 2015/16 eğitim-öğretim yılındaki veriye dayanmaktadır. Eğer bir ülke bu eğitim-öğretim yılı için veri sağlayamadıysa daha eski veri göz önünde bulundurulmuştur.

Hibe yararlanıcılarının oranı açısından 1. ve 2. Kademenin farklılaştığı ülkeler 1. kademeyle ifade edilmektedir. Bütün destekler için kümelmiş veri sağlayamayan birkaç hibe destekli ülkeler yararlanıcıların oranının en yüksek olduğu destekle temsil edilmektedir. Birleştirilmiş hibeler/krediler sistemlerine hibelerle aynı şartlarda muamele edilmektedir.

Ülkeye özgül notlar

Hollanda: 1 Eylül 2015'ten itibaren, en geniş hibe yardımı – 'temel hibe' – kaldırılmış ve kamu tarafından finanse edilen kredilerle değiştirilmiştir. Şekil, 2014'teki veriyi göstermektedir, yani reformdan önceki durumu.

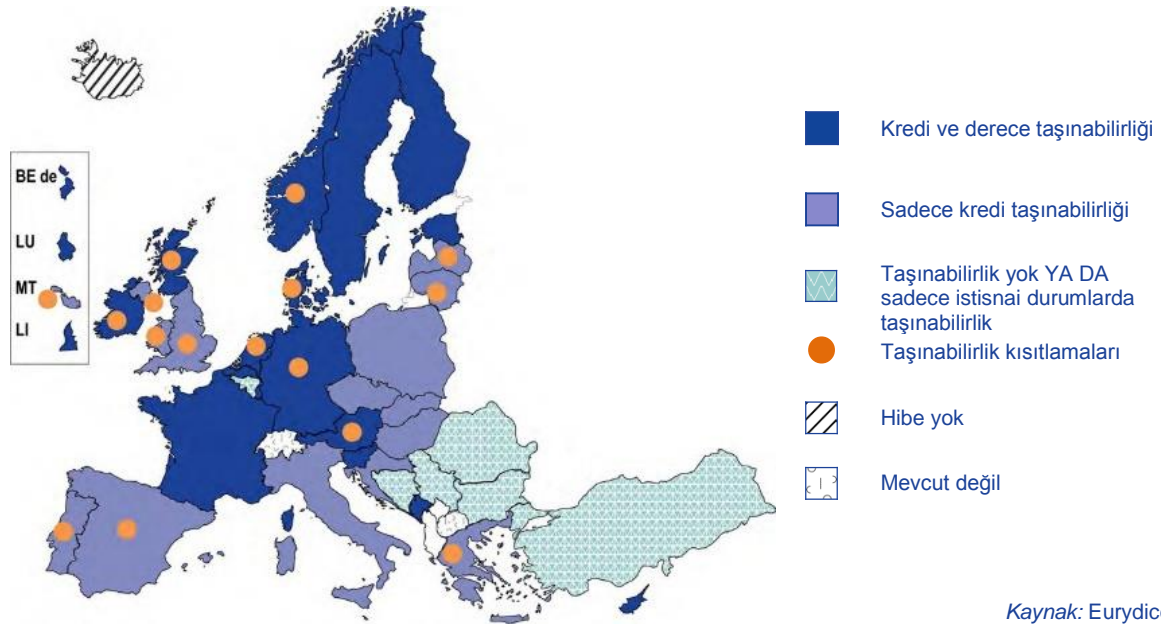
Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Veri, hibeler ve/ya da krediler için başvurular arasından hibe yararlanıcıların oranını göstermektedir. 2016/17'den başlayarak, İngiltere hibe vermeyecek, öğrenci mali desteği kredi şeklini alacaktır.

Dikkate alınan sistemlerin yarısını orta ölçekte destek kategorisinde yer almaktadır bu da öğrencilerin yarısı ile %15'inin kamu hibelerinden ya da burslarından yararlandığını göstermektedir. Ancak bu grupta olan bazı sistemler sadece 1. kademeyle ilişkili olarak ortaya çıkarken 2. Kademede öğrencilerin %15'inden azının kamu hibelerinden yararlandığı not edilmelidir. Örneğin bu durum 1. kademede öğrencilerin %42'sinin kamu hibelerinden yararlanıp 2. kademe öğrencileri için standart bir destek paketinin olmadığı Birleşik Krallık'a (İskoçya) uymaktadır. Üstelik şekil hibeleri ve birleştirilmiş hibe/kredileri aynı şartlar altında ele almaktadır. Örneğin, Almanya öğrencilerin yaklaşık olarak %25'inin aldığı 'BAföG' hibeler/krediler desteğiyle temsil edilmekteyken öğrencilerin sadece %3-4'ü tam hibeden faydalanmaktadır.

Son olarak, büyük çoğunluğu güney-doğu Avrupa'da bulunan altı ülke (Yunanistan, Hırvatistan, İtalya, Karadağ, Sırbistan ve Türkiye), üç Baltık Devleti ve Slovakya öğrenci nüfusunun %15'inden daha azına kamu hibeleri sağlamaktadır. Ulusal bir kamu hibe desteğinin olmadığı İzlanda bağımsız bir kategoridedir.

Şekil 3.2, hibe durumlarında taşınabilirliğin ana özelliklerini göstererek bu bölümün temel konusuna geçmektedir. Şekil, kredi taşınabilirliğini (yaşanan ülkenin programı çerçevesinde kısa süreli öğrenim ziyaretleri için olan hareketlilik) ve derece taşınabilirliğini (bütün bir dersin taşınabilirliği) birbirinden ayırt etmektedir. Üstelik şekil, hibenin taşınabilir olması için öğrencilerin ve/ya da yurt dışında seçilen öğrenim programının yerine getirmesi gereken ek gereklilikler anlamına gelen hareketlilik sınırlılıklarıyla ilgili detaylar sunmaktadır. Bu sınırlılıklar, öğrencilerin hibelerini alabildikleri ülkelerin tanımlamaları (sadece Avrupa Ekonomik Alanında taşınabilirlik) ya da yurt dışında geçirilen zaman sınırlamaları. En sert sınırlama yaşanan ülkede eş değer bir program olmadığında öğrencilerin sadece yurt dışında öğrenim görmek için hibe alabilmeleridir. Çünkü bu, taşınabilirliğe sadece bazı durumlarda izin verildiği anlamına gelmektedir. Bu duruma uyan ülkeler 'taşınabilirlik yok 'la gösterilen ülkelerle aynı renkte gösterilmektedir.

Şekil 3.2: Kamu hibelerinin taşınabilirliği, 1. ve 2. kademe, 2015/16

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı notlar

Şekil, Avrupa Yükseköğretim Alanındaki (EHEA) hareketliliğe odaklanmaktadır. Pek çok hibe uygulamasının olduğu ülkeler daha çok taşınabilirliğin olduğu hibe kategorisindedir. 'Kredi ve derece hareketliliği' kategorisi 'taşınabilirlik kısıtlamaları' kategorisiyle birleştirildiğinde ya iki tür taşınabilirlikle (kredi ve derece) ilgili ya da sadece bir türle (kredi ya da derece) ilgili kısıtlamalar bulunmaktadır.

Şekil, güney-doğu Avrupa'da bulunan birkaç ülkenin – Bulgaristan, Romanya, Bosna-Hersek, Sırbistan ve Türkiye – hibe taşınabilirliği açısından en sert politikaları uyguladığını göstermektedir. Genelde, bu ülkelere gelen öğrenciler kısa süreli (kredi hareketliliği) ya da daha uzun süreli (derece hareketliliği) yurt dışında öğrenim gördüklerinde kendi ülkelerinde aldıkları hibeleri kullanamamaktadır. Belçika Fransız Topluluğu da aynı kategoride ortaya çıkmaktadır çünkü hibeler ancak Topluluk 'ta eş değer bir program olmadığında taşınabilmektedir.

Dikkate alınan sistemlerin yarısında hibelerin taşınabilirliği öğrencilerin kendi ülkelerinin programı çerçevesinde kredi hareketliliğiyle, yani öğrenciler kısa süreliğine (bir dönem ya da bir akademik yıl) yurt dışına taşındığında, sınırlıdır. Bazı yükseköğretim sistemleri özellikle Erasmus gibi tanımlanmış destekler içinde hibelerin taşınabilirliğini değişim programlarıyla sınırlayan taşınabilirlik kısıtlamaları uygulamaktadır (Yunanistan, İspanya, Letonya, Litvanya, Portekiz ve Birleşik Krallık –

İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda ⁽⁵⁾). Kısıtlamalarla sadece kredi taşınabilirliği için bütün 1. kademe öğrencileri için evrensel desteğin ama 2. kademe öğrencileri için sınırlama olmadan tamamen taşınabilir olan hibelerin olduğu Malta'da özel bir durum gözlenmektedir. Ama 2. durum sadece istisnai durumlara ayrılmıştır (düzenlenmiş mesleklere dönük çalışmalar).

Son olarak, hibelerin hem kısa dönemli (kredi hareketliliği) hem de uzun dönemli, öğrencilerin yurt dışında bir derece elde etme niyetiyle gittikleri zaman, olarak taşınabilir olduğu ülkeler bulunmaktadır. Bu kategori öğrencilerin öğrenimlerini yaygın olarak yurt dışında sürdürdükleri (Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğu, Lüksemburg ve Lihtenştayn) küçük sistemlerden Almanya ve Fransa gibi büyük sistemlere kadar değişen çeşitli profile olan yüksek öğretim sistemlerini kapsamaktadır. Hem kredi hem de derece hareketliliği için taşınabilir hibe öneren pek çok ülke kuzey batı Avrupa'da yer almaktadır. Ancak şekilde görüldüğü gibi bazı ülkeler taşınabilirlik kısıtlamaları uygulamaktadır. Örneğin Almanya derece hareketliliği için olan hibelerin taşınabilirliğini AB ülkeleri ve İsviçre ile sınırlamaktayken Birleşik Krallık (İskoçya) daha sert kıstaslar uygulamakta ve pilot derece taşınabilirlik desteğini AB'deki seçilmiş yükseköğretim kurumlarıyla sınırlandırmaktadır. İrlanda kredi taşınabilirliğini yurt içindeki programlar tarafından açıkça gerekli gösterilen hareketlilikle ve derece taşınabilirliğini AB ülkeleriyle sınırlayarak kısıtlamalarının daha fazla örneğini göstermektedir .

Derece taşınabilirliğiyle ilgili olarak Avusturya özel bir durumu temsil etmektedir: önceden belirlenmiş ülke kıstaslarını karşılayan öğrenciler (Avrupa Ekonomik Alanı ülkelerine ya da İsviçre'ye hareketlilik) Avusturya yükseköğretim kurumlarındaki öğrenimleri için verilen yurt içi hibeleriyle aynı şartlarda bir derece hareketliliği hibesi alabilmektedir. Bu nedenle Avusturya, hibelerin hem kredi hem de derece hareketliliği için taşınabilir olduğu fakat coğrafik durumlarla ilişkili olarak bazı sınırlamaların olduğu ülkelerle (sadece belirli ülkelere doğru hareketlilik) karşılaştırılabilmektedir.

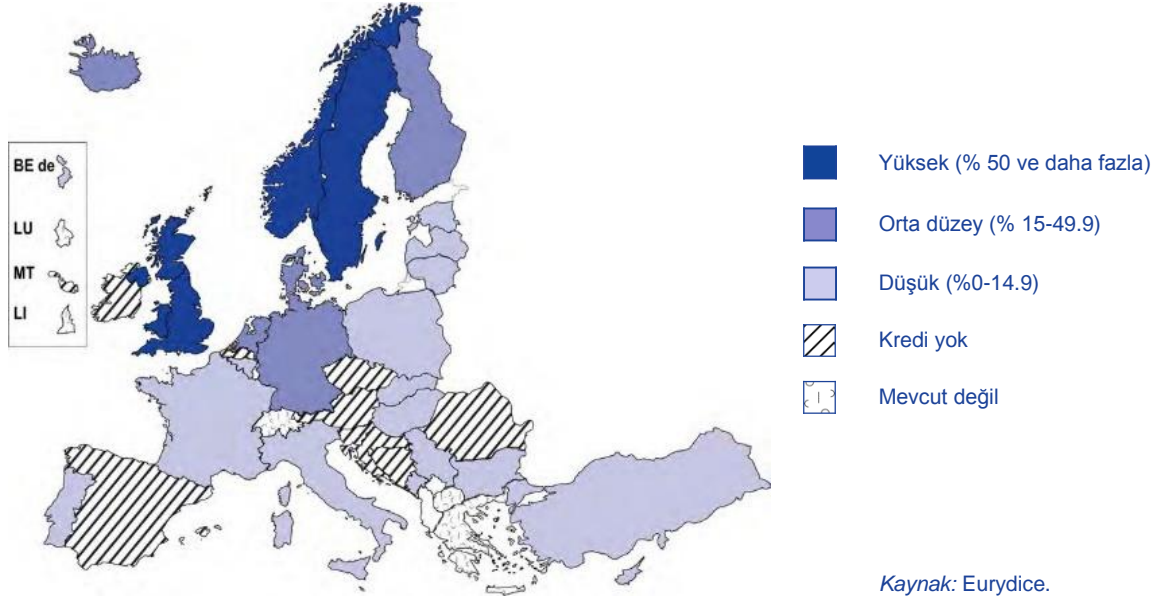
Krediler

Şekil 3.3, kamu tarafından finanse edilen kredilerin mevcudiyetini ve bankadan kredi çeken öğrencilerin oranını göstererek başka türlü bir desteğe geçmektedir. İkinci boyut üç geniş kategoriyle gösterilmektedir: düşük (%0-14.9), orta düzey (%15-49.9) ve yüksek (%50 ve daha fazlası). Hibelere benzer şekilde oranlar 1. Ve 2. kademe öğrencilerini birlikte göstermektedir.

Kamu hibeleri ve kredileri arasındaki farklar – Şekiller 3.1 ve 3.3 – hibelerin kredilersen daha yaygın bir kamu desteği olduğunu göstermektedir. Aslında düzenli bir hibe sisteminin olmadığı sadece bir ülke mevcutken (İzlanda), kredilerle ilgili pek çok sistem bu kategoride yer almaktadır. Üstelik kamu tarafından desteklenen kredilerin mevcut olduğu sistemler arasında pek çoğu yararlanıcıların %1'inden daha az olduğunu gösteren (Belçika Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklar, Fransa, İtalya, Portekiz ve Slovakya) düşük kategorisinde (%0-14.9) yer almaktadır.

Spektrumun diğer ucunda sisteme bağlı olarak (İngiltere, Galler, Kuzey İrlanda ve İskoçya) 1. Kademedeki öğrencilerin %72'si ile 95'inin kredi çektiği (2. kademede standart bir kredi sistemi bulunmamaktadır) Birleşik Krallık yer almakta, onu 1. Kademede %68, 2. kademede %71 oranında kredi yararlanıcılarıyla Norveç ve her iki kademede %52 kredi yararlanıcılarının olduğu İsveç takip etmektedir. Üç Nordik ülkesiyle (Danimarka, Finlandiya ve İzlanda) Almanya (birleştirilmiş hibe/kredi sistemleri) ve Hollanda da orta düzey kategorisinde yer almaktadır.

(5) Aynı kısıtlamalar İskoçya için de geçerlidir. Anca bu yükseköğretim sistemi kredi hareketliliğinin taşınabilirliğine limit koyan ülkeler arasında rapor edilmemektedir çünkü bu sistem AB'deki seçilmiş kurumlara bir derece taşınabilirliği pilotu yürütmektedir.

Şekil 3.3: Kamu tarafından desteklenen kredi alan öğrencilerin oranı, 1. ve 2. Kademe, 2015/16**Acıklayıcı Notlar**

Şekil 2015/16 eğitim-öğretim yılının verisine dayanmaktadır. Eğer bir ülke bu eğitim-öğretim yılı için veri sağlayamadıysa daha eski veri göz önünde bulundurulmuştur.

1. ve 2. kademenin kredi yararlanıcıları oranı açısından farklılaşan ülkeler 1. kademe ile temsil edilmektedir. Bütün destekler için kümelenmiş veri sağlayamayan pek çok kredi desteğinin olduğu ülkeler yararlanıcıların en yüksek oranlı olduğu kısımlarla temsil edilmektedir. Birleştirilmiş hibe/kredi sistemlerine kredilerle aynı şartlarda muamele edilmektedir.

Ülkeye özgü notlar

Belçika (BE fr, BE de), Fransa, İtalya, Portekiz ve Slovakya: Öğrenciler arasında hibe yararlanıcıların oranı %1'den daha düşüktür.

Hollanda: 1 Eylül 2015'ten itibaren, kamu hibeleri, kamu tarafından finanse edilen kredilerle değiştirilmiştir. Şekil, 2014'teki veriyi göstermektedir, yani reformdan önceki durumu.

Şekil 3.4, kamu tarafından finanse edilen kredilerin taşınabilir olup olmadığını incelemekte ve böylece taşınabilirlik için herhangi bir gereklilik olup olmadığına bakmaktadır. Hibelerde, şeklin kredi ve derece hareketliliği arasında ayırım yaptığı ve taşınabilirlik kısıtlamaları olan ülkeleri belirlediği gibi burada da bilgi aynı şekilde yapılandırılmaktadır.

Genelde kamu tarafından finanse edilen krediler veren ülkeler en azından bir dereceye kadar taşınabilirliğe izin vermektedir. Bu örüntüye istisnalar, öğrencilerin kısa süreliğine (kredi hareketliliği) ya da daha uzun süre için (derece hareketliliği) yurt dışında çalıştıklarında kredilerinden yararlanamadığı Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Türkiye'dir. Hibelerde olduğu gibi Belçika Fransız topluluğu taşınabilirliğe sadece istisnai durumlarda, Topluluk 'ta eş değer bir program olmadığında, izin vermektedir.

Kredilerin taşınabilir olduğu sistemlerde, bazıları kredi hareketliliğini sınırlamaktadır ve bu sistemler arasında bazıları daha da katı kısıtlamalar uygulamaktadır. Örneğin, Litvanya ve Birleşik Krallık 'ta krediler sadece, hareketlilik Erasmus gibi tanınmış değişim programları altında gerçekleşmekteyse taşınabildir.

Pek çok sistem hem kredi hem de derece taşınabilirliğine izin veren kamu tarafından finanse edilen kredi vermektedir. Bütün coğrafik örüntü hibelerin taşınabilirliğine çok benzerken sınırlı hibe taşınabilirliği olan ülkeler – özellikle Macaristan, Letonya, Portekiz ve Slovakya – kamu tarafından desteklenen kredilerin taşınabilirliğine gelindiğinde (kısıtlamalarla ya da kısıtlama olmaksızın hem derece hem de kredi hareketliliği için taşınabildir ancak hibeler sadece kredi hareketliliğinde taşınabildir) daha esnektir. Ancak Şekil 3.3'ün gösterdiği gibi bu ülkelerde kredi yararlanıcıların

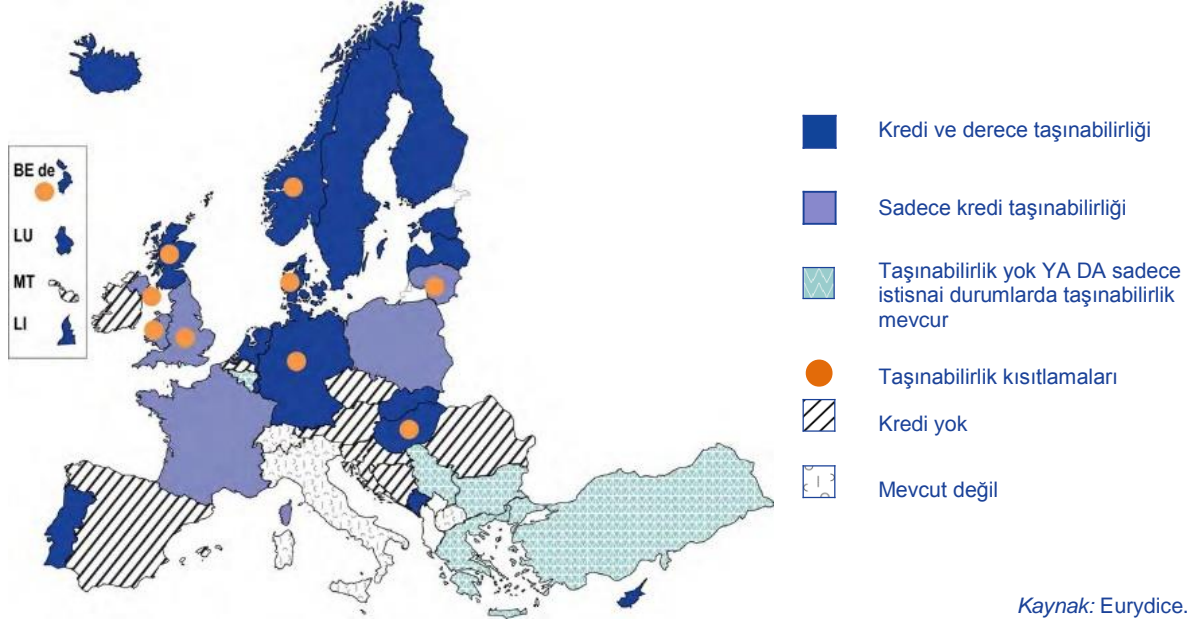
oranı

düşüktür.

İzlanda

bir başka önemli vakadır çünkü standart bir hibe sisteminin bulunmamasına rağmen kamu tarafından desteklenen krediler sınırlama olmaksızın taşınabilir.

Şekil 3.4: Kamu tarafından desteklenen kredilerin oranı, 1. ve 2. kademe, 2015/16

Açıklayıcı Notlar

Şekil Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) içindeki taşınabilirliğe odaklanmaktadır. Daha düşük bir derece taşınabilirliğiyle ifade edilen bütçeye kıyasla çok daha düşük oranda bir öğrenciyi ilgilendirmemekteyse çeşitli kredi bütçeleri olan ülkeler farklı hareketlilik örüntüleri takip etmektedir ve kendi kredi bütçeleriyle eşleşen kategorilere yerleştirilmiştir.

'Kredi ve derece taşınabilirliği' kategorisi 'taşınabilirlik kısıtlamaları'yla birleştirildiğinde bu ya her iki taşınabilirlikle ilgili (kredi ve derece) ya da tek bir türle ilgili (kredi ya da derece) kısıtlamalar olduğu anlamına gelmektedir.

Ek hareketlilik desteği

Önceki bölümler mevcut yurt içi desteğe ve hareketliliğine odaklanmışken, sadece hareketliliğe adanan mevcut desteği de göz önünde bulundurmaya gerekmektedir. Bu kaynaklar taşınabilirlik desteğine ek olarak sağlanabilmekte ya da taşınabilirlik desteğinin olmadığı yerlerde onun yerine verilmektedir.

Ek hareketlilik desteği neredeyse bütün Avrupa ülkelerinde mevcuttur. İstisnai ülkeler Bulgaristan, Yunanistan, Kıbrıs, Malta, Bosna-Hersek, İzlanda ve Sırbistan'dır. Ancak ek desteğin nasıl olduğu bir ülkeden diğerine çok büyük bir şekilde farklılık göstermektedir: destek farklı şekillerde olmakta, farklı kaynakları kullanmakta ve farklı öğrenci kategorilerini ya da hareketlilik türlerini hedef almaktadır. Bu nedenle bu konuya adanmış bir şekil yer almamaktadır.

Ek desteğe ek olarak göz önünde bulundurulması gereken temel soru desteğin hedeflendiği yoldur, yani desteğin atfedilmesinin liyakata mı dayalı yoksa ihtiyaca mı dayalı bir kıstas takip ettiğidir. Bu kavramlar arasındaki sınırlamalar her zaman kesin olmamakla beraber ulusal yaklaşımların kümeleri bulunmaktadır. Örneğin, bazı ülkeler kendi özel hareketlilik desteklerini esas olarak çalışmayı ve araştırma mükemmelliğini (liyakata dayalı yaklaşım) göz önünde bulundurarak lisans sonrası dönemdeki öğrencilere (yüksek lisans, doktora ve/ya da doktora sonrası) sunmaktadır. Bu durum Macaristan, Polonya, Slovakya ve Türkiye'deki hareketlilik desteğini karakterize etmektedir. Spektrumun diğer ucunda seçme esasının daha az olduğu bütün ya da neredeyse bütün hareketlilik halindeki öğrencilere ya da en azından ek destek ihtiyacı olan öğrencilere hareketlilik desteği sunan sistemler yer almaktadır. Bu yaklaşım kuzey Avrupa'da (Danimarka, Finlandiya, İsveç ve Norveç) ve Almanya, Fransa

ve Avusturya gibi ülkelerde bulunmaktadır. Örneğin, Norveç'te hareket halindeki öğrencilerin %70'i seyahat ve harç ücretlerini karşılayan bir hibeden yararlanmaktadır. Almanya'da standart ihtiyaca dayalı destek için uygun olan bütün öğrenciler ('BAföG' hibeler/krediler destekleri) seyahat masraflarını, öğrenim harcını ve yaşam masraflarını karşılamak için ek hareketlilik desteği almaya da uygundur.

Belçika Flaman Topluluğu, Çek Cumhuriyeti, İspanya, Hırvatistan, Litvanya, Portekiz, Slovenya ve Birleşik Krallık İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) dahil olmak üzere pek çok eğitim sisteminde bulunabilen ek bir destek türü, Erasmus+ programı dahilinde kredi hareketliliğine katılan öğrencilere ek kaynaklar sağlayan 'Erasmus üst hibesi'dir. Sisteme bağlı olarak bu hibenin verilmesi ya ihtiyaca bağlı bir mantığı (örn. Belçika Flaman Topluluğu, Birleşik Krallık – İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ya da liyakata dayalı kıstası (örn. İspanya ve Litvanya) takip etmektedir. Merkezi düzey belgelerin sadece genel idari kıstasları (örneğin üst yaş limiti) tanımladığı Erasmus üst hibesiyle ilgili daha fazla kıstasın bireysel yükseköğretim kurumlarınca tanınmadığı sistemler de (örn. Slovakya) bulunmaktadır.

Avrupa'daki ek hareketlilik desteğinin resmini gösteren bir başka durum da ya Avrupa ülkeleri arasında ya da Avrupa ülkeleriyle Avrupa dışındaki ülkeler arasındaki iki taraflı ve çok taraflı anlaşmaların olmasıdır. Bazı çok taraflı Avrupa destekleri Nordplus Yükseköğretim Programı (Nordik ve Baltık ülkelerindeki lisans ve yüksek lisans hareketlilik programı), Üniversite Öğrenimi için Merkezi Avrupa Değişim Programı – CEEPUS (merkezi Avrupa bölgesindeki ortak programlar için destek sağlamaktadır) ve Visegrad bursları (Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya ve Slovakya gibi Visegrad Grubu ülkelerindeki ve Batı Balkan ve Doğu Ortaklığı ülkelerindeki Yüksek Lisans ve Yüksek Lisans sonrası öğrencileri desteklemektedir⁽⁶⁾).

Son olarak, hareketliliğe adanmış olan destek yaygın olarak bir hibe formundayken kamu tarafından finanse edilen kredi şeklinde de sağlanabileceği not edilmelidir. Örneğin, Birleşik Krallık'ta (İngiltere) bir akademik yıl boyunca hareket halinde olan öğrencilerin (kredi hareketliliği) kendi ülkelerinin hareketlilik süresi içinde almaya hakkı olduğu öğrenim harcının en düşük oranını karşılamak için özel bir kredi çekme hakları bulunmaktadır. Finlandiya ve İsveç'te, hareket halindeki öğrenciler, bütün öğrencilere verilen standart kredilerden daha yüksek seviyede kredi çekebilmektedir.

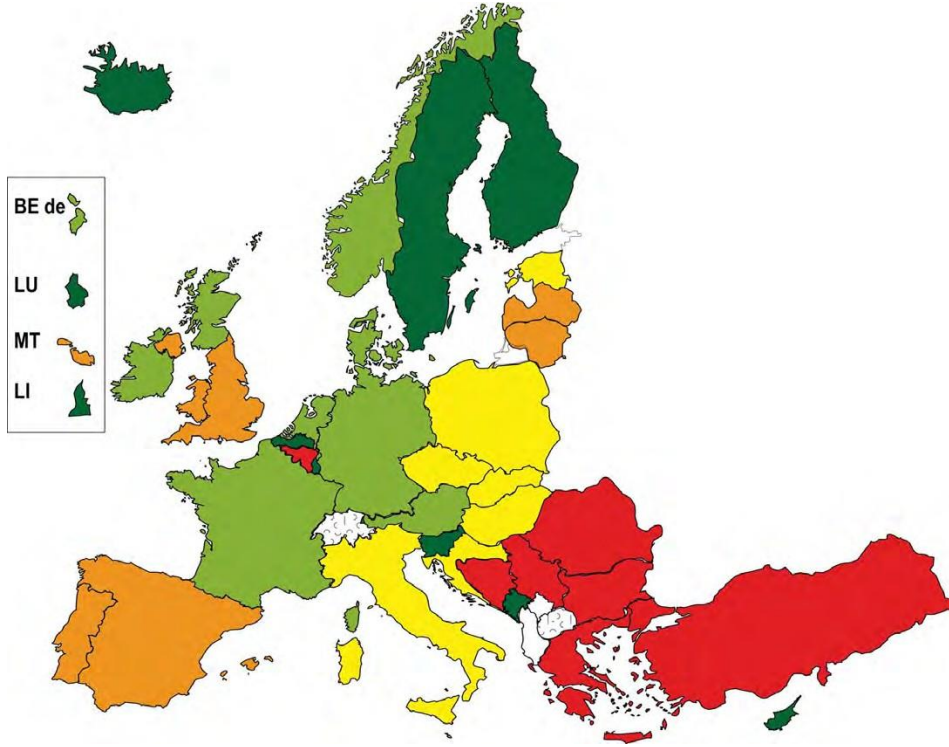
3.3. Puan tahtası göstergesi

Puan tahtası göstergesi 3 önceki bölümlerde sunulmuş olan unsurlardan bazılarını bir araya getirmekte ve ülkelerin mevcut desteklerini önceden tanımlanmış kategorilere yerleştirmektedir. Daha önceden değinildiği gibi (bknz Bölüm 3.2.), gösterge, yurt içi hibe ve kredilerin taşınabilirliğine odaklanmaktadır bu da sadece hareketliliğe odaklanan ek desteğin dikkate alınmadığı anlamına gelmektedir. Üstelik gösterge taşınabilir desteğin gerçek oranı ya da öğrenci nüfusu içindeki yararlanıcıların oranıyla ilgili bilgi içermemektedir. 1. ve 2. Kademe çok büyük farklılıklara sahip olan ülkeler – 1. kademede evrensel destek, 2. Kademe sınırlı destek– 1. kademede temsil edilmiştir.

Gösterge beş renkli bir destek sistemine dayanmaktadır. 'Koyu yeşil', mevcut bütün yurt içi öğrenci desteğinin tam olarak taşınabilirliğini göstermektedir (öğrenciler kendi ülkelerinde ya da yurt dışında öğrenim gördüklerinde kamu hibe almak ve/ya da kredi çekmek için eşit gerekliliklerin olması demektir) ve 'kırmızı' taşınabilirliğin olmadığına işaret etmektedir. Ev sahibi ülkede eş değer bir program mevcut değilse kamu mali desteğinin yurt dışına taşınabilmesi gerekliliğini uygulayan yükseköğretim sistemleri de 'kırmızı' kategorisine bağlıdır çünkü öğrenci desteğinin taşınabilirliği sadece istisnai durumlarda mümkündür. 'Koyu yeşil' ve 'kırmızı' arasında üç tane geçiş kategorisi bulunmaktadır. İlki yurt içi desteğinin hem kredi hem de derece hareketliliği için ama bazı kısıtlamalarla (öğrencilerin hibelerini alabilecekleri ya da yurt dışında geçirdikleri zamanın kısıtlandığı ülkelerin tanımlamaları) yurt dışına alınabileceği sistemleri gösteren – 'açık yeşil' – dir. Diğer kategoriler – 'sarı' ve 'turuncu' – dur ve

kredi hareketliliğine dönük yurt içi destek miktarının hepsinin ya da çoğunun taşınabilirliğini sınırlayan sistemlerdir. İki kategori arasındaki fark taşınabilirlik kısıtlamalarının mevcudiyeti ya da olmamasıdır.

Şekil 3.5: Puan tahtası göstergesi 3: Yurt içi kamu hibelerinin ve kamu tarafından desteklenen kredilerin taşınabilirliği, 2015/16

Source: Eurydice.

Puan tahtası gösterge kategorileri:

	Kredi ve derece hareketliliği için mevcut bütün yurt içi öğrenci desteklerinin – hibeler ve/ya da krediler- EHEA boyunca tam taşınabilirliği. Öğrenci ülkesinde ya da yurt dışında öğrenim gördüğünde kamu hibeleri ve/ya da kredileri için eşit şartlar.
	Kredi ve derece hareketliliği için mevcut bütün yurt içi öğrenci desteklerinin – hibeler ve/ya da krediler- taşınabilirliği fakat coğrafya (ülke sınırlamaları), ve/ya da program türü ve/ya da çalışma alanı ya da zamanla ilgili sınırlamalar.
	Sınırlama olmaksızın kredi taşınabilirliği. Derece taşınabilirliği yok YA DA bütün alanlar derece taşınabilirliğiyle desteklenmemektedir.
	Kredi taşınabilirliği fakat coğrafya (ülke sınırlamaları), ve/ya da program türü ve/ya da çalışma alanı ya da zamanla ilgili sınırlamalar. Derece taşınabilirliği yok YA DA bütün alanlar derece taşınabilirliğiyle desteklenmemektedir.
	Taşınabilirlik yok: öğrenciler ya kendi ülkelerinde öğrenim gördüklerinde ya da istisnai durumlarda (yurt içinde eş bir program mevcut olmadığında kamu hibeleri ve/ya da kredilerinden faydalanmaktadır).
	Mevcut değil.

(6) Doğu Anlaşması altı Doğu Avrupa ülkesini ifade etmektedir: Ermenistan, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Gürcistan, Moldova Cumhuriyeti ve Ukrayna.

Yukarıdaki kategorileşmeyi takiben gösterge, hem kredi hem de derece hareketliliği için herhangi bir sınırlama olmadan bütün yurt içi desteklerin taşınabilirliğinin ('koyu yeşil') gerçekleştiği sadece dokuz yükseköğretim sisteminin olduğunu göstermektedir. Bunlar, üç Nordik sistemi (Finlandiya, İsveç ve İzlanda), Belçika Flaman Topluluğu, Kıbrıs, Slovenya, Lüksemburg, Lihtenştayn ve Karadağ'dır. Ancak bu sistemlerin yurt içi desteklerinin tam taşınabilir olması yanında destek yararlanıcılarının oranları açısından çok büyük ölçüde farklılaştığının dikkate alınması gerekmektedir (bkz Şekil 3.1 ve 3.3). Bazılarında öğrencilerin en az yarısı yurt içi mali desteğinden faydalanmaktayken (Finlandiya, İsveç, Kıbrıs ve Lüksemburg), diğer sistemlerde yararlanıcıların oranı daha sınırlıdır. Üstelik söz konusu sistemler öğrenci nüfusuna önerdikleri destek türü açısından da farklılaşmaktadır. Aslında, kimi sistem hem hibe hem de kredi sağlarken diğerleri sadece tek bir destek türüne odaklanmaktadır (yukarıda bahsedilen şekillere bakınız). Bu bağlamda, hiç bir standart hibe sistemi olmayıp tam taşınabilir kredi sağlayan İzlanda'nın oldukça özel bir durumu bulunmaktadır.

Doku eğitim sistemi – Belçika Almanca konuşan Topluluk, Danimarka, Almanya, İrlanda, Fransa, Hollanda, Avusturya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç – hem kredi hem de derece için taşınabilir destek sağlamaktadır fakat çeşitli kısıtlamalar uygulamaktadır ('açık yeşil'). Önceden tartışıldığı gibi bu kısıtlamalar çoğunlukla coğrafya (yani belirli ülkelere dönük hareketlilik) ve yurt dışında geçirilen zamanla ilgilidir.

Yedi sistem – Çek Cumhuriyeti, Estonya, Hırvatistan, İtalya, Macaristan, Polonya ve Slovakya – genelde sınırlama olmaksızın kredi hareketliliğinde yurt içi desteğin taşınabilirliğini kısıtlamaktadır ('sarı'). Bu sistemlerden bazılarının – Macaristan ve Slovakya – hem kredi hem de derece taşınabilirliği için kamu tarafından finanse edilen krediler sağlaması fakat hibelerin taşınabilirliğinin kredi hareketliliğiyle sınırlı olması önemlidir. Krediler ve ihtiyaca dayalı hibenin tamamen taşınabilir olduğu fakat diğer hibelerin taşınabilirliğinin sadece kredi hareketliliğiyle sınırlı olduğu Estonya'daki esneklik daha yüksektir.

Altı ülkeye karşılık gelen sekiz eğitim sistemi– İspanya, Letonya, Litvanya, Malta, Portekiz ve Birleşik Krallık 'ın çoğu – kredi hareketliliğine çeşitli sınırlamalar getirmektedir ('turuncu'). Bunların arasında Letonya ve Portekiz tamamen taşınabilir krediler sunmakta fakat hibelerin taşınabilirliği sınırlamalarla kredi hareketliliğinde gerçekleşmektedir.

Son olarak yedi eğitim sistemi – Belçika Fransız Topluluğu, Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, Bosna-Hersek, Sırbistan ve Türkiye – taşınabilirliğin olmadığı yurt içi destek sağlamakta ya da taşınabilirliğe sadece istisnai durumlarda izin vermektedir, ev sahibi ülkede eş değer bir program olmadığında ('kırmızı'). Bu grupta olan Yunanistan'ın özel bir durumu bulunmaktadır. Yunanistan, kredi hareketliliğinde hibelerin taşınabilirliğine (sınırlama olmaksızın) izin vermekte fakat kredilerin taşınabilirliği için hiç bir olasılık sağlamamaktadır.

3.4. Sonuç

Bu bölüm, öğrenci hareketliliğinin temel bir boyutu olarak yurt içi mali desteğin taşınabilirliğini tartışmaktadır. Aslında kısa dönemli (kredi hareketliliği) ya da bir derece tamamlamak için (derece hareketliliği) yurt dışında öğrenim görmeyi düşünen öğrenciler başka bir ülkeye taşındıklarında kendi ülkelerindeki mali desteğin orada da mevcut olup olmayacağına bağlı olarak kararlarını verebilirler.

Rapor, sadece dokuz eğitim sisteminin hem kredi hem de derece hareketliliği için bütün yurt içi desteği sınırlama olmaksızın taşınabilmesini sağlamakta ve böylece öğrenciler hareketliliğin türüne (kısa dönemli ya da uzun dönemli) ve öğrenim gördükleri ülkeye bakılmaksızın mevcut bütün yurt içi destekten faydalanmaktadır. 'Tam taşınabilirlik' grubuna oldukça yakın olan bazı taşınabilirlik kısıtlamaları uygulayan (sadece belirli ülkelere hareketlilik) fakat bütün yurt içi destekleri için hem kredi

hem de

derece taşınabilirliğine izin veren dokuz sistemlik bir grup bulunmaktadır. Coğrafik bir bakış açısından, tamamen taşınabilir yurt içi destekli ülkeler ve küçük taşınabilirlik kısıtlamaları uygulayan ülkeler esas olarak kuzey ya da kuzey batı Avrupa'da yer almaktadır. Spektrumun diğer ucunda çoğunlukla güney doğu Avrupa'da yer alan taşınabilirliğin olmadığı yurt içi desteği sağlayan ya da istisnai durumlarda sınırlı taşınabilirlik sağlayan yedi yükseköğretim sistemi bulunmaktadır. On beş sistem bu iki durumun arasında yer almakta ve ya sınırlama olmaksızın kredi taşınabilirliğine izin vermekte (merkez Avrupa'daki yedi sistem) ya da sınırlama olmadan izin vermektedir (Avrupa'nın çeşitli yerlerindeki sekiz sistem). İkinci kategorideki sistemlerin sayısının oldukça yüksek olması kredi taşınabilirliğinin derece taşınabilirliğine oranla daha kolay uygulandığını göstermektedir. Bir başka önemli boyut, hibelerden kredilerin taşınabilmesi için daha fazla bir eğilimin olmasıdır. Aslında bazı sistemlerde krediler hem kredi hem de derece hareketliliği için taşınabilirken hibelerin taşınabilirliği sadece kredi hareketliliğiyle sınırlıdır.

Genel olarak analiz Avrupa yükseköğretim sistemlerinin neredeyse yarısının kendi yurt içi mali desteklerinin hem kredi hem de derece taşınabilirliğine izin verdiğini göstermektedir (bazı kısıtlamalar uygulamasına rağmen). Üstelik veri oldukça açık bir coğrafik örüntüye dikkat çekmektedir. Özellikle yüksek derecede taşınabilirliğin olduğu kuzey ve kuzey batı Avrupa ile düşük derecede bir hareketlilikle hareketliliğin mevcut olmadığı güney doğu Avrupa arasında bir fark bulunmaktadır.

BÖLÜM 4: SOSYO-EKONOMİK DÜZEYİ DÜŞÜK ÖĞRENCİLERE SAĞLANAN HAREKETLİLİK DESTEĞİ

4.1. Giriş

Bütün öğrencilerin öğrenme hareketliliğini deneyimleyebilecekleri eşit şansları bulunmamaktadır ve bu nedenle onun avantajlarından da eşit şekilde faydalanamamaktadırlar. Belgeler sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler ya da engelli öğrencilerin hareketlilik programlarına en düşük oranda katıldıklarını göstermektedir (Hauschildt vd., 2015; King, Findlay ve Ahrens, 2010; Souto Otero, 2008), bu da akranlarıyla hali hazırda olan dezavantajlı pozisyonu daha da derinleştirmektedir.

Güncel durumu geliştirmek için, Konsey Tavsiyesi Üye Devletleri 'öğrenme hareketliliği için gereken fırsatlardan yoksun olabilecek dezavantajlı öğrencilere mevcut programlarla ilgili bilgi vermek ve onların ihtiyaçlarına göre şekillendirilmiş destek sağlama'ları konusunda teşvik etmektedir ⁽¹⁾. Bu nedenle, Puan tahtası 4 göstergesi bu tarz bir göstergenin Avrupa ülkelerinde mevcut olup olmadığına bakmaktadır.

4.2. Arka Plan Analizi

Dezavantajlı öğrencilerin tanımlanması bütün eğitim sistemlerinde farklıdır. Bazı ülkeler engelli öğrencileri hedef almaktayken diğerleri almamaktadır. Bazıları dezavantajlı etnik yapıya göre tanımlarken diğerleri göçmen statüsünü bir ölçüt olarak almaktadır. Ancak dezavantajlı tanımlayan en yaygın unsur öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin düşük olmasına bağlamaktır. Bu nedenle karşılaştırma amacıyla bu gösterge sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere odaklanmaktadır. Ancak düşük sosyo-ekonomik düzeyin tanımı ülkeden ülkeye değişmektedir.

Bu gruptaki dezavantajlı öğrencilere sağlanan hareketlilik desteği göstergesi üç ana bölüm üzerinde inşa edilmiştir: 1) hareketlilik programlarında sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımıyla ilgili ulusal hedeflerin varlığı; 2) hareketlilik programlarında sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımının kapsamlı izlenmesi; ve 3) hareketlilik programlarına katılabilmeleri için sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan kamu hibesi formundaki mali destek. Bu alanlar ayrı ayrı tartışılmaktadır.

Ulusal Hedefler

Nicel ulusal hedefler, hareketlilik programlarında sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımını artırmaya dönük güçlü bir politik bağlılığı işaret etmektedir. Ancak bugüne kadar sadece bir eğitim sistemi bu tarz bir hedef koymuştur. Belçika Flaman Topluluğu, 2020 itibarıyla hareket halindeki öğrencilerin %33'ünün yetersiz temsil edilen gruplardan gelmesini amaçlamaktadır (bu öğrenciler, hibe alan (düşük sosyo-ekonomik düzey), (yarı-zamanlı) bir işte çalışan öğrenciler ve bir engeli olan öğrenciler) (Flanders Hükümeti/Eğitim ve Öğretim Bölümü, 2013, p. 64).

Katılımı İzleme

Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler için yeterli destek sağlayabilmek amacıyla politika yapıcıların farklı gruplardan öğrencilerin hareketlilik programlarında orantılı olarak yararlanabilip yararlanabilemediği ve yararlanıp yararlanmadığıyla ilgili bilgiye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu tarz bir bilgi, hareketlilikte yer alan öğrenci nüfusunun ilgili özelliklerinin izlenmesi yoluyla elde edilebilmektedir.

Erasmus+ programına katılan bütün ülkelerin bu özel programa katılan öğrencilerin hareketliliğini izlemeleri gerekmektedir. Bu yüzden, bu bölüm *zorunluluğun ötesindeki* uygulamalara odaklanmakta

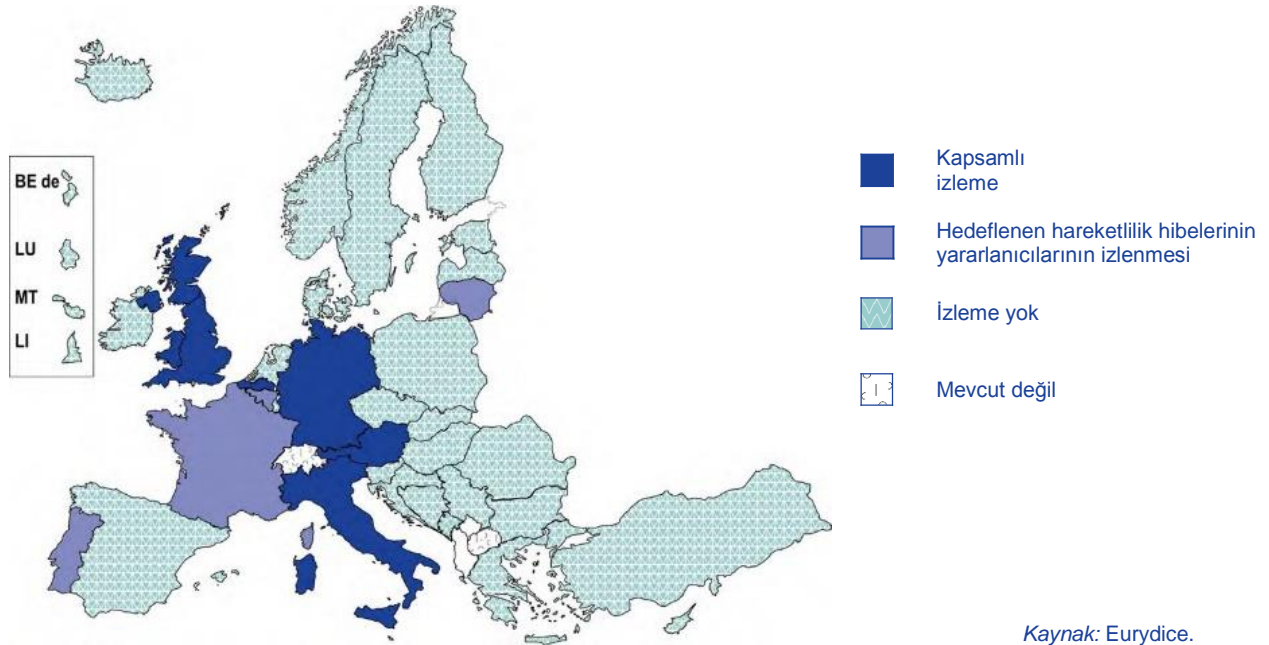
¹'Gençlik hareketi' – gençlerin hareketliliği öğrenmesini teşvik etme üzerine 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011.

ve daha geniş olarak sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik programlarına katılımının izlenmesine bakmaktadır.

Şekil 4.1 zorunlu Erasmus+ izlemesinin ötesindeki izleme uygulamalarının iki türünü ayırt etmektedir. İlk olarak, dört eğitim sistemi hareketlilik amaçları için hedeflenen hibeleri alan öğrencilerin hareketlilik katılımlarını izlemektedir (bknz diğer bölüm). Bu sistemlerin (Belçika Fransız Topluluğu, Fransa, Litvanya ve Portekiz) Erasmus+ haricindeki bazı hareketlilik programlarındaki, ama hepsinde değil, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımıyla ilgili bilgileri bulunmaktadır.

İkinci olarak, şekilde de görüldüğü gibi sekiz eğitim sistemi (Belçika Flaman Topluluğu, Almanya, İtalya, Avusturya ve Birleşik Krallıkta dört eğitim sistemi) hareketlilik programlarına katılan sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin tam katılımını izlemektedir. Bu tür. *bütün hareketlilik programlarındaki* dezavantajlı öğrencilerin kapsamlı bir resmine sahip olmayı amaçladığı için kapsamlı izleme olarak adlandırılmaktadır. Almanya ve Avusturya'da her üç yılda bir öğrenci taramaları gerçekleştirilmekteyken⁽²⁾, İtalya ve Birleşik Krallık 'ta hareketlilikteki öğrencilerle ilgili bilgi istatistik ofislerinin yıllık veri toplamasında dahil edilmektedir⁽³⁾.

Şekil 4.1: Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik programlarına katılımının izlenmesi, 2015/16

(1) Bknz Almanya için <http://www.sozialerhebung.de/sozialerhebung/documents/englisch> ve Avusturya için <http://www.sozialerhebung.at/index.php/en/> (20 Haziran 2016'da erişilmiştir). Ayrıca Almanya'da iki yılda bir the *Deutscher Akademischer Austauschdienst* (DAAD) ve the *Deutsche Zentrum für Hochschul- und Wissenschaftsforschung* (DZHW)'nin ortak hareketlilik raporu yayınlanmaktadır (en son rapor için, bknz Woisch and Willige, 2015).

(2) İtalya'da, istatistik ofisi hibeden yararlananlar ve yararlanmayanları ayırt ederek hareketlilikten faydalanan öğrencilerle ilgili bilgi toplamaktadır. Hibeler ihtiyaca dayalı kıstasa dayalı olduğundan bu, sosyo-ekonomik düzeye göre hareketlilikten faydalanan öğrencilerle ilgili bilgi vermektedir. Birleşik Krallık 'ta Yükseköğretim İstatistik Ajansı etnisiteye, sosyo-ekonomik düzeye ve cinsiyete göre hareketlilikteki öğrencilerle ilgili bilgi toplamaktadır. Daha fazla bilgi için bknz 'Go International' internet sayfası: <http://go.international.ac.uk/student-profiles-and-identities> (3 Şubat 2016'da erişilmiştir).

Mali destek

Mali destek, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin uluslararası hareketliliğe katılımını sağlamak için çok gereklidir. Bu hedef grup mali sıkıntılarla karşılaştığından burada göz önünde bulundurulmuş hareketlilik desteği kamu desteğinin geri ödenmeyen şekliyle sınırlandırılmıştır: *kamu hibeleri* ⁽⁴⁾. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere bu tarz hibeler sağlandığında Avrupa'da iki ana model mevcuttur.

Birinci model, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler sadece onlar için mevcut olan *hedeflenmiş desteği* almaktadır. Bu tarz hedeflenmiş destek ya belirli hareketlilik hibeleri şeklinde (yurt içi desteğe ek olarak hareketlilik amaçları için özel olarak temin edilen ⁽⁵⁾), ya da en azından kredi hareketliliği için taşınabilir ihtiyaca dayalı yurt içi hibe şeklinde olabilmektedir.

İkinci model *ana akım yaklaşım* olarak adlandırılan modele dayanmaktadır. Bu modele göre, ülkeler öğrencilerin çoğunluğuna (%50'den fazlası) taşınabilir hibeler sağlamaktadır (hibe alan öğrencilerin oranı için bkz Şekil 3.1). Bu durumda, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler özel olarak hedeflenmemektedir (hibelerin tam toplamı ihtiyaca dayalı ölçüde dayalı olarak belirlenmiş olabilmemesine rağmen) fakat destekleri hibe hizmetine dönük bütüncül yaklaşımla garanti altına alınmaktadır. Bir başka deyişle bu yaklaşımın arkasındaki mantık eğer bütün (ya da en azından çoğunluğu) öğrenciler hibe alırsa – bu hibe hizmeti 'ana akım'dır – yardıma ihtiyacı olanlara verilen destek eğitim yetkilileri tarafından onlar hedefe alınmadan garanti altına alınmaktadır.

Şekil 4.2 Avrupa eğitim sistemlerindeki mali desteğin farklı şekillerinin yaygınlığını göstermektedir. Pek çok durumda, 1. Ve 2. kademedeki ülkeler benzer yaklaşımları takip etmektedir ancak farklılık durumlarında şekil 1. kademedeki öğrencilere sağlanan mali desteği göstermektedir (detaylar için bkz Bölüm 3).

Şeklin gösterdiği gibi sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere hedeflenmiş destek sağlamak ana akım yaklaşımından daha fazladır. Ayrıca hedeflenmiş mali desteğin iki şekli arasında ihtiyaca dayalı hibeler daha yaygındır: 23 eğitim sisteminde bulunmaktadır. 11 eğitim sisteminde, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler yurt içi taşınabilir hibelerinin en üstünde özel bir hareketlilik yardımı almaktadır. Belçika Fransız Topluluğu'nda taşınabilirlik üzerindeki sert kısıtlamalardan dolayı (bkz Bölüm 3), sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler esas olarak ek hareketlilik destek bütçeleriyle desteklenmektedir.

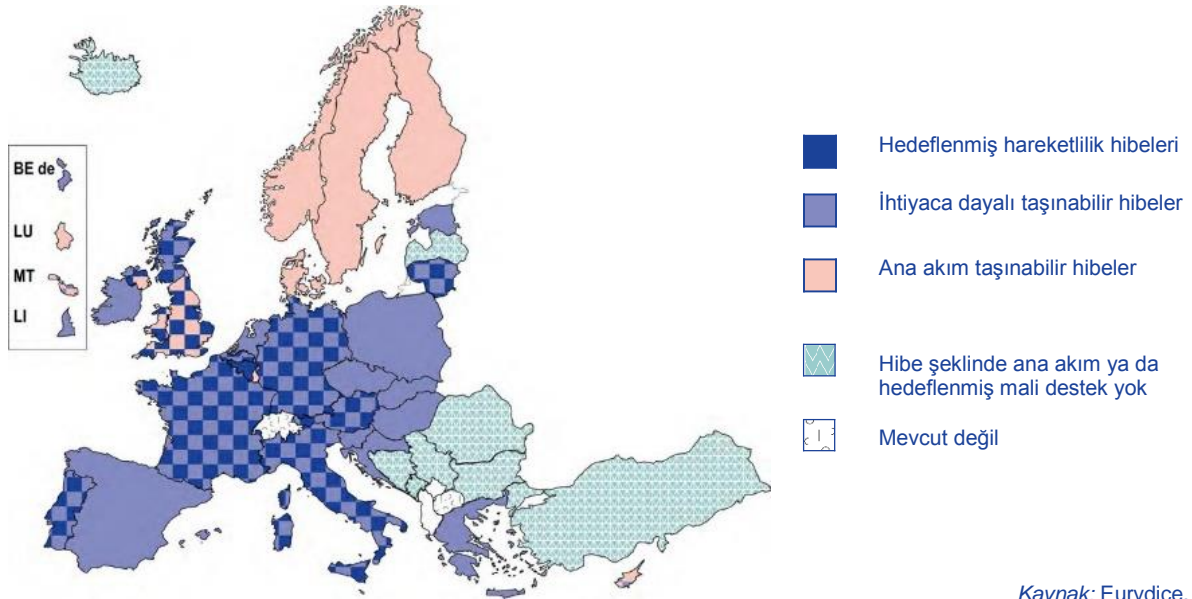
Ülkelerin küçük bir bölümü ana akım yaklaşımını takip etmektedir: dört Nordik ülkesi (Danimarka, Finlandiya, İsveç ve Norveç) ve Lüksemburg. Kıbrıs ve Malta ana akım ve ihtiyaca dayalı taşınabilir hibelerin bir birleşimini sağlamaktayken Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) hedeflenmiş hareketlilik hibelerini ana akım taşınabilir hibelerinin en üstünde tutmaktadır.

Hareketlilik için geri ödemesi olmayan mali destek sekiz eğitim sisteminde, ağırlıklı olarak güneydoğu Avrupa'da mevcut değildir. Bu ülkelerin ne hedeflenmiş hareketlilik ne de ihtiyaca dayalı hibeleri bulunmaktadır. İkinci olan ya hibelerin taşınabilir olduğunu ama esas olarak liyakata dayalı olduğunu (Letonya ve Karadağ'da olduğu gibi) ya da hibelerin herhangi bir kıstasa bağlı olmaksızın taşınabilir olmadığını ifade etmektedir (ayrıca bkz Bölüm 3). İzlanda'da herhangi bir kamu hibesi bulunmamaktadır.

(3) Mali destek hakkında daha fazla bilgi için, bkz Bölüm 3, ve Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice (2015b).

(4) 'Yurt içi destek' terimi ev sahibi ülkedeki eğitim yetkililerince belirlenmiş olan mali desteği ifade etmektedir.

Şekil 4.2. Hareketlilik amaçları için sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan kamu hibesi formundaki mali destek, 2015/16

Ülkeye özgü not:

Hollanda: 1 Eylül 2015'ten itibaren, yeni öğrencilere sadece ihtiyaca dayalı tamamlayıcı hibeler mevcuttur. 1 Eylül 2015'ten önce başlayan öğrenciler düşük gelirlili ebeveynleri olan öğrenciler ana akım hibelerini tamamlayıcı hibelerle almaktadır.

4.3. Puan tahtası göstergesi

Puan tahtası göstergesi 4 'koyu yeşil'den 'kırmızı'ya doğru giden dördü bir skala uygulamaktadır. Bir ülkenin 'koyu yeşil' kategorisinde yer alması için hareketlilik desteğinde aşağıdakilere sahip olması gerekmektedir:

- 1) hareketlilik programlarına sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımıyla ilgili ulusal hedeflerin belirlenmesi;
- 2) hareketlilik programlarına sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımının kapsamlı izlenmesi (bkz Şekil 4.1); ve
- 3) sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan mali destek, hedeflenmiş ya da ana akım modele dayalı (bkz Şekil 4.2).

'Koyu yeşil' ve 'kırmızı' (sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan destek yoktur) arasındaki ara adımlar aşağıdaki puan tahtası göstergesinde anlatılmaktadır.

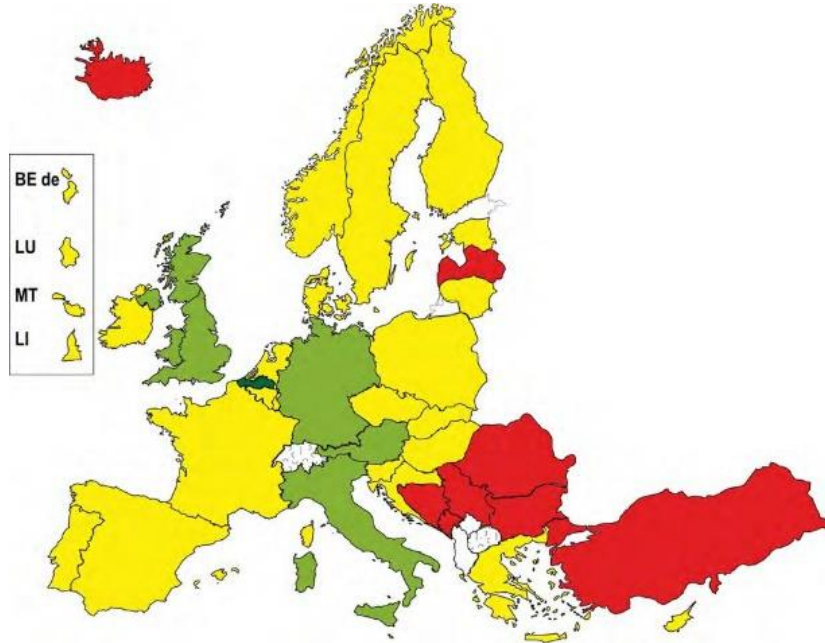
Sadece kapsamlı izleme sistemleri gösterge için nitelik taşımaktadır. Bu izleme sistemleri yoluyla eğitim otoriteleri, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin bütün hareketlilik programlarına katılımının genel bir resmini elde edebilmektedir. Belirli programlar ya da hedeflenmiş hareketlilik hibelerinin yararlanıcılarıyla sınırlı izleme sistemleri olan ülkelerin kapsamlı izleme sistemleri olmadığı düşünülmektedir.

Yukarıda anlatılan her iki mali destek modeli göz önünde bulundurulmuştur. *Hedeflendirilmiş modelde*, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrenciler hareketlilik programlarında yer almak için hedeflendirilmiş mali destek almalıdır. Bu tarz hedeflendirilmiş ya özel hareketlilik desteği şeklinde ya da ihtiyaca bağlı taşınabilir hibe (ya da ikisi) şeklinde olabilir. *Ana akım modelinde* bir ülke öğrencilerinin %50'sinden fazlasına ana akım taşınabilir hibe sağlamalıdır.

Puanlama tahtası göstergesi tasarlanırken sadece hareketlilik desteğinin bu formları göz önünde bulundurulmuştur. Avrupa ülkelerinin farklı ekonomik ve sosyal durumlarından dolayı ülkelere renkler atanırken destek alan öğrencilerin oranıyla ilgili bilgi ve verilen miktar dahil edilmemiştir. Bu basitleştirme kapsamında en azından biraz bilginin olduğu ana akım modelinde (öğrencilerin en az %50'si destek almaktadır) daha az probleme yol açmıştır. Ancak hedeflendirilmiş model durumunda çeşitli hareketlilik destek modeli olan ülkeler (sınırlı sayıdaki öğrenciye verilen kısıtlı destekten çok sayıda ve cömertçe yapılan hareketlilik desteğine kadar) aynı kategoriye yerleştirilebilmiştir (bknz Şekil 3.1).

Şekil 4.32ün gösterdiği gibi sadece bir eğitim sistemi – Belçika Flaman Topluluğu – ‘koyu yeşil’ kategorisinde olmaya hak kazanmıştır. Hareketlilik programlarında sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımını hedefleyen tek eğitim sistemidir.

Şekil 4.3: Puan tahtası göstergesi 4: Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan hareketlilik desteği, 2015/16

Source: Eurydice.

Puan tahtası göstergesi k a t e g o r i l e r i :

Desteğin aşağıda bulunan bütün unsurları mevcuttur:

1. Hareketlilik programlarına sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımıyla ilgili ulusal hedefler.
2. Hareketlilik programlarına sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımının kapsamlı izlenmesi.
3. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan mali destek:
 - Hedeflenmiş özel hareketlilik hibesi
YA DA
 - Taşınabilir hedeflenmiş hibeler
YA DA
 - Öğrencilerin %50'sinden fazlasına sağlanan taşınabilir ana akım hibeleri şeklinde.

Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik programlarına katılımını sağlamak için ulusal bir hedef yoktur. Ancak aşağıdaki unsurlar mevcuttur:

1. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan mali destek:

- Hedeflenmiş özel hareketlilik hibesi
YA DA
- Taşınabilir hedeflenmiş hibeler

	<p>YA DA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin %50'sinden fazlasına sağlanan taşınabilir ana akım hibeleri şeklinde. <p>2. Hareketlilik programlarına sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin katılımının kapsamlı izlenmesi.</p>
	<p>Ne sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik programlarına katılımını sağlamak için ulusal bir hedef ne de Erasmus+ programında gerekli olanın dışındaki hareketlilik programlarındaki sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin kapsamlı izlenmesi mevcuttur.</p> <p>Ancak sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere aşağıdaki şekillerde mali destek sağlanmaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hedeflenmiş özel hareketlilik hibesi YA DA • Taşınabilir hedeflenmiş hibeler YA DA • Öğrencilerin %50'sinden fazlasına sağlanan taşınabilir ana akım hibeleri
	Erasmus+ programı dışında sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan destek bulunmamaktadır.
	 Mevcut değil.

Belçika Flaman Topluluğuna ek olarak yedi eğitim sistemi dezavantajlı durumdaki öğrencilerin hareketlilik katılımını izlemektedir. Bu ülkeler, şekilde 'açık yeşil' rengiyle gösterilmektedir. Katılımcı ülkelerin yarısından fazlası (24) 'sarı' ile işaretlenmiştir: sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere hareketlilik için mali destek sağlamakta fakat bu mali desteğin dezavantajlı öğrencilerin katılımı üzerindeki etkisini izlememektedir.

Son olarak, sekiz eğitim sistemi yukarıda verilen tanımlamalara göre sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere destek sağlamamaktadır. Letonya, Bosna-Hersek, Karadağ ve Sırbistan'ın liyakata dayalı hibe sistemi bulunmaktayken Bulgaristan, Romanya ve Türkiye'deki ihtiyaca dayalı hibeler taşınabilir değildir. İzlanda'da kamu hibesi bulunmamaktadır.

4.4. Sonuç

Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik programlarına katılma oranı akranlarına göre daha düşüktür. Bu nedenle, ülkelerin daha dezavantajlı öğrencilerin olduğu grubun hareketliliğini artırmak için çaba göstermesi gerekmektedir. Hareketlilik Puan Tahtası Gösterge 4, eğitim sistemlerinin çoğunda sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik amaçları için mali destek, esas olarak ihtiyaca dayalı taşınabilir hibe şeklinde, mevcut olduğunu göstermektedir. Birkaç ülke hareketlilik için ana akım hibelerini taşınabilir yapmaktayken hareketlilik amaçları için özel olarak sağlanan hedeflendirilmiş hibeler kapsanan eğitim sistemlerinin çeyreğinde mevcuttur. Öte yandan sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin maddi olarak desteklenmediği çoğunlukla güney doğu Avrupa'da yer alan sekiz eğitim sistemi bulunmaktadır.

Ayrıca sadece bir avuç ülke (beş ülkedeki sekiz eğitim sistemi) sosyo-ekonomik düzeye göre öğrencilerin hareketliliğe katılımını düzenli olarak izlemektedir. Bu da ülkelerin çoğunun dezavantajlı öğrencilerin hareketlilik programlarına orantılı olarak katılıp katılmadığıyla ilgili bilgisinin olmadığı anlamına gelmektedir. Benzer şekilde genel hareketlilik hedefleri yaygın olarak kabul edilmişken sadece bir eğitim sisteminin – Belçika Flaman Topluluğu – sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik katılımını sağlamak amacıyla belirli nicel bir hedefi bulunmaktadır. Bu da pek çok Avrupa ülkesinde sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilerin hareketlilik katılımını kolaylaştırmaya dönük bir politik yükümlülüğün açık bir biçimde eksik olduğuna işaret etmektedir.

BÖLÜM 5: ÖĞRENME ÇIKTILARININ VE DERECELERİN TANINIRLIĞI

5.1. Giriş

Hareketlilikteki ya da hareketlilik içinde yer alma potansiyeli olan herhangi bir öğrenci için kazanılan krediler ve derecelerin öğrencinin kendi ülkesinde ya da diğer ülkelerde tanınacak olması çok önemlidir. Bu nedenle, hareketlilik ve değişim Avrupa yükseköğretiminde Zemin teşkil etmekteyse tanınırlık eylemsel ve tamamen etkili hale gelmesi gereken bir ilkedir. Yükseköğretim sistemleri bu tanınırlık hedeflerini karşılamada başarısız olduğunda bütün uluslararasılaşma çabaları sarsılmaktadır.

Pek çok yasal doküman ve araç tanınırlık uygulamasını daha iyi desteklemek amacıyla Avrupa Eğitim Alanının (EHEA) çerçevesi içinde geliştirilmiştir. Örneğin, Lizbon Tanınırlık Sözleşmesi Avrupa'daki ülkelerde tanınırlık için ortak ve yasal bir bağlayıcı sağlayan bir Avrupa Konseyi/UNESCO sözleşmesidir; Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (EQF) Avrupa'daki yeterlilikler sistemleri arasındaki iletişime ve karşılaştırmaya yardımcı bir çeviri aracıdır; the Diploma Eki Avrupa Birliği Avrupa Pasaportu Kararı'nın bir parçası olan şeffaf bir araçtır ⁽¹⁾. Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi (AKTS) öğrenme çıktıları ve çalışma yüküne dayanan bir kredi sistemidir. Sistem, etkili programlar tasarlamak için farklı ülkeler ve yükseköğretim kurumları arasında kredi taşımayı öğrenciler için daha kolay hale getirmek amacıyla tasarlanmıştır.

2011 Konsey Tavsiyesi ayrıca Üye Devletler arasındaki hareketlilik deneyimlerinin öğrenme çıktılarının transferini ve geçerliliğini kolaylaştıran Avrupa araçlarının uygulanmasının ve kullanılmasının önemine de vurgu yapmaktadır ⁽²⁾.

Bu bölüm ulusal tanınırlık uygulamasıyla ilişkili ilerlemeye odaklanmaktadır. Kredi hareketliliğiyle – yabancı ülkedeki bir dönemin öğrenme çıktılarının tanındığı – öğrencinin daha ileri aşamalarda öğrenimine devam etmesi ya da iş pazarına erişimi için tanınması gereken yeterliğin olduğu derece hareketliliği arasında bir ayırım yapılmaktadır.

Bölüm 5.2 Puan Tahtası Göstergesi 5'in temelini oluşturan kredi hareketliliğiyle ilişkili öğrenme çıktılarının tanınırlığına odaklanmaktadır. Bölüm 5.3 derece hareketliliği bağlamında derecelerin tanınırlığına odaklanmakta ve Puan Tahtası 6'yı desteklemektedir.

5.2. Öğrenme çıktılarının tanınırlığı

5.2.1. Arka Plan Analizi

Kredi hareketliliği içinde öğrenme çıktılarının tanınırlığı için, bu rapordaki şekiller, öğrenme çıktılarının tasarlanması, ölçülmesi ve değerlendirilmesinde merkezi bir işlevi yerine getirmesi için geliştirilen Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi'ne (AKTS) odaklanmaktadır. Araştırmalar bunun Avrupa'da yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir ama her zaman uyumlu bir yolla değil, aksine iş yükünün ve öğrenme çıktılarının nasıl birleştirilmesi gerektiğiyle ilgili büyük farklılıklar bulunmaktadır. (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice 2015a, p. 69). AKTS'nin daha tutarlı kullanımını sağlamak adına son yıllarda çaba gösterilmektedir. Özellikle, 2015'te Avrupa Komisyonu tarafından yeni bir Kullanıcı Rehberi yayınlanmıştır (Avrupa Komisyonu, 2015a) ve Mayıs 2015'teki Erivan Konferansı'nda

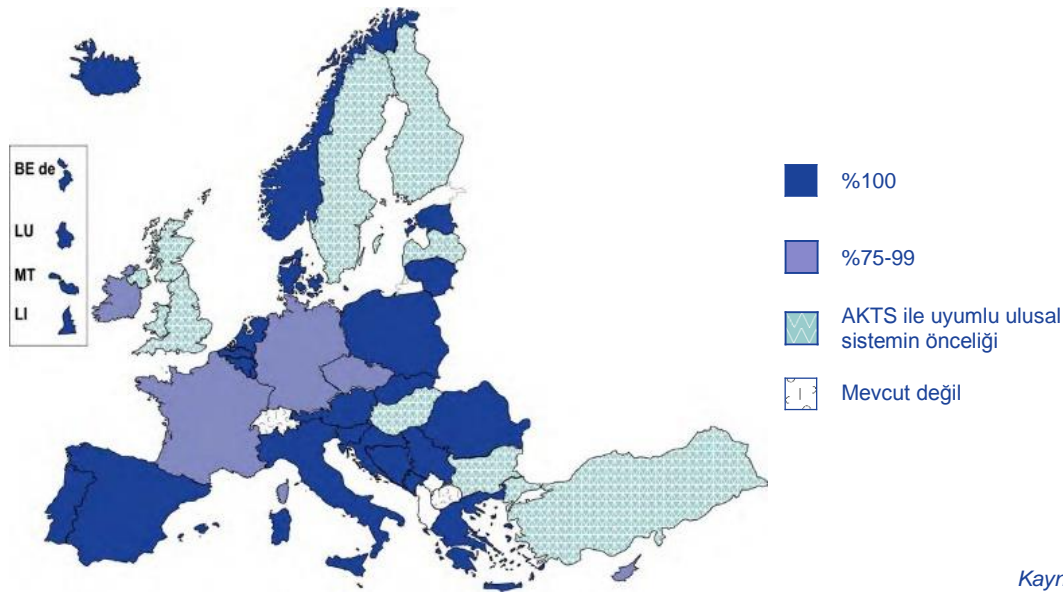
(1) Daha fazla bilgi şu adreste bulunabilir: <https://europass.cedefop.europa.eu/en/home>

(2) 'Gençlik hareketinde' – gençlerin hareketliliği öğrenmesini teşvik etme - üzerine 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011 syf. 4.'e de bakınız.

Avrupa'daki yükseköğretim kurumlarından sorumlu Bakanlarca Kabul edilmiştir ⁽³⁾. Bu kabul yoluyla Bakanlar ve böylece yükseköğretim sistemleri EHEA'nın bir aracı olarak AKTS'yi Kabul etmişlerdir ve böylece sistemi doğru kullanmayı da taahhüt etmişlerdir.

Şekil 5.1, AKTS'yi kullanan yükseköğretim kurumlarının yüzdesini göstermektedir. Anahtarda çok küçük bir aralık bulunmaktadır çünkü yükseköğretim kurumlarının %75'inden daha azının AKTS kullandığını bildiren bir sistem bulunmamaktadır. Ancak ulusal kredi sistemiyle bağlantılı olarak AKTS sistemini kullanan bazı eğitim sistemleri vardır. Bu tarz durumlarda, örneğin ulusal yasamada ya da doğru uygulama için kalite güvencesi ajanslarına rehberlik etmede, ulusal sistemin önceliği olduğu varsayılmaktadır.

Şekil 5.1: AKTS kullanan yükseköğretim kurumlarının yüzdesi, 2015/16

Kaynak: Eurydice.

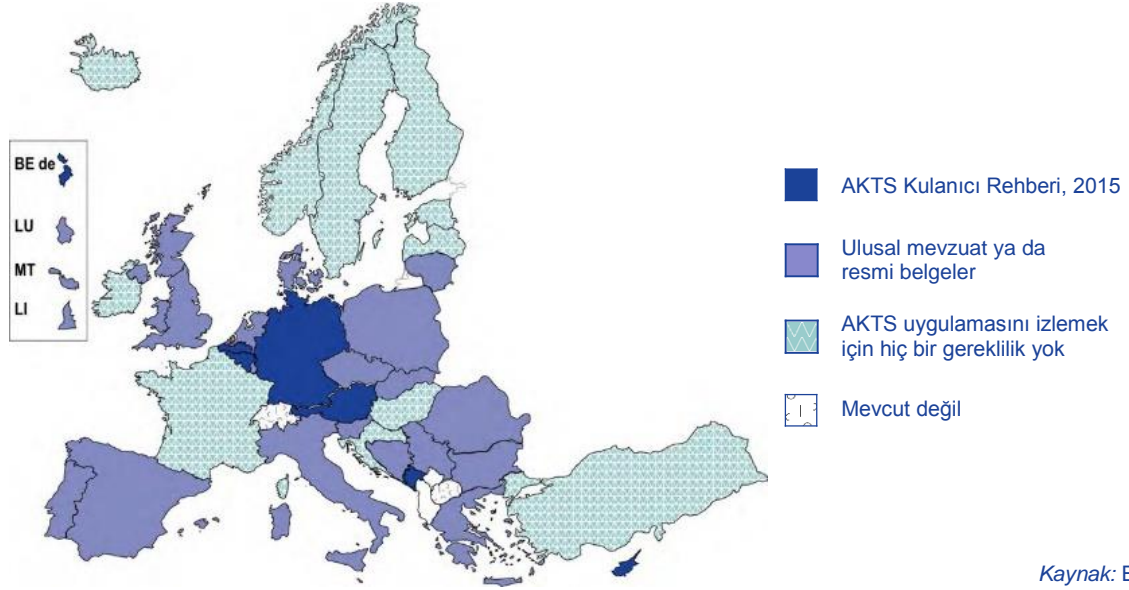
Şekil, yükseköğretim sistemlerinin çoğunluğunda (25), bütün kurumlar AKTS kullanmaktayken beş sistemde kurumların çoğu AKTS kullanmaktadır. Ancak AKTS ile uyumlu ulusal bir kredi sisteminin bulunduğu on eğitim sistemi vardır. Ulusal ve Avrupa sistemlerinin kredi dönüştürmeyi kolaylaştırmada yeterli derecede benzer olmalarına karşın ulusal kredilerin kullanımında AKTS'nin nasıl işleyeceğiyle ilgili anlaşılmalardan farklılaşan noktalar bulunabilir. Bütün bu sistemlerde AKTS ile uyumun farklı dereceleri olacaktır. Örneğin Birleşik Krallık'ta (İskoçya), İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi (SCQF) tamamen AKTS ile uyumludur.

AKTS kullanımının değerlendirilmesiyle ilgili temel bir zorluk uygulamanın özerk yükseköğretim kurumlarının eylemlerine bağlı olmasıdır. Bu raporun zorluğu ulusal düzeyde sorumluluğa ve AKTS'nin doğru bir biçimde kullanılması için kurumlara sağlanan destek ve teşviklere bakmaktan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, geliştirilen puan tahtası göstergesi izleme sistemlerine – özellikle harici kalite güvencesi ajanslarının rolüne – ve AKTS uygulamasının ve AKTS Kullanıcı Rehberinde belirlenen temel meselelerin izlenmesinde sistematik bir yaklaşımın bulunup bulunmadığına odaklanmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2015a). Bu nedenle, izleme kalite güvence sürecinde AKTS uygulamasının sistematik bir değerlendirmesi olarak anlaşılmalıdır. Aşağıdaki rakamlar iki temel meseleyle ilgili bir resim sunmaktadır: kalite güvencesi ajanslarının AKTS kullanımını değerlendirdikleri referans metinlerine ve özel olarak değerlendirilen uygulamanın temel boyutları.

Kalite güvencesi için referans belgeleri

Şekil 5.2 kalite güvencesi ajanslarınca yükseköğretim kurumlarında AKTS uygulamalarının değerlendirilmesinde bir temel olarak kullanılan referans belgelerine odaklanmaktadır. Uyumlu bir uygulama elde etmek için ulusal sistemlerin amacı kendilerine AKTS Kullanıcı Rehberi'nin 2015 versiyonunu temel almaktır. Aslında bu Mayıs 2015'te Erivan Konferansında Rehberi kabul eden Bakanların verdiği bir taahhüname'dir. Ancak bu bilgi Erivan Konferansı'ndan altı ay sonar toplandı için politika sözleşmesini eyleme geçirmek için çok az bir zaman vardı.

Şekil 5.2: Yükseköğretim kurumlarındaki AKTS uygulamasının kalite güvence değerlendirilmesi için olan dayanak, 2015/16

Kaynak: Eurydice.

Bu aşamada yedi sistem, kalite güvence ajanslarının işlerinin temeli olarak AKTS Kullanıcı Rehberi'nin 2015 versiyonunu kullandığını belirtmiştir.

Ancak pek çok ülke AKTS sistemini kendi yükseköğretim mevzuatıyla birleştirmiştir ve aslında 20 sistem mevzuatın kalite güvencesi sistemlerinin çalışması için bir çerçeve oluşturduğunu belirtmektedir. Bu durumda, ülkelerin bütün hükümlerin güncel olduklarından emin olmaları gerektiğinden mevzuatlarını gözden geçirmelerine ihtiyaç vardır. Bazı ülkeler bu sürecin zaten gerçekleştiğini doğrulamaktadır. Diğer durumlarda bu tarz yasal gözden geçirmeler zaman alabilmektedir. Birleşik Krallık'ta (İngiltere ve Kuzey İrlanda), derece veren kurullar kredi kullanmaktaysa bunun ya AKTS ya da AKTS'yi belirten Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesi (FHEQ) olması gerekmektedir. Galler'de bütün derece veren kurullar AKTS'yi belirten Galler Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesini kullanmak için anlaşmışlardır.

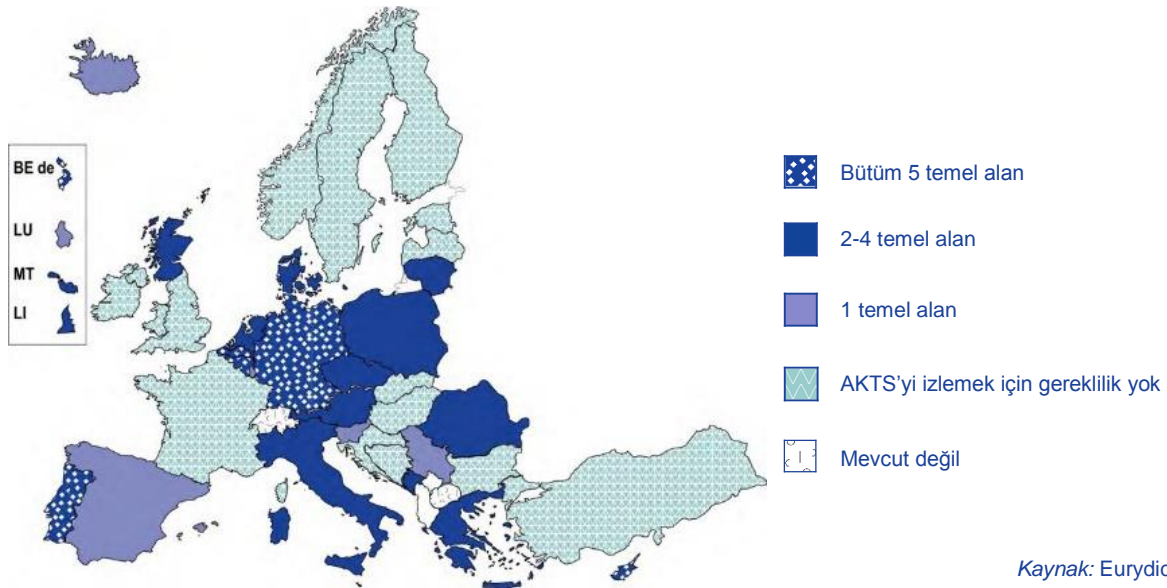
On bir sistem kendi kalite güvence ajanslarının AKTS kullanımını değerlendirmede herhangi bir zorunlulukları olmadığına dikkat çekmektedir. Bu durum ulusal yetkililerin kalite güvencesi için çerçeve oluşturmada kural koyucu olmadığını göstermektedir (Estonya, İrlanda, Fransa, Hırvatistan, Bosna-Hersek ve Türkiye'de). Alternatif olarak AKTS'dense ulusal kredi sisteminin değerlendirme nesnesi olduğu gerçeğiyle de açıklanabilmektedir (Macaristan, Letonya, Finlandiya ve Norveç'te). İsveç'te programların ve derslerin kalitesinin değerlendirilmesi yapılsa da bu AKTS kullanımının değerlendirilmesini içermemektedir.

AKTS'nin temel boyutlarının izlenmesi

Şekil 5.3 AKTS'nin temel boyutlarının izlenmesine odaklanmaktadır. İzleme sistemleri uygulanan AKTS sisteminin bu boyutlarının nasıl bir şekilde sistematik olarak değerlendirildiğini ifade etmektedir. Program tasarımı ve dağıtımı ve bu nedenle derece programlarındaki kredilerin toplanması için de gerekli olan sistemin başka temel özellikleri olmasına rağmen burada göz önünde bulundurulmuş noktalar uluslararası kredi hareketliliği için gerekli olanlardır. Bunlar AKTS Kullanıcı Rehberi 2015 versiyonunda önde çıkmaktadır ve ülkeler özel olarak aşağıdaki beş unsurun kalite güvence süreçlerinde izlenip izlenmediğini rapor etmişlerdir:

- AKTS kredileri öğrenme çıktıları ve öğrenci iş yüküne dayalı olarak verilmektedir;
- AKTS destekleyici belgeler (ders kataloğu, öğrenme anlaşması, not döküm çizelgesi ve işe yerleşme belgesi) uygun bir biçimde kullanılmaktadır;
- Yurt dışı öğrenim döneminde kazanılan bütün krediler -Öğrenme Anlaşmasında anlaşıldığı ve Not Dökümünde doğrulandığı gibi- gecikme olmaksızın transfer edilmekte ve ek bir çalışma ya da öğrencinin değerlendirilmesi olmaksızın öğrencinin derecesi için sayılmaktadır;
- Yükseköğretim kurumunun kredi tanınırlıkla ilgili problemlerle baş etmek için uygun yöntemleri bulunmaktadır;
- Yükseköğretim kurumunun her bir çalışma alanıyla ilgili istatistikî not dağıtım tabloları bulunmaktadır.

Şekil 5.3: Kalite güvence ajanslarınca yükseköğretim öğrenci hareketliliği için AKTS'nin temel boyutlarının izlenmesi, 2015/16

Alt sistem AKTS sisteminin bütün bu boyutlarının kalite güvence değerlendirmelerinde tipik olarak izlendiğini belirtmiştir. Bu çok yüksek bir rakam değildir ama yine de bazı kalite güvence ajanslarının not dağılım tablosu dahil bütün boyutlara dikkat etmesi cesaret vericidir ⁽⁴⁾. Aslında yakın zamandaki bir Avrupa projesi, Egracons ⁽⁵⁾, sadece bir kaç yükseköğretim kurumunun not dönüştürmedeki olası avantajlarına rağmen böyle bir yaklaşım benimsediğini bulmuştur.

(3) Not dönüşüm tabloları 'yurtdışında verilen notların (ya da puanların) ev sahibi kurumdaki yerel nota dönüştürülmesinde adil ve yönetilebilir bir yola doğru yorumunu mümkün kılmak için Avrupa'daki farklı notlama sistemleri (...) arasında bir ortak anlayış'tır. Not dönüşüm tablolarıyla ilgili daha fazla bilgi şu adreste bulunabilir: <http://egracons.eu/page/about>.

(4) Bilgi şu adreste mevcuttur: <http://egracons.eu/page/about>

13 sistemde iki ve dört arasındaki temel unsurlar rutin bir biçimde kalite güvence ajanslarında göz önünde bulundurulmaktadır ve daha az incelenen konular not dönüşüm tabloları ve not dönüştürmeyle ilgili sorunları çözme yöntemleridir. Beş eğitim sisteminde unsurlardan sadece biri tipik olarak izlenmektedir. Bu unsur, normal olarak öğrenme çıktıları ve öğrenci iş yüküne göre verilen AKTS kredileriyken (İspanya, Lüksemburg, Slovenya ve Sırbistan) İzlanda için izlenen yükseköğretim kurumlarındaki notla ilgili sorun çözme yollarıdır.

16 sistem kalite güvence ajansları tarafından AKTS'nin herhangi bir boyutunun izlenmesini gerektirmemektedir. Ancak bu AKTS'nin kalite güvencesinde göz ardı edildiğini göstermemekte fakat sadece değerlendirmelerin zorunlu bir boyutu olmadığına işaret etmektedir. Üstelik pek çok ülkede ulusal kredi sisteminin önceliği bulunmaktayken ulusal sistemin boyutları harici kalite değerlendirmesine tabi olabilmektedir.

5.2.2. Puan tahtası göstergesi

Yukardaki rakamların resmi birleşik bir puan tahtasına dönüştürülmüştür. Puan tahtası göstergesi AKTS uygulamasının temel boyutlarının harici izlenmesinin ulusal uygulamada olumlu bir özellik olduğu fikrine dayanmaktadır. Ayrıca kalite güvence sistemlerinin ulusal bağlamda merkezi önemde olan meselelere odaklanma eğiliminde olduğu ilkesiyle birleştirilmektedir.

Gösterge aşağıdakilerin olup olmadığını göz önünde bulundurmaktadır:

1. kalite güvence ajansları 2015 AKTS Kullanıcı Rehberi'ne dayanarak AKTS uygulamalarını değerlendirmektedir (bkz Şekil 5.2);
2. öğrenme hareketliliğiyle ilişkili temel unsurların bazılarında ya da hepsine yönelme gerekliliği bulunmaktadır (bkz Şekil 5.3).

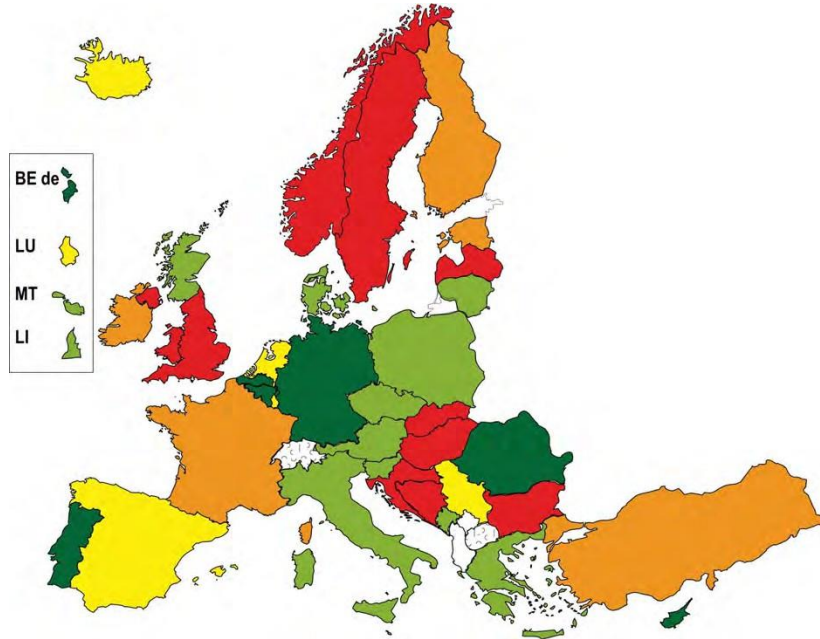
2015 Kullanıcı Rehberi'nin uygulamayı değerlendirmede kalite güvence ajansları için temel olarak kullanılıp kullanılmadığıyla ilgili olarak cevapların geniş bir yorumlaması yapılmıştır ve ulusal mevzuatta AKTS'nin yer aldığı sistemlerin Kullanıcı Rehberi'ni referans olarak kullandığı düşünülmektedir. Bu yorum Mayıs 2015'te Kullanıcı Rehberi'nin kabulünden beri olan kısa zamana saygı duymaktadır ve mevzuatlarına AKTS'yi yerleştiren sistemlerin hükümlerini gözden geçireceklerini ve gerekli yerlerde hükümlerini güncelleyeceklerini varsaymaktadır.

Ancak kalite güvence sistemlerine yerleştirilen gerekliliklere odaklanmanın daha kural koyucu kalite değerlendirme yönetimleri lehine bir önyargı oluşturduğu da göz önünde bulundurulmalıdır. Başka bir deyişle ajanslara ve yükseköğretim kurumlarında değerlendirmelerin odağını belirlemede özerklik veren sistemler kalite güvence değerlendirmelerinin odağının önceden belirlendiği sistemlere kıyasla daha alt kategorilerde bulunacaktır.

Puan tahtası göstergesi 5 (bkz Şekil 5.4), haritalar gibi oldukça karışık bir resim göstermektedir ve Avrupa'da AKTS kullanımının düzensiz ve tutarsız kullanımına işaret eden 2015 Bologna Süreci Uygulama Raporu'nun kanıtını doğrulamaktadır (Avrupa Komisyonu/EACEA/ Eurydice, 2015a). On bir eğitim sistemi en alt kategoride (kırmızı) ve beş sistem turuncu kategoride yer almaktadır. Bu da sistemlerin ana kredi sistemi olarak AKTS'yi kullanmayabileceğinin ve doğru kullanıldığında kalite güvencesi için yüksek bir öncelik olarak düşünmeyecekleri ikili gerçeğini yansıtmaktadır.

Ancak 24 yükseköğretim sistemi üç kategorinin en üstünde bulunmaktadır. Bu sistemlerde kalite güvence ajansları AKTS'nin nasıl uygulandığını değerlendirmektedir ve öğrenme hareketliliği için temel unsurların kimisine ya da hepsine odaklanabilmektedir. Genel olarak bu bulgular AKTS kullanımını geliştirmek için çok şey yapılması gerektiğini doğrulamaktadır. Bu nedenle gösterge bu alandaki gelişimi değerlendirmek için yararlı bir başlangıç noktası olabilir.

Şekil 5.4: Puan tablosu göstergesi 5: Yükseköğretim kurumlarında AKTS yoluyla öğrenme çıktılarının tanımlanması, 2015/16

Kaynak: Eurydice.

Hareketlilik gösterge kategorileri:

	<p>2015 AKTS Kullanıcı Rehberi bütün yükseköğretim kurumlarında AKTS uygulamalarını değerlendirmede esas alınarak harici Kalite Güvencesi ajansları tarafından kullanılmaktadır.</p> <p>Aşağıdaki konular özel olarak gözlemlenmektedir:</p> <ul style="list-style-type: none">• AKTS kredileri öğrenme çıktıları & öğrenci iş yüküne göre düzenlenmektedir• AKTS destekleyici belgeler (Ders Kataloğu, Öğrenme Anlaşması, Not Dökümü, ve İşe Yerleşme Sertifikası) uygun bir biçimde kullanılmaktadır• Yurt dışı öğrenim döneminde kazanılan bütün krediler -Öğrenme Anlaşmasında anlaşıldığı ve Not Dökümünde doğrulandığı gibi- gecikme olmaksızın transfer edilmekte ve ek bir çalışma ya da öğrencinin değerlendirilmesi olmaksızın öğrencinin derecesi için sayılmaktadır.• Yükseköğretim kurumunun kredi tanınırlıkla ilgili problemlerle baş etmek için uygun yöntemleri bulunmaktadır.• Yükseköğretim kurumunun her bir çalışma alanıyla ilgili istatistikî not dağıtım tabloları bulunmaktadır.
	<p>2015 AKTS Kullanıcı Rehberi bütün yükseköğretim kurumlarında AKTS uygulamalarını değerlendirmede esas alınarak harici Kalite Güvencesi ajansları tarafından kullanılmaktadır.</p> <p>Aşağıdaki unsurların hepsi değil fakat kimisi özel olarak izlenmektedir:</p> <ul style="list-style-type: none">• AKTS kredileri öğrenme çıktıları & öğrenci iş yüküne göre düzenlenmektedir• AKTS destekleyici belgeler (Ders Kataloğu, Öğrenim Anlaşması, Not Dökümü, ve İşe Yerleşme Sertifikası) uygun bir biçimde kullanılmaktadır• Yurt dışı öğrenim döneminde kazanılan bütün krediler -Öğrenme Anlaşmasında anlaşıldığı ve Not Dökümünde doğrulandığı gibi- gecikme olmaksızın transfer edilmekte ve ek bir çalışma ya da öğrencinin değerlendirilmesi olmaksızın öğrencinin derecesi için sayılmaktadır.• Yükseköğretim kurumunun kredi tanınırlıkla ilgili problemlerle baş etmek için uygun yöntemleri bulunmaktadır.• Yükseköğretim kurumunun her bir çalışma alanıyla ilgili istatistikî not dağıtım tabloları bulunmaktadır.
	<p>2015 AKTS Kullanıcı Rehberi bütün yükseköğretim kurumlarında AKTS uygulamalarını değerlendirmede esas alınarak harici Kalite Güvencesi ajansları tarafından kullanılmaktadır.</p> <p>AKTS ile ilgili tanımlanana belirli alanlar bulunmamaktadır.</p>
	<p>2015 AKTS Kullanıcı Rehberi bütün yükseköğretim kurumlarında AKTS uygulamalarını değerlendirmede esas alınarak harici Kalite Güvencesi ajansları tarafından kullanılmaktadır.</p>
	<p>2015 AKTS Kullanıcı Rehberi bütün yükseköğretim kurumlarında AKTS uygulamalarını değerlendirmede esas alınarak harici Kalite Güvencesi ajansları tarafından kullanılmamaktadır.</p>
	<p>Mevcut değil.</p>

5.3. Derecelerin tanınırlığı

5.3.1. Arka plan analizi

1999 yılında yayınlandığında Bologna Süreci'nin umutlarından ve ümitlerinden biri Avrupa boyunca yakınsak derece yapıları kurma yoluyla öğrencilerin farklı eğitim sistemlerinde hareketli halde olmasını ve öğrenim görmesini daha kolay hale getirmektir. Bunun meydana gelmesi için gerekli olan şart sadece programların ve derecelerin kolay anlaşılabilir olması değil hem de derecelerin kolay tanınırlığıdır. Öğrenci için tanınma iki amaca hizmet etmektedir. Birinci olarak malların, hizmetlerin ve insanların serbest dolaşımına dayalı Avrupa Birliği'ndeki iş pazarına erişimi olanaklı kılmaktır ve bu çok gereklidir. İkinci amaç bir başka ülkede öğrenimlerine devam edebilmektir ve bu konsept Hareketlilik Puan Tahtası'nda gereklidir.

Bir Avrupa Yükseköğretim Alanı kurmak ve geliştirmek için yıllarca harcanan çabaların ardından yükseköğretim kurumlarının EHEA Bakanları pek çok olumlu gelişmeye rağmen akademik derecelerin pürüzsüz tanınırlığının henüz sağlanamadığını ve derecelerin akademik tanınırlığı için gereken süreçlerin genelde uzun ve yorucu olduğunu fark etmişlerdir. Bu nedenle, 2012'de Bucharest'te EHEA'daki yükseköğretim kurumlarının Bakanları karşılaştırılabilir akademik derecelerin 'otomatik tanınması' uzun dönemli amacıyla ilgili taahhütte bulunmuşlardır⁽⁶⁾.

Otomatik tanınırlığın ilerlemesine dönük somut olarak bir yol haritasını ele alması için bir Kılavuz Grup kurulmuştur. Kılavuz Grubun anladığı otomatik tanınırlık şu şekildedir: 'Bir derecenin otomatik olarak tanınması, herhangi bir EHEA ülkesinde üst düzey bir öğrenim programına giriş için gereken yeterliklere sahip olan bir adaya başvuru için otomatik bir hak vermeye yönlendirmelidir' (EHEA Pathfinder Group on Automatic Recognition, 2014).

Bu tanım otomatik tanınırlığın herhangi bir programa otomatik olarak kabul anlamına gelmediği fakat düşünülen üst düzey bir öğrenim programına doğrudan giriş için bir derecesi olanlara başvurma hakkı verdiği oldukça açıktır. Kılavuz grup, otomatik tanınırlığın daha geniş ölçekte akademik hareketlilik için gerekli bir ön koşul olduğu sonucunu çıkarmış ve diğer EHEA ülkelerinden alınan derecelerin yurt içinde alınan derecelere eş düzeyde tanınırlığının sağlanması için bazı tavsiyelerde bulunmuştur. Bu arada Mayıs 2015'teki Erivan Ortak Bildirisi'nde⁽⁷⁾, Bakanlar 'diğer EHEA ülkelerinden alınan derecelerin yurt içinde alınan derecelere eş düzeyde otomatik olarak tanınmasının sağlanması için' taahhütte bulunmuşlardır.

Kılavuz Grubun tavsiyeleri bu konudaki göstergeleri geliştirmede temel olarak kullanılmıştır.

Tanırlık yöntemleri

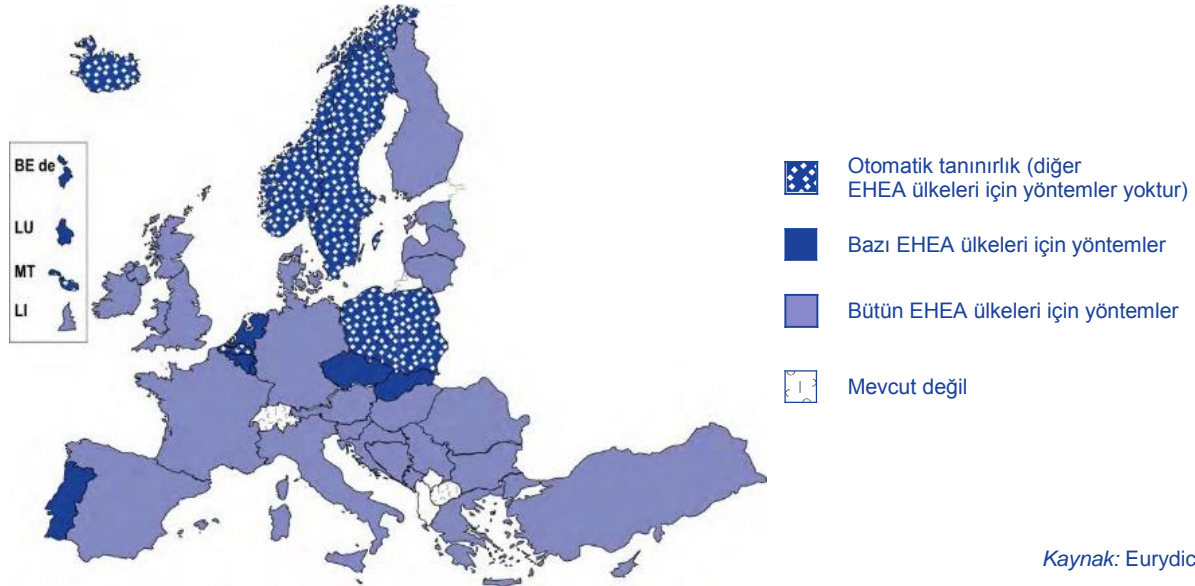
Şekil 5.5 diğer EHEA ülkelerinden olan öğrencilerin derece düzeylerini tanımda ülkelerin ek yöntemleri olup olmadığını göstermektedir. Ek yöntemlerin olmadığı yerlerde derece düzeyinin otomatik tanınırlığı vardır. Ancak yöntemlerin olduğu yerlerde otomatik kabul bulunmamaktadır örneğin bir Avrupa ülkesinden birinci kademe derecesi olan bir kişi derecesinin varacağı ülkede birinci kademe derecesi olarak tanınacağını tahmin etmektedir.

(5) Potansiyelimizin Çoğundan Faydalanmak: Avrupa Yükseköğretim Eğitim Alanına Yoğunlaşmak. Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Bucharest, 26-27 Nisan 2012.

(6) Yükseköğretimden Sorumlu Bakanların Avrupa Konferans Bildirisi, Yerevan, 14-15 Mayıs 2015.

Bu şekil için kategoriler 2015 Bologna Süreci Uygulamasının Şekil 2.33'te kullanılanlara dayanmaktadır. İki raporlama uygulama arasındaki sürenin oldukça kısa olmasından dolayı çok fazla çakışmanın olacağı tahmin edilmektedir. Bu durum genelken sistem düzeyinde otomatik tanınırlıkla ilgili bazı meseleler bir dereceye kadar yoruma bağlı olabilmektedir. Örneğin ulusal mevzuat bir dereceye kadar bütün derece sahiplerinin gelecek seviyedeki programlara erişim için düşünülme hakkı olduğunu ifade edebilmektedir. Ancak uygulamada, yükseköğretim kurumlarının programlar için özel öğrenciler seçme sorumluluğu bulunmakta ve bu nedenle mevzuatı göz ardı ederek derece seviyesinin sınanmasında yöntemini uygulayabilmektedir. Böyle bir durumda mevzuat göz önünde bulundurulmakta ve tanınma gerçeği uygulaması göz ardı edilmekteyse bir sistemin otomatik tanınırlığı uygulaması düşünülebilir. Bütün bu meseleler altı ülke ve 23 yükseköğretim kurumunun dahil olduğu ve Nisan 2017'ye kadar sürececek FAIR'de (Otomatik Kurumsal Tanınırlığa Odaklanma) ⁽⁸⁾ daha fazla ele alınmaktadır.

Şekil 5.5: Diğer EHEA ülkelerinde yükseköğretim dereceleri için tanınma süreçleri, 2015/16

Şekil Erivan Konferansından beri derecelerin otomatik tanınırlığına dönük gelişmeler olduğunu göstermektedir. Altı sistem (Belçika (Flaman topluluğu), Malta, Polonya, İsveç, İzlanda ve Norveç) uygulana ek yöntemlerinin olmadığını ve bu nedenle diğer EHEA ülkelerinde yayımlanmış derecelerin kredilerine dayalı bir otomatik tanınırlık sistemi kullandıklarını bildirmektedir. Yedi sistem sadece bazı ülkeler için yöntemleri olduğunu bildirmektedir. BeNeLüks ülkelerinde Mayıs 2015'te ⁽⁹⁾, Bakanların yaptığı anlaşmadan beri derecelerin otomatik olarak karşılıklı tanınırlığı mevcutken Belçika'da (Flaman Topluluğu) bütün EHEA ülkeleri için kullanılan otomatik bir tanınırlık mevcuttur. Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın da ikili anlaşmalar yoluyla bazı ülkelerle mevcut olan otomatik tanınırlık uygulamaları bulunmaktadır. Portekiz'de otomatik tanınırlık, belirlenmiş ülkelerin ve derecelerin listesi için mevcutken ⁽¹⁰⁾, diğerlerinin tanınırlığından yükseköğretim kurumları sorumludur. Diğer 23 ülke için, tanınırlık

(7) Projeye ilgili daha fazla bilgi şu adreste bulunabilir: <https://www.epnuffic.nl/en/diploma-recognition/fair>

(8) Anlaşmaya şu adresten erişilebilir: http://www.benelux.int/files/2914/3201/9349/M20153_NL.doc.pdf

(9) Otomatik olarak tanınan ülkelerin ve derecelerin listesine şu adresten bakılabilir: http://www.dges.mec.pt/en/files/naric/academic_recognition/Decisions_DL341_2007_EN.pdf

uygulamaları EHEA ülkelerinden olan dereceler sahipleri içindir fakat bazı durumlarda bunlar çok hafiftir. Örneğin İspanya'da derece düzeyinin tanınması için sadece yükseköğretim kurumlarının derecenin doğru olup olmadığını kontrol etmesi gerekmektedir.

Neredeyse bütün sistemlerde, yükseköğretim kurumları tanınırlığa ilişkin karar verme aşamasında genellikle tam yetkiyle dahil olmaktadır. Bu bulgu, pek çok ülke için derece düzeyinin tanınırlığı (lisans düzeyi lisanstır) ve belirli programlara bireysel öğrenci alımında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir.

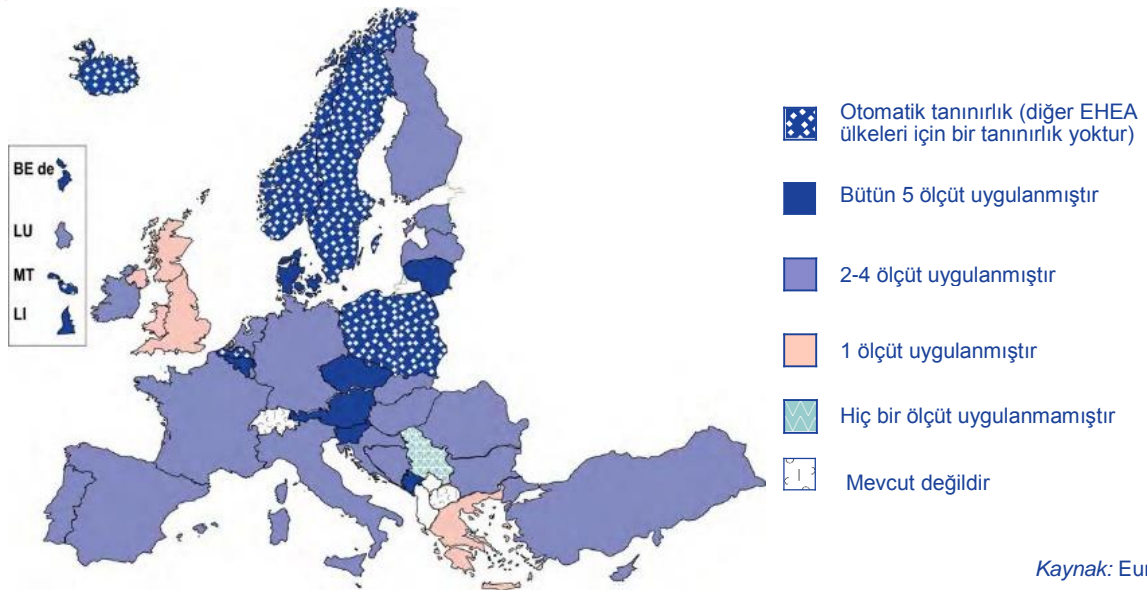
Otomatik tanınırlığa dönük adımlar

Otomatik tanınırlığı kolaylaştırmak için özel mevzuat kabul eden tavsiye edici ülkelere ek olarak Kılavuz Grup raporu, daha kolay tanınırlık yönünde sistemlerin hareketine yardımcı olmak için aşağıda yer alan daha küçük adımlar ya da önlemler ortaya çıkarmıştır. Bu adımlar çoğunlukla, Lizbon Tanınma Sözleşmesi olarak bilenen Avrupa Bölgesi'ndeki Yükseköğretimle ilişkili Derecelerinin Tanınırlığı Sözleşmesi⁽¹¹⁾ ile ilişkilidir. Bu Avrupa Konseyi/UNESCO sözleşmesi Avrupa'daki ülkeler boyunca tanınmanın ortak ve bağlayıcı yasal bir zemini olmasını sağlamaktadır. Yunanistan haricinde bütün AB Üye Devletleri tarafından imzalanmış ve onaylanmıştır. Kılavuz Grup tarafından taslağı çıkarılan önlemler seti, Lizbon Tanınma Sözleşmesi'nin uygulamasının güçlenmesi yoluyla otomatik tanınırlığa dönük bir yolda ülkeleri yönlendirmeyi amaçlamaktadır. Önerilen adımlar:

- Lizbon Tanınma Sözleşmesi' (LRC) nin ilkelerine saygı duyulduğundan emin olmak için ulusal mevzuat gözden geçirilmiştir ve gerekliyse değişiklikler yapılmıştır;
- LRC ilkelerinin düzgün bir biçimde uygulanmasında Yükseköğretim kurumları ya da diğer tanınmış birimler açık bir rehberlik almaktadır;
- Tanınırlık kararları 4 aylık bir limit içinde alınmaktadır;
- İtiraz uygulamalar mevcuttur ve açık ve makul bir zaman içinde karara bağlanmaktadır;
- Yükseköğretim kurumlarındaki tanınırlık uygulaması harici Kalite Güvencesi

(QA) yoluyla izlenmektedir.

Figure 5.6: Agreed policy measures towards automatic recognition in higher education, 2015/16

(10) Avrupa Bölgesindeki Yükseköğretim Eğitimi ile İlgilendiren Derecelerinin Tanınırlığı Üzerine Avrupa Sözleşmesi Konseyi, ETS No.165.; <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/165>

Bu ölçütlerin uygulanması Şekil 5.6'da gösterilmektedir. Bütün EHEA nitelikleri için otomatik tanınırlığı olan ülkeler ayrı bir kategoride düşünülmüştür çünkü bu ölçütler otomatik tanınırlık amacına dönük yoldaki adımlar olarak anlaşılmalıdır. Bütün adımların uygulandığı bu nedenle tanınma uygulamalarının çok ileri olduğu dokuz yükseköğretim sistemi vardır.

18 sistem bu adımlardan iki ile dört arasındaki bir değeri uygulamaktadır. En çok ilerlemenin yapıldığı adım sonuncusudur, burada tanınırlık uygulaması harici kalite güvencesiyle yapılmaktadır. Bu şart sadece dört sistemde (Bulgaristan, Kıbrıs, Almanya ve Polonya) tamamlanmıştır. Öte yandan en çok yerine getirilen adım Lizbon Tanınırlık Sözleşmesi'nin ilkelerine saygı duyulduğundan emin olmak için ulusal mevzuatın gözden geçirilmesi olmuştur. Bu gruptaki bütün ülkeler, Bulgaristan, Kıbrıs, İspanya ve Lüksemburg haricinde bunu yerine getirmiştir.

Birleşik Krallık 'ta tanınırlık için sorumluluk açık bir rehberlik ve tavsiye ile yükseköğretim kurumlarına devredilmiştir. Yunanistan Lizbon Tanınma Sözleşmesi'ni onaylamayan tek ülkedir ve bu adımlar arasından sadece zamana uygun karar verme adımlarını uygulamaktadır. Sırbistan bu beş alanın hiçbirini uygulamadığını belirten tek ülkedir.

5.3.2. Puan tahtası göstergesi

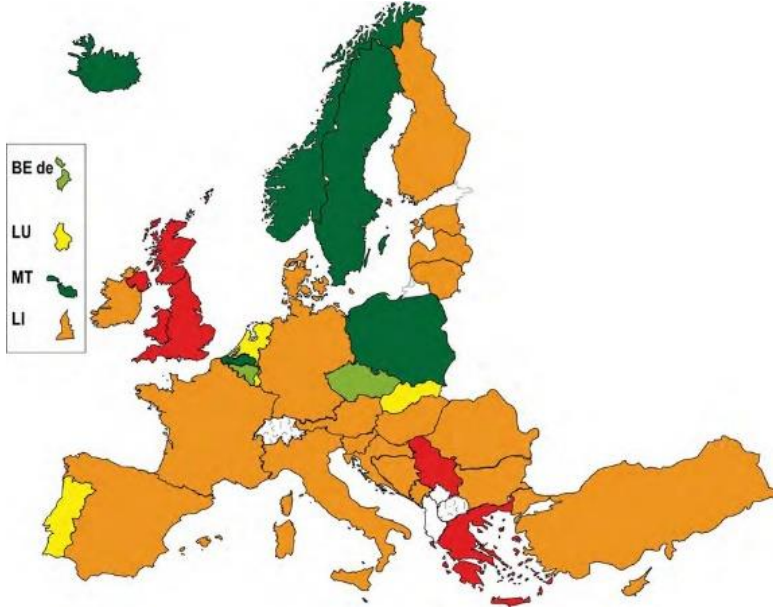
Bu şekillerden gelen bilgi tek bir puan tahtası göstergesi oluşturmak için birleştirilmiştir. Gösterge derece düzeyinin otomatik tanınırlığına dönük ilerlemeye bağlıdır. Bu nedenle yeşil kategorisi için diğer EHEA ülkelerinde belirlenmiş yükseköğretim dereceleri yükseköğretim kurumlarında başka ek herhangi bir uygulama olmaksızın ev sahibi ülkedeki derecelerin aynı düzeyinde tanımlanmaktadır. Bazı EHEA ülke derecelerinin otomatik tanınırlığı açık yeşil ve sarı kategorileri için de bir gerekliliktir. Bu iki kategori arasındaki farklılık otomatik tanınırlığa dönük atılan adımlar olarak düşünülebilecek diğer ölçütleri ne kadar kapsamlı uyguladıklarına dayanmaktadır. Bu adımlar Kılavuz Grup tarafından belirlenmiştir:

- Lizbon Tanınma Sözleşmesi' (LRC) nin ilkelerine saygı duyulduğundan emin olmak için ulusal mevzuat gözden geçirilmiştir ve gerekliyse değişiklikler yapılmıştır;
- LRC ilkelerinin düzgün bir biçimde uygulanmasında Yükseköğretim kurumları ya da diğer tanınmış birimler açık bir rehberlik almaktadır;
- Tanınırlık kararları 4 aylık bir limit içinde alınmaktadır;
- İtiraz uygulamalar mevcuttur ve açık ve makul bir zaman içinde karara bağlanmaktadır
- Yükseköğretim kurumlarındaki tanınırlık uygulaması harici Kalite Güvencesi (QA) yoluyla izlenmektedir.

Bütün EHEA ülkeleri için tanınırlık uygulamalarının olduğu ülkeler sonunda kendilerini ya turuncu ya da kırmızı kategorilerde bulmaktadır. Eğer otomatik tanınırlığa dönük iki adımdan daha az adım uygulamaları en düşük kategoride yer alacaklardır.

Gösterge Avrupa ülkelerinin şu anda hala otomatik tanınırlıktan çok uzakta yer aldığını ortaya çıkarmaktadır. Aslında turuncu ve kırmızıdaki 27 sistem otomatik tanınırlık için sistemlerinde herhangi bir olasılığın olmadığını göstermektedir. Daha olumlu bir biçimde, bütün EHEA ülkeleri için otomatik tanınırlığın olduğu altı sistem ve EHEA ülkelerinin altındakileri ilgilendiren tanınırlık uygulamalarının olduğu yedi sistem vardır. Ayrıca otomatik tanınırlığın mümkün olmadığı ülkeler arasında büyük çoğunluğun (21) tanınırlıkta iyi uygulamalardan en az ikisini yerine getirmesi pozitif bir bulgudur.

Figure 5.7: Scoreboard indicator 6: Recognition of qualifications for learner mobility, 2015/16

Source: Eurydice.

Puan tahtası göstergesi kategorileri:

	All higher education qualifications issued in other EHEA countries are recognised on an equal level with qualifications in the home country without any additional procedures in higher education institutions.
	<p>Otomatik tanınırlık avrupa ülkeleri alt kümesi altında gerçekleşmektedir</p> <p>Diğer ülkeler için, aşağıdaki şartlardan hepsi tanınırlık uygulamasında kullanılmaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lizbon Tanınma Sözleşmesi' (LRC) nin ilkelerine saygı duyulduğundan emin olmak için ulusal mevzuat gözden geçirilmiştir ve gerekliyse değişiklikler yapılmıştır; • LRC ilkelerinin düzgün bir biçimde uygulanmasında Yükseköğretim kurumları ya da diğer tanınmış birimler açık bir rehberlik almaktadır; • Tanınırlık kararları 4 aylık bir limit içinde alınmaktadır; • İtiraz uygulamalar mevcuttur ve açık ve makul bir zaman içinde karara bağlanmaktadır • Yükseköğretim kurumlarındaki tanınırlık uygulaması harici Kalite Güvencesi (QA) yoluyla izlenmektedir.
	<p>Otomatik tanınırlık avrupa ülkeleri alt kümesi altında gerçekleşmektedir</p> <p>Diğer ülkeler için, aşağıdaki şartlardan hepsi değil ama kimisi tanınırlık uygulamasında kullanılmaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lizbon Tanınma Sözleşmesi' (LRC) nin ilkelerine saygı duyulduğundan emin olmak için ulusal mevzuat gözden geçirilmiştir ve gerekliyse değişiklikler yapılmıştır; • LRC ilkelerinin düzgün bir biçimde uygulanmasında Yükseköğretim kurumları ya da diğer tanınmış birimler açık bir rehberlik almaktadır; • Tanınırlık kararları 4 aylık bir limit içinde alınmaktadır; • İtiraz uygulamalar mevcuttur ve açık ve makul bir zaman içinde karara bağlanmaktadır • Yükseköğretim kurumlarındaki tanınırlık uygulaması harici Kalite Güvencesi (QA) yoluyla izlenmektedir.
	<p>Sistem düzeyinde otomatik tanınırlık yoktur.</p> <p>Tanınilık uygulamasında aşağıdaki şartlardan en az 2'si uygulanmaktadır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lizbon Tanınma Sözleşmesi' (LRC) nin ilkelerine saygı duyulduğundan emin olmak için ulusal mevzuat gözden geçirilmiştir ve gerekliyse değişiklikler yapılmıştır; • LRC ilkelerinin düzgün bir biçimde uygulanmasında Yükseköğretim kurumları ya da diğer tanınmış birimler açık bir rehberlik almaktadır; • Tanınırlık kararları 4 aylık bir limit içinde alınmaktadır; • İtiraz uygulamalar mevcuttur ve açık ve makul bir zaman içinde karara bağlanmaktadır • Yükseköğretim kurumlarındaki tanınırlık uygulaması harici Kalite Güvencesi (QA) yoluyla izlenmektedir.

	<p>Sistem düzeyinde otomatik tanınırlık yoktur.</p> <p>Tanınilık uygulamasında 2'den daha az şart uygulanmaktadır.</p> <ul style="list-style-type: none">• Lizbon Tanınma Sözleşmesi' (LRC) nin ilkelerine saygı duyulduğundan emin olmak için ulusal mevzuat gözden geçirilmiştir ve gerekiyse değişiklikler yapılmıştır;• LRC ilkelerinin düzgün bir biçimde uygulanmasında Yükseköğretim kurumları ya da diğer tanınmış birimler açık bir rehberlik almaktadır;• Tanınırlık kararları 4 aylık bir limit içinde alınmaktadır;• İtiraz uygulamalar mevcuttur ve açık ve makul bir zaman içinde karara bağlanmaktadır• Yükseköğretim kurumlarındaki tanınırlık uygulaması harici Kalite Güvencesi (QA) yoluyla izlenmektedir.
	Mevcut değil

5.4. Sonuç

Avrupa'daki yükseköğretim işbirliği tanınırlık uygulamasının geliştirilmesi ve basitleştirilmesine yıllarca odaklanmıştır. Avrupa yükseköğretim politikası öğrenme çıktılarının ve derecelerinin değerinin anlaşıldığından ve kolayca iletişimi kurulabilindiğinden emin olmak için yeterli önlemler alırken daha iyi tanınırlığa dönük çalışmıştır. Bologna süreci ve Avrupa Komisyonu programları tanınırlığın önemini vurgulamakta ve bu alandaki ilerlemeyi desteklemek için gelişmeleri tanıtmıştır. Ancak politika ilgisine rağmen tanınırlık problemleri hala yaygındır ve daha fazla eylemin olması gereklidir.

Tanınilık konusuna bu raporda iki ayrı kısımda muamele edilmiştir: öğrenme çıktılarının tanınırlığı ve niteliklerin tanınırlığı.

Öğrenme çıktılarının tanınırlığı AKTS kredilerinin tanınırlığı yoluyla gerçekleşmektedir. Eğer AKTS sistemi tanınırlığı kolaylaştırmada bir araç olarak en yüksek etkiye sahipse bütün kurumlar ve ülkelerde uyumlu bir biçimde kullanılması gerekmektedir. Puan tahtası göstergesi AKTS'nin doğru kullanıldığından emin olmak için ulusal bir sorumluluk olduğu ilkesine dayanmaktadır ve bu sorumluluk 2015 AKTS Kullanıcı Rehberi'nde taslağı çizilen rehberine dayalı olarak sistematik kalite güvencesi yoluyla uygulanabilmektedir.

Gösterge ilerleme için yer olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Özellikle sistemlerin üçte biri yükseköğretim kurumlarındaki AKTS uygulamasını değerlendirmede harici QA ajansları tarafından 2015 AKTS Kullanıcı Rehberi'nin temel olarak kullanılmadığını belirtmektedir. Bu arada sadece yedi sistem bütün ölçütlerle tamamen uyumludur.

Derecelerin tanınırlığına 'otomatik tanınırlık' ın Avrupa politika önceliğinin incelenmesi yoluyla bakılmaktadır. Amaç, öğrencilere bütün Avrupa ülkelerindeki üst düzey programlara erişimleri için bulunulan düzeyin otomatik olarak tanınmasını sağlamaktır. Bu nedenle birinci kademe ya da lisans dönemi herhangi ek bir prosedüre ihtiyaç olmaksızın lisans olarak tanımlanacakken başka bir ülkede ikinci kademe yüksek lisans programı başka bir yerde yüksek lisans programı olarak muamele edilecektir.

Güncel olarak bu tarz bir otomatik tanınırlık kapsanan eğitim sistemlerinin üçte birinde mevcuttur ancak bunların altısı bu uygulamayı bütün EHEA ülkeleri boyunca yapmaktadır. Pek çok ülkenin daha fazla tanınırlık uygulamasına dönük yakın dönemdeki politika gelişmeleri umut verici olsa da sistemlerin çoğunda derecelerin otomatik olarak tanınır olacağına dair herhangi bir olasılık bulunmamaktadır.

SONUÇ

Gençlerin öğrenme hareketliliğiyle ilgili 2011 Avrupa Birliği Konsey Tavsiyesini takiben ⁽¹⁾, Komisyon, Üye Devletlerle işbirliği içinde, öğrenme hareketliliğini teşvik etmede ve engelleri ortadan kaldırmada Avrupa ülkelerinin ilerlemelerini izlemek için bir çerçeve yaratılmasının adımını atmıştır. Mevcut rapor yükseköğretim öğrencilerinin uluslararası hareketliliği için politika ortamının haritalandırılmasını sağlayan bu çerçeve içinde yer almaktadır ⁽²⁾. Analizin sonucu – yükseköğretim Hareketlilik Puan Tahtası – raporun beş ana bölümüne karşılık gelen beş tematik alandaki altı göstergesi içermektedir: bilgi ve rehberlik, yabancı dil hazırlığı, hibelerin ve kredilerin taşınabilirliği, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan yardım ve hem öğrenme çıktılarının hem de derecelerin tanınırlığı.

Bu göstergeler, uluslararası hareketlilikte öğrencilerin karşılaştığı çeşitli gerçekliği açığa çıkarmaktadır. Tematik alanlar boyunca sistemler arasındaki farklılıklar beş renkli bir sisteme göre (koyu yeşil, açık yeşil, sarı, turuncu ve kırmızı) her bir ülkeye atfedilen çeşitli renklerle ifade edilmemekte ve büyük farklılıklar göstermektedir. Yine de beş renkli kategori boyunca ülkelerin dağılımı göstergeye bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir (bknz Şekil I).

Bilgi ve rehberlikle ilgili pek çok eğitim sistemi ortada buluşmaktayken (açık yeşil ve turuncu arasında) oldukça azı en üst ve en alt kategorilerde bulunmaktadır. Benzer örüntüler eğitim sistemlerinden yarısından fazlasının sarı kategorisinde yer aldığı sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere sağlanan destek göstergesinde de görülmektedir. Bunun tersi olarak, AKTS yoluyla öğrenme çıktılarının tanınırlığı göstergesi pek çok eğitim sistemini uçlarda göstermektedir: sistemler ya çok iyi işlemekte ya da göstergenin gerektirdiği pek çok ölçüyü uygulamamaktadır.

Derecelerin tanınırlığıyla ilgili gösterge pek çok Avrupa ülkesinde gelişim için büyük bir ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmaktadır: bu durumda eğitim sistemlerinin çoğu turuncu ve kırmızı renktedir. Buna ters olarak yabancı dil hazırlığı göstergesi için eğitim sistemleri oldukça iyi durumdadır. Yarısından fazlası en üst iki kategoride bulunmaktadır. Yine de pek çok sistem de sarı ve turuncu kategorilerde bulunabilmektedir.

Beş renkli kategori boyunca eğitim sistemlerinin dağılımı hareketlilik göstergesi için oldukça eşit durumdadır. Bu durumda, eğitim sistemleri arasında büyük farklılıklar olduğunu gösteren gereken adımlara ya hiç uymayan ya da tam uyum gösteren benzer birkaç tane sistem bulunmaktadır.

Bütün göstergelerde en yüksek iki kategoride bulunan hiç bir eğitim sistemi yoktur bu da bütün ülkelerin geliştirmeleri gereken alanlar olduğunu göstermektedir. Yine de de Belçika Almanca konuşan Topluluk, Lüksemburg ve Polonya genel olarak iyi performans göstermektedir. Bu sistemler en az iki göstergede koyu yeşil kategorisinde bulunmaları ve hiç bir gösterge için en alt kategoride yer almamalarından dolayı fark edilmektedir. Bu ülkelerin arasında Belçika Flaman Topluluğu öne çıkmaktadır çünkü altı göstergenin beşinde koyu yeşil kategorisinde yer almaktadır.

Spektrumun diğer yanında üç ülkenin performansı – Bulgaristan, Bosna-Hersek ve Sırbistan – gelişim için ihtiyaç olduğunu önermektedir. Yabancı dil hazırlığı için üçü de açık yeşil kategorisinde yer almalarına rağmen en az üç gösterge için şu anda en düşük (kırmızı) kategoride bulunmaktadır.

(1) 'Gençlik harekette' – gençlerin hareketliliği öğrenmesini teşvik etme - üzerine 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011

(2) Avrupa Mesleki Eğitim Geliştirme Merkezi (Cedefop) tamamlayıcı eylemler gerçekleştirmektedir, yani başlangıç mesleki eğitim ve öğretimde (VET) hareketliliği teşvik edici önlemlerin izlenmesi.

Şekil I: Yükseköğretimde Hareketlilik Puan Tahtası göstergeleri, 2015/16

Ülkeler	Gösterge 1: Öğrenci hareketliliğinde bilgi ve rehberlik	Gösterge 2: Yabancı dil hazırlığı	Gösterge 3: Kamu hibeleri ve kredilerin taşınabilirliği	Gösterge 4: Sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere hareketlilik desteği	Gösterge 5: AKTS yoluyla öğrenme çıktılarının tanınırlığı	Gösterge 6: Öğrenme hareketliliği için derecelerin tanınırlığı
Belçika (BE fr)						
Belçika (BE de)						
Belçika (BE nl)						
Bulgaristan						
Çek Cumhuriyeti						
Danimarka						
Almanya						
Estonya						
İrlanda						
Yunanistan						
İspanya						
Fransa						
Hırvatistan						
İtalya						
Kıbrıs						
Letonya						
Litvanya						
Lüksemburg						
Macaristan						
Malta						
Hollanda						
Avusturya						
Polonya						
Portekiz						
Romanya						
Slovenya						
Slovakya						
Finlandiya						
İsveç						
Birleşik Krallık (ENG)						
Birleşik Krallık (WLS)						
Birleşik Krallık (NIR)						
Birleşik Krallık (SCT)						
Bosna-Hersek						
İsviçre	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
İzlanda						
Lihtenştayn						
Karadağ						
Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
Norveç						
Sırbistan						
Türkiye						

Kaynak: Eurydice.

Performansın coğrafik dağılımına bakılarak bütün alanlar için açık bir örüntünün olmadığı söylenebilmektedir. Yine de pek çok gösterge için – bilgi ve rehberlik, hibelerin ve kredilerin taşınabilirliği, ve sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilere verilen destek– Avrupa'nın diğer bölümlerine kıyasla güney doğu Avrupa ülkelerinin daha kötü bir biçimde meselelerle baş ettiği görülmektedir. Aslında bu gösterge için koyu yeşil kategorisindeki pek çok ülke Doğu Avrupa'dandır.

Yükseköğretimdeki Hareketlilik Puan Tahtası'nın mevcut basımı sadece öğrenme hareketliliğinin yer aldığı politika ortamlarıyla ilgili anlık bir resim sunmaktadır. Gelecekte bu göstergelerin güncellenmesi politika yapımcıların bu alanlarda daha fazla hareketlilik yanlısı politikalara doğru yönelmelerine olanak sağlayacaktır.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Derecelerin otomatik tanınması: bir derecenin otomatik olarak tanınması, herhangi bir EHEA ülkesinde üst düzey bir öğrenim programına giriş için gereken yeterliklere sahip olan bir adaya başvuru için otomatik bir hak vermeye yönlendirmelidir (EHEA Pathfinder Group on Automatic Recognition, 2014).

Zorunlu ders (bir zorunlu ders olarak dil): merkezi (üst düzey) eğitim yetkilileri tarafından öğretim programında belirlenmiş olan zorunlu derslerden biri olarak öğretilen dil. Bütün öğrenciler bu dersi öğrenmelidir.

Menşe ülke: dışı doğru hareketlilik istatistiklerinde, öğrencinin menşesini yazarken öğrenciye verilen ülkeyi belirtmek için kullanılan ülke ya da orijin. Bazı ülkelerde bu terim üst orta eğitim derecesinin ya da önceki eğitimin elde edildiği ülke olarak belirtilirken diğerlerinde vatandaşlık ya da en son ikamet edilen ülke olarak tanımlanmaktadır.

Kredi toplama: AKTS'de kredilerin toplanması formel ortamlarda eğitsel bileşenlerin öğrenme çıktıları başarılı olduğunda ve informal ve formel olmayan öğrenme ortamlarında yürütülen diğer öğrenme etkinlikleri için verilen kredilerin toplanma sürecidir. Bir öğrenci: 1) derece veren kurumun gerektirdiği nitelikleri sağlamak; ve 2) hayat boyu öğrenme hedefleri için kişisel başarılarını belgelemek amacıyla krediler toplayabilmektedir.

Kredi hareketliliği: ev sahibi ülkenin ardından bir program çerçevesinde yurt dalında öğrenim görmek (kısa dönemli öğrenim ziyaretleri).

Kredi transferi: bir derece elde etmek amacıyla bir ortamda (program, kurum) alınmış olan kredilerin bir başka resmi ortamda tanınmasıdır. Bir programda öğrencilere verilen krediler aynı ya da bir başka kurum tarafından verilen başka bir programda toplanmak üzere bir kurumdan transfer edilebilmektedir. Kredi transferi başarılı öğrenci hareketliliğinin anahtarıdır. Kurumlar, fakülteler, bölümler otomatik tanıma ve kredilerin transferini garanti eden anlaşmalar yapabilmektedir.

Kademeler: Bologna Süreci tarafından belirlenmiş olan üç ayrı düzey (birinci kademe, ikinci kademe ve üçüncü kademe), süreçle üç ana tür derecenin ilişkilendirildiği üç derece türüdür (lisans, yüksek lisans, doktora).

Derece hareketliliği: öğrencinin yüksek öğretim derecesi elde etmek amacıyla bütün bir derece dersleri için (ISCED 5. düzeyden 8. düzeye) fiziksel olarak yurt dışına taşıdığı bütün program hareketliliğidir. Derece hareketliliği, hareketlilikten mezun öğrencilere ve hareket halindeki derece öğrencilerine bakılarak nicel hale getirilebilmektedir.

Hareketlilikten mezun öğrenciler: derecesini menşe ülkesinden farklı bir ülkede almış olan mezunlar.

Hareket halindeki derece öğrencileri: varılan ülkede mezun olmak amacıyla menşe ülkesinden farklı bir ülkedeki derece programına kayıtlı olan öğrenciler.

Yurt içi mali destek: ev sahibi ülkedeki yetkililerce belirlenmiş olan ve öğrencilere sağlanan mali destek.

AKTS destekleyici belgeler: destekleyici belgelerle AKTS kullanımı kolaylaşmakta ve kalite artmaktadır. Belgeler Ders Kataloğu, Öğrenim Anlaşması, Not Dökümü, ve İş Bulma Sertifikası'dır. Daha fazla bilgi için lütfen AKTS Kullanıcı Rehberi'ne danışınız (Avrupa Komisyonu, 2015).

Denklik şartı: kamu mali desteği alındığında ev sahibi ülkede denk bir programın olmaması şartı.

Avrupa Kredi Transfer ve Toplanması Sistemi (AKTS): belirlenmiş öğrenme çıktıları başarmak için gereken öğrenci çalışma yüküne dayanan öğrenci merkezli bir kredi sistemidir. AKTS, yurt dışında öğrenim görülen dönemlerin tanınırlığını kolaylaştırmak için 1989 yılında kurulmuştur. Yakın zamanda kurumsal, bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeylerindeki bütün programlarda kullanılmak üzere bir toplama sistemine dönüştürülmüştür. Daha fazla bilgi Avrupa Komisyonunca yayımlanmış olan AKTS Kullanıcı Rehberi'nden alınabilir (2015).

Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA): Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) Mart 2010'da Budapeşte-Viyana Yöneticilik Konferansı'nda Bologna Süreci'nin onuncu yılında başlatılmıştır. 1999 yılındaki başlangıç aşamasından itibaren Bologna Süreci'nin ana amacı olarak EHEA Avrupa'da yükseköğretim sistemlerinin daha karşılaştırılabilir, uyumlu ve tutarlı olmasını sağlamayı amaçladı. Şu anda 48 devleti kapsamaktadır. Daha fazla bilgi için <http://www.ehea.info/> adresini ziyaret ediniz.

Harici kalite güvencesi: kurumun dışında uzman bir birim tarafından gerçekleşen bir yükseköğretim programının ya da kurumunun değerlendirilme ya da izleme sürecidir. Tipik olarak birim, bir kalite güvencesi ya da akreditasyon ajansı ya da sorumlu Bakanlık tarafından oluşturulmuş olan uzmanlardan ve akranlardan oluşan özel bir ekip olabilmektedir. Değerlendirme verinin toplanması, anlaşılabilir standartlara göre bilgi ve kanıt toplanmasını içermektedir.

Yabancı dil: merkezi (ya da üst düzey) eğitim yetkililerince belirlenmiş olan öğretim programında 'yabancı' (ya da modern) olarak görülen dildir. Bu tanım eğitimle ilişkili ve dillerin politik durumlarıyla ilişkili değildir. Bu nedenle politik bakış açısından bölgesel ya da azınlık dilleri olarak görülen belirli diller öğretim programında yabancı diller olarak dahil edilebilmektedir. Aynı şekilde belirli antik diller belirli öğretim programlarında yabancı diller olarak göz önünde bulundurulabilmektedir.

Hibe/burs: geri ödenmesi gerekmeyen herhangi kamu mali desteğidir. Bu tarz bir destek hedeflenebilir (sadece belirli bir hedef grup için mevcut) ya da ana akım (bütün öğrenciler için mevcut) olabilir. Yurt içi bir hibe ev sahibi ülkenin eğitim yetkilileri tarafından belirlenmektedir.

Yükseköğretim kurumu: ulusal yasayla tanımlanmış olan yükseköğretim alanında hizmetler sağlayan herhangi bir kurumdur. Bu, fonlama ve yönetim birimlerine bakılmaksızın özel ve kamu yükseköğretim kuruluşlarını kapsamaktadır.

Gelen hareketliliği: öğrenim görmek üzere belirlenmiş bir ülkeye taşınan öğrencileri ifade etmektedir.

Bağımsız kalite güvencesi ajansları: kurumların ve/ya da yükseköğretim kurumlarının performanslarını değerlendirmede hükümet ve yükseköğretim kurumlarından bağımsız olan kalite güvencesi ajanslarıdır.

Girişim: bir strateji uygulamak ya da bir politika alanı keşfetmek için ulusal/bölgesel hükümetçe Kabul edilen somut politika göstergesidir.

Öğrenme çıktıları: öğrenme çıktıları, bir öğrenme sürecinin sonunda bireyin ne bildiğini, anladığını ve ne yapabildiğini gösteren ifadelerdir. Öğrenme çıktılarının başarısı, açık ve şeffaf kıstasa dayalı süreçler yoluyla değerlendirilmek zorundadır. Öğrenme çıktıları, bir bütün olarak bireysel eğitimsel bileşenlere ve programlara atfedilmektedir. Ayrıca derecenin düzeyini tanımlamak için Avrupa ya da ulusal nitelik çerçevelerinde de kullanılmaktadır.

Lizbon Tanınma Sözleşmesi (LRC): Avrupa Bölgesindeki Yükseköğretimle ilgili Niteliklerin Tanınması Sözleşmesi Avrupa Konseyi ve UNESCO tarafından geliştirilmiş ve 1997'de Lizbon'da Kabul edilmiştir. Sözleşme, bir Avrupa ülkesinden bir diploması olan birinin derecesini bir başka Avrupa ülkesinde tanınmasının garanti altına alınmasını amaçlamaktadır. Daha fazla bilgi için http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/Recognition/LRC_en.asp adresini ziyaret ediniz.

Kredi: geri ödenen mali yardım. Öğrenci kredi modelleri geri ödeme planları, sübvansiyon düzeyi, kapsanan harcamalar, uygunluk ölçütleri vb. gibi pek çok açıdan farklılık gösterebilmektedir. Bir öğrenci kredisi, harcamaların bir kısmını hükümet karşıladığında finanse edilmektedir. Bu durum, öğrenci kredilerinin ödenmeme ya da kayıp riskine karşı hükümet tarafından garanti altına alındığında ya da sigortalandığında hükümet garantisi formunda gerçekleşmektedir (Salmi ve Hauptman 2006, syf. 43).

Liyakata dayalı öğrenci desteği: akademik, sanatsal, spor ya da diğer yetenekler (liyakat) için verilen destektir. 'Liyakata dayalı yardım', destek için bir öğrencinin mali durumuna dayanan yardım olan 'ihtiyaca dayalı yardım'la zıt anlamlıdır.

Çoğaltıcılar: yurt dışında öğrenme deneyimi olan ya da dolaylı yoldan dahil olmuş olan (öğretmenler, aileler vb.) ve başka bireyleri de hareketlilik konusunda etkileyebilecek ve motive edebilecek bireylerdir (1).

İhtiyaca dayalı öğrenci desteği: mali sıkıntıya dayalı olarak sağlanan destektir. Eğitimsel fırsatlarını devam ettirmek için bu tarz bir desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere sağlanmaktadır.

Dışa doğru hareketlilik: başka bir yerde öğrenim görmek üzere ülke dışına çıkan öğrencileri ifade etmektedir.

Kişiselleştirilmiş hizmetler: bireyin özel ihtiyaçlarına dayalı olarak bireylere sağlanan kişisel bilgi ve rehberliktir. Kişiselleştirilmiş hizmetler hem yüz yüze hem de çevrimiçi olarak kendini işine adan personelle danışma hizmetleri yoluyla sağlanabilmektedir.

Taşınabilirlik: kredi hareketliliği (kredi taşınabilirliği) ya da derece hareketliliği (derece taşınabilirliği) için öğrencilerin kendi ülkelerinde mevcut olan desteği yurt dışına taşıyabilme ihtimalleridir.

Tanınmış yükseköğretim kurumu: öğrencilere tanınmış dereceler veren yükseköğretimdeki kamu, hükümete bağlı özel ve özel kurumlardır. Öğrenci desteğinin taşınabilir olduğu bağlamda bazı ülkeler, öğrenci desteğinin taşınabileceği yükseköğretim kurumlarının listesini (ülkelere göre) vermektedir.

Sosyo-ekonomik durum: bireyin ekonomik ve sosyolojik ölçümünün birleşimi ya da bir ailenin gelir, eğitim ya da mesleğe dayalı olarak diğerlerine göre ekonomik ve sosyal pozisyonudur. Ebeveynlerin eğitimsel kazanımları genelde sosyo-ekonomik durum için bir gösterge ölçümü olarak alınmaktadır (Koucký, Bartušek ve Kovařovic 2009, syf. 14-16).

(1) 'Gençlik hareketi' – gençlerin hareketliliği öğrenmesini teşvik etme - üzerine 28 Haziran 2011 Konsey Tavsiyesi, OJ C199, 7.7.2011 syf. 4.'e de bakınız.

Resmi belgeler: eğitim politikası ve kurumları için kılavuzlar, taahhütler ve/ya da tavsiyeler içeren çeşitli resmi belgelerdir. Bu belgeler, öğretim programını ya da program içeriğini ve eğitim kurumlarının yönetimini ifade etmektedir. Uygulamalarında çeşitli derecelerde esnekliğin olduğu bazı resmi belgeler aynı zamanda ve aynı eğitsel düzeyde mevcut olabilmektedir.

Strateji: bütün bir amacı ya da hedefi başarılı bir şekilde tamamlamak gayretiyle ulusal/bölgesel hükümetlerce geliştirilen yaklaşımın planı ya da yöntemidir. Bir stratejinin somut eylemleri belirtmesi gerekmemektedir.

Okul türü ve/ya da eğitsel alan: bazı ülkelerde öğrenciler orta öğretim seviyesinde çeşitli olasılıklar arasından bir çalışma alanı seçmelidir. Bir başka deyişle öğrenciler, eğitsel alan olarak ifade edilen edebiyat ya da fen bilimleri gibi uzmanlaşacakları alanları seçmelidirler. Bazı ülkeler, örneğin Almanya'da olduğu gibi *Gymnasium*, *Realschule* gibi okul türleri arasından okullar seçmelidir. Bu tarz eğitimler okul türleri olarak ifade edilmektedir.

KAYNAKÇA

EHEA Pathfinder Group on Automatic Recognition, 2014. *Report by the EHEA Pathfinder Group on Automatic Recognition. To present to Ministers of the European Area of Higher Education for the Bologna Ministerial Conference, 14-15 May 2015, Yerevan, Armenia.* [pdf] Available at: [http://media.ehea.info/file/2015_Yerevan/72/3/EHEA Pathfinder Group on Automatic Recognition January 2015_613723.pdf](http://media.ehea.info/file/2015_Yerevan/72/3/EHEA_Pathfinder_Group_on_Automatic_Recognition_January_2015_613723.pdf) [Accessed: 9 July 2016].

European Commission, 2010. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on 'Youth on the Move: An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union'*. Brussels, 15.9.2010, COM(2010) 477 final. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission, 2012. *First European Survey on Language Competences: Executive Summary.* [pdf] Available at: http://www.surveylang.org/media/ExecutivesummaryoftheESLC_210612.pdf [Accessed: 25 February 2016].

European Commission, 2014. *Erasmus Impact Study: Effects of mobility on the skills and employability of students and the internationalisation of higher education institutions.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission, 2015a. *ECTS Users' Guide 2015.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission, 2015b. *Erasmus – Fact, Figures & Trends. The European Union support for student and staff exchanges and university cooperation in 2013-14.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission, 2016. *Infographic - Erasmus most popular destination countries 2013-14. EC Erasmus statistics 2013-14.* [Online] Available at: http://ec.europa.eu/education/tools/statistics_en.htm [Accessed: 25 May 2016].

European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. *Towards a Mobility Scoreboard: Conditions for Learning Abroad in Europe.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2015a. *The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2015b. *National Student Fee and Support Systems in European Higher Education – 2015/16.* Eurydice Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2016. *Recommended Annual Instruction Time in Full-time Compulsory Education in Europe 2015/16.* Eurydice – Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Eurostat, 2016. *Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and age 2014.* Update of 12/07/2016. Available at: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?wai=true&dataset=educ_uae_enrt02 [Accessed: 25 May 2016].

Flisi, S., Dinis da Costa, P. and Soto-Calvo, E., 2015. *Learning Mobility.* JRC Technical Reports. EUR 27695. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Government of Flanders/Department of Education and Training, 2013. *Brains on the Move! Action plan for mobility 2013* [pdf] Available at: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/beleid/ActieplanMobiliteit/actieplan2013_english.pdf [Accessed: 18 January 2016].

Hauschildt, K., Gwosć, C., Netz, N. and Mishra, S., 2015. *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe. Synopsis of Indicators, EUROSTUDENT V 2012-2015*. Bielefeld: W. Bertelsmann Verlag.

King, R., Findlay, A. and Ahrens, J., 2010. *International student mobility literature review*. Report to HEFCE, and co-funded by the British Council, UK National Agency for Erasmus. [pdf] Available at: <https://www.ucl.ac.uk/basc/documents/hefce-report> [Accessed: 15 February 2016].

Koucký J., Bartušek, A. and Kovařovic, J., 2009. *Who is more equal? Access to tertiary education in Europe*. Prague: Education Policy Centre, Faculty of Education, Charles University.

Salmi, J. and Hauptman, A.M., 2006. *Innovations in Tertiary Education Financing: A Comparative Evaluation of Allocation Mechanisms. Education Working Paper Series, Number 4*. Washington: Human Development Network, Education Sector World Bank Group. [pdf] Available at: http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/278200-1099079877269/547664-1099079956815/Innovations_TertiaryEd_Financing.pdf [Accessed: 1 March 2016].

Souto Otero, M., 2008. The socio-economic background of Erasmus students: a trend towards wider inclusion? *International Review of Education*, 54(2), pp. 135-154.

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) Institute for Statistics, 2012. *International Standard Classification of Education ISCED 2011*. Montreal: UNESCO-UIS.

Woisch, A. and Willige, J., 2015. *Internationale Mobilität im Studium 2015*. [International study mobility 2015] [pdf] Available at: https://www.daad.de/medien/der-daad/analysen-studien/daad_dzhw_internationale_mobilit%C3%A4t_im_studium_2015.pdf [Accessed 20 June 2016].

Ek I: Dışa doğru hareketlilik oranları

Hareketlilik Puan Tahtasındaki göstergeleri bağlamaştırabilmek için bu ek mevcut veriye dayalı olarak yükseköğretimdeki dışa doğru hareketlilikle ilgili istatistiki genel bir bakış sunmaktadır. Öğrenme hareketliliği pek çok faktöre bağlıdır –kültürel, ekonomik ve sosyal. Bu nedenle puan tahtası göstergesiyle ifade edilen politika ortamı destekleyici olabilmekte ya da engelleri ortadan kaldırabilmekteyken hareketlilik akımlarını kısmen etkileyecektir. Dışa doğru hareketlilik oranları arasındaki karşılaştırma bu noktayı iyi bir şekilde göz önüne getirmektedir.

Mevcut göstergeler esas olarak derece hareketliliğiyle ilgilenmektedir. Ancak aşağıda gösterildiği gibi derece hareketliliği oranları verisinin varılacak ülke ya da menşe ülke açısından sadece kısmi bir kapsamı vardır. Ayrıca kredi hareketliliğiyle ilgili kapsayıcı veri henüz Eurostat/UOE'den mevcut değildir bu nedenle bu analizde sadece Erasmus+ öğrenci katılım istatistiği kullanılmıştır. Bu nedenlerden dolayı bu Ek'te sunulan veri yükseköğretim öğrenme hareketliliğinde en iyiyi bulmak için ülkelerin performansını değerlendirmede kullanılmamalıdır ⁽¹⁾.

Derece hareketliliği

Dışa doğru derece hareketliliğinin oranları Eurostat/UOE verisine dayalı Ortak Araştırma Merkezince hesaplanmış ve genişletilmiştir (Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo, 2015).

Bu bölümdeki rakamlar öncelikle 2012/13 eğitim öğretim yılında kendi eğitim sistemleri dışında bir yerden mezun olan öğrencilerin oranını (derece hareketliliğinden mezun olanların oranı, Şekil A.1 ve A.2'de gösterilmiştir), ve ikinci olarak yurt dışında bulunan bir kurum tarafından verilen bir yükseköğretim programına kayıtlı olan öğrencilerin oranını göstermektedir (derece hareketliliğindeki öğrencilerin oranları Şekil A.3 ve A.4'te gösterilmektedir) ⁽²⁾. Veri menşe ülkeye göre gösterilmektedir ⁽³⁾.

Her iki kategori için, veri ISCED düzey 5-8'i birleştirerek (Şekil A.1 ve A.3) ISCED düzey 6, 7, ve 8'i ayırarak vermektedir (Şekil A.2 ve A.4). ISCED düzey 5'le ilgili veri (kısa dönemli öğrenciler) toplam rakamdaki farklı ağırlıkları ve bu düzeyde rakam veren çok az ülke olmasından dolayı ikinci rakam veriden çıkarılmıştır ⁽⁴⁾.

Dışarıya doğru derece hareketliliğindeki mezunların oranları 28 Avrupa Birliği Üye Devleti, İsviçre, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti ve Norveç için hesaplanmıştır. Avrupa sistemlerinin yanında, varılacak ülkeler Avustralya, Brezilya, Kanada, Şili, İsrail, Yeni Zelanda ve Rusya'yı da kapsamaktadır. Ayrıca dışa doğru derece hareketlilik oranlarında İzlanda, Lihtenştayn ve Türkiye için de bilgi mevcuttur. Ancak Avrupa'da olmayan varılacak ülke Japonya ile sınırlı kalmıştır. Bu nedenle dışa doğru hareketlilik göstergeleri, Amerika, Güney Kore ve Meksika gibi uluslararası önemli varış noktalarını vermediği için sadece kısmi bir resim sağlamaktadır.

(1) Öğrenme hareketliliğini karşılaştırmada Konsey sonuçları, OJ C 372, 20.12.2011, p. 31.

(2) Verinin ve yüzdeleri hesaplanmasında kullanılan yöntemin daha detaylı anlatımı için, bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

(3) Veri toplama için referans yılı 2012/13 eğitim öğretim yıldır, menşe ülke tanımlarının ulusal tanımlamasını kullanmasına izin vermiştir, önceki eğitimin ülkesi (DK, DE, LV, FI and CH), lise eğitim diploması (BE, HR, NL, AT, PL, and IS), genel ikamet (EE, IE, ES, CY, LT, RO, SI, UK, LI and MK), önceki ikamet (SE), ya da vatandaşı olunan ülke (BG, CZ, EL, FR, IT, LU, HU, MT, SK and TR) olarak ele alınabilir. Mezunlar için Fransa ve Türkiye'nin böyle tanımlamalar yoktur. Portekiz mezunlar için sadece lise diplomasını ve öğrenciler için de önceki eğitimi tanımlamaktadır. Norveç mezunlar için lise diplomasında menşe ve öğrenciler için de ikamet edilen ülkeyi tanımlamaktadır. Gelecekte bu kavram önceki eğitimin alındığı ülkeyle birleşecektir. Daha fazla bilgi için, bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

(4) ISCED 5 düzeyinden verinin mevcut olmadığı ülkelerin listesi için ve bütün verinin etkisi için Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo

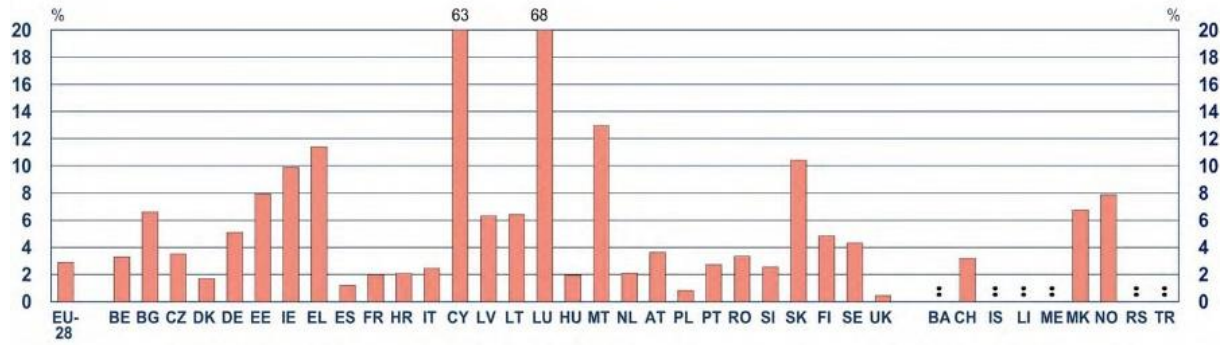
(2015).

Derece hareketliliği göstergeleri varılan ülkelerden alınan veriye dayanarak hesaplanmaktadır. Ancak bazı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi bu tarz bir veri (kısmen) mevcut değildir. Fransa için yükseköğretim kurumlarından mezun olan öğrenci verisi Aralık 2016'dan sonra mevcut olacaktır. Yunanistan için veri kendi sisteminde hem mezun olan hem de kayıtlı olan Avrupalı öğrenciler için (ISCED 6 istisnasıyla) kayıptır. Son olarak Slovakya kendi sisteminde mezun olmuş öğrencilerin menşesi ülkelerinin verisini sağlamamıştır. Bu nedenlerden dolayı bu ülkelere doğru olan hareketlilik akımları için rakamlar tahminlere dayanmaktadır (5).

Dışa doğru derece hareketliliğindeki mezunların oranı

Şekil A.1 menşesi ülkelere göre derece hareketliliğinden mezun olan öğrencilerin oranını göstermektedir. On yedi ülkenin derece hareketlilik oranı %5'in altındadır, %5 en düşük oranları Birleşik Krallık'ı (farklı bir eğitim sisteminde derece alan öğrencilerin %5'i altında) %0.9'la Polonya takip etmektedir.

Şekil A.1: Dışa doğru derece hareketlilik oranı – aynı menşesi ülkeden olan yükseköğretim eğitimi hareketliliğinden mezun olanların yüzdesi, menşesi ülkeye göre, 2012/13

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
Toplam	2.9	3.3	6.6	3.5	1.7	5.1	8.0	9.9	11.4	1.2	2.0	2.1	2.5	63.0	6.4	6.5	68.1	2.0	13.0
	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Toplam	2.1	3.7	0.9	2.8	3.4	2.6	10.5	4.9	4.3	0.5	3.2	3.2	0.5	0.5	0.5	6.8	7.9	0.5	0.5

Kaynak: Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

Açıklayıcı not

Dışa dönük hareketlilikten mezunlar için olan bütün rakamlar EL, FR ve SK 'ya dışa dönük hareketlilikten mezunların tahminini içermektedir. Her bir ülke için, dışa dönük hareketlilik göstergeleri içe dönük hareketliliğin hesaplanabileceği ISCED düzeyleri için hesaplanmaktadır. Hareketlilikten mezun olanlar veri setleri Eurostat/UOE data are *educ_uoe_mobg02* (güncelleme göz önüne alınmıştır: 16.11.2015); ülkedeki bütün mezunlar için *educ_uoe_grad01* (güncelleme göz önüne alınmıştır: 01.12.2015). bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

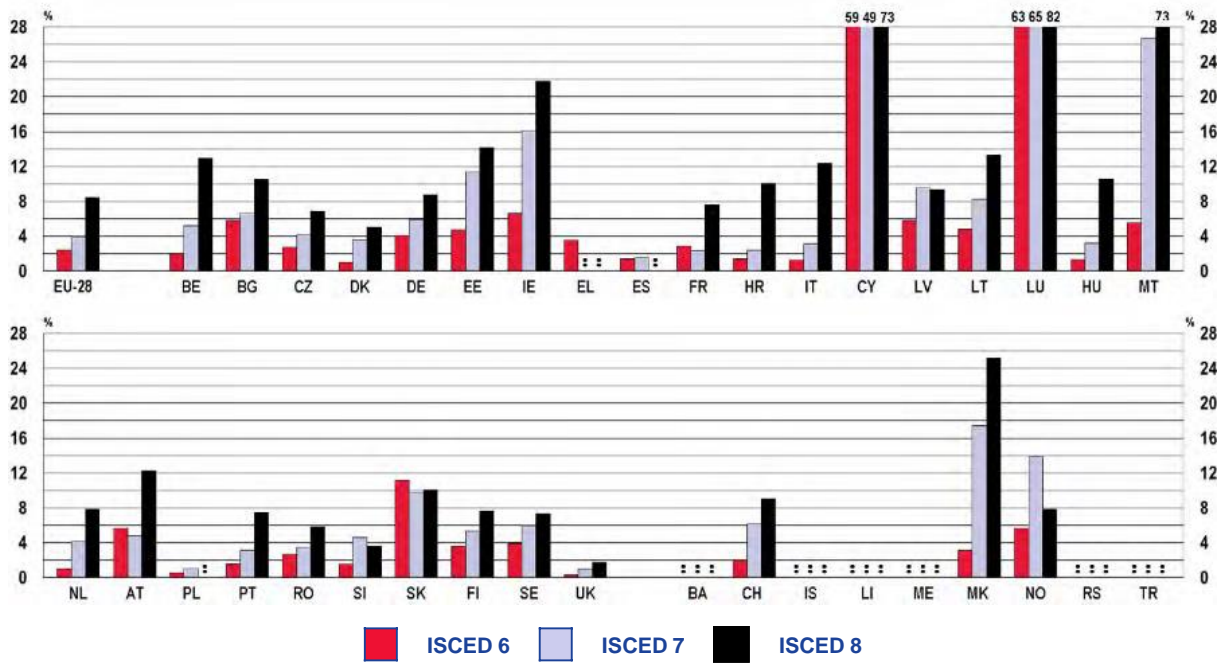
Sekiz ülke %5'in üzerindedir ama Almanya ile (5.1 %) ve İrlanda ile (9.9 %) %10'un altındadır. Yunanistan, Malta ve Slovakya'dan hareketlilikten mezun olanların oranı %10'un üzerindeyken Kıbrıs ve Lüksemburg'daki oran 60'ların üzerindeki yüzdeyle göze çarpmaktadır. Bu küçük ülkelerde öğrenciler politika girişimleriyle hareketli olmaları konusunda teşvik edilmekte olabilirler fakat aynı zamanda öğrencileri başka ülkelerde öğrenim görmeye iten belirli bölgelerdeki hizmet eksikliği de faktörü de buna yol açabilir.

Her bir düzeyde mezunların toplam sayısı hesaplandığında ISCED 6-8 düzeylerine göre hareketlilikten mezun öğrencilerin oranları yurt dışından mezun olan öğrencilerin en fazla olduğu alanın yükseköğretim düzeyi olduğunu göstermektedir. Bu gösterge AB-28 ülke düzeyinde doktora öğrencilerinin %8.5'i doktora öğrenimlerini, sadece %4'ü yüksek lisans derecelerini ve %2.4'ünün lisans derecesini başka bir

- (5) Hareketlilikten mezun öğrenci sayısını hesaplamada kullanılan yöntemin tanımı için, bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto- Calvo (2015).

ülkede aldıklarını göstermektedir. Bu örüntü, Kıbrıs, Letonya, Avusturya, Slovenya, Slovakya ve Norveç hariç bütün ülkelerde bu tutarıdır. Ancak Letonya, Slovenya, ve Slovakya'da farklılık %1 etrafında ya da daha azken Kıbrıs ve Avusturya'da yüksek lisans mezunundan daha çok lisans mezunu vardır ve Norveç'te ISCED düzey 7'deki hareketlilikten mezun öğrenci oranı hem ISCED düzey 6'yı hem de 8'i geçmektedir.

Şekil A.2: Dışa doğru hareketlilik oranı – aynı menşe ülkeden olan yükseköğretim eğitimi hareketliliğinden mezun olanların yüzdesi, ISCED düzeyine ve menşe ülkeye göre, 2012/13

%	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
ISCED 6	2.4	2.0	5.8	2.8	1.0	4.1	4.7	6.7	3.6	1.4	2.9	1.5	1.3	58.7	5.8	4.8	63.2	1.4	5.6
ISCED 7	3.9	5.2	6.7	4.1	3.6	6.0	11.4	16.1	:	1.6	2.4	2.4	3.2	49.5	9.6	8.3	64.5	3.2	26.8
ISCED 8	8.5	12.9	10.5	6.9	5.1	8.8	14.2	21.7	:	:	7.6	10.1	12.4	72.9	9.4	13.3	81.8	10.6	72.6
%	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 6	1.1	5.7	0.6	1.6	2.7	1.5	11.2	3.6	3.9	0.3	:	2.0	:	:	:	3.1	5.7	:	:
ISCED 7	4.2	4.8	1.1	3.2	3.5	4.6	9.8	5.4	5.9	1.0	:	6.2	:	:	:	17.4	13.8	:	:
ISCED 8	7.8	12.3	:	7.5	5.8	3.6	10.0	7.7	7.4	1.8	:	9.1	:	:	:	25.1	7.9	:	:

Kaynak: Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

Acıklayıcı not

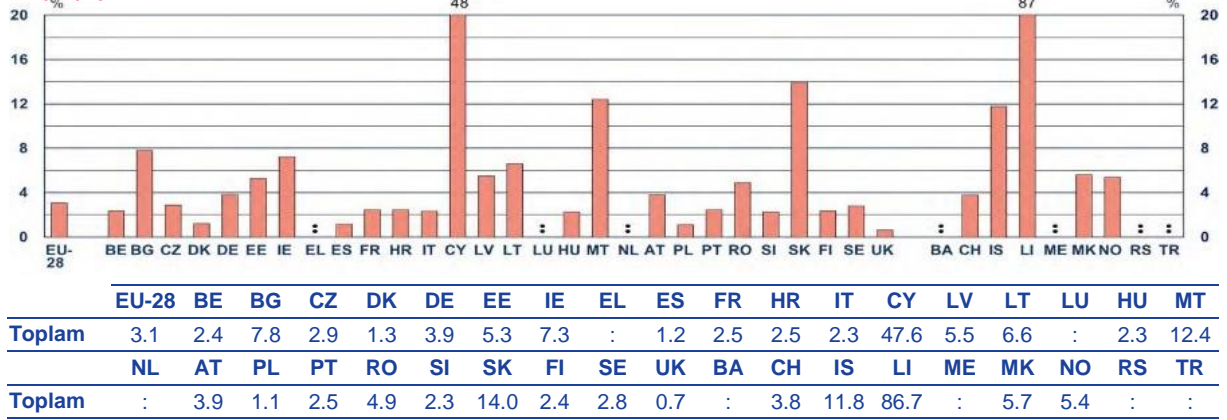
Dışa dönük hareketlilikten mezunlar için olan bütün rakamlar EL, FR ve SK 'ya dışa dönük hareketlilikten mezunların tahminini içermektedir. Her bir ülke için, dışa dönük hareketlilik göstergeleri içe dönük hareketliliğin hesaplanabileceği ISCED düzeyleri için hesaplanmaktadır. Hareketlilikten mezun olanlar veri setleri Eurostat/UOE data are educ_uoe_mobg02 (güncelleme göz önüne alınmıştır: 16.11.2015); ülkedeki bütün mezunlar için educ_uoe_grad01 (güncelleme göz önüne alınmıştır: 01.12.2015). For more details, bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

Yurtdışında kayıtlı yükseköğretim öğrencilerinin oranı

Şekil A.3 hareketlilik halinde olan derece öğrencilerinin oranlarını göstermektedir, menşe ülkelerinden başka bir ülkedeki bir yükseköğretim programına kayıtlı olan öğrenciler. AB-28 ülke düzeyinde mezun ve öğrenci arasında küçük bir farklılık olmasına rağmen bazı ülkeler farklıdır. %1'in altındaki tek ülke olan Birleşik Krallıkla 18 ülke %5'in altındadır. Polonya Danimarka ve İspanya'nın %1 üzerindedir. Yedi ülke %5 ve %10 arasındadır ve bunlardan Estonya, Letonya, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti ve Norveç skalanın altına çok yakındır. Malta, Slovakya ve İzlanda %10-15 arasında yer almaktayken,

Kıbrıs ve Lihtenştayn skalanın en üstünde yer almaktadır. Derece hareketliliğinde mezunlarla ilgili bu ülkelerdeki öğrenci nüfusunun küçük olması, eğitim sistemindeki sınırlı teklif ve politika teşvikleri menşee ülkeleri dışında yer alan kurumlara kayı olma öğrencilerin yüksek oranındaki sebep olabilir.

Şekil A.3: Yurtdışında kayıtlı yükseköğretim öğrencilerinin oranı (derece hareketliliği), menşee ülkeye göre, 2012/13

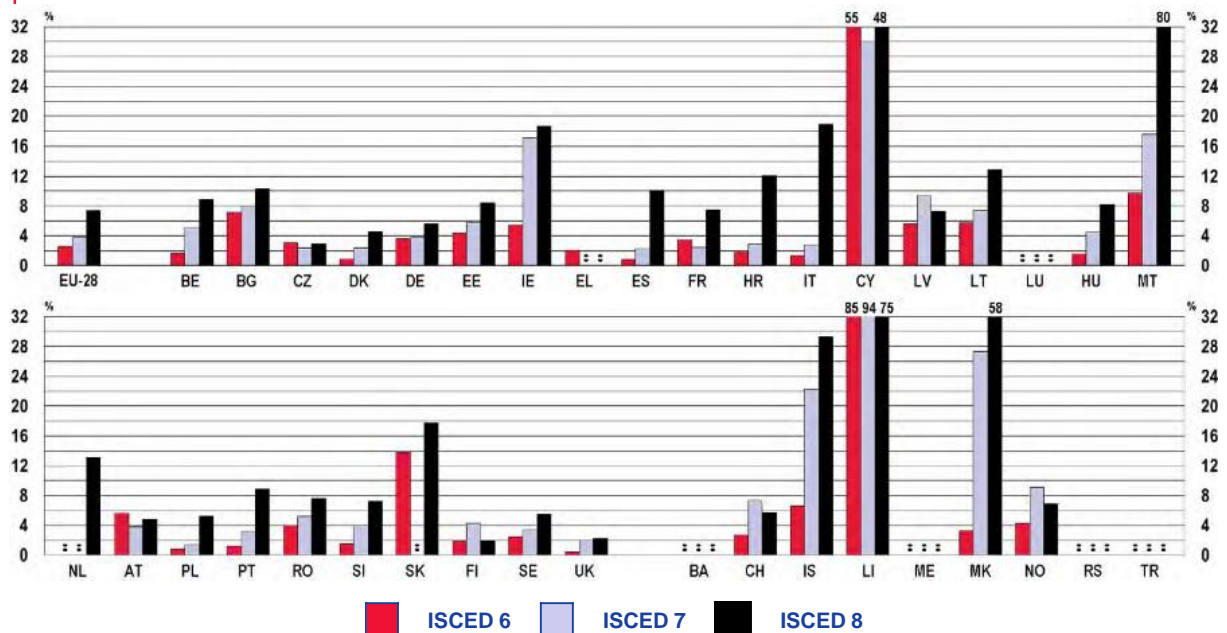
Kaynak: Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

Açıklayıcı not

Her bir ülke için içte doğru hareketlilik göstergelerinin hesaplanabildiği ISCED düzeyleri için dışa doğru hareketlilik göstergeleri hesaplanmaktadır. Veri setleri için Eurostat/UOE data are *educ_uoe_mobs02* hareketlilik hainde olan öğrenciler (güncelleme göz önünde bulundurulmuştur: 16.11.2015); *educ_uoe_enrt01* ülkede kayıtlı toplam öğrenci için (güncelleme göz önünde bulundurulmuştur: 16.11.2015). Daha fazla detay için bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

ISCED 6-8 düzeylerindeki bozulmaya bakarak (Şekil A.4), diğer düzeylere kıyasla hareket halinde doktora öğrencilerinin hem AB-28'de hem de ülke düzeyinde yüksek oranda olmasının eğiliminin olduğu örüntünün derece hareketliliğinden mezun olanlar için gözlemlenenle çok benzer olduğu söylenebilmektedir. Çek Cumhuriyeti, Kıbrıs, Letonya, Avusturya, Finlandiya, İsviçre, Lihtenştayn ve Norveç birkaç istisnadır.

Şekil A.4: Yurtdışında kayıtlı yükseköğretim öğrencilerinin oranı (derece hareketliliği) ISCED düzeyine ve menşee ülkeye göre, 2012/13

Kaynak: Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
ISCED 6	2.6	1.7	7.2	3.1	0.9	3.6	4.4	5.5	2.0	0.8	3.4	1.8	1.3	55.5	5.6	5.8	:	1.6	9.7
ISCED 7	3.8	5.0	8.0	2.3	2.4	3.8	5.8	17.1	:	2.3	2.4	2.9	2.7	30.1	9.4	7.4	:	4.5	17.6
ISCED 8	7.4	8.9	10.3	2.9	4.5	5.6	8.4	18.6	:	10.1	7.5	12.1	18.9	48.4	7.3	12.9	:	8.3	80.4
	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 6	:	5.6	0.8	1.2	4.0	1.5	13.8	1.9	2.5	0.4	:	2.8	6.6	84.8	:	3.3	4.3	:	:
ISCED 7	:	3.8	1.4	3.2	5.2	4.0	:	4.3	3.4	2.0	:	7.4	22.3	93.7	:	27.3	9.1	:	:
ISCED 8	13.2	4.9	5.3	8.9	7.7	7.3	17.7	1.9	5.5	2.3	:	5.8	29.3	75.0	:	57.9	6.9	:	:

Kaynak: Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

Açıklayıcı not

Dışa dönük hareketlilikten mezunlar için olan bütün rakamlar EL, FR ve SK 'ya dışa dönük hareketlilikten mezunların tahminini içermektedir. Her bir ülke için, dışa dönük hareketlilik göstergeleri içe dönük hareketliliğin hesaplanabileceği ISCED düzeyleri için hesaplanmaktadır. Hareketlilikten mezun olanlar veri setleri Eurostat/UOE data are educ_uoe_mobg02 (güncelleme göz önüne alınmıştır: 16.11.2015); ülkedeki bütün mezunlar için educ_uoe_grad01 (güncelleme göz önüne alınmıştır: 01.12.2015). bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

Son olarak kayıtlı öğrencilerin oranını gelecek yıllarda menşe ülkeden başka bir sistemde mezun olacak öğrencilerin oranının göstergesi olarak ele aldığımızda AB-28 düzeyinde büyük bir durağansızlık eğilimi açığa çıkmaktadır.

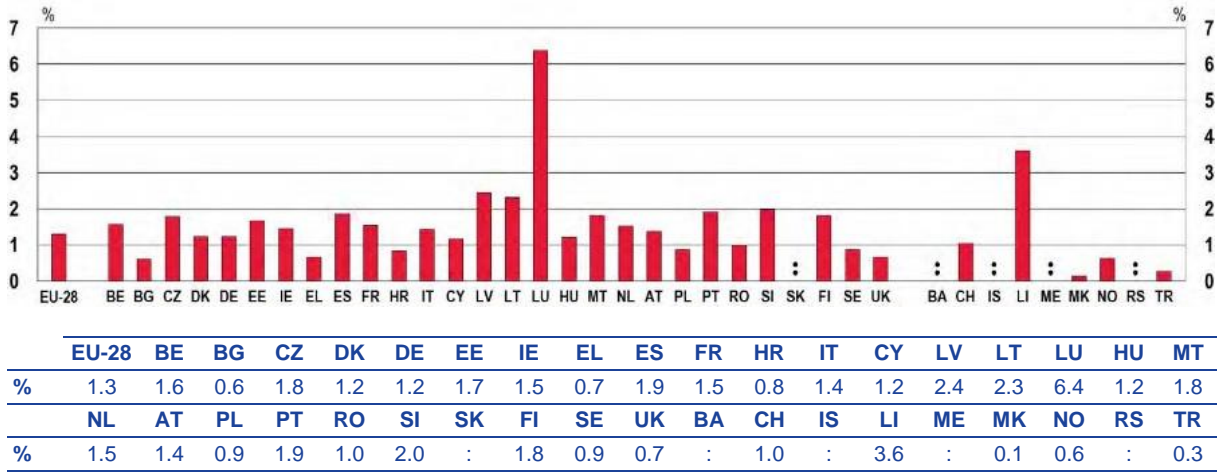
Erasmus öğrenci hareketliliği

Güncel olarak Avrupa ülkelerindeki kredi hareketliliğinin tam kapsamıyla ilgili herhangi karşılaştırılabilir veri bulunmamaktadır. Yine de Erasmus+ öğrenci hareketlilik programındaki öğrenci katılımı verisi Avrupa'daki kredi hareketliliğinin kapsamıyla ilgili kısmi bir resim verebilmektedir. Eurostudent taraması pek çok Avrupa ülkesindeki kredi hareketliliğinin en baskın şeklinin Erasmus+ programındaki kredi hareketliliği olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Hauschildt et al., 2015). Yine de İsveç ve Norveç'te olduğu gibi (Aynı eserde.) (6) bazı ülkelerin Erasmus öğrenci hareketliliğinin toplam kredi hareketliliğinin küçük bir oranını temsil ettiğinin fark edilmesi önemlidir.

Şekil A.5 Erasmus programına katılan öğrencilerin oranını göstermektedir. Veri hem öğrenim hem de staj değişimini kapsamakta ve ISCED 5'ten 8'e kadar ilgilenmektedir. Oranlar programa katılan öğrencilerin sayısına (7) ve verilen her bir ülkedeki yükseköğretim kurumlarında kayıtlı öğrencilerin toplam sayısına dayanılarak hesaplanmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2015b) (Eurostat/UOE).

(6) Bazı coğrafik alanlarda, hareketlilik başka yaygın programlarca da desteklenmektedir. Bilinen bir örnek Baltık ve kuzey Avrupa ülkelerini kapsayan the NordPlus programıdır (<http://www.nordplusonline.org/>). Ayrıca, politika ortamı hareketliliği kolaylaştırırken örneğin tam taşınabilir hibe ve kredilerin olduğu bu ülkelerde 'serbest dolaşanlar'ın oranı (belirli bir programın çerçevesi dışında yurt dışında öğrenim gören kredi hareketliliği öğrencileri) da oldukça önemli olabilir (bkz daha fazla detay için Bölüm 3).

(7) Veri yükseköğretim kurumlarının sağlanmış ve programa ve Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansına dahil 34 Erasmus+ Ulusal Ajansı tarafından geçerli hale getirilmişti.

Şekil A.5: Toplam kayda göre Erasmus programına katılan öğrencilerin oranı, ev sahibi kurumun ülkesine göre, 2013/14

Kaynak: Eurydice, European Commission 2015b and Eurostat/UOE.

Açıklayıcı not

Oranlar Avrupa Komisyonunda sağlanan veriye dayalı olarak hesaplanmıştır (2015b, p. 31), and Eurostat/UOE educ_uae_enrt02 (Son güncelleme: 12-04-2016).

AB-28 ortalaması yükseköğretim öğrenci nüfusunun sadece %1.3'ünün 2013/14 eğitim öğretim yılında Erasmus programı çerçevesi içinde bir öğrenme hareketliliği deneyimine katıldığını göstermektedir. Bu da ortalama olarak, (üç yıllık) bir birinci kademe programı boyunca öğrencilerin %3.9'unun ve ikinci kademe boyunca öğrencilerin %2.6'sının Erasmus hareketliliğine katıldığı anlamına gelmektedir. En yüksek Erasmus öğrenci oranına sahip olan Lüksemburg ve Lihtenştaynla beraber (sırayla %6.4 ve 3.6) on yedi ülke AB-28 ortalamasının üzerindedir. %2 ile Letonya ve Litvanya, Lüksemburg ve Lihtenştayn' takip etmektedir. On beş ülke AB-28 ortalamasının altındadır ve eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti ve Türkiye en düşük ortalama sahiptir. 28 Üye Devlet arasında Bulgaristan, Yunanistan, Hırvatistan, Polonya, İsveç ve Birleşik Krallık 'ın %1'den daha düşük oranı bulunmaktadır.

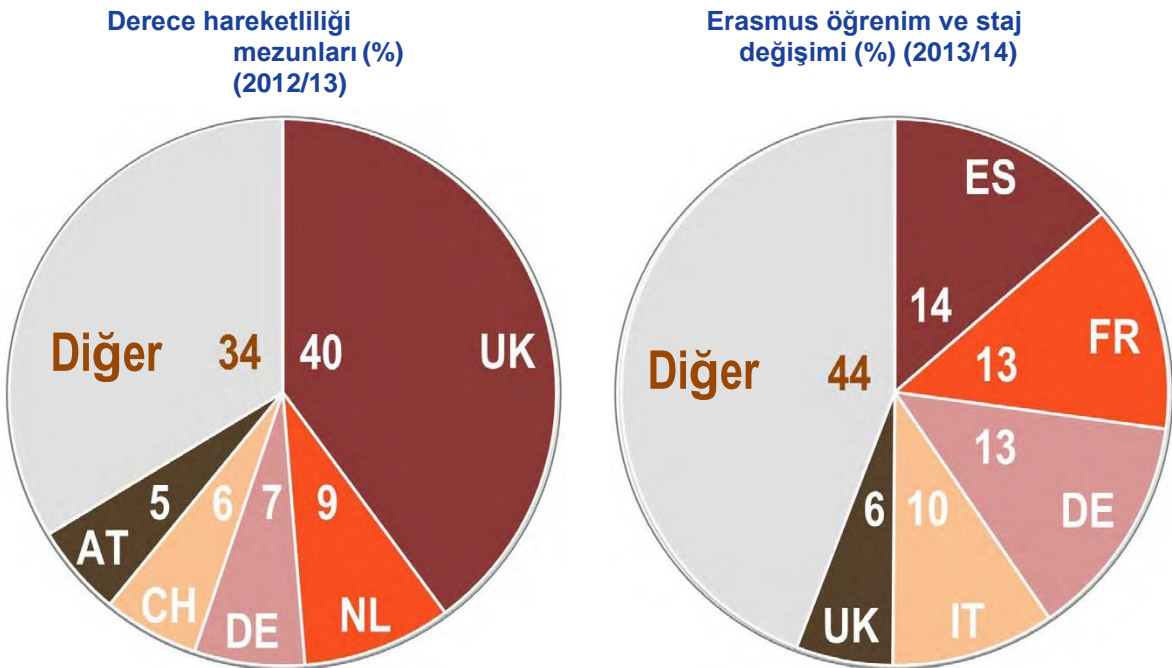
Ek II: Menşe ve varılacak ana ülkeler

Bu ek, derece hareketliliğinden mezun olan ve Erasmus öğrenim ve staj değişimleri için varılacak ana ülke ve ISCED düzey 5 ile 8 arası için derece hareketliliğinden mezunların menşe ve varılacak ana ülke rakamlarına dayalı olarak veriyi sunmaktadır ⁽⁵²⁾.

Derece hareketliliğinden mezunlar için birleştirilmiş veri (Şekil A.6) menşe ülkesi Avrupa olan öğrenciler için en çok varılan ülke Birleşik Krallık'tır. Bu varılacak ülke ikinci en çok seçilen ülke olan Hollanda'dan dört kat daha fazla seçilmiştir, onu Almanya, İsviçre ve Avusturya takip etmektedir. İlginç bir şekilde Hollanda, Avusturya ve İsviçre'nin konumu Alman derece hareketliliği öğrencilerinin ağırlığından, sırasıyla mezunları oranı %53, %58 ve %38'tir, yüksek bir biçimde etkilenmektedir.

Derece hareketliliğindeki mezunlar için en çok talep gören varılacak ülkelerle Erasmus programındakilerin seçtiği ülkeler birbirinden farklıdır (Şekil A.6). Erasmus değişimleri için en fazla talep gören ülke İspanya'dır, onu Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık takip etmektedir (Avrupa Komisyonu, 2016).

Figure A.6: Main countries of destination for degree mobile graduates and Erasmus study exchanges and traineeship

Kaynak: derece hareketliliği mezunları için: Eurydice, Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015); Erasmus öğrenci ve staj değişimleri için: Avrupa Komisyonu (2016).

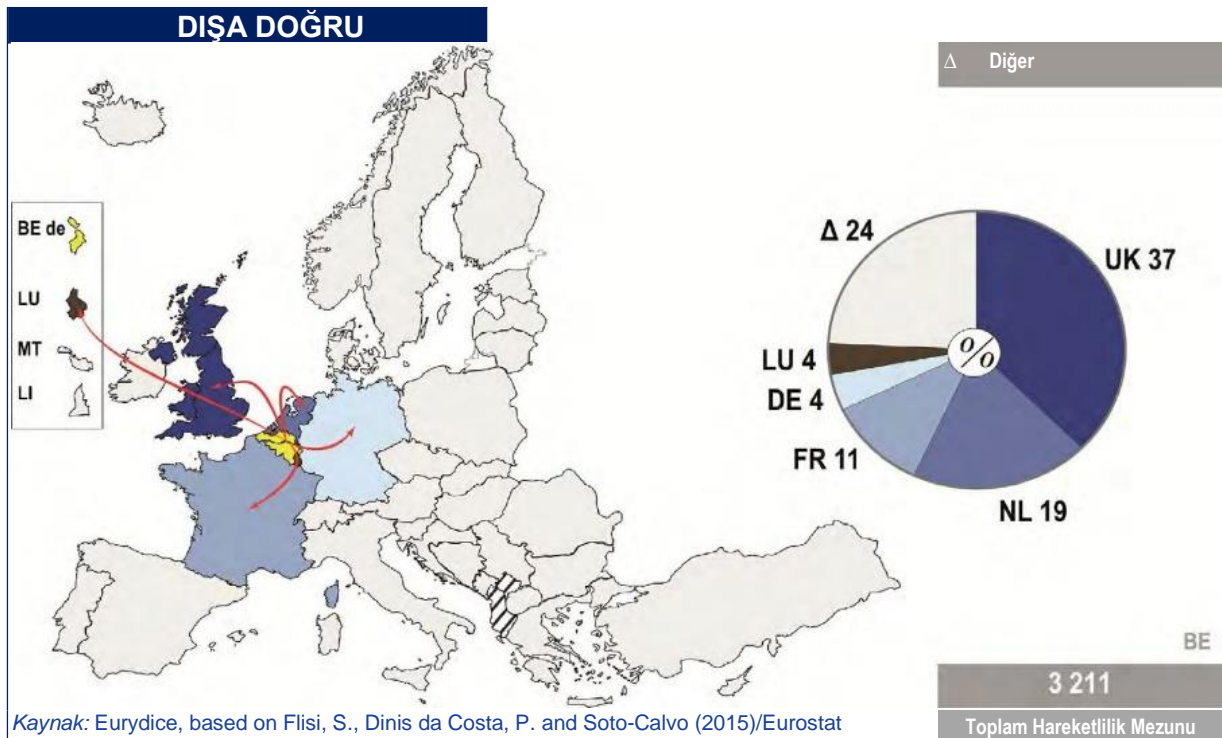
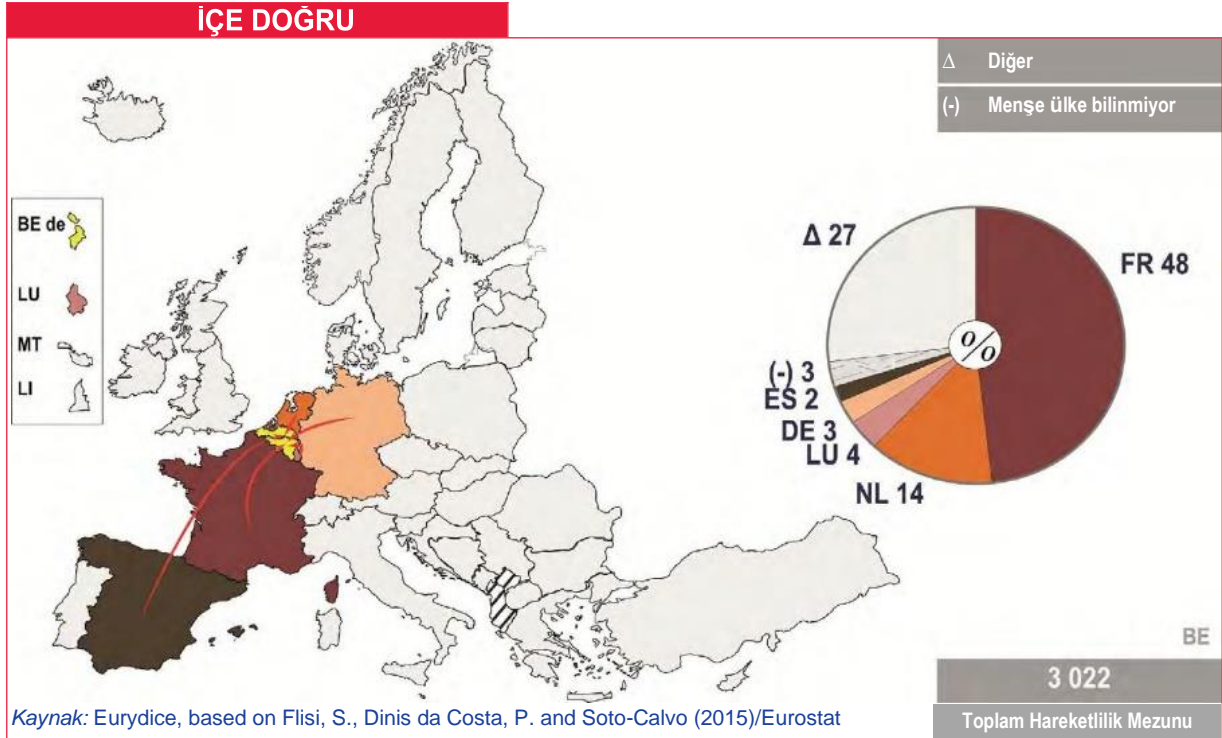
⁽⁵²⁾ Oranlar 'Hareketlilikten mezun öğrenci için Ev/misafir olunan ülke matrisi (2013) – ISCED 5-8'de sağlanan veriye göre hesaplanmaktadır, Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015), Ek, p. 2. Özellikle içe doğru hareketlilik için toplam Türkiye ile ilgili verinin eklenmesiyle EUR_CY sırasını temsil etmektedir. Dışa doğru hareketlilik için toplam 'AVRUPA' sütunundan alınmıştır. Oranlar en üstteki ilk beş menşe ülkeyi (içe doğru hareketlilik) ya da varılacak ülkeyi (dışa doğru hareketlilik) ve Δ sembolü altında kalan diğer ülkeleri birleştirilerek hesaplanmaktadır. Bazı ülkelerde Avrupa orijinli mezunlar her zaman doğru olarak kaydedilmemiştir ve bu yüzden menşe ülkesi bilinmeyen mezunların belirli bir oranıyla sonuçlanmıştır. Bu sadece içe doğru hareketliliği etkilemektedir ve grafiklerde (-) sembolüyle ifade edilmektedir. Flisi, Dinis da Costa ve Soto-Calvo (2015) tarafından içe doğru hareketlilik tahminleri genişletilen Yunanistan, Fransa ve Slovakya'nın ülkeye dayalı rakamları verilmemektedir. Bosna-Hersek, İzlanda, Lihtenştayn, Karadağ, Sırbistan ve Türkiye için içe doğru hareketlilik verisi mevcut değildir. Bosna-Hersek, Karadağ ve Sırbistan için dışa doğru hareketlilikten mezun olanların verisi mevcut değildir. Daha fazla bilgi için lütfen bkz, Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

Ülkeye dayalı analizin şekli derece hareketliliğinden mezun olanların dilbilimsel yakınlıkla birleşmiş güçlü bir *bölgesel* unsura sahip olduklarını göstermektedir çünkü pek çok öğrencinin seçtiği ülkelerin kendi ülkeleriyle sınırları bulunmaktadır. Örneğin, Almanya’da mezun olan öğrencilerin en çok geldiği beş ülkeden üçü Avusturya (%15), Fransa (%10) ve Polonya (%10). Benzer şekilde Alman öğrencilerin en çok mezun olduğu beş ülkeden dördü Hollanda (%26), Avusturya (%18), İsviçre (%12) ve Fransa’dır (%4). Bu örüntü pek çok ülkede bulunmaktadır. Bazı durumlarda, bu örüntü daha uçtadır. Örneğin, Çek Cumhuriyeti’nde mezun olan derece hareketliliği öğrencilerinin %91’i Slovakya’dandır; 2012/13 eğitim öğretim yılında, yurt dışında mezun olan İrlandalı öğrencilerin %95’i Birleşik Krallık ‘ta mezun olmuştur; ve aynı yılda, Yunanistan’da mezun olan yabancı öğrencilerin %84’ü Kıbrıs’tır. Bu durumun hiç yaşanmadığı komşu ülkelerin dışı doğru derece hareketliliğinde öğrencileri çekmediği Bulgaristan ve Letonya gibi bir kaç istisna da mevcuttur. Zıt şekilde, Erasmus programında dilbilimsel ve kültürel yakınlık öğrencilerin seçimlerini etkilemede en az role sahiptir.

Avrupa içinde derece hareketliliğinden mezunlar: menşe ve varılacak ana ülkeler, ISCED 5-8, 2013

Belçika	69	Avusturya	88
Bulgaristan	70	Polonya	89
Çek Cumhuriyeti	71	Portekiz	90
Danimarka	72	Romanya	91
Almanya	73	Slovenya	92
Estonya	74	Slovakya	93
İrlanda	75	Finlandiya	94
Yunanistan	76	İsveç	95
İspanya	77	Birleşik Krallık	96
Fransa	78	Bosna-Hersek	97
Hırvatistan	79	İsviçre	98
İtalya	80	İzlanda	99
Kıbrıs	81	Lihtenştayn	100
Letonya	82	Karadağ	101
Litvanya	83	Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti	102
Lüksemburg	84	Norveç	103
Macaristan	85	Sırbistan	104
Malta	86	Türkiye	104
Hollanda	87		

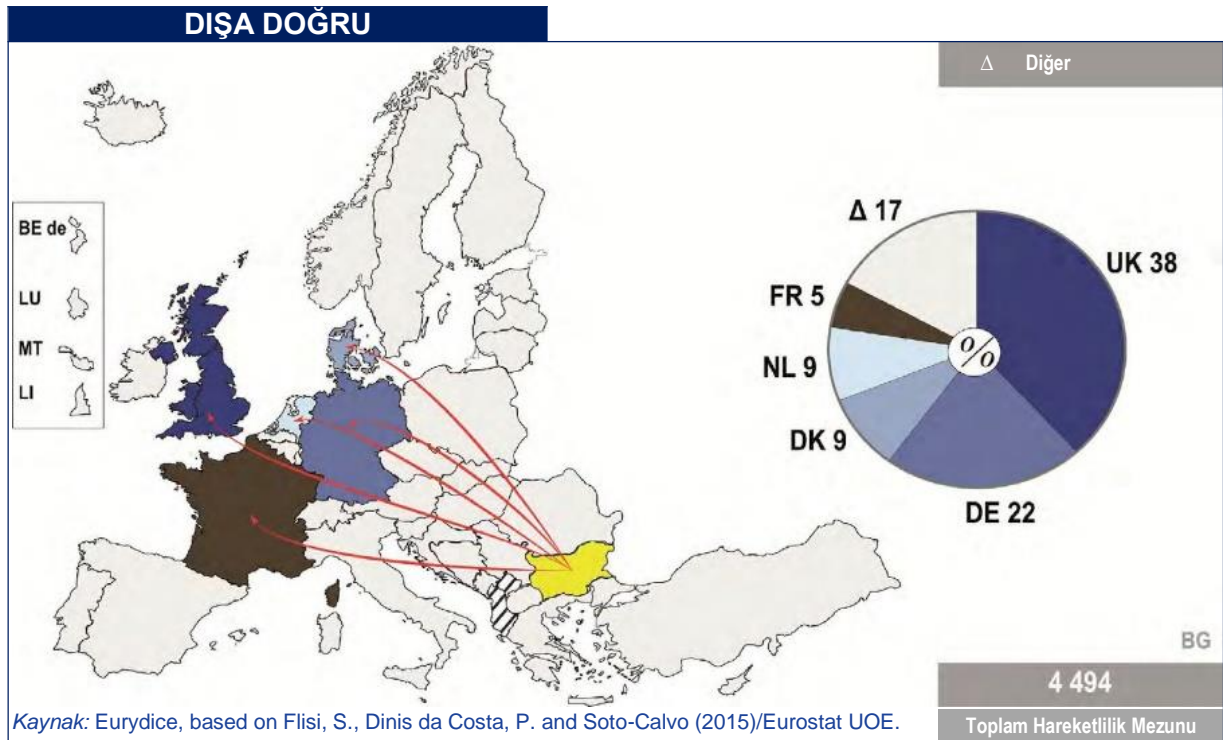
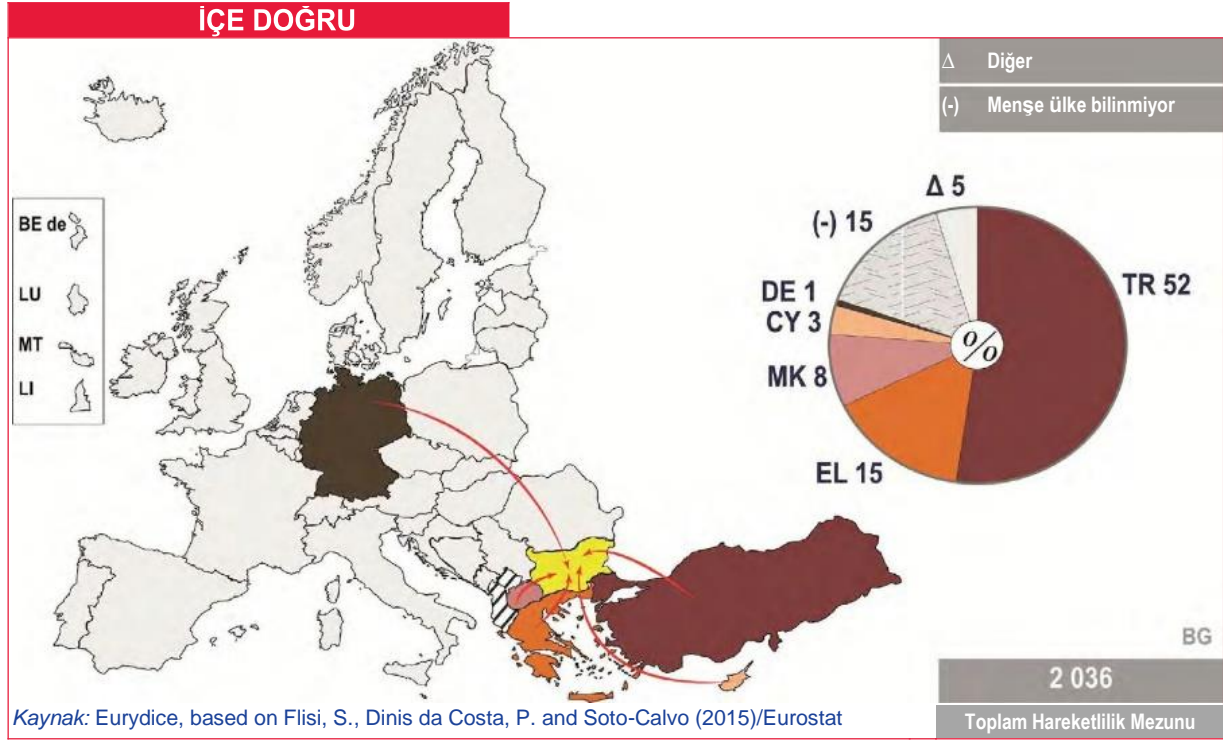
Belçika

Ülkeye özgü not

Belçika eğitim sisteminin Fransızca konuşan, Almanca konuşan ve Flaman Toplulukları arasında ayrılmış yapısı nedeniyle ISCED düzey 5'te içe ve dışa doğru hareketlilik için veri mevcut değildir, menşe Topluluktan başka bir toplulukta mezun olanlar içe doğru hareketlilikten sayılmakta ve dışa doğru olan istatistiklerde yer almaktadır. Bunlar, iç hareketliliğin %15'ini ve dış hareketliliğin %13.7'sini temsil etmektedir. Diğer ülkeler için gösterilen veriyle uyumu yakalayabilmek için bunlar 'Diğer' kategorisinde toplanmıştır.

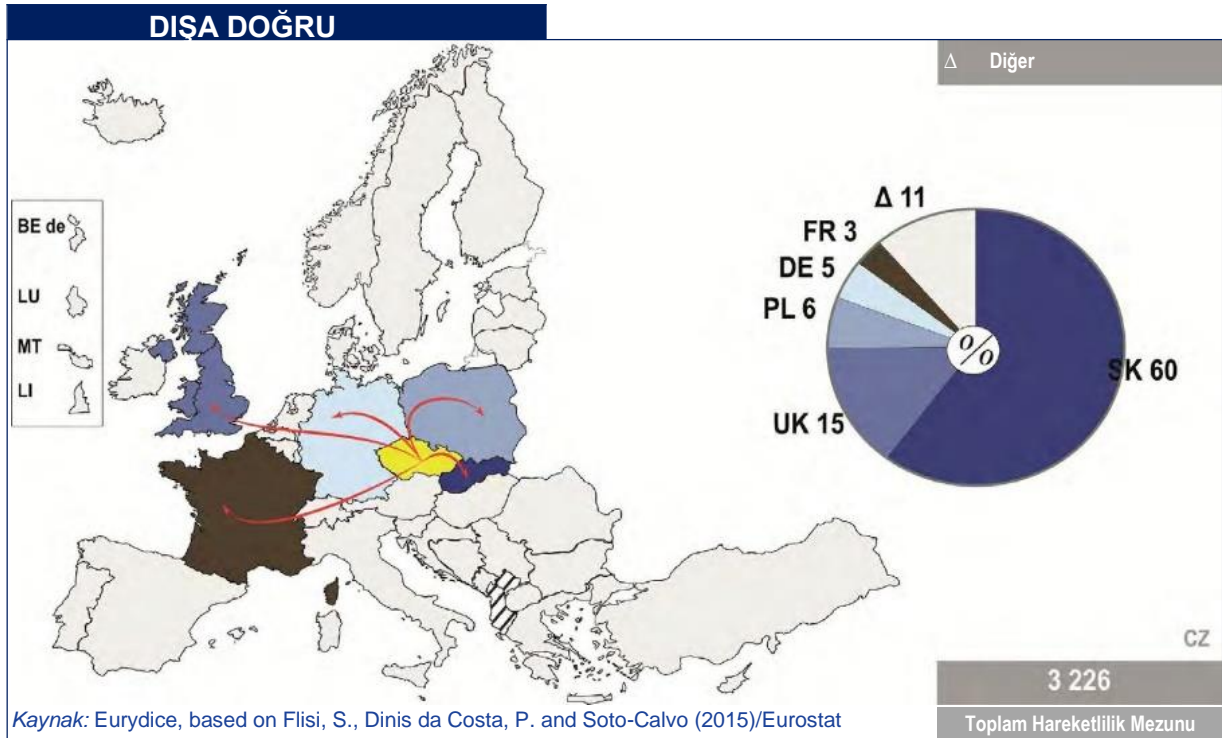
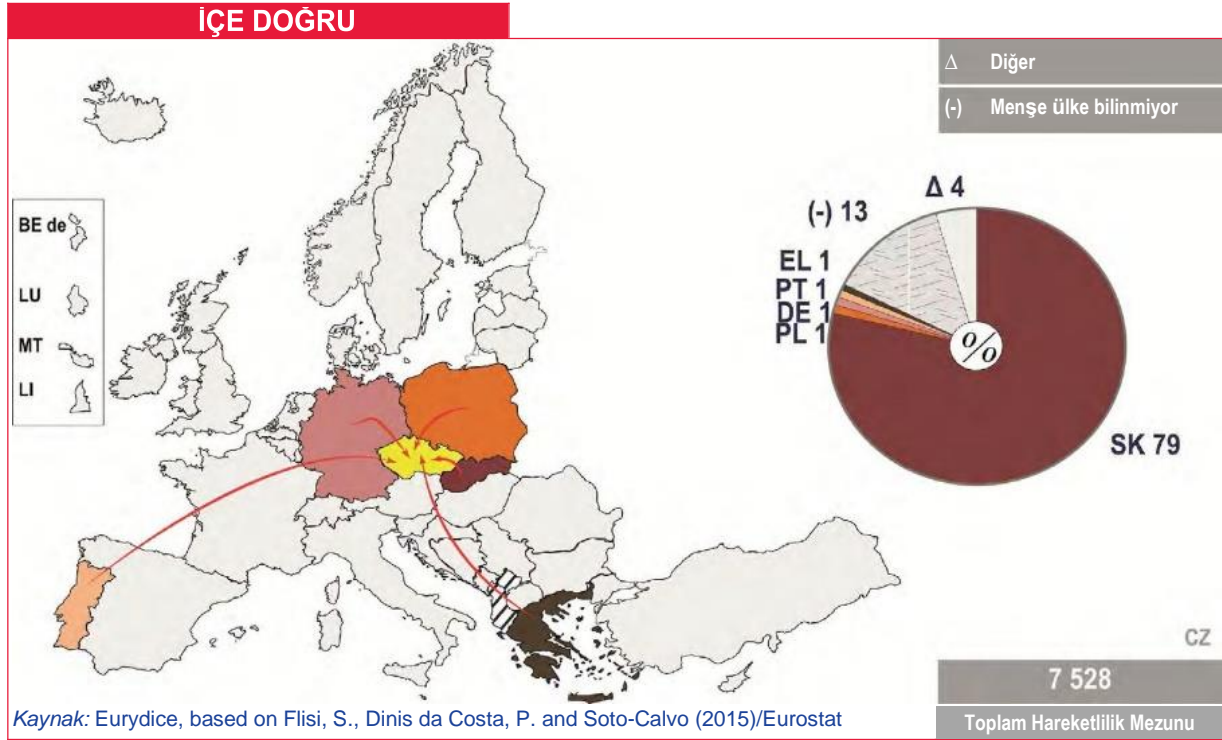
Bulgaristan

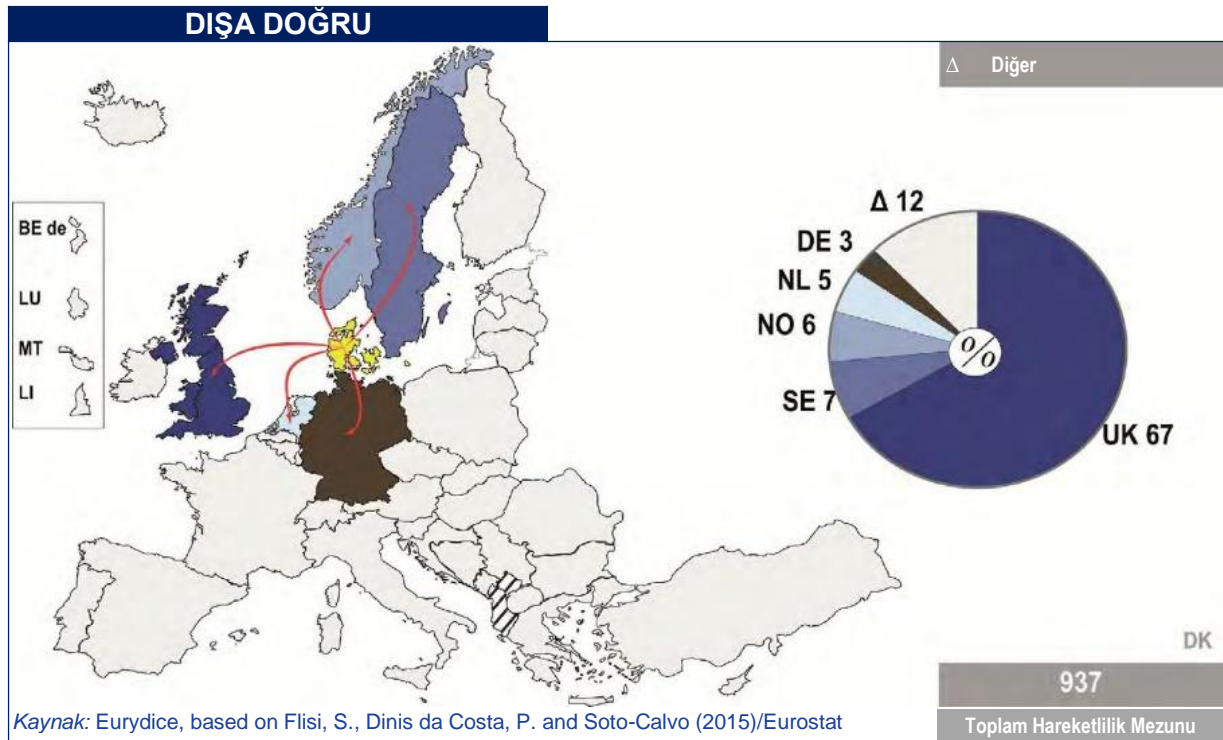
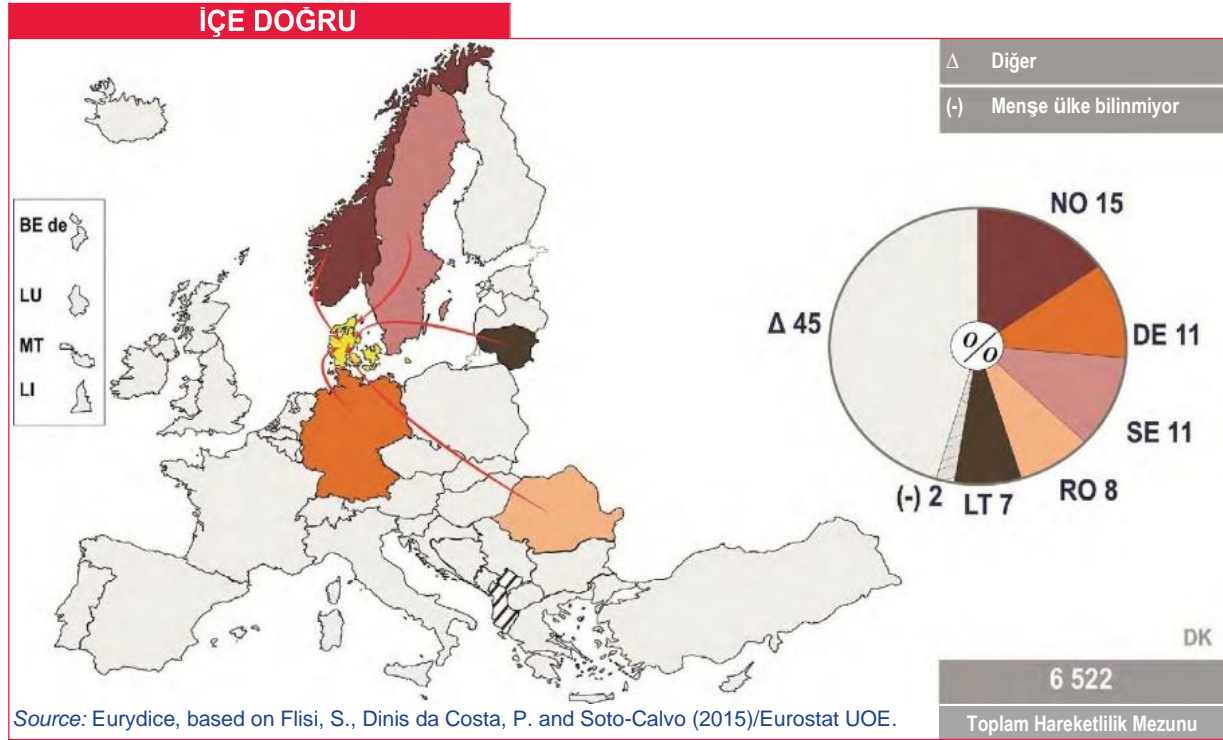
Ülkeye özgü not

ISCED düzey 5'teki veri içe doğru ve dışa doğru hareketlilik için uygulanabilir değildir.

Çek Cumhuriyeti

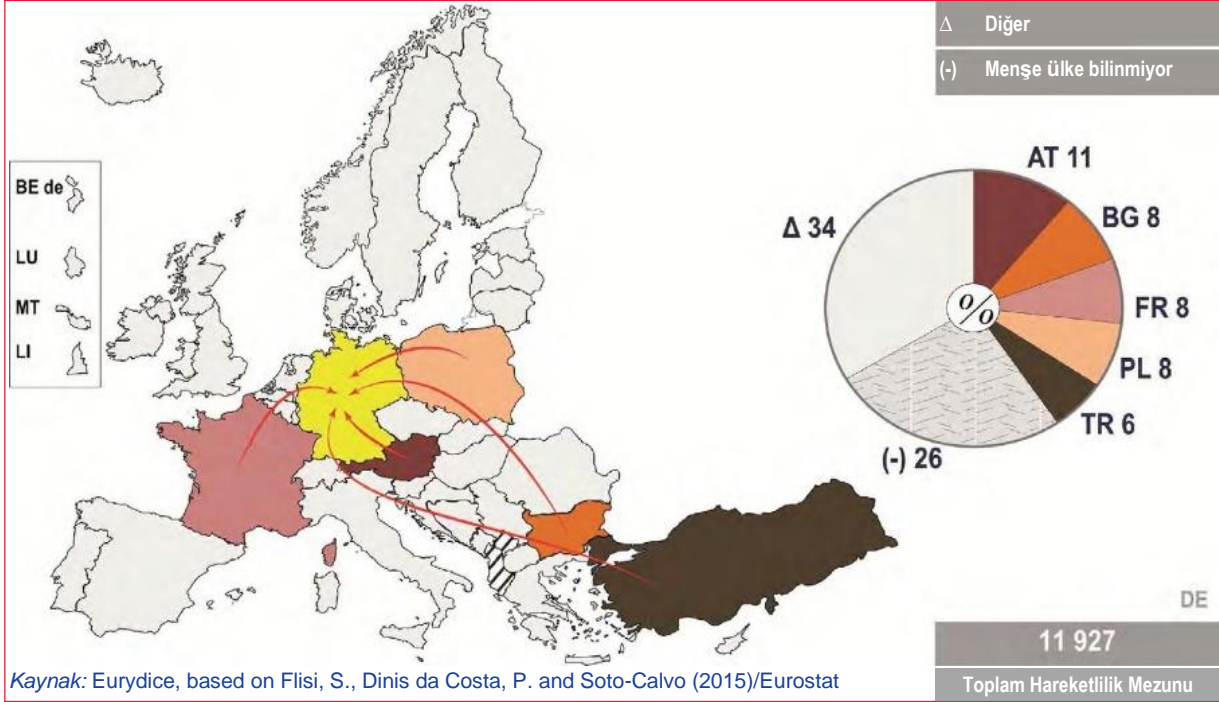

Danimarka

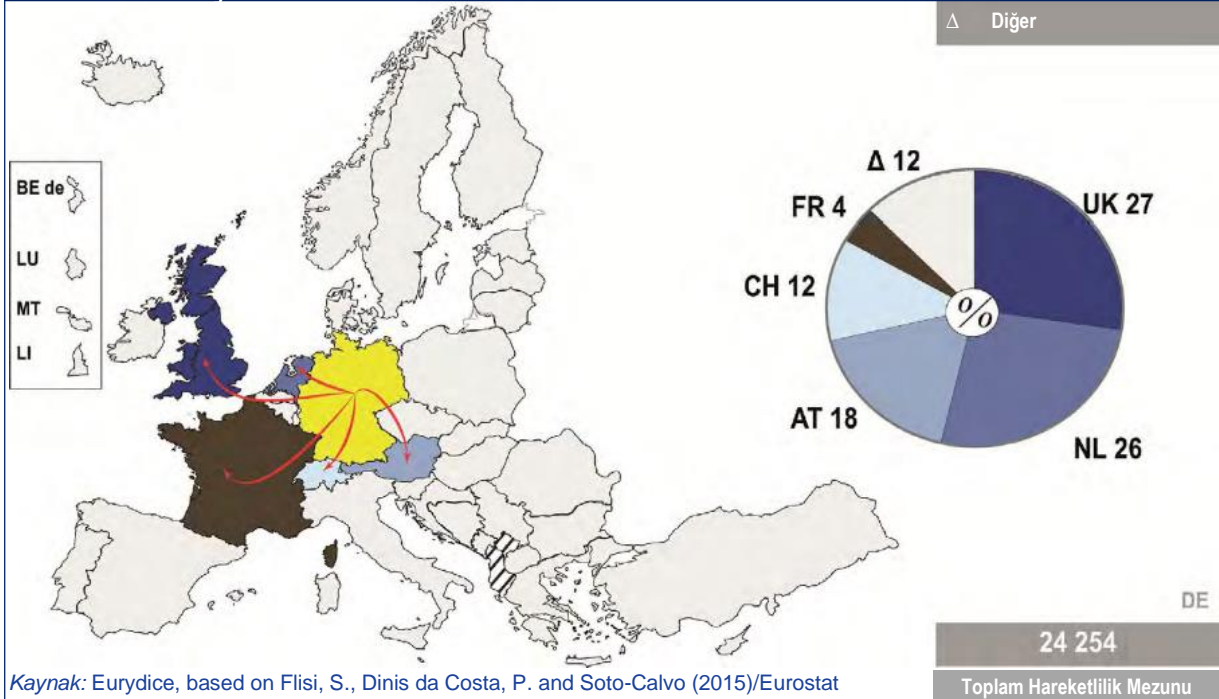

Almanya

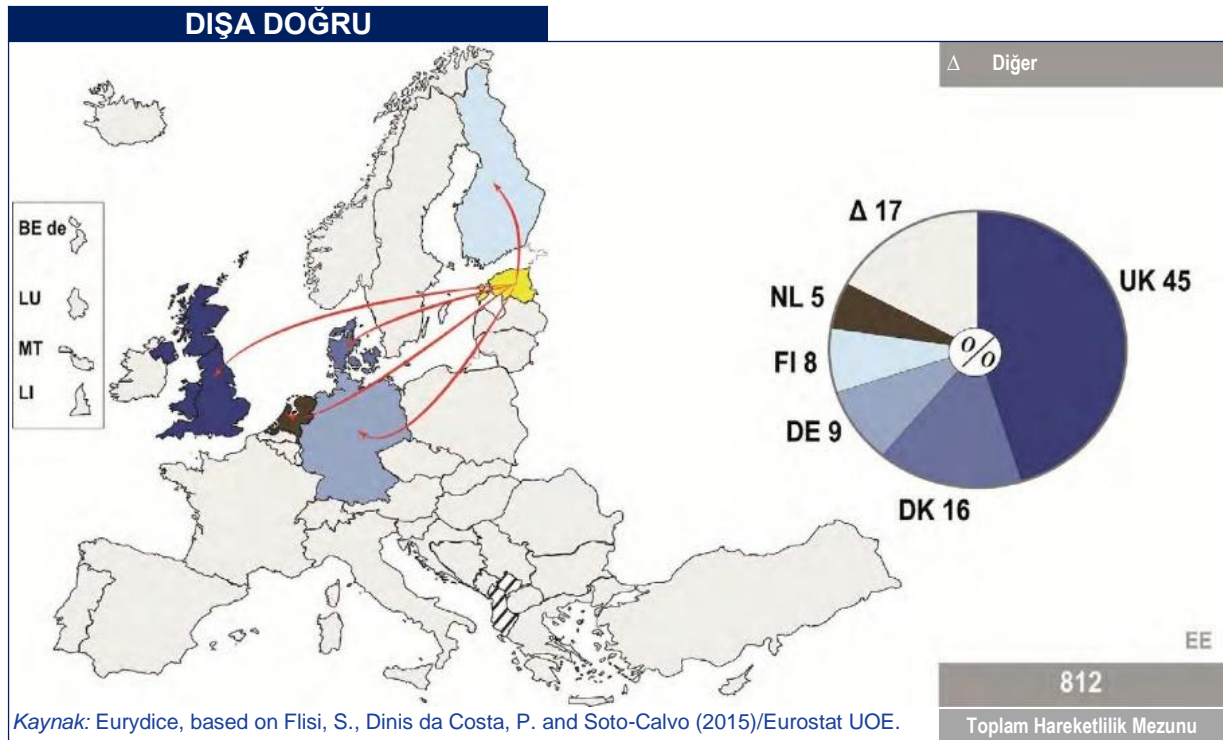
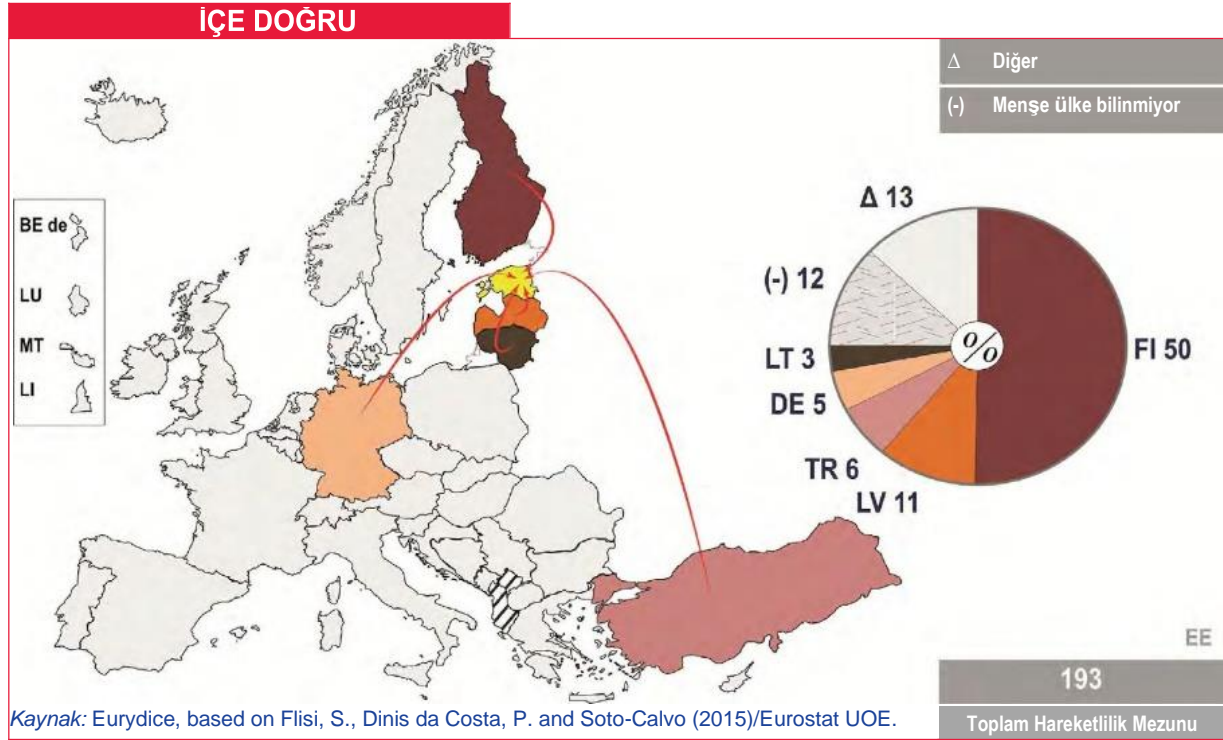
İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

Estonya

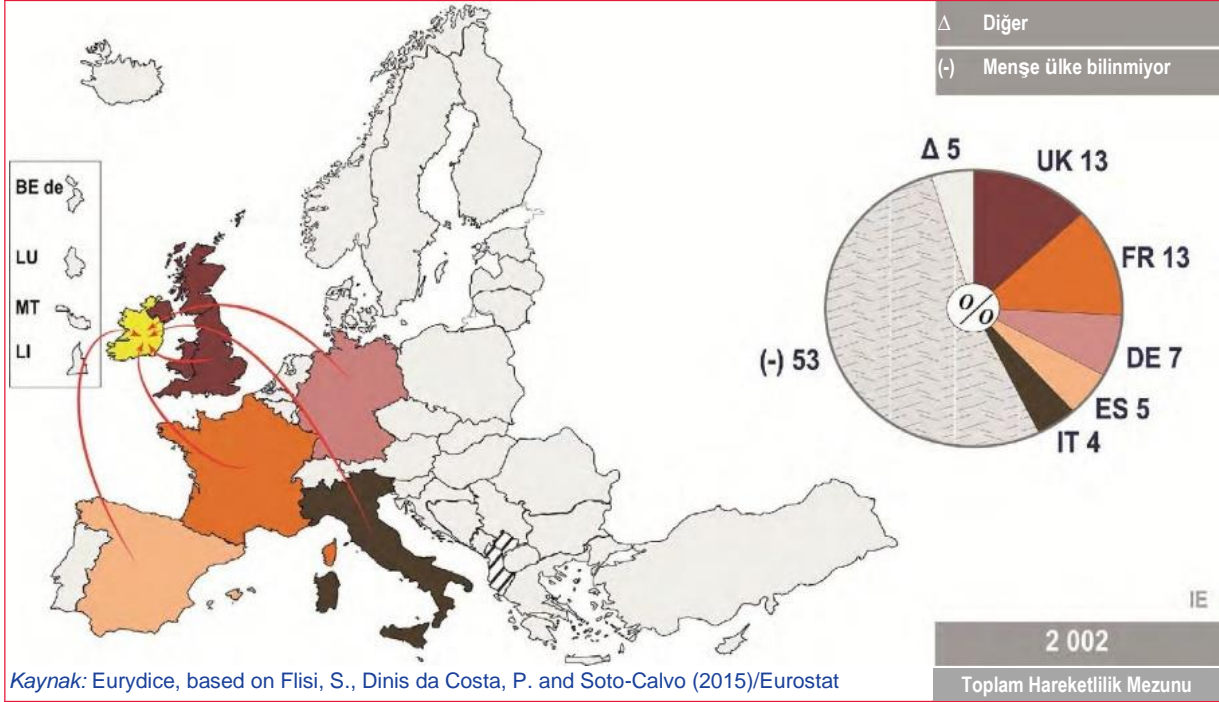

Ülke notu

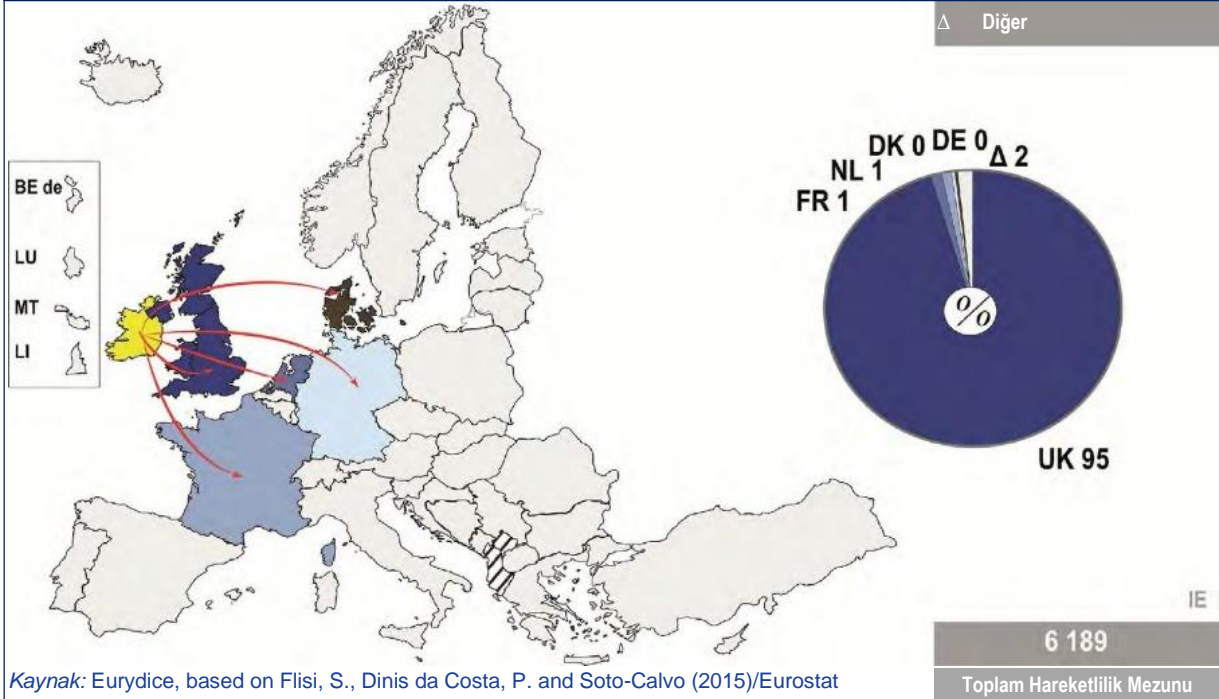
ISCED düzey 5'teki veri uygulanabilir değildir.

İrlanda

İÇE DOĞRU

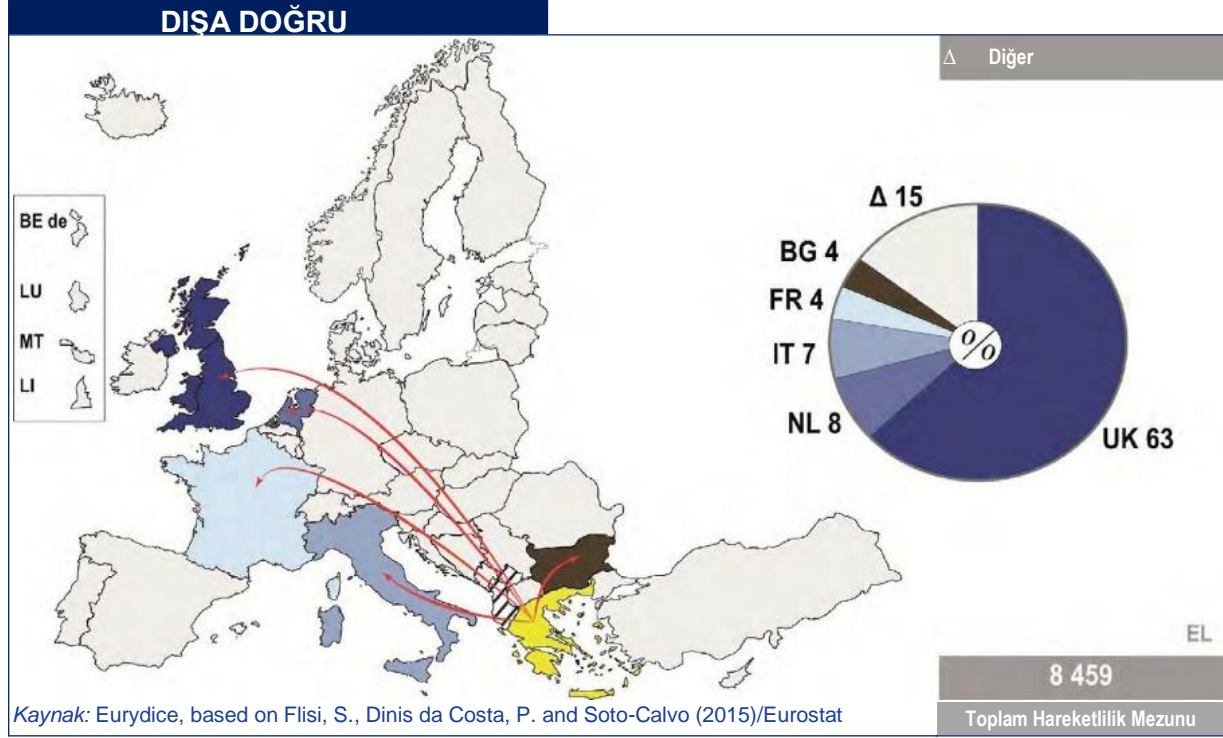
DIŞA DOĞRU

Yunanistan

İÇE DOĞRU

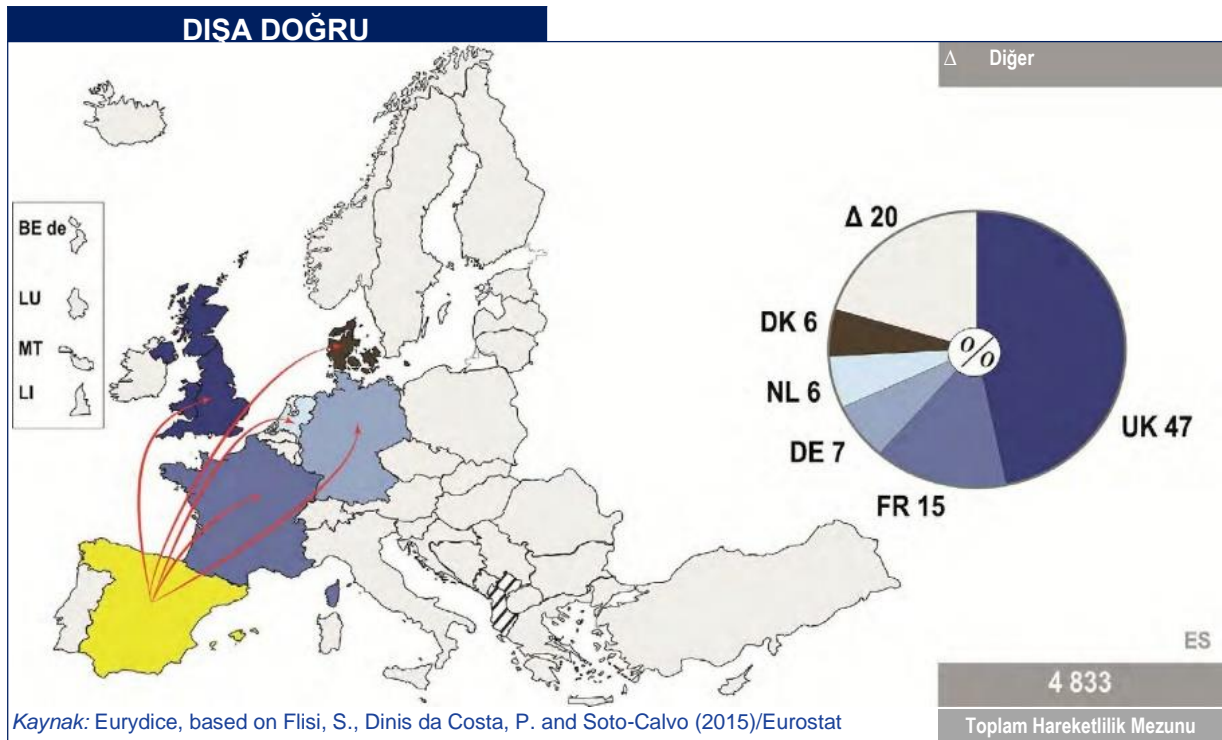
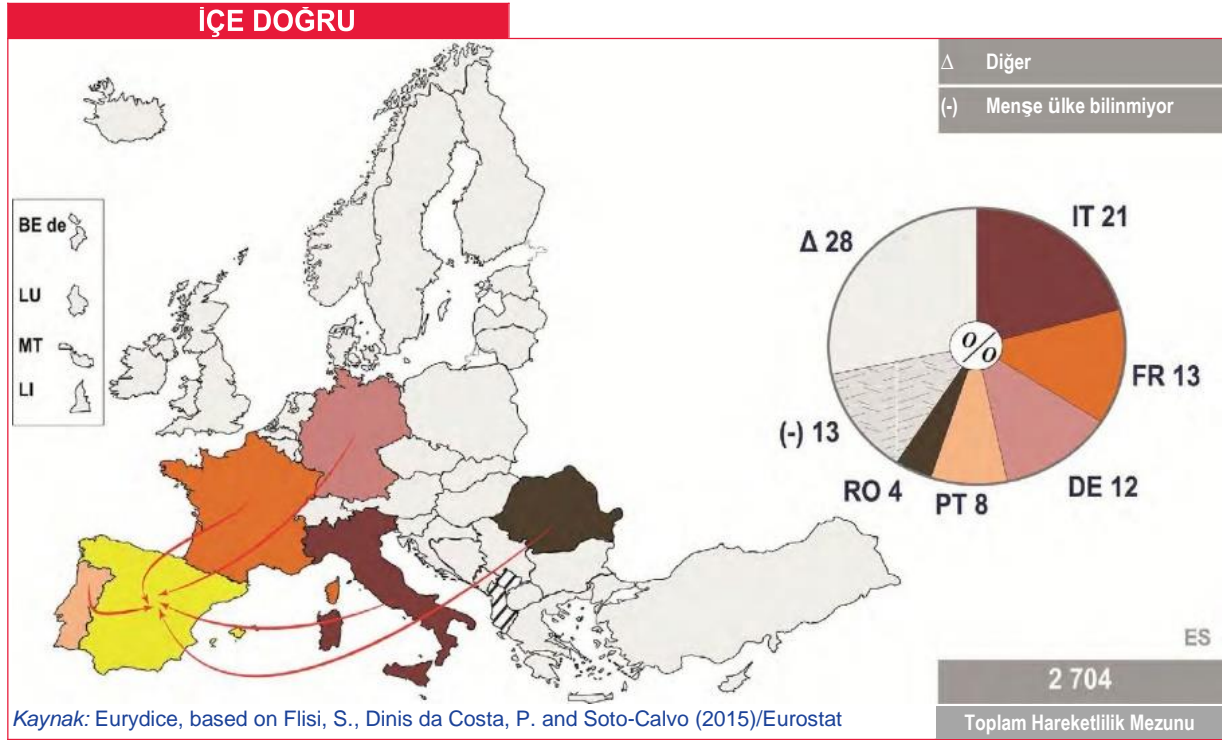
Eurostat/UOE'de veri mevcut değildir.

Ülkeye özgü not

ISCED düzey 5, 7 ve 8'in bilgisi mevcut değildir. Hesaplamalara dayalı içe doğru hareketlilik; bkz Flisi, Dinis da Costa and Soto-Calvo (2015).

İspanya

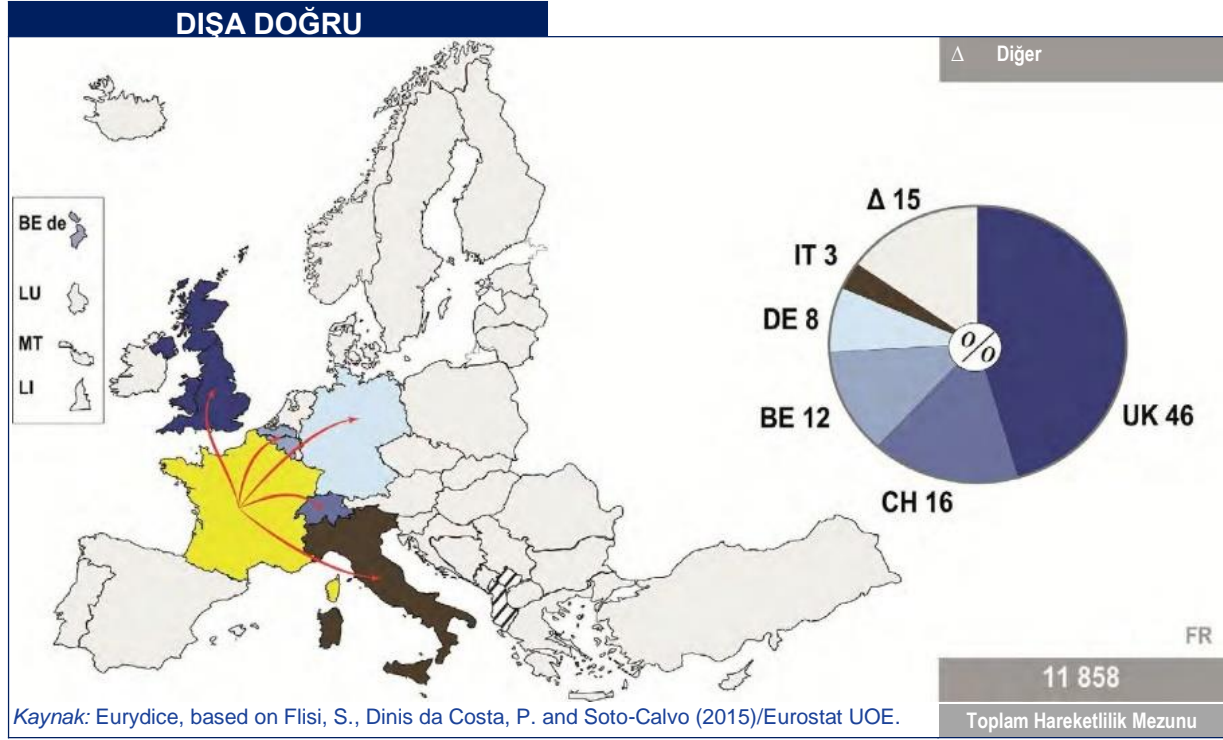
Ülkeye özgü not

ISCED düzey 5 ve 8 ile ilgili bilgi mevcut değildir.

Fransa

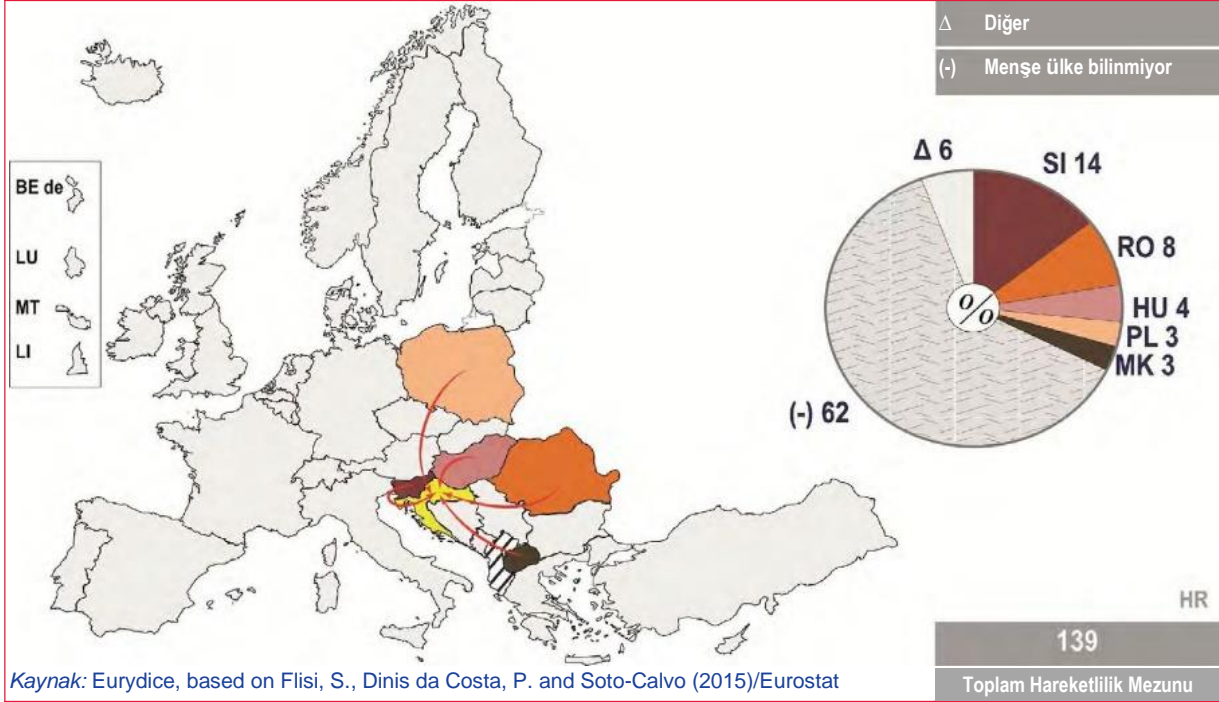
İÇE DOĞRU

Eurostat/UE'de veri mevcu değildir.

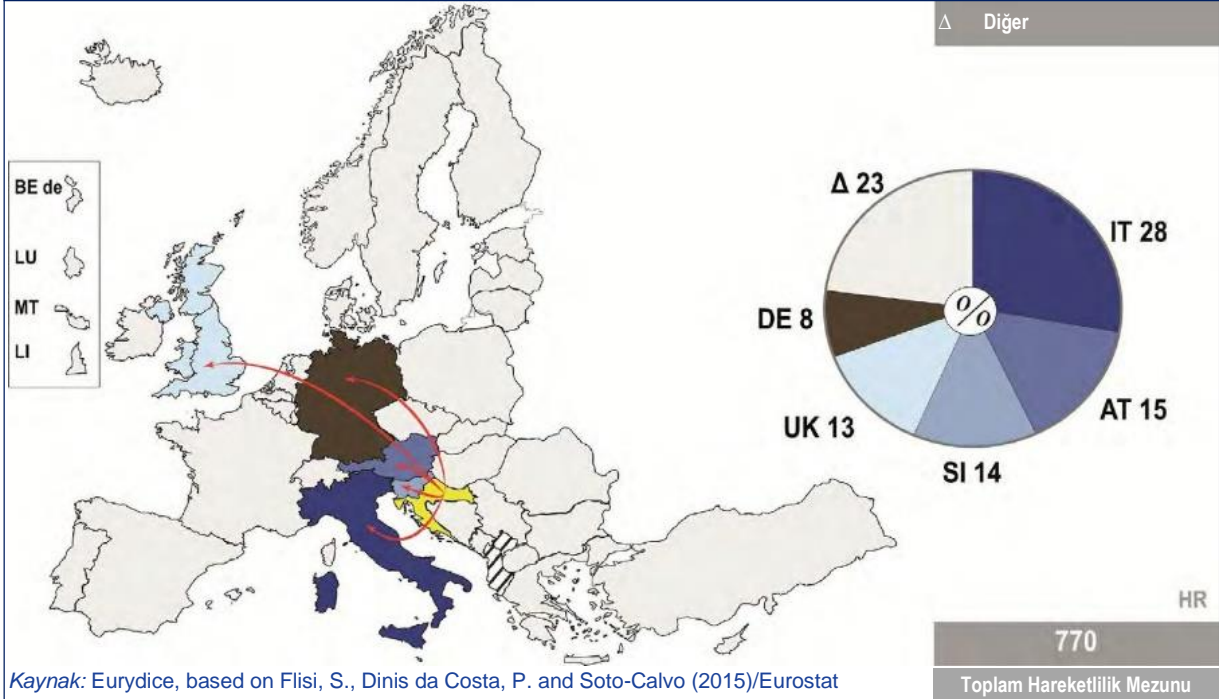

Hırvatistan

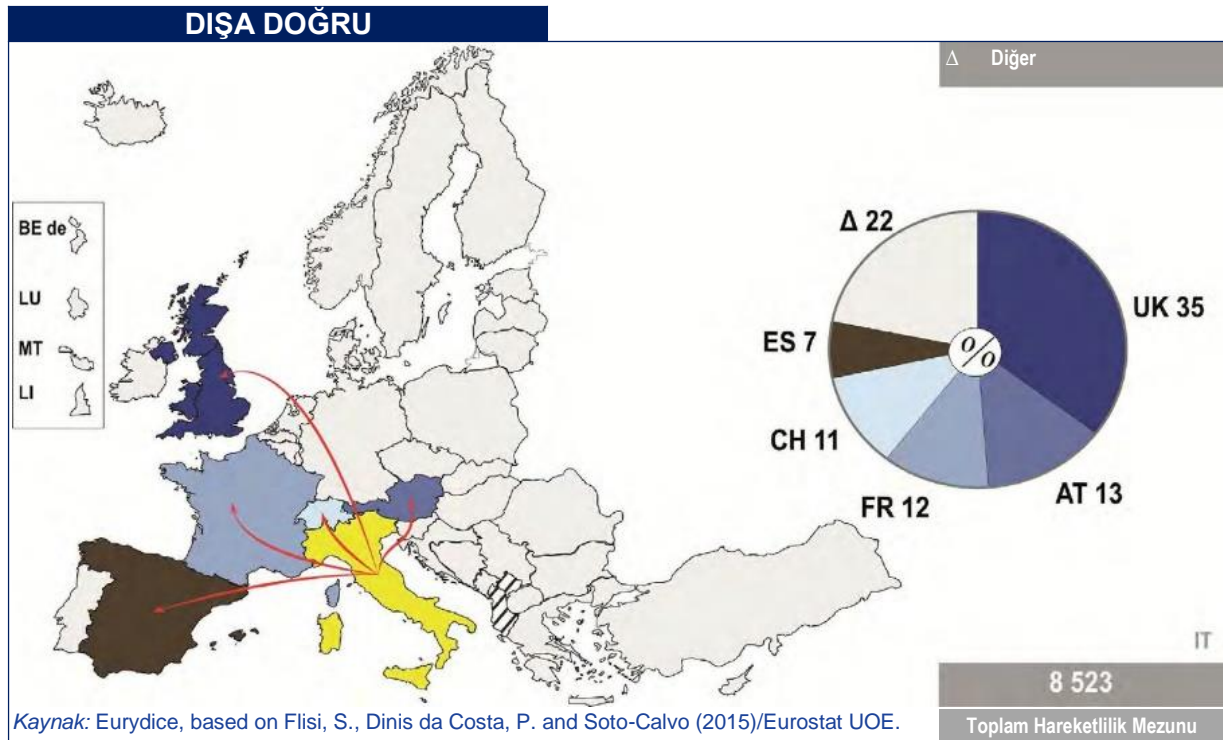
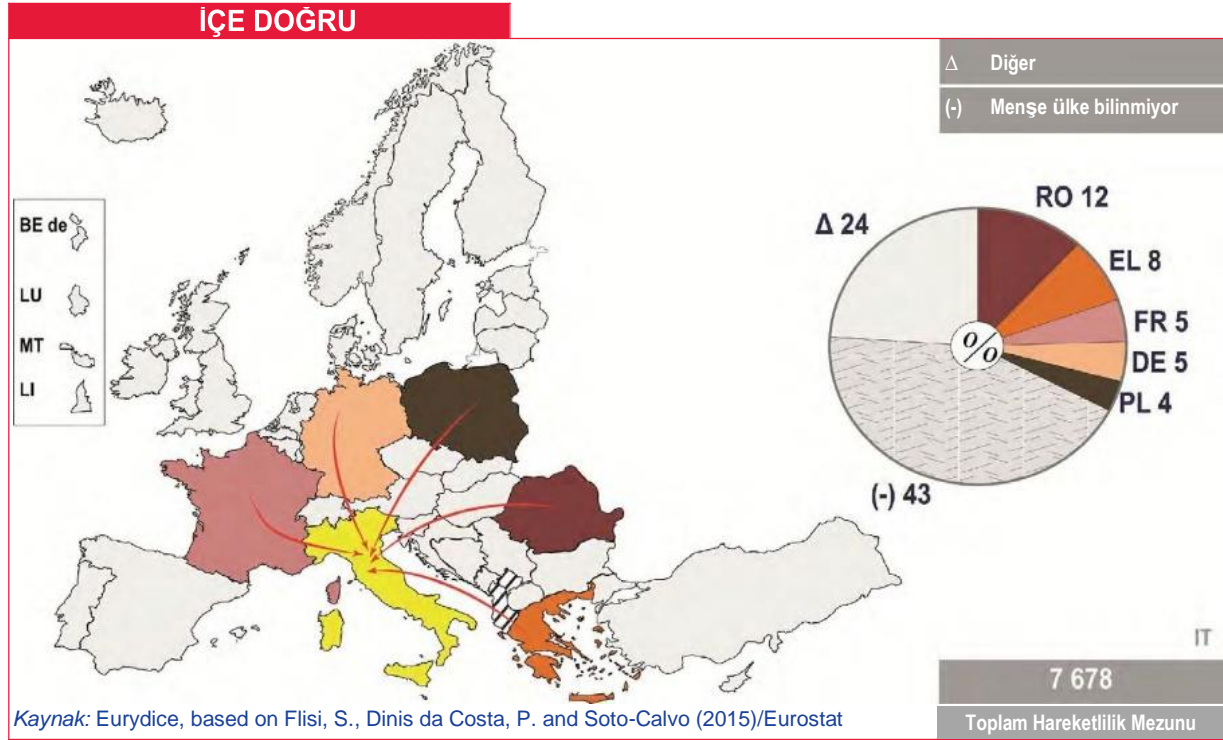
İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

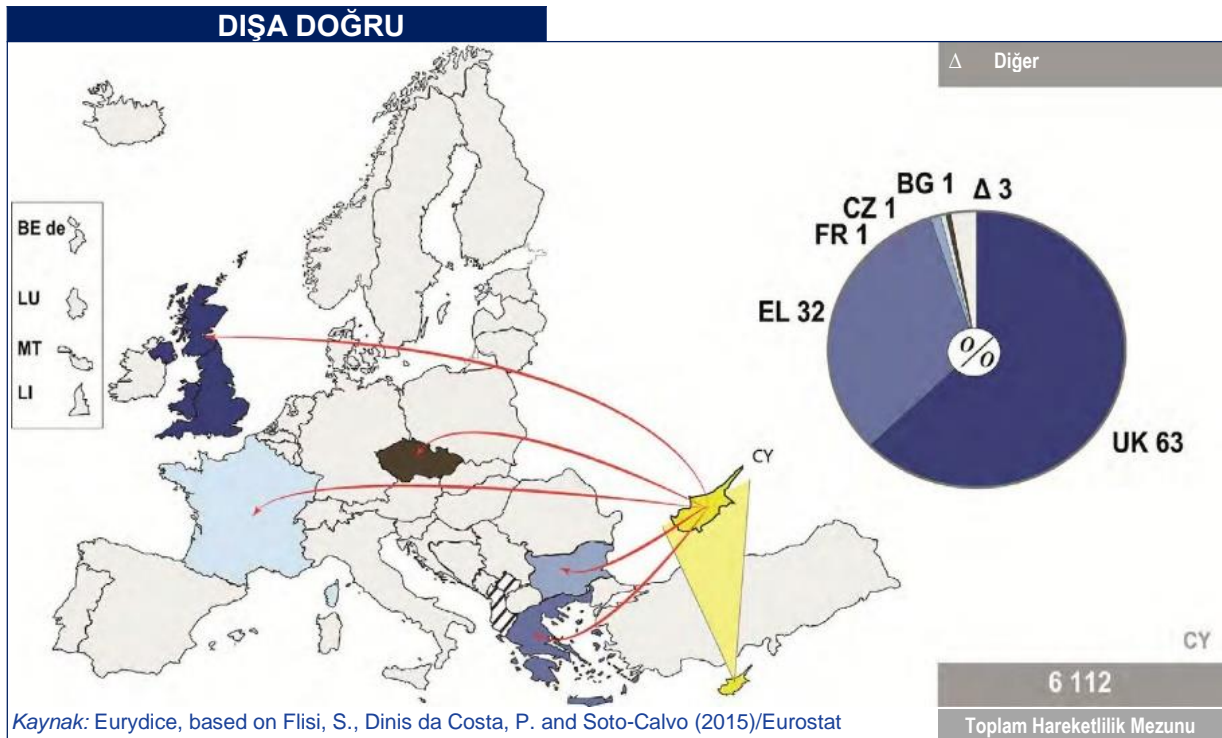
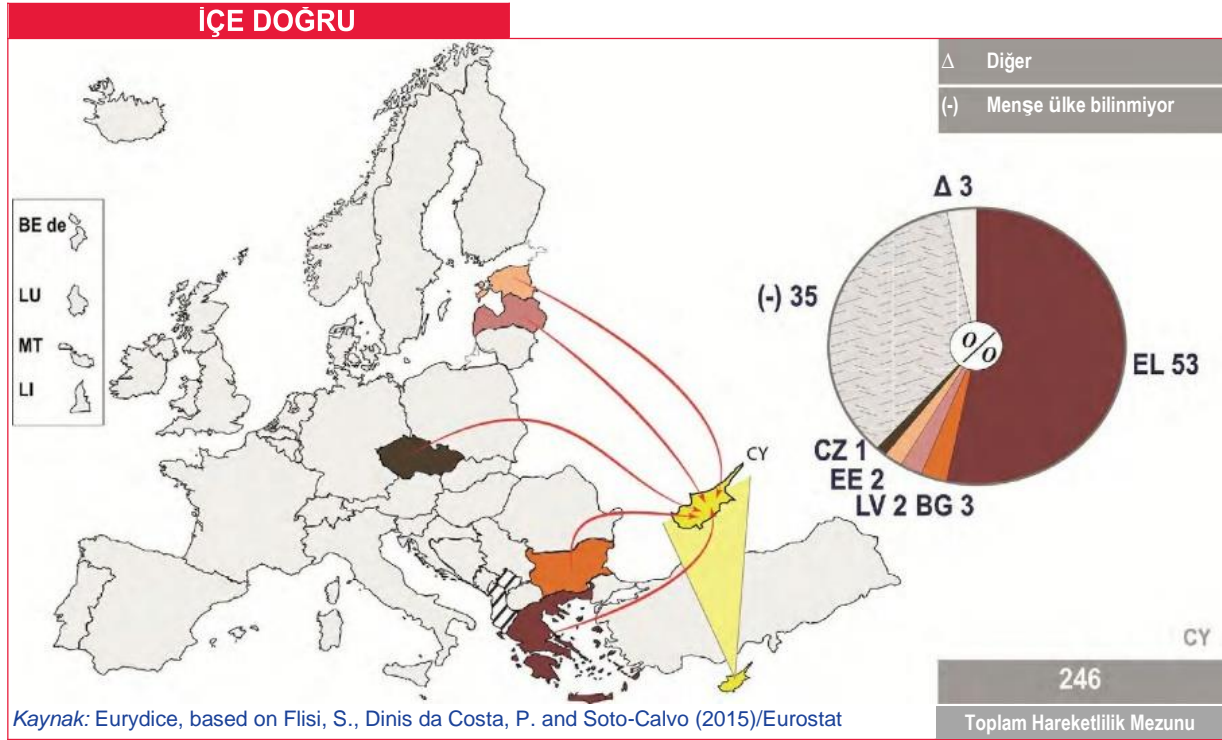
İtalya

Ülkeye özgü not

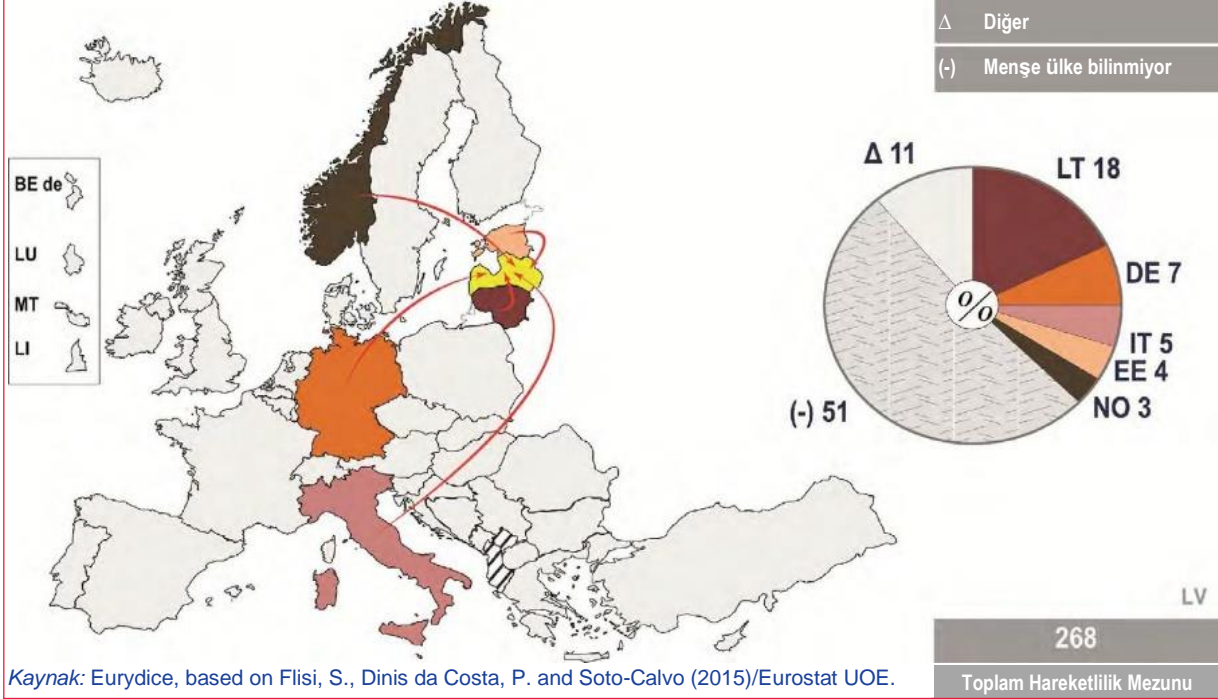
ISCED düzey 5'in verisi mevcut değildir.

Kıbrıs

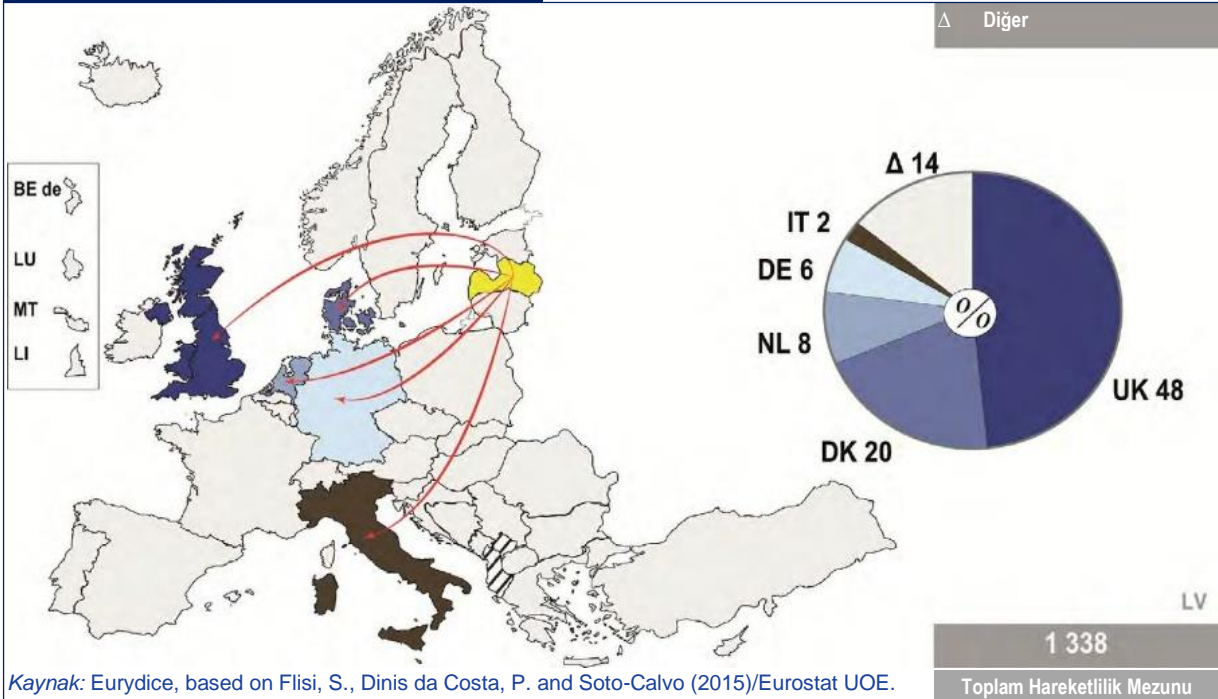

Letonya

İÇE DOĞRU

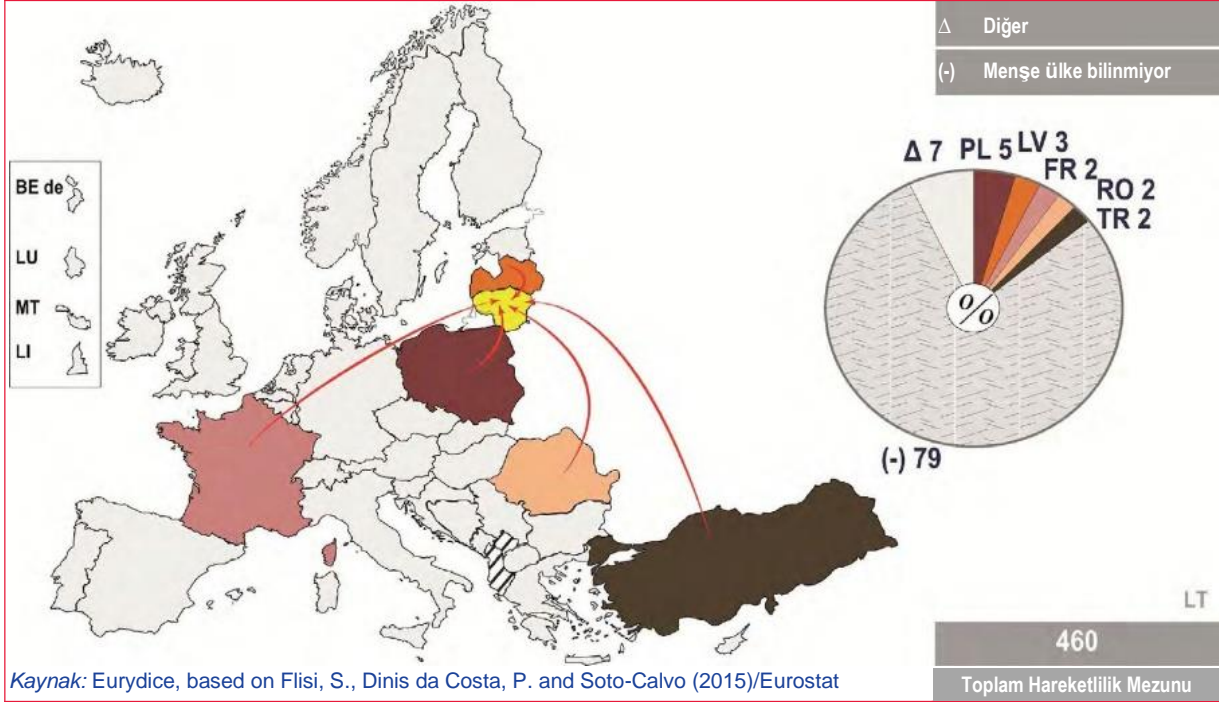

DIŞA DOĞRU

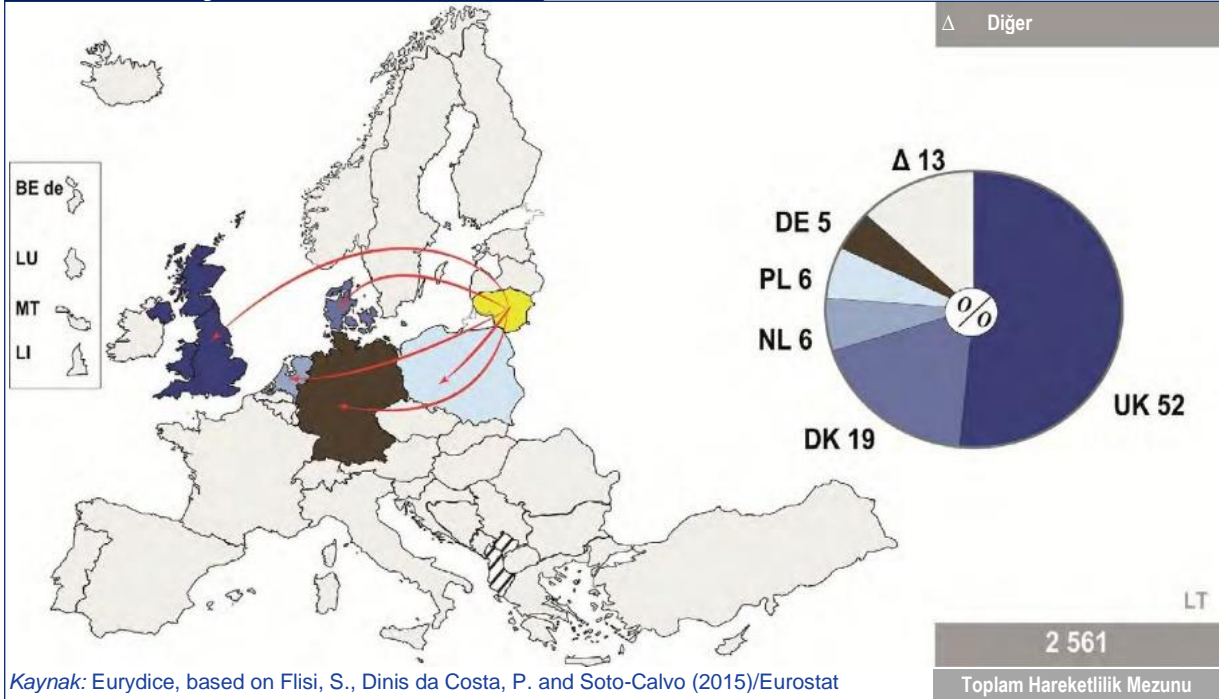

Litvanya

İÇE DOĞRU

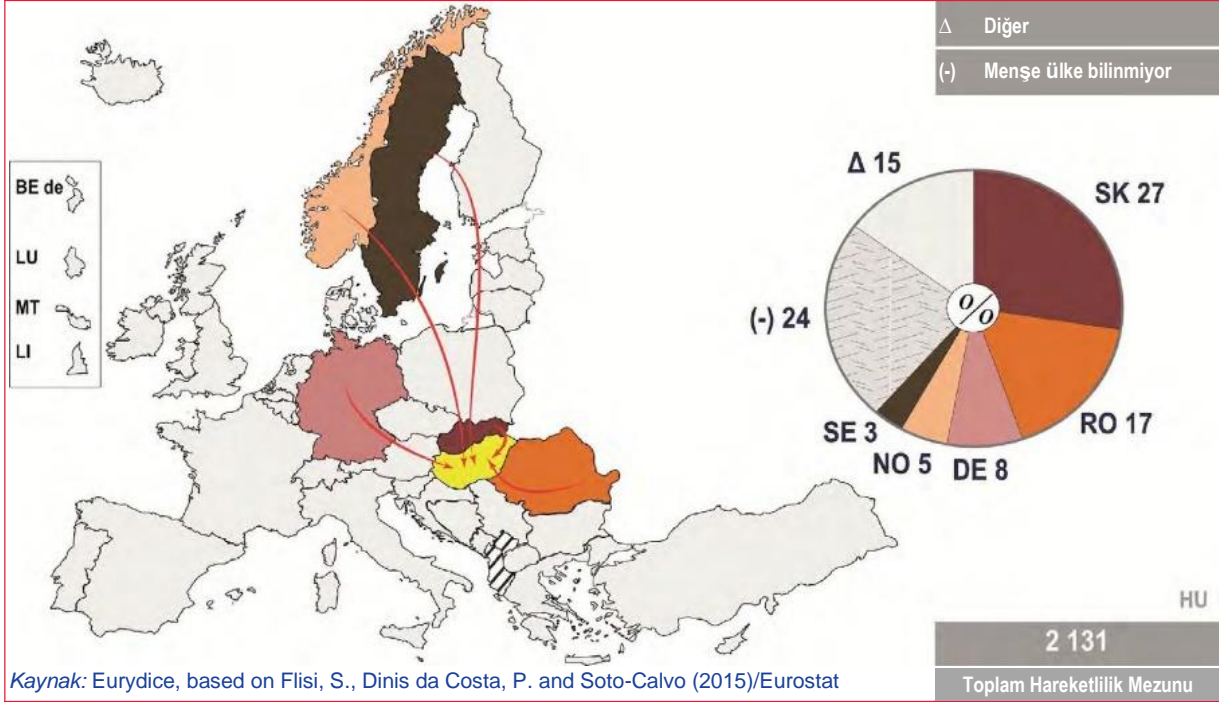
DIŞA DOĞRU

Ülkeye özgü not

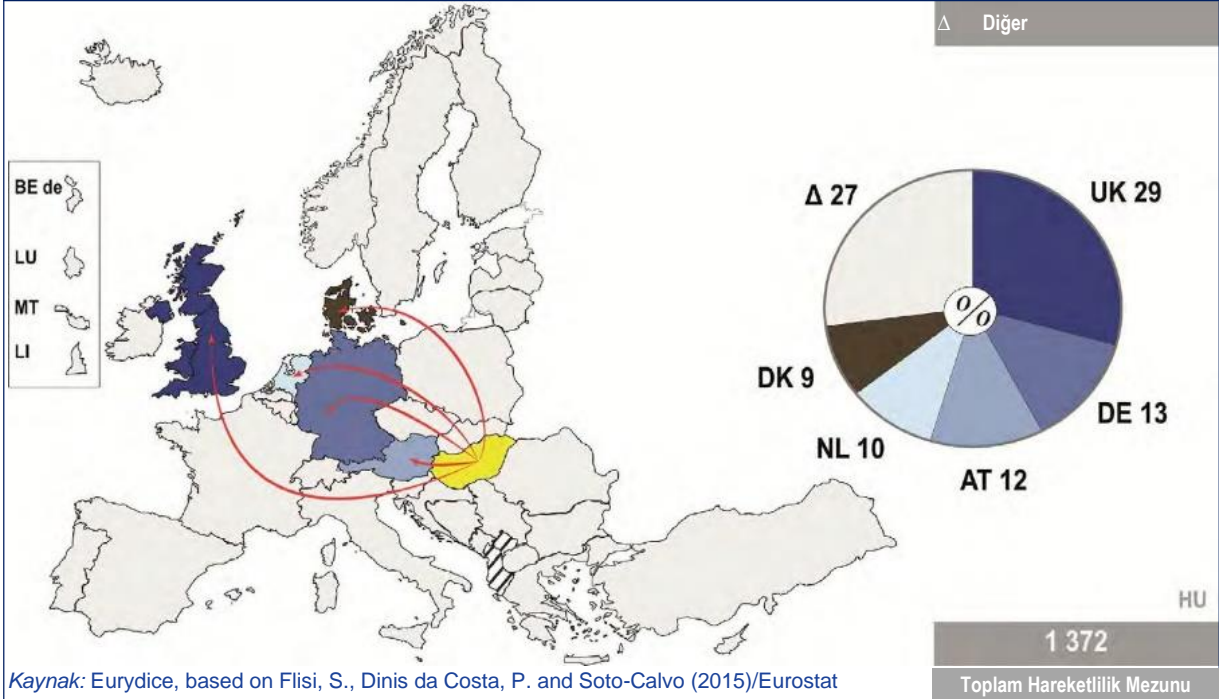
ISCED düzey 5'in verisi uygulanabilir değildir.

Macaristan

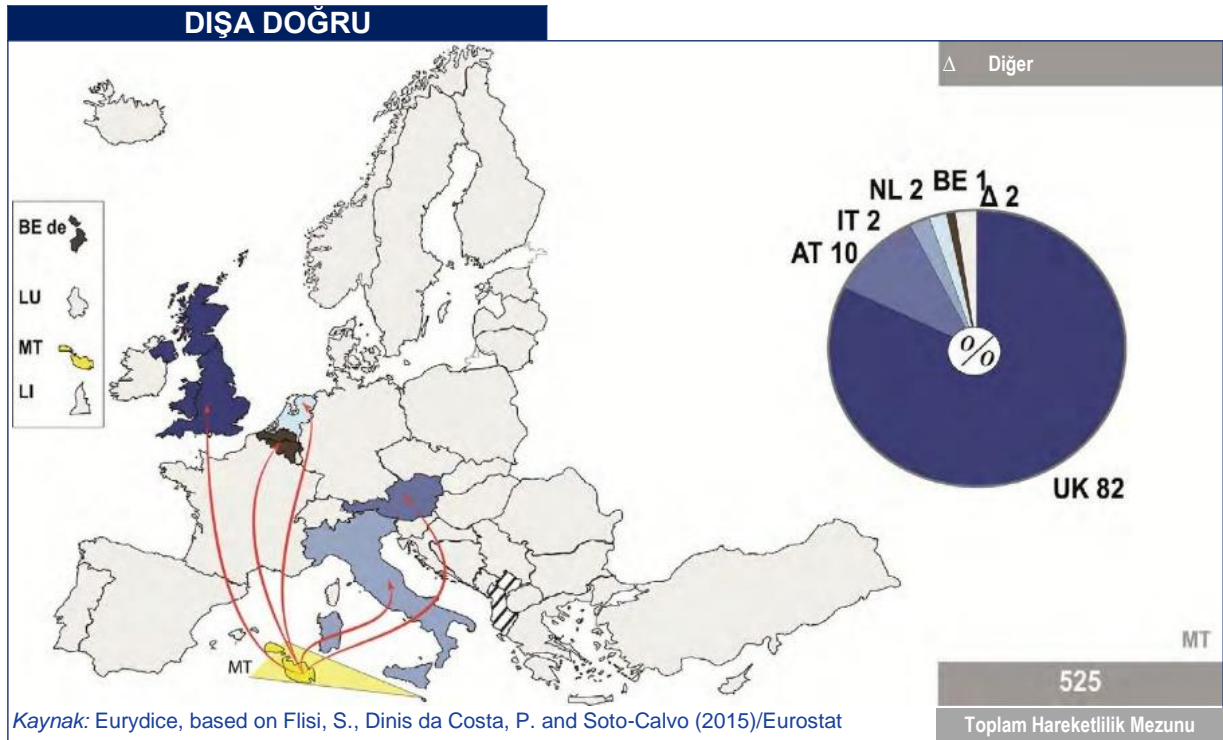
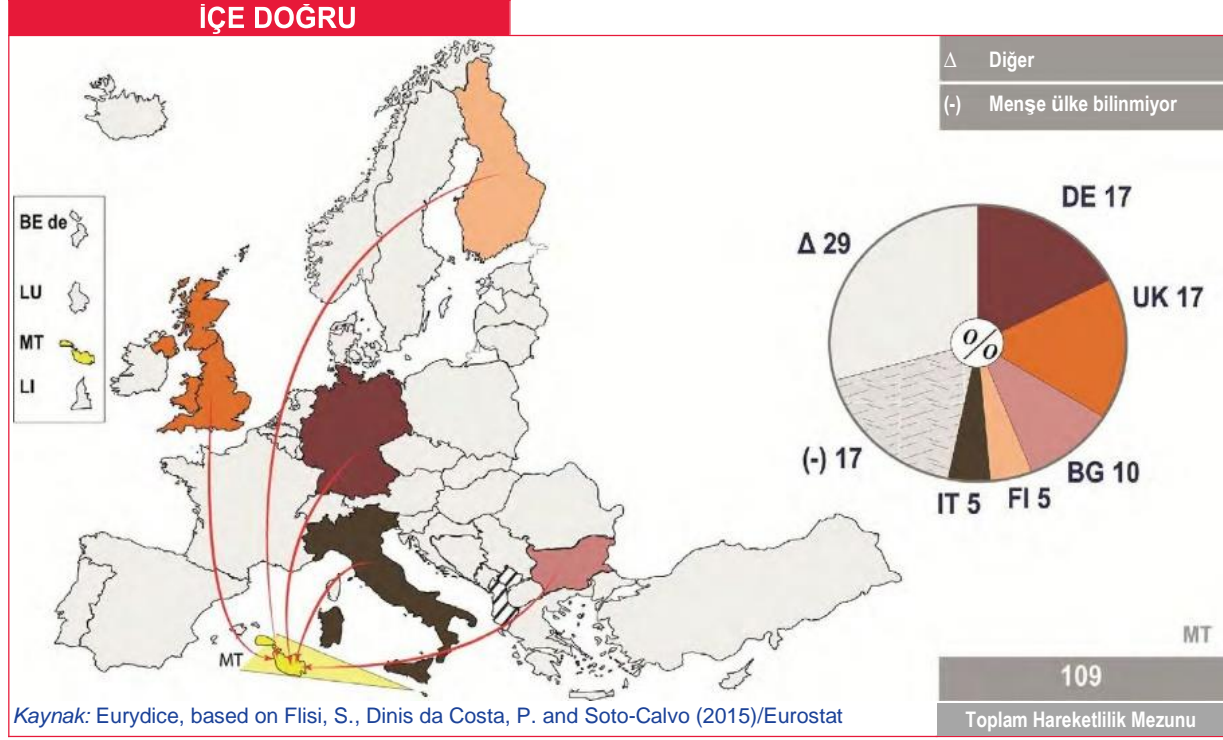
İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

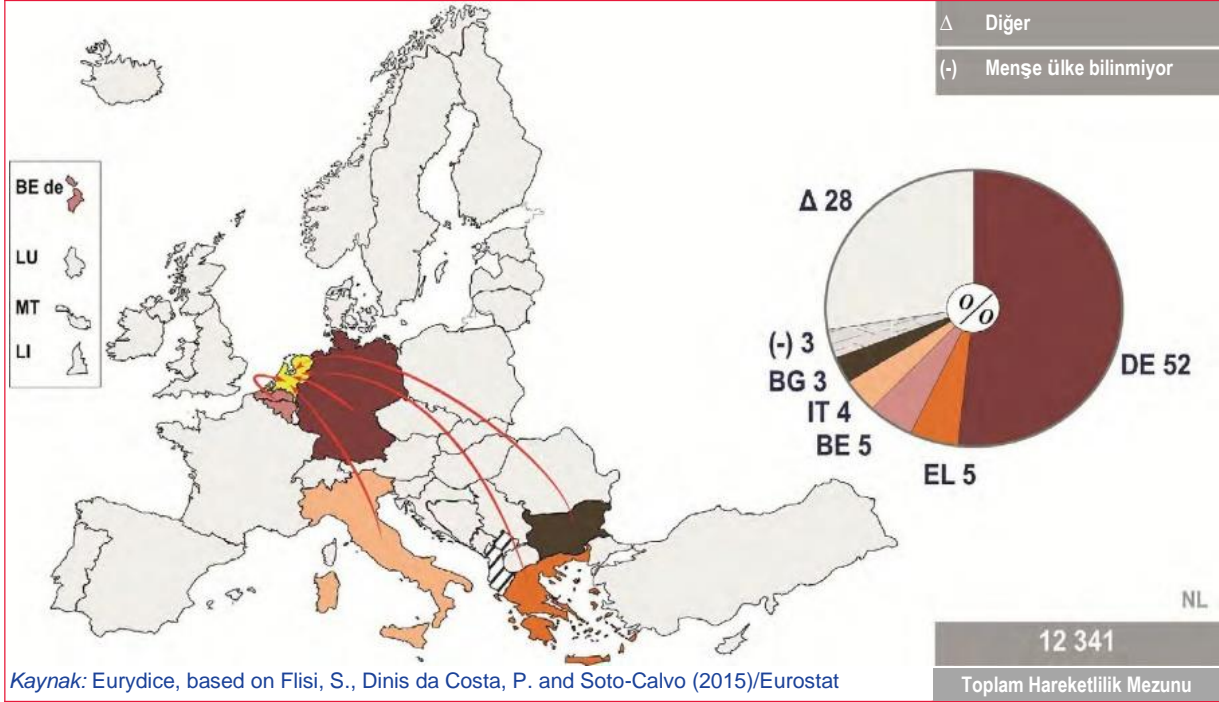

Malta

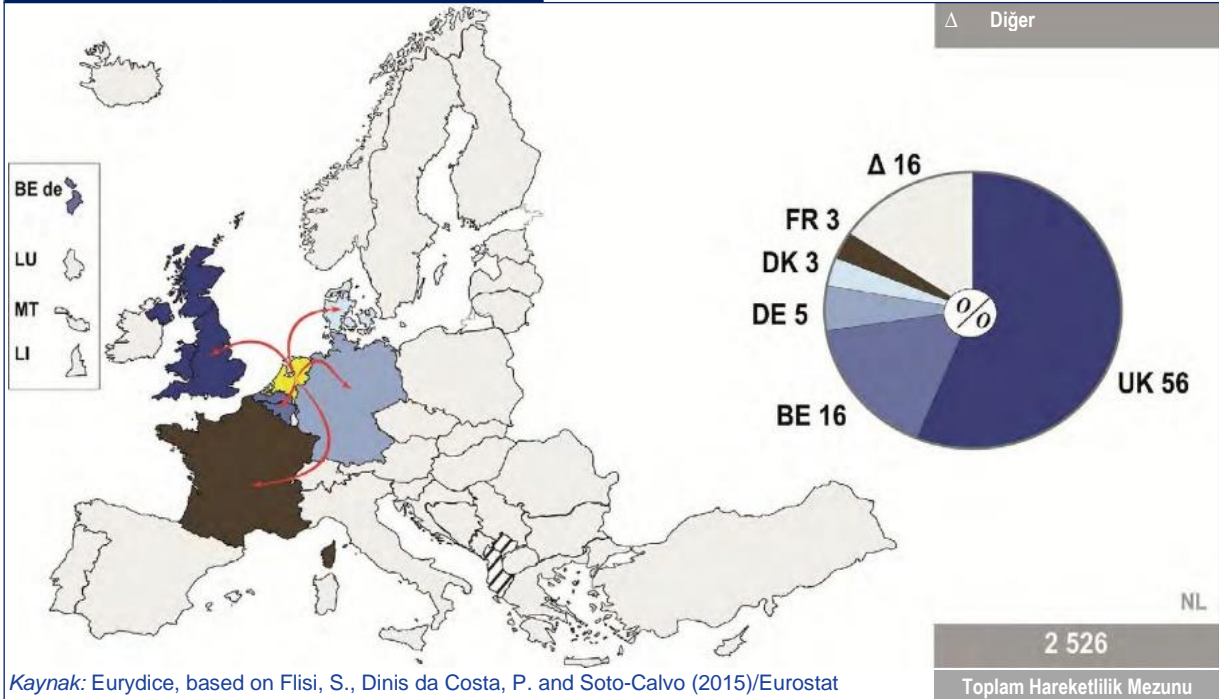

Hollanda

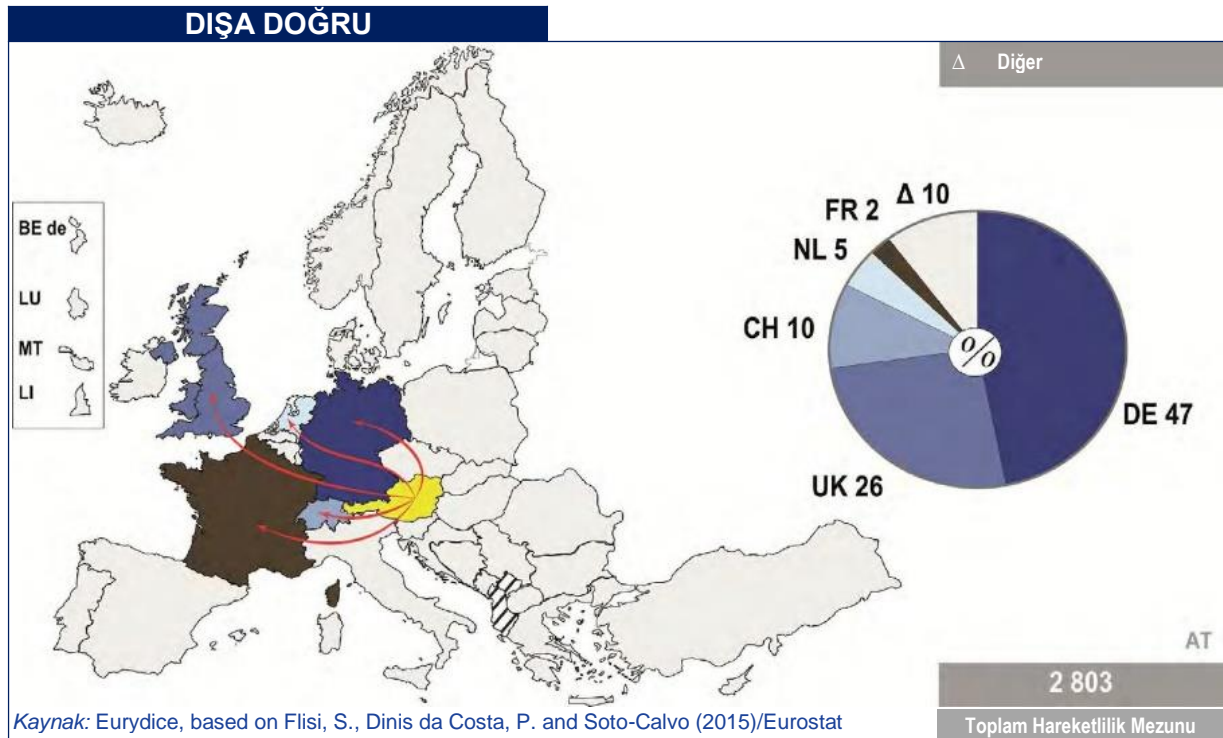
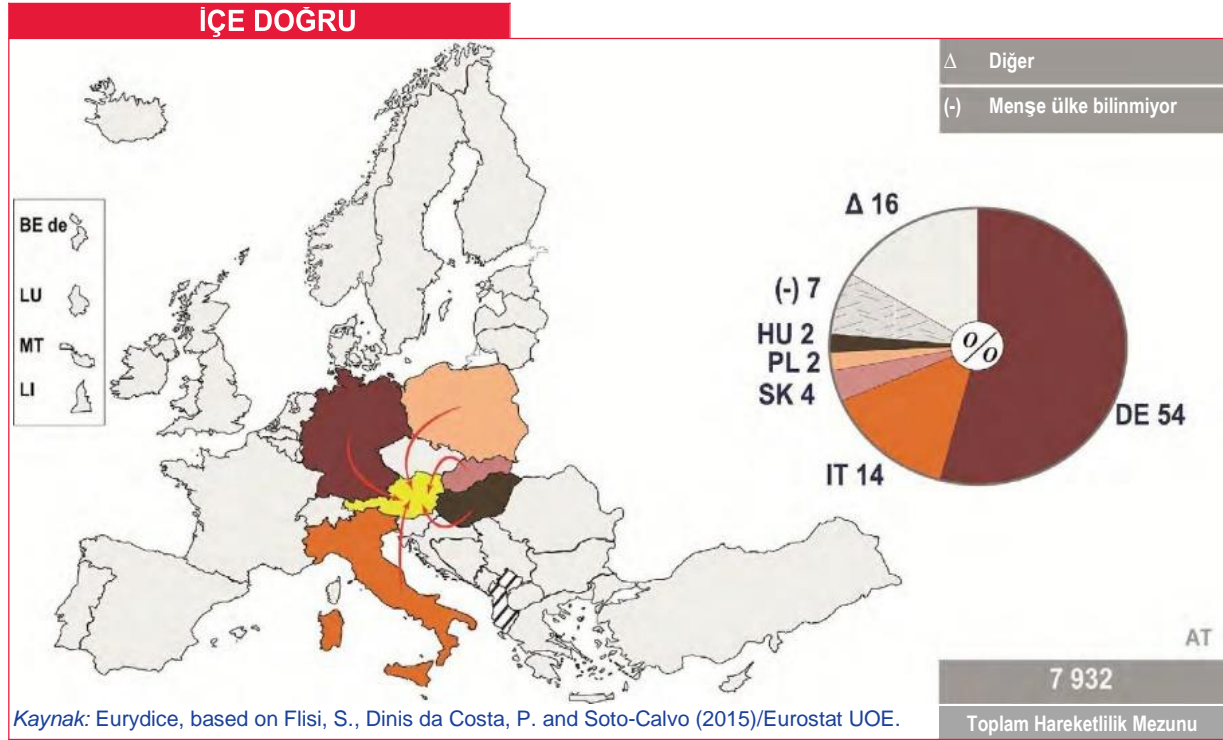
İÇE DOĞRU

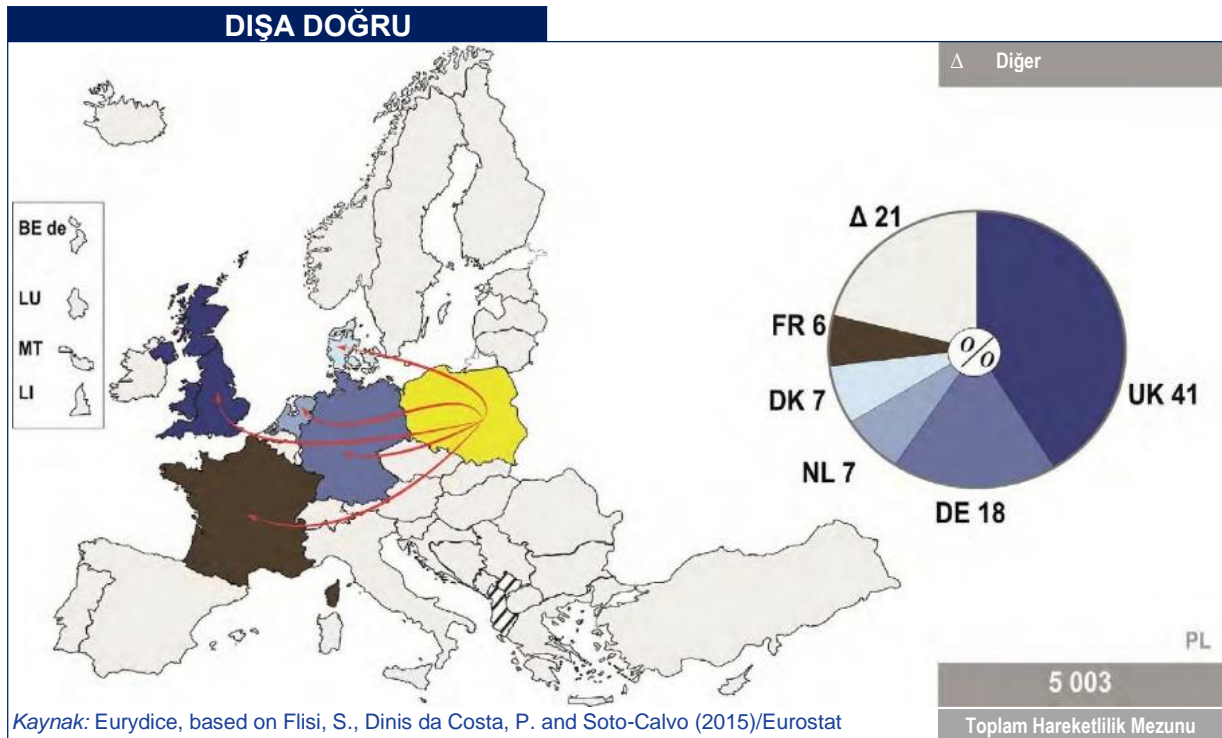
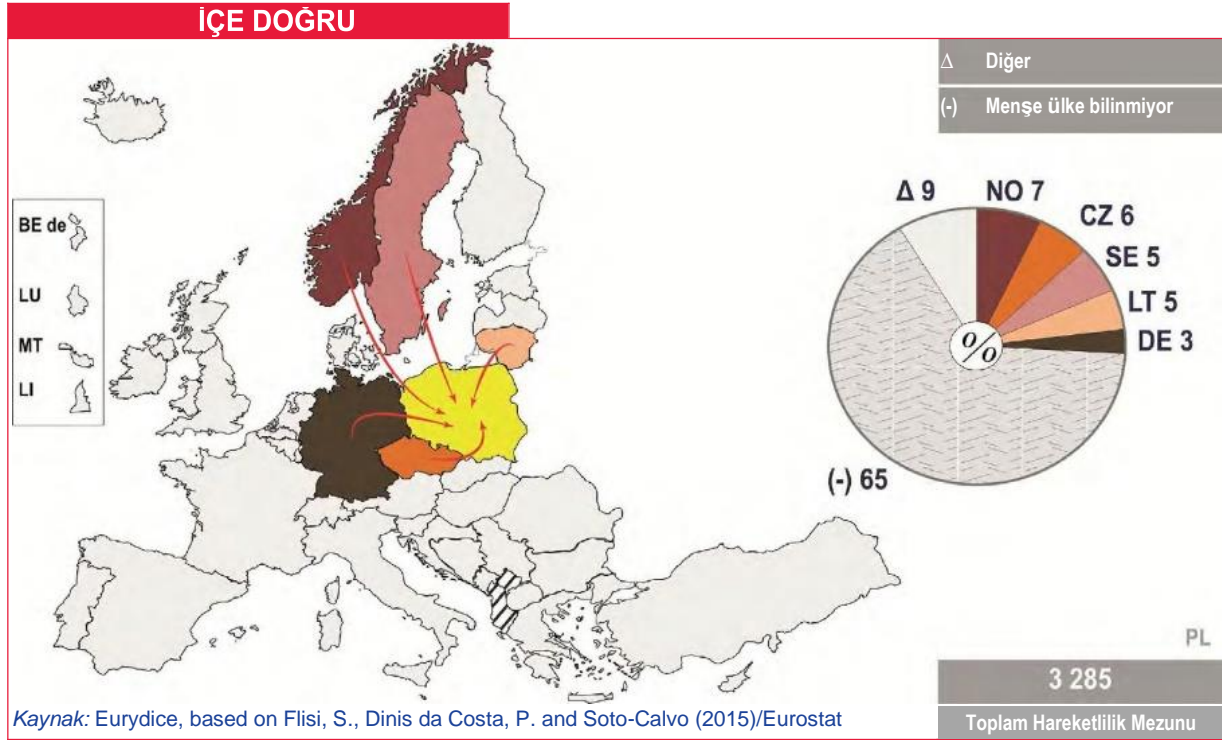
DIŞA DOĞRU

Avusturya

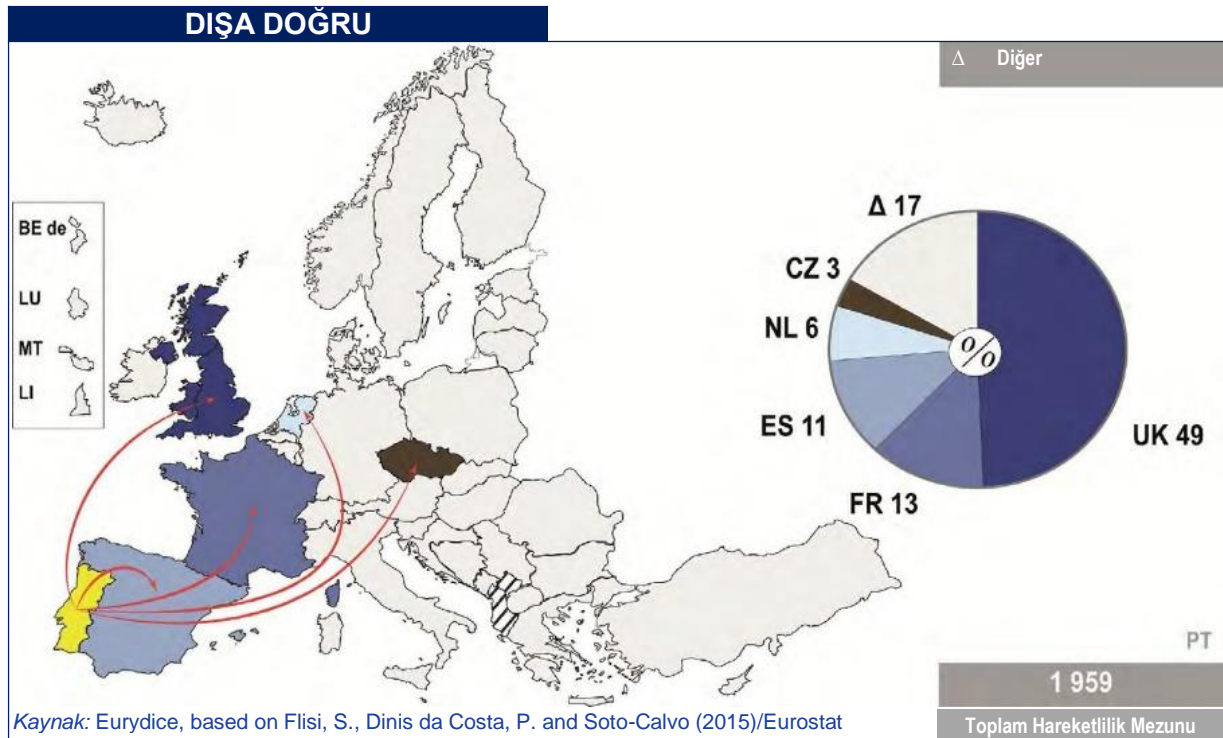
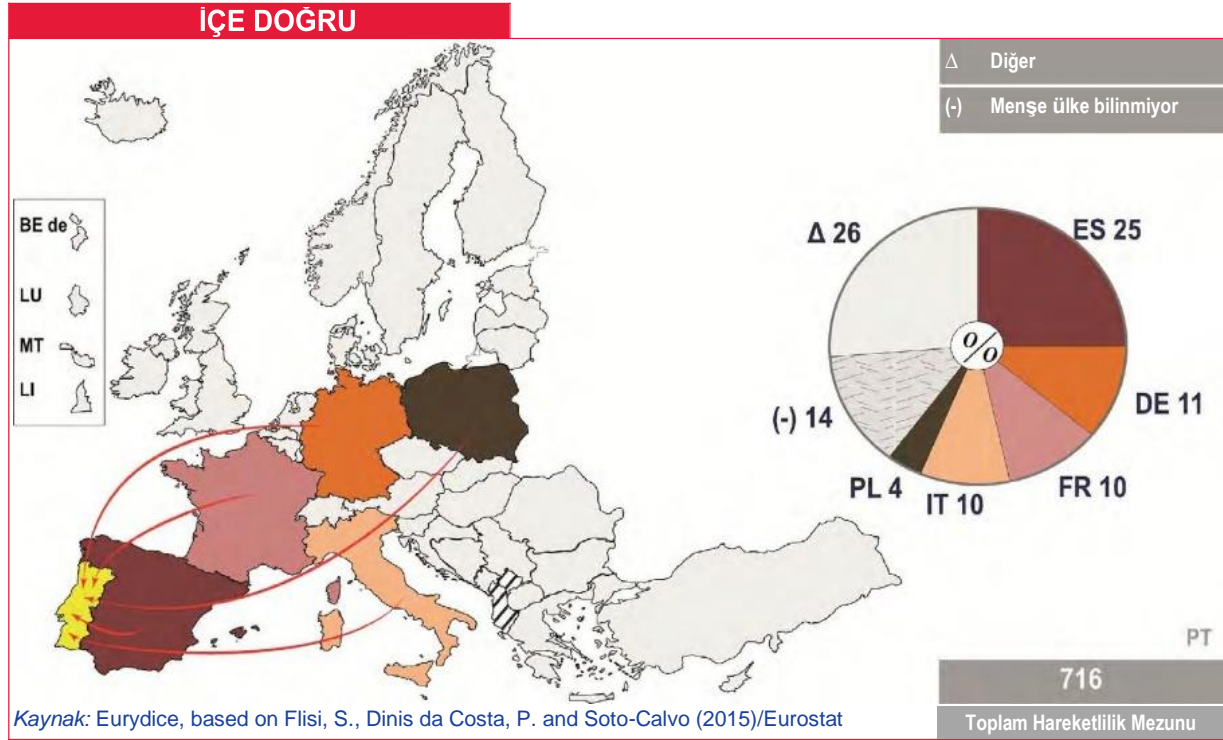
Polonya

Ülkeye özgü not

ISCED düzey 5'le ilgili veri uygulanabilir değildir; ISCED düzey 8'le ilgili mevcut değildir

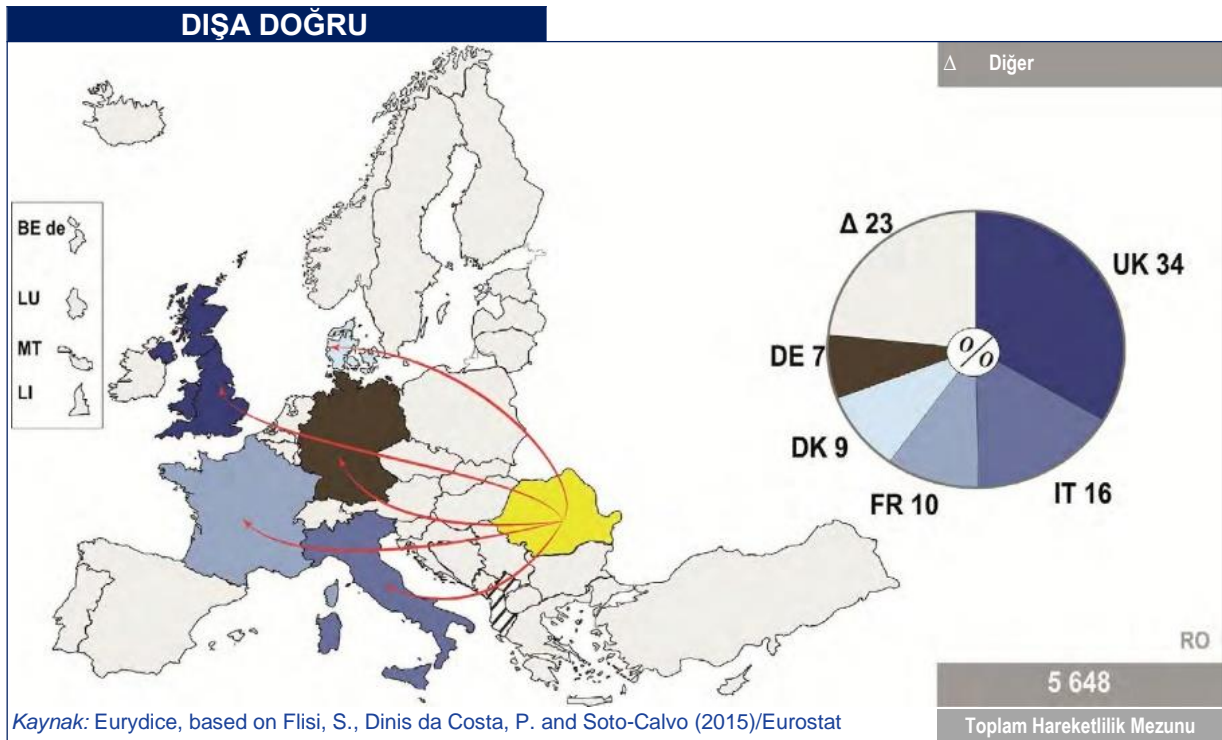
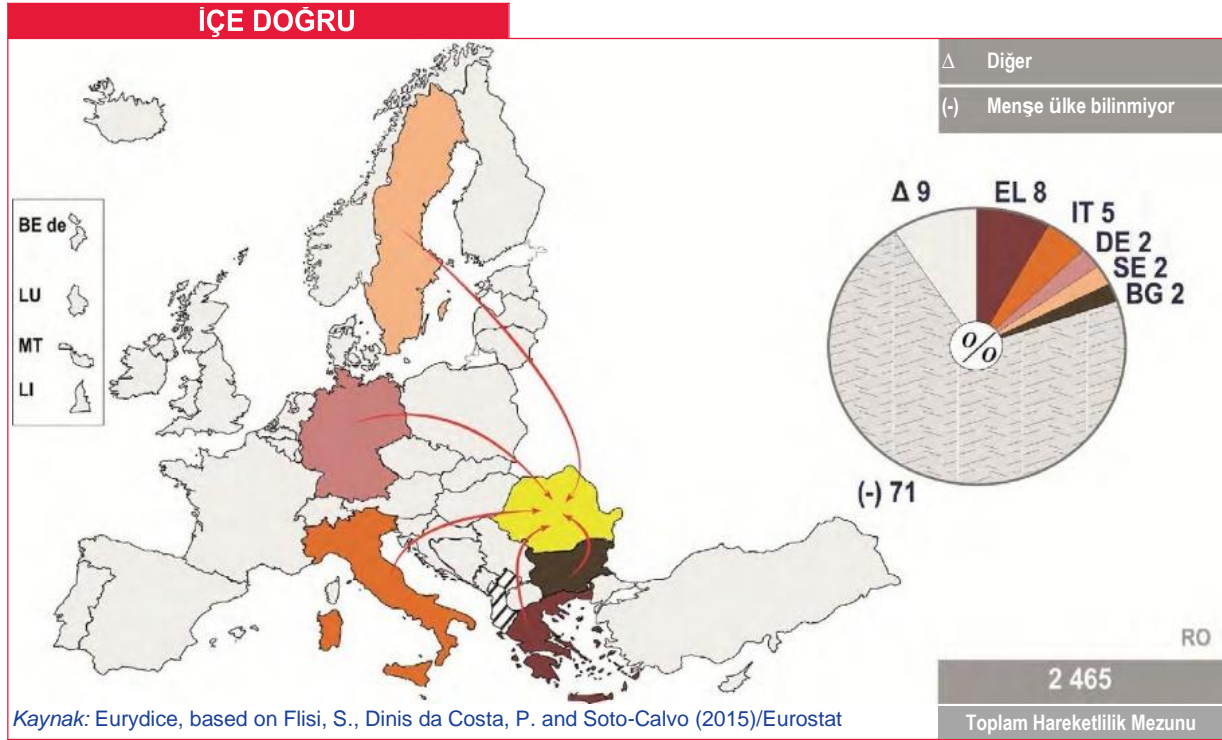
Portekiz

Ülkeye özgü not

ISCED düzey 5'le ilgili veri uygulanabilir değildir.

Romanya

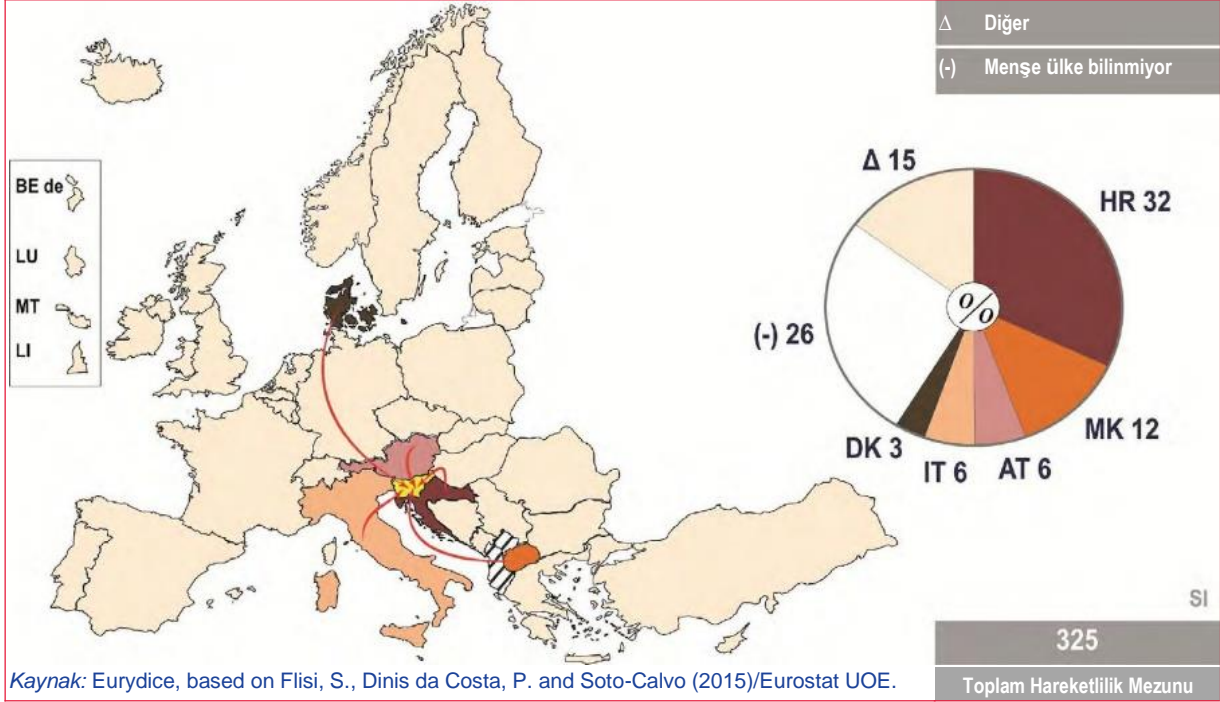

Ülkeye özgü not

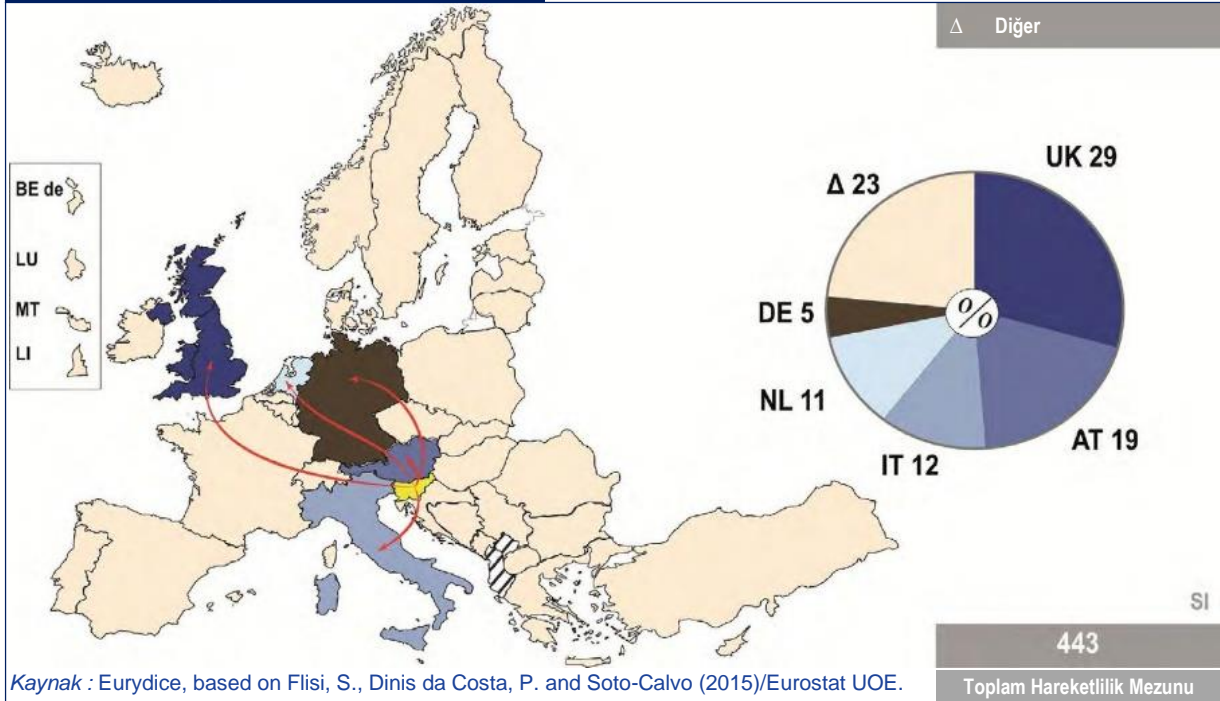
ISCED düzey 5'le ilgili veri uygulanabilir değildir.

Slovenya

İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

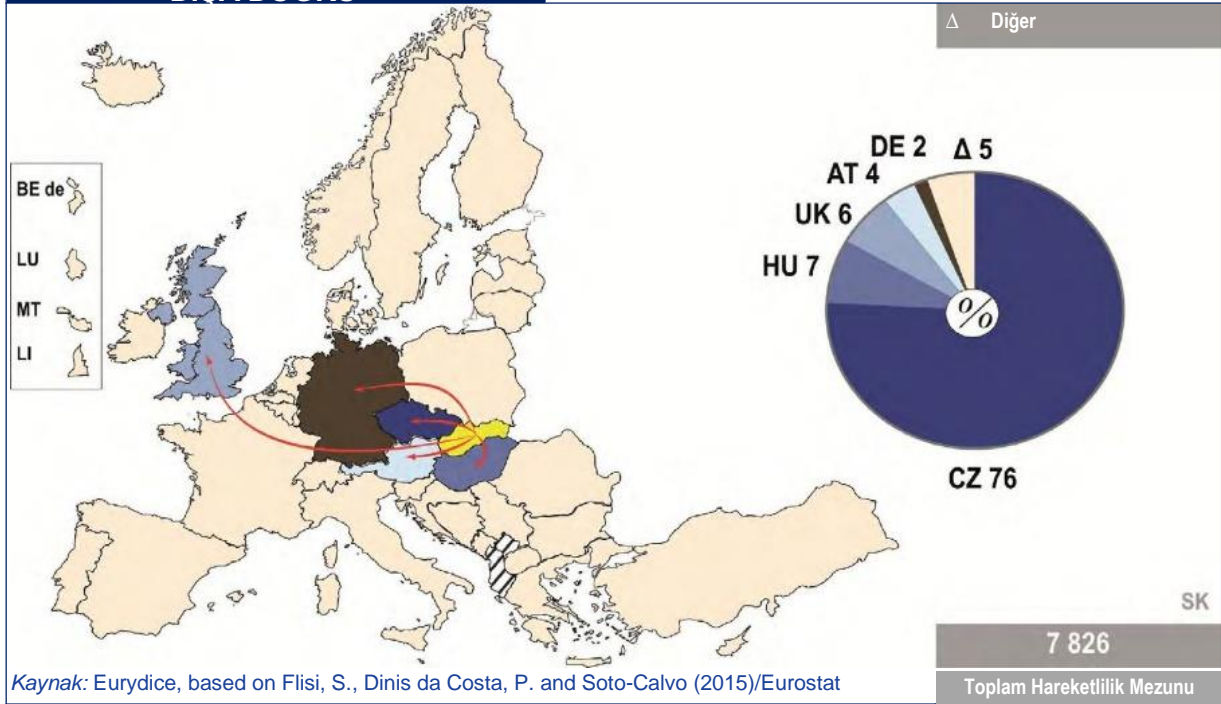

Slovakya

İÇE DOĞRU

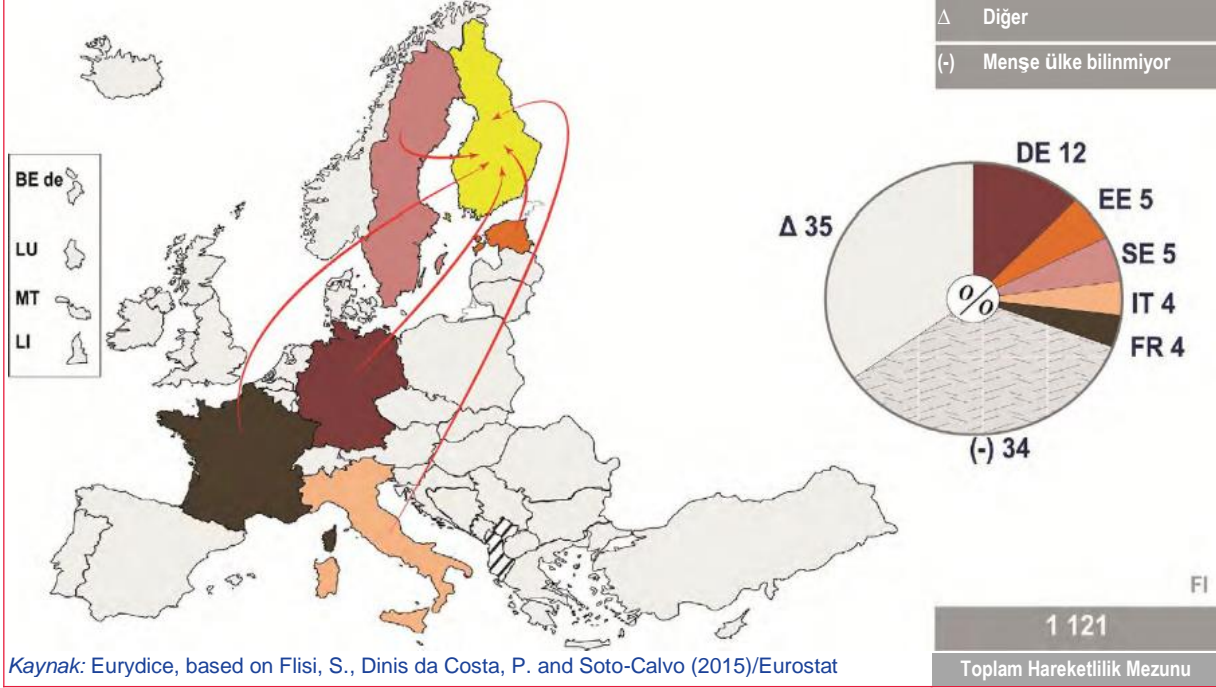
Eurostat/UE'de veri mevcut değildir.

DIŞA DOĞRU

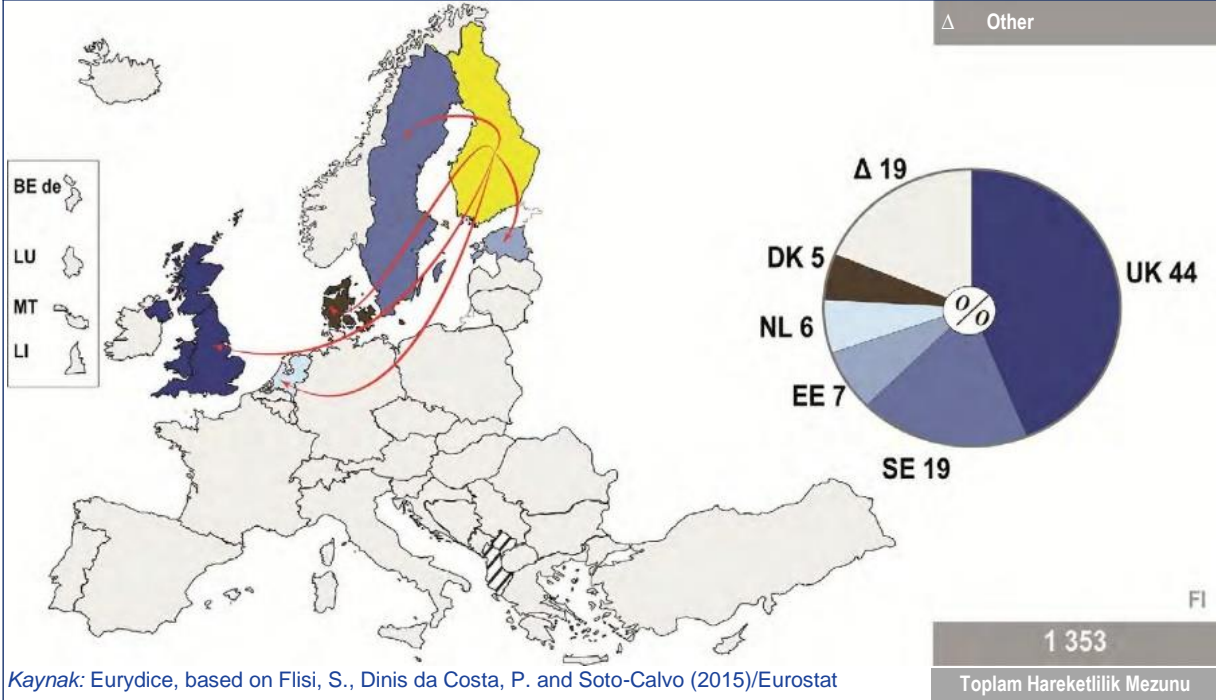

Finlandiya

İÇE DOĞRU

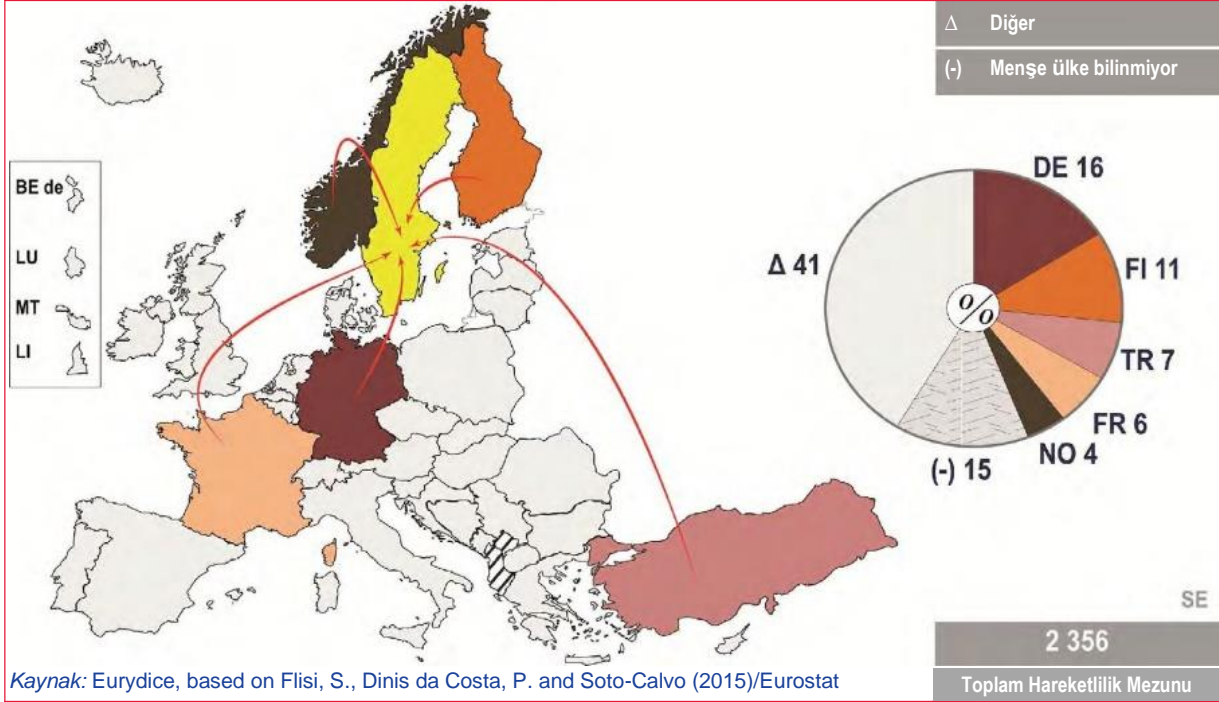

DIŞA DOĞRU

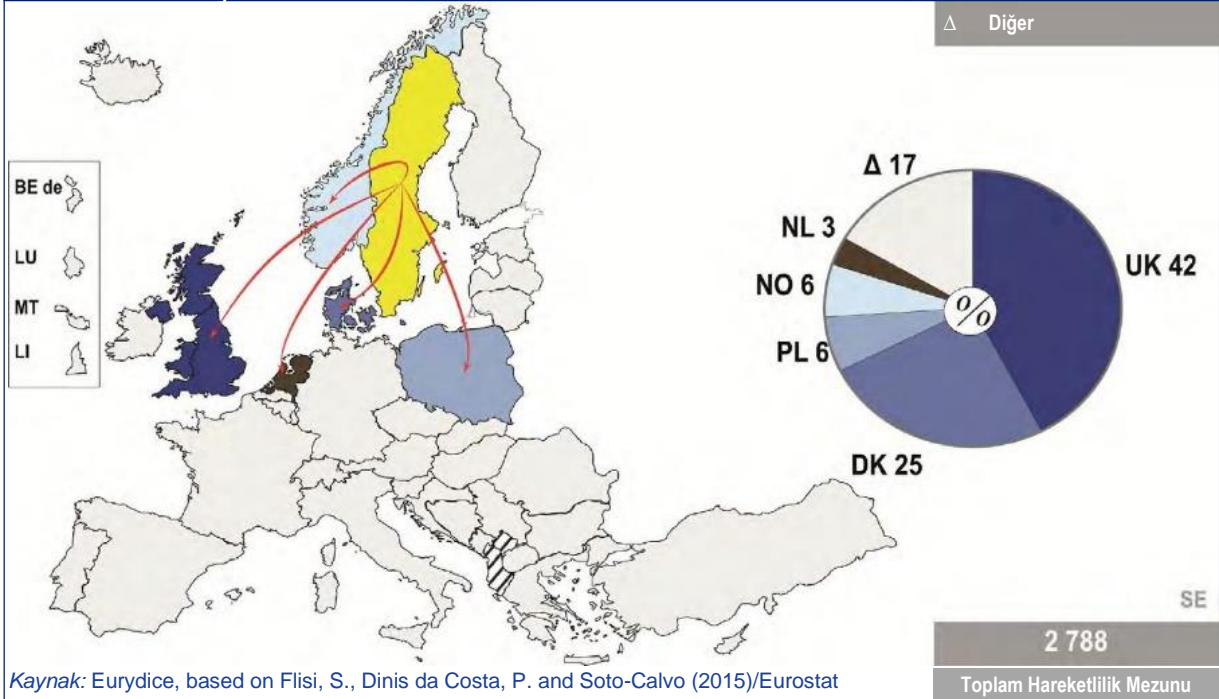

İsveç

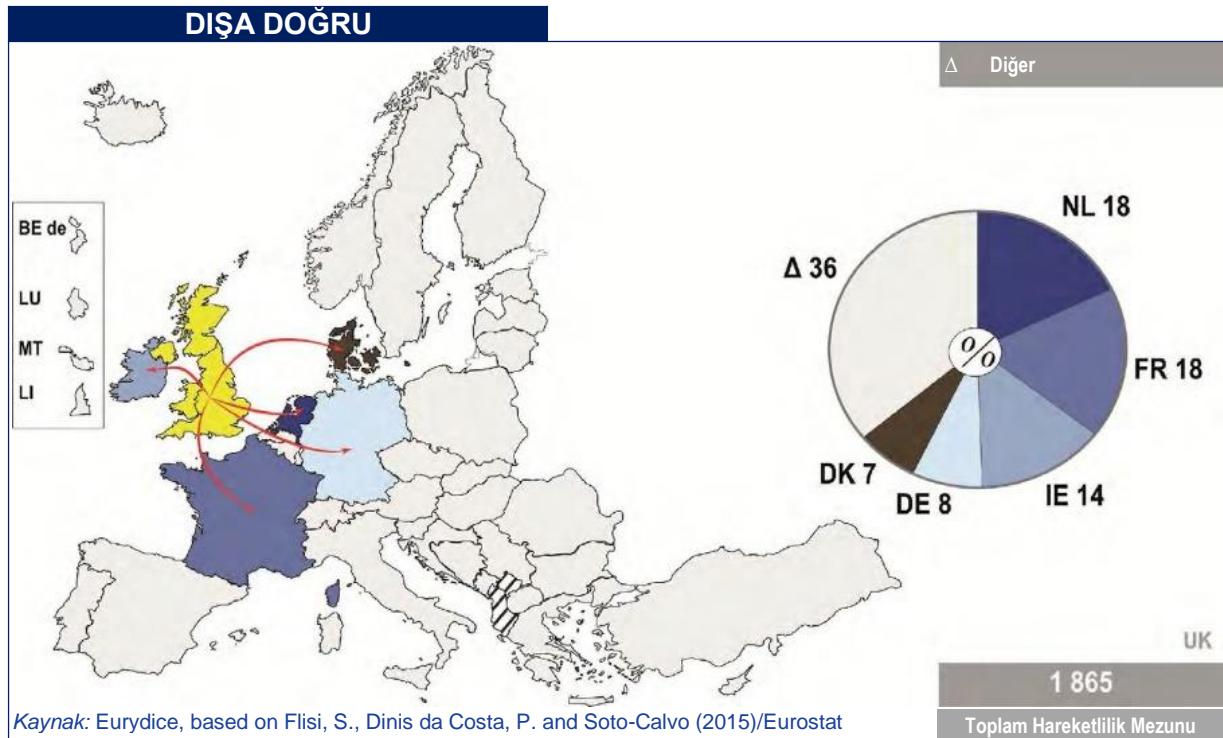
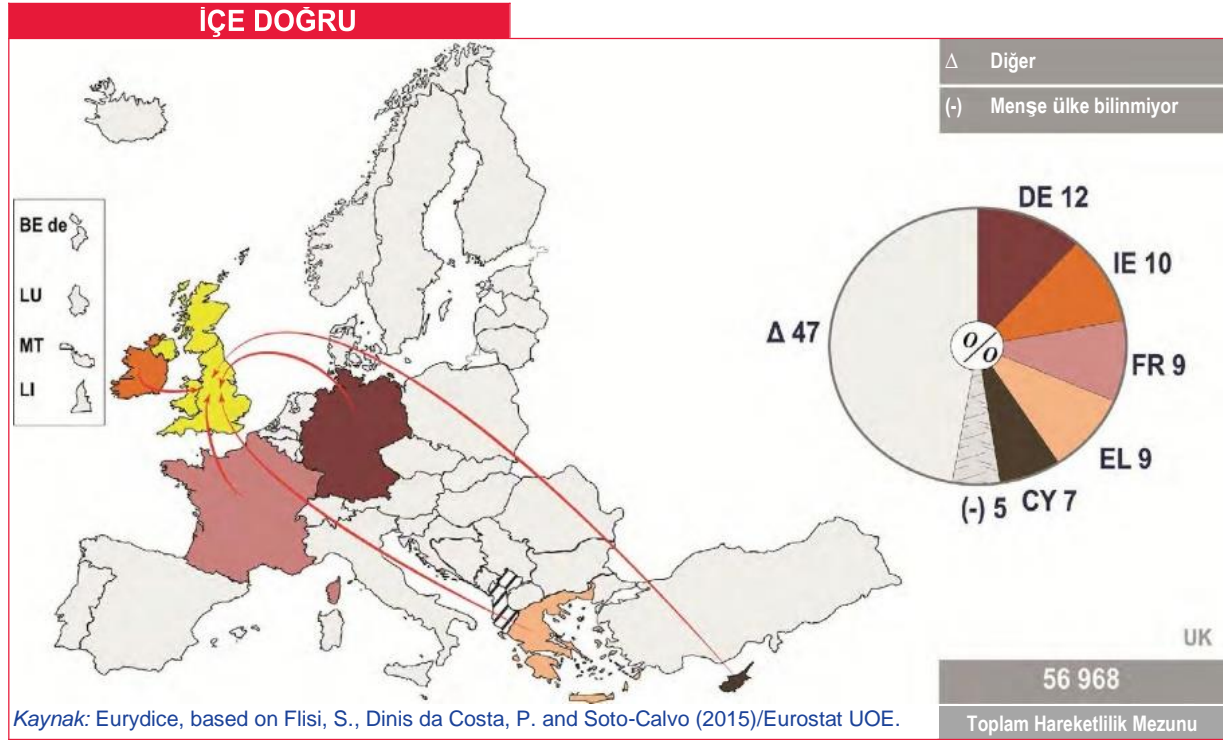
İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

Birleşik Krallık

Bosna-Hersek

İÇE DOĞRU

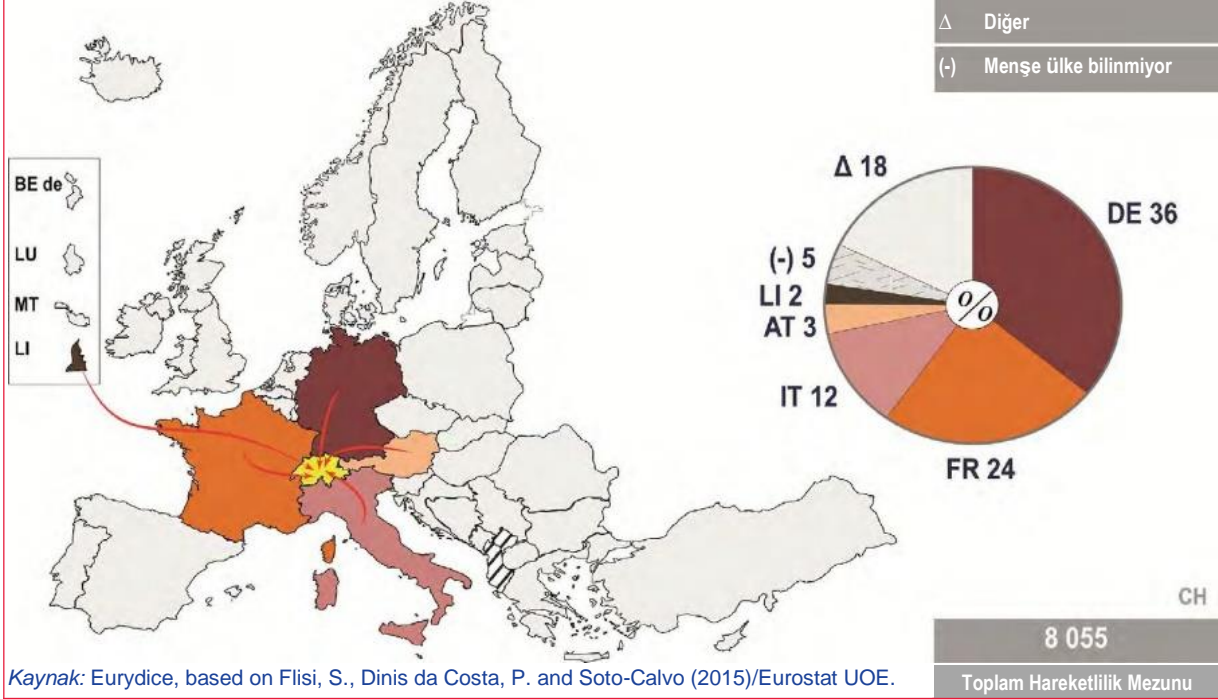
Veri mevcut değil.

DIŞA DOĞRU

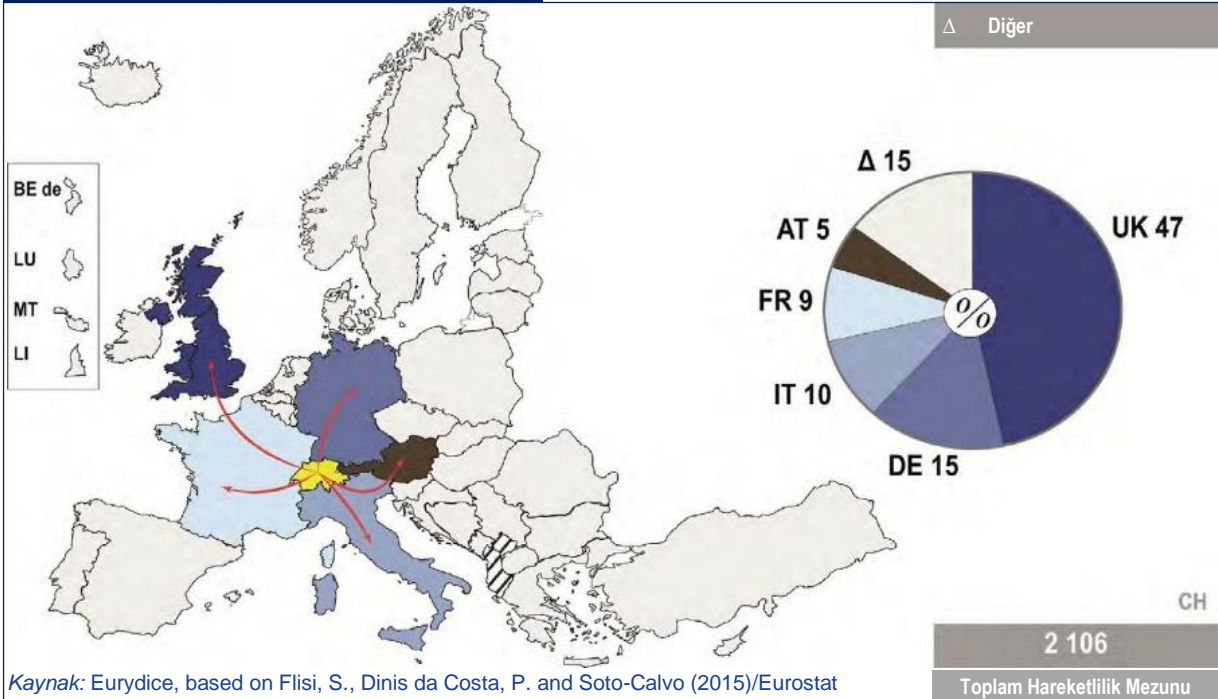
Veri mevcut değil.

İsviçre

İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

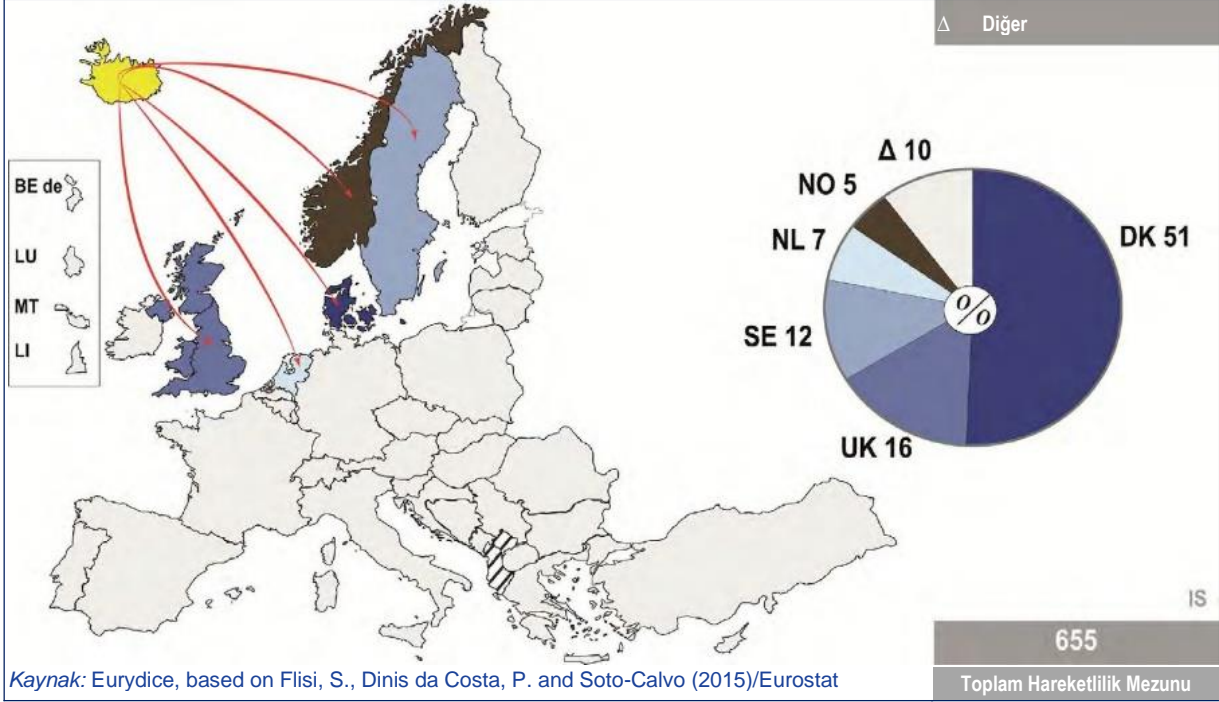

İzlanda

İÇE DOĞRU

Veri mevcut değil.

DIŞA DOĞRU

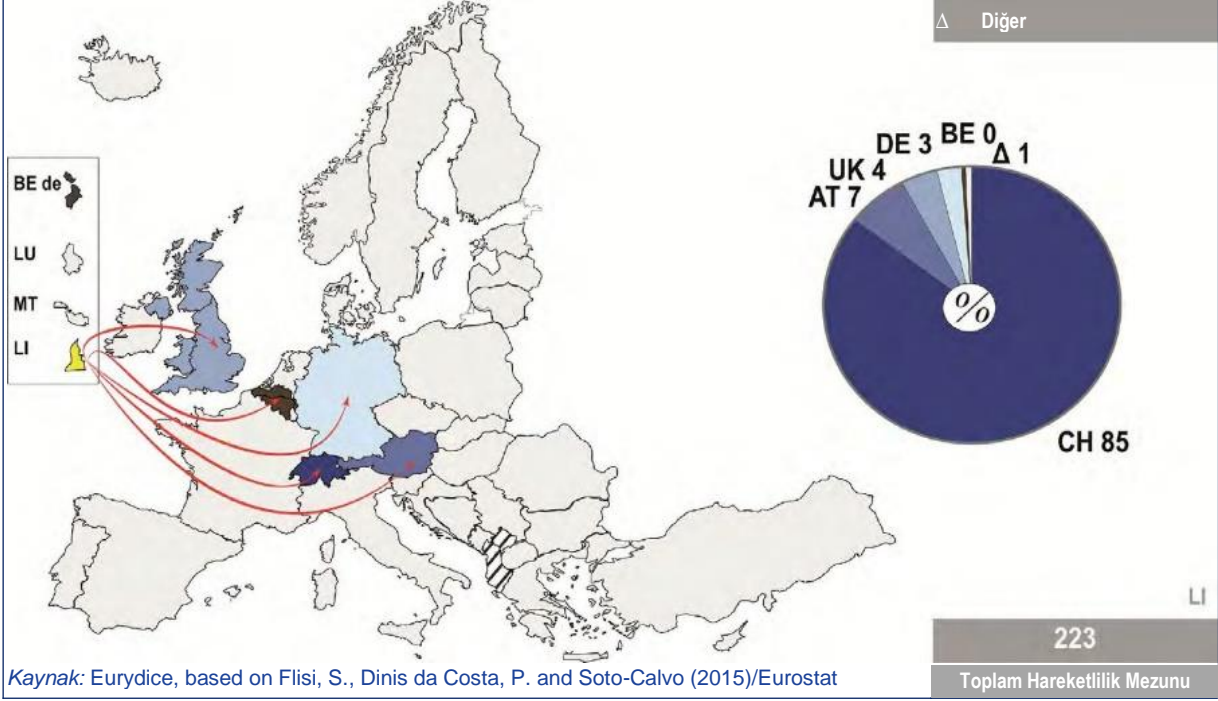

Lihtenştayn

İÇE DOĞRU

Veri mevcut değil.

DIŞA DOĞRU

Karadağ

İÇE DOĞRU

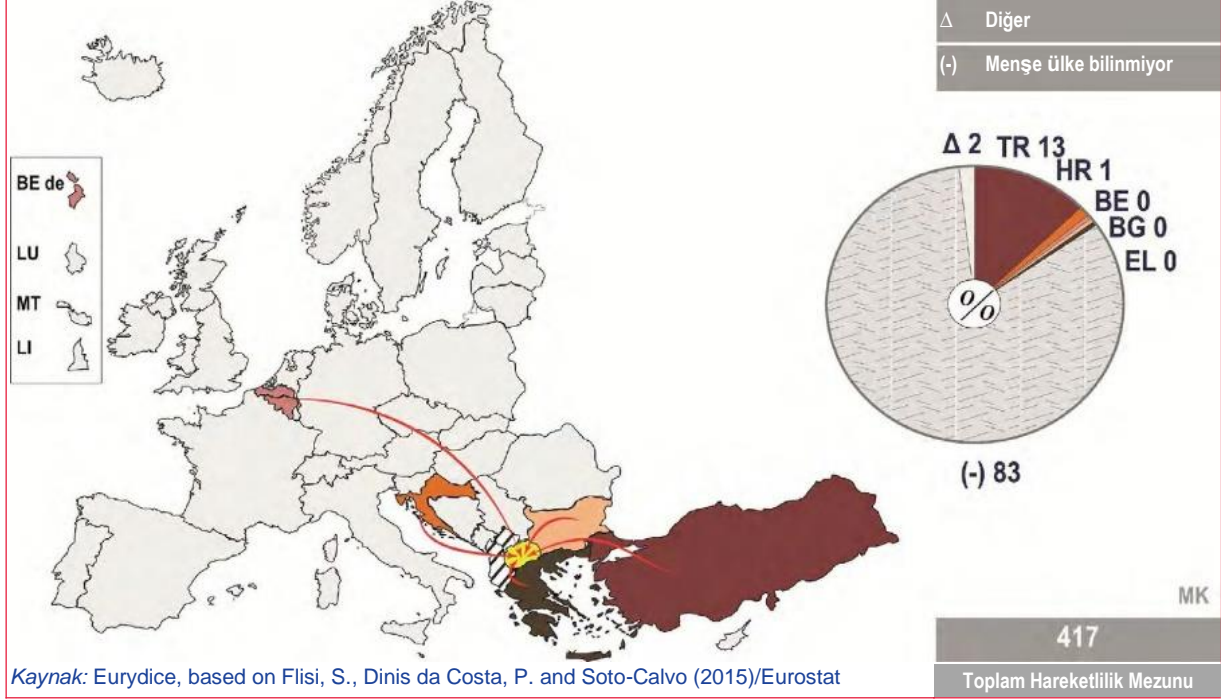
Veri mevcut değil.

DIŞA DOĞRU

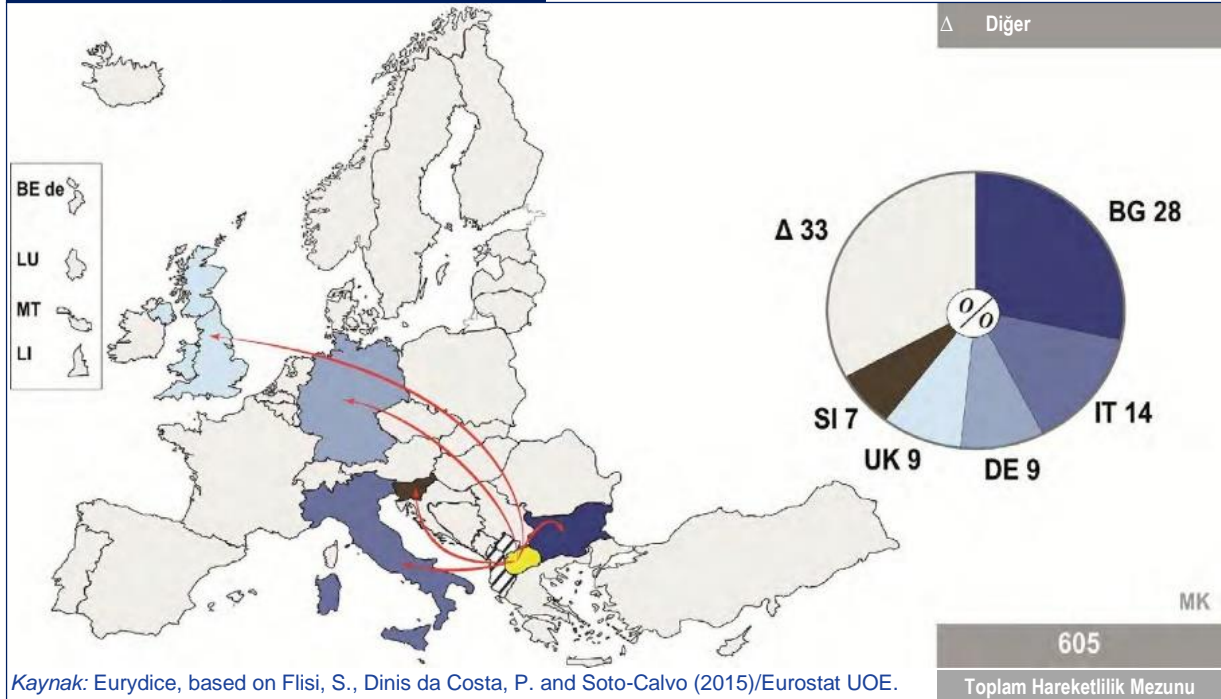
Veri mevcut değil.

Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti

İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

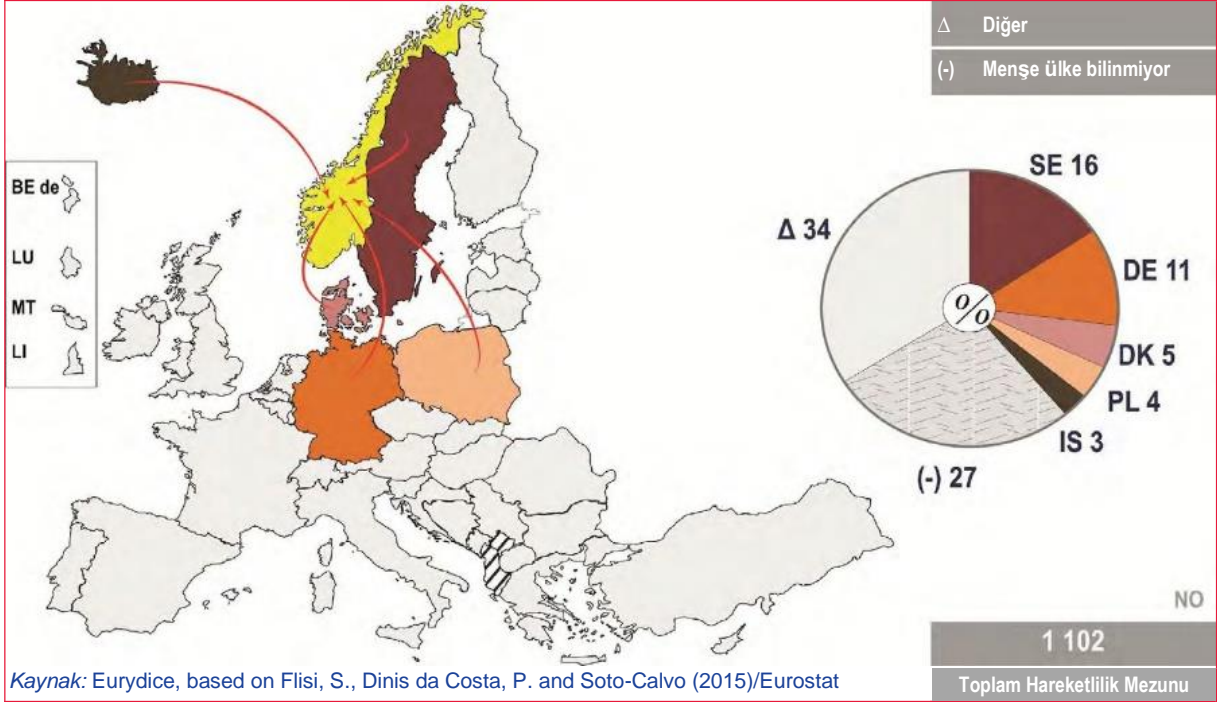

Ülkeye özgü not

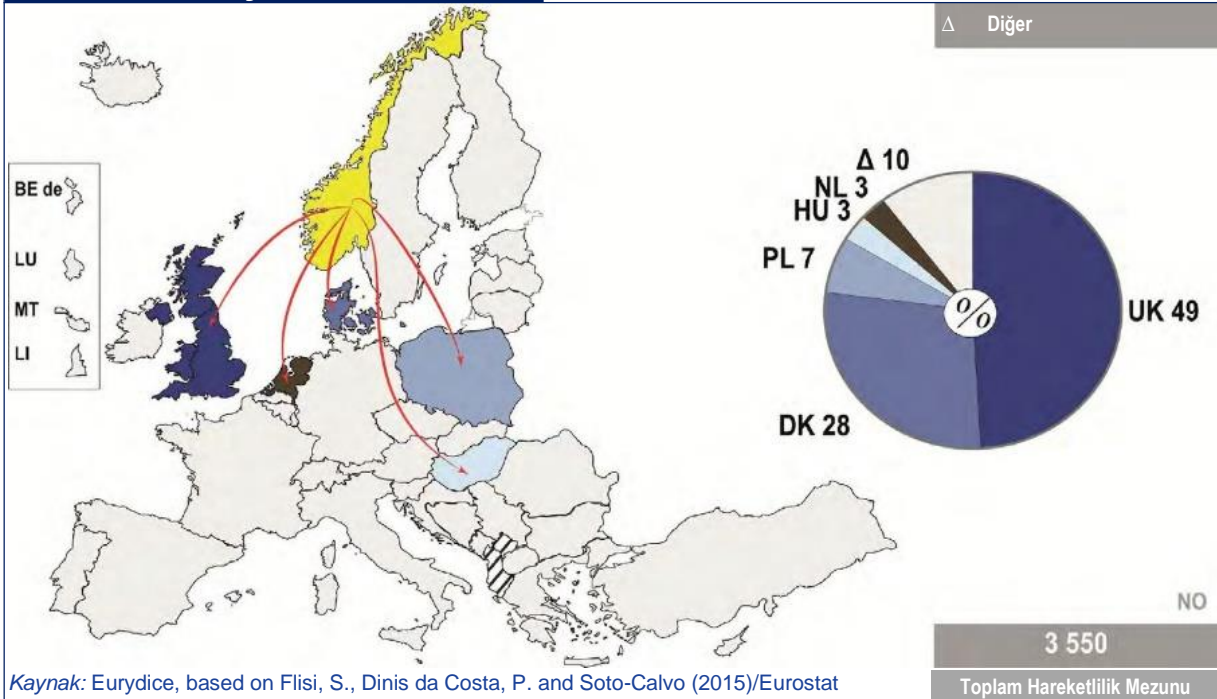
ISCED düzey 5'le ilgili veri uygulanabilir değildir.

Norveç

İÇE DOĞRU

DIŞA DOĞRU

Sırbistan

İÇE DOĞRU

Veri mevcut değil.

DIŞA DOĞRU

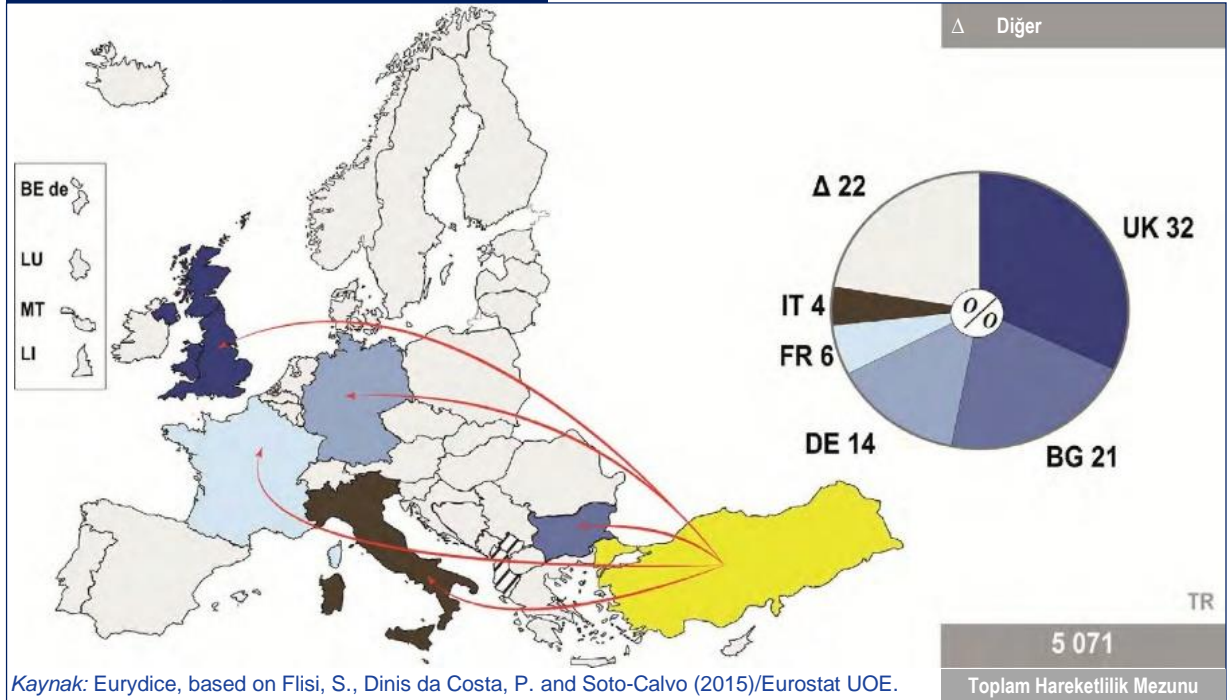
Veri mevcut değil.

Türkiye

İÇE DOĞRU

Veri mevcut değil.

DIŞA DOĞRU

EĞİTİM, İŞİTSEL VE GÖRSEL KÜLTÜR YÜRÜTME AJANSI

Eğitim ve Gençlik Politikası Analizi

Adres:

Avenue du Bourget 1 (J-70 – Unit A7)

BE-1049 Brussels

(<http://ec.europa.eu/eurydice>)

Yönetici editör

Arlette Delhaxhe

Yazarlar

Anna Horvath (koordinasyon),
Peter Birch, David Crosier, Daniela Kocanova

Sayfa Düzeni ve grafikler

Patrice Brel

Üretim koordinatörü

Gisèle De Lel

EURYDICE ULUSAL BİRİMLERİ

ARNAVUTLUK

European Integration and Projects Department
Ministry of Education and Sport
Rruga e Durrësit, Nr. 23
1001 Tiranë

AVUSTURYA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung
Abt. Bildungsentwicklung und -reform
Minoritenplatz 5
1010 Wien
Contribution of the Unit: Joint responsibility

BELÇİKA

Unité Eurydice de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Direction des relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/008
1080 Bruxelles
Contribution of the Unit: Joint responsibility

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw 7C10
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Contribution of the Unit: Ben Cohen, Eline De Ridder (coordination); experts from the Flemish Department of Education and Training: Erwin Malfroy, Magali Soenen, Sien Van den Hoof, Noël Vercruyssen; expert from the Agency for Higher Education, Adult Education, Qualifications and Study Allowances: Sander De Vleeshouwer; expert from the Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders: Axel Aerden

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Autonome Hochschule in der DG
Monschauer Strasse 57
4700 Eupen
Contribution of the Unit: Stéphanie Nix

BOSNA-HERSEK

Ministry of Civil Affairs
Department for Education B&H
Trg BiH 3
71000 Sarajevo
Contribution of the Unit: Mililani Lale

BULGARİSTAN

Eurydice Unit
Human Resource Development Centre
Education Research and Planning Unit
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
Contribution of the Unit: Svetomira Apostolova – Kaloyanova (expert)

HRVATİSTAN

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Donje Svetice 38
10000 Zagreb
Contribution of the Unit: Duje Bonacci

KIBRIS

Eurydice Unit
Ministry of Education and Culture
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Contribution of the Unit: Christiana Haperi;
experts: Despina Martidou Forcier, Anthi Antoniadou
(Department of Higher and Tertiary Education)

ÇEK CUMHURİYETİ

Eurydice Unit
Centre for International Cooperation in Education
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Contribution of the Unit: Simona Pikálková, Sofie Doškářová and Helena Pavlíková; Jiří Smrčka from the National Accreditation Bureau for Higher Education
(*Národní akreditační úřad pro vysoké školy*)

DANİMARKA

Eurydice Unit
The Agency for Higher Education
Bredgade 43
1260 København K
Contribution of the Unit: Joint responsibility

ESTONYA

Eurydice Unit
Analysis Department
Ministry of Education and Research
Munga 18
50088 Tartu
Contribution of the Unit: Kersti Kaldma (coordination);
eExpert: Janne Pukk (Ministry of Education and Research,
Higher Education Department)

FİNLANDİYA

Eurydice Unit
Finnish National Board of Education
P.O. Box 380
00531 Helsinki
Contribution of the Unit: Joint responsibility

ESKİ YUGOSLAV MAKEDONYA CUMHURİYETİ

National Agency for European Educational Programmes
and Mobility
Porta Bunjakovec 2A-1
1000 Skopje

FRANSA

Unité française d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement
supérieur et de la Recherche
Direction de l'évaluation, de la prospective et de la
performance
Mission aux relations européennes et internationales
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Contribution of the Unit: Inès Boumaiza and Céline Hein

ALMANYA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e. V. (DLR)
Heinrich-Konen Str. 1
53227 Bonn
Contribution of the Unit: Hannah Gebel, DLR
Projektraeger

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der
Kultusministerkonferenz
Taubenstraße 10
10117 Berlin
Contribution of the Unit: Thomas Eckhardt

YUNANİSTAN

Eurydice Unit
Directorate of European Union Affairs
37 Andrea Papandreou Str. (Office 2172)
15180 Maroussi (Attiki)
Contribution of the Unit: Magda Trantallidi,
Ismini Christofareizi

MACARİSTAN

Eurydice National Unit
Educational Authority
10-14 Szalay utca
1155 Budapest
Contribution of the Unit: Anna Imre, Júlia Galántai,
Zoltán András Szabó (external experts)

İZLANDA

Eurydice Unit
The Directorate of Education
Víkurbær 3
203 Kópavogur
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İRLANDA

Eurydice Unit
Department of Education and Skills
International Section
Marlborough Street
Dublin 1
DO1 RC96
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İTALYA

Unità italiana di Eurydice
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e
Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Contribution of the Unit: Erica Cimò; experts:
Paola Castellucci (*Direzione generale per lo studente, lo
sviluppo e l'internazionalizzazione della formazione
superiore – Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della
Ricerca*); Federico Cinquepalmi (*Dirigente dell'Ufficio per
l'Internazionalizzazione della formazione superiore,
Direzione generale per lo studente, lo sviluppo e
l'internazionalizzazione della formazione*); Diana Saccardo
(*Dirigente tecnico, Ministero dell'Istruzione, dell'Università
e della Ricerca*)

LETONYA

Eurydice Unit
State Education Development Agency
Valņu street 3
1050 Riga
Contribution of the Unit: Daiga Ivsiņa (expert at the
Department for Higher Education, Science and Innovation,
Ministry of Education and Science)

LİHTENŞTAYN

Informationsstelle Eurydice
Schulamt des Fürstentums Liechtenstein
Austrasse 79
Postfach 684
9490 Vaduz
Contribution of the Unit: Eurydice National Information
Centre

LİTVANYA

Eurydice Unit
National Agency for School Evaluation of the Republic of
Lithuania
Geležinio Vilko Street 12
03163 Vilnius
Contribution of the Unit: Ilona Kazlauskaitė (external
expert)

LÜKSEMURG

Unité nationale d'Eurydice
ANEFORÉ ASBL
eduPôle Walferdange
Bâtiment 03 – étage 01
Route de Diekirch
L-7220 Walferdange
Contribution of the Unit: Corinne Kox and Josiane Laures
(MESR) (experts for the higher education part);
Thomas Michels (MENJE) (expert for the questions related
to language learning)

MALTA

Eurydice Unit
Research and Policy Development Department
Ministry for Education and Employment
Great Siege Road
Floriana VLT 2000
Contribution of the Unit: Louis Scerri

KARADAĞ

Eurydice Unit
Vaka Djurovica bb
81000 Podgorica
Contribution of the Unit: Mubera Kurpejović,
Biljana Mišović, Milica Žižić, Zora Bogićević (Ministry of
Education); prof. Mira Vukčević (University of
Montenegro); Nevena Čabrilo (Bureau for Education
Services)

HOLLANDA

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Etage 4 – Kamer 08.022
Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Contribution of the Unit: Joint responsibility

NORVEÇ

Eurydice Unit
Ministry of Education and Research
ALK-avd., Kunnskapsdepartementet
Kirkegata 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Contribution of the Unit: Joint responsibility

POLONYA

Eurydice Unit
Foundation for the Development of the Education System
Mokotowska 43
00-551 Warsaw
Contribution of the Unit: Magdalena Górowska-Fells in consultation with experts in the Ministry of Science and Higher Education; external expert: dr Mariusz Luterek (University of Warsaw)

PORTEKİZ

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação e Ciência
Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência (DGEEC)
Av. 24 de Julho 134
1399-054 Lisboa
Contribution of the Unit: Isabel Almeida; outside the Unit: Ana Mateus

ROMANYA

Eurydice Unit
National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training
Universitatea Politehnică București
Biblioteca Centrală
Splaiul Independenței, nr. 313
Sector 6
060042 București
Contribution of the Unit: Veronica – Gabriela Chirea, in cooperation with experts: Ion Ciucă (Ministry of National Education and Scientific Research); Ciprian Fartușnic, Magda Balica (Institute of Science Education); Adrian Iordache, Oana Mihaela Salomia (National Centre for Recognition and Equivalence of Diplomas – CNRED)

SIRBİSTAN

Eurydice Unit Serbia
Foundation Tempus
Terazije 36 – 1st floor
11000 Belgrade
Contribution of the Unit: Joint responsibility

SLOVAKYA

Eurydice Unit
Slovak Academic Association for International Cooperation
Křížkova 9
811 04 Bratislava
Contribution of the Unit: Joint responsibility

SLOVENYA

Eurydice Unit
Ministry of Education, Science and Sport
Education Development Office
Masarykova 16
1000 Ljubljana
Contribution of the Unit: Tanja Taštanoska

İSPANYA

Eurydice España-REDIE
Centro Nacional de Innovación e Investigación Educativa (CNIIE)
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
c/ Torrelaguna, 58
28027 Madrid
Contribution of the Unit: Adriana Gamazo García, Ana Isabel Martín Ramos and Elena Vázquez Aguilar

İSVEÇ

Eurydice Unit
Universitets- och högskolerådet/The Swedish Council for Higher Education
Universitets- och högskolerådet
Box 45093
104 30 Stockholm
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İSVİÇRE

Eurydice Unit
Swiss Conference of Cantonal Ministers of Education (EDK)
Speichergasse 6
3000 Bern 7

TÜRKİYE

Eurydice Unit
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Contribution of the Unit: Osman Yıldırım Uğur; Dilek Güleçyüz; Hatice Nihan Erdal; expert: Associate Professor Dr. Paşa Tevfik Cephe

BİRLEŞİK KRALLIK

Eurydice Unit for England, Wales and Northern Ireland
Centre for Information and Reviews
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire, SL1 2DQ
Contribution of the Unit: Hilary Grayson

Eurydice Unit Scotland
c/o Learning Analysis
Education Analytical Services
Scottish Government
Area 2D South
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Contribution of the Unit: Yousaf Kanan

Hareketlilik Puan Tahtası: Yükseköğretim Arka Plan Raporu

Bu belge, gençlerin öğrenme hareketliliğini teşvik eden Avrupa Birliği Konsey'inin 2011 yılında çıkardığı 'Harekette Gençlik' Tavsiye 'sinin devamı olarak Avrupa Komisyonu Hareketlilik Puan Tahtasını desteklemek için yayınlanmıştır. Hareketlilik Puan Tahtasının amacı Avrupa ülkelerinin öğrenme hareketliliğini teşvik etmede ve engelleri ortadan kaldırmadaki ilerleme durumlarını izlemek için bir çerçeve oluşturmaktır.

Yükseköğretim Hareketlilik Puan Tahtası beş tematik alanda altı göstergeden oluşmaktadır: bilgi ve rehberlik, yabancı dil hazırlığı, hibeler ve bursların taşınabilirliği, sosyo-ekonomik düzeyi düşük öğrencilere verilen destek, öğrenme çıktıları ve derecelerin tanımlanması. Bu belge, yükseköğretim öğrencilerinin uluslararası hareketliliği için politik ortamı gösteren altı belirlenmiş gösterge için alt yapı bilgisi vermektedir.

Bilgi Eurydice Ulusal Birimlerinden elde edilmiştir ve 28 AB Üye Devleti, Bosna-Hersek, İzlanda, Lihtenştayn, Karadağ, Norveç, Sırbistan ve Türkiye'yi kapsamaktadır. Bilgi yılı 2015/16'dır.

Eurydice Ağının görevi, Avrupa'daki farklı eğitim sistemlerinin nasıl düzenlendiğini ve çalıştığını anlamak ve açıklamaktır. Ağ, ulusal eğitim sistemlerinin tanımlanması, belirli konulara özgü karşılaştırmalı çalışmalar, göstergeler ve istatistikler hakkında bilgi vermektedir. Tüm Eurydice yayınlarına Eurydice internet sitesinden veya talep üzerine basılı olarak ücretsiz erişilebilmektedir. Bu çalışmalarla, Eurydice Avrupa ve uluslararası düzeylerde anlayışı, işbirliğini, güveni ve hareketliliği teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Ağ, Avrupa ülkelerinde yer alan ulusal birimlerden oluşur ve AB Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı tarafından koordine edilmektedir. Daha detaylı bilgi için, şu adrese gidiniz <http://ec.europa.eu/eurydice>.

